

Dirshu
דרשו'ה' ועזונו
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

מרכז לסייע והבנות חלמידים
חינו

לקראת שבירת מלכתא

לקבלת הגליון למייל: dirshu@dirshu.co.il

סיפורים ומעשים מרתקים

גליון מס' 447

פנינים לפרשת שופטים פ"ד

אספר לכם מעשה ששמעתי מפיו של אבי מורי, 'מרן שר התורה' זצ"ל, שסיפר לי שבדידו הווה עובדא: היה זה לפני כחמישים שנה, כאשר הגיע אל אאמו"ר בחור וביקש ללמוד איתו ש"ס במשך שנה. באותן שנים, אאמו"ר היה מקדיש לעיתים מזמנו בכדי לסיים ש"ס עם בחורים מסוימים, כמובן, מלבד הקביעות האישית שלו...

ראש ישיבת 'קרית מלך' הגאון הגדול רבי שלמה קנייבסקי שליט"א: כאשר אנו ניגשים לחודש אלול - עלינו להכיר שאנו לא מושלמים.

קשה להתמודד עם תקופה בה דורשים מאיתנו לעשות משהו שאנו בעצמנו לא יודעים מה הוא... כשאנו שומעים על גדולי ישראל, שציפו בכליון עיניים לחודש אלול, עד שהיו שבירכו 'שהחינו' עם כניסתו - אנו סבורים שהם בוודאי היו במדרגה שאנו רחוקים ממנה כרחוק מזרח ממערב, וכפי הנראה לא נגיע אליה לעולם...

כאשר אנו, יהודים חרדים ומדקדקים במצוות, ובמיוחד בני התורה הספונים בבית המדרש במשך כל השנה כולה, מגיעים לחודש אלול, לימים הנוראים, לראש השנה וליום הכיפורים - אנו לפעמים לא מבינים מספיק מה נדרש מאיתנו בימים אלו. הרי אמנם אנו לא מושלמים, אבל בסך הכל אנו הרי לומדים תורה, מתפללים שלוש פעמים ביום במניין, אלו מאתנו שזכו לחבוש את ספסלי בית המדרש אפילו לומדים רוב שעות היום ועוסקים בתורה לאורך כל השנה, ומה כבר מוטל עלינו לשנות כדי לתקן את דרכינו בחודש אלול? מה נדרש מאיתנו לעשות בימים אלו - אחרת מכפי שאנו עושים במהלך השנה כולה?

מילא אנשי הרחוב, יש להם עבירות... עבירות של ממש, לא כמו העבירות שלנו... להם - בוודאי יש מה לעשות בחודש אלול: חשבון הנפש, ושינוי מהותי של דרך החיים... אבל אנו? יהודים חרדים שומרי מצוות המקפידים על קלה כבחמורה, מה כבר עלינו לשנות? כאשר זו התחושה שמלווה אותנו, ולמרבה הצער היא אכן מלווה רבים מאיתנו - הימים הנוראים, ובכלל, כל התקופה הזו שמתחילה בראש חודש אלול ומסתיימת במוצאי יום הכיפורים, נהפכת לעול ולמשא... אנו כמובן לומדים מוסר בחודש אלול - כמו כולם, מתפללים בראש השנה וביום הכיפורים - כמו כולם, אולם כשמגיע מוצאי יום הכיפורים סוף סוף - אנו נושמים לרווחה...

התקופה הזו יכולה להיות חוויה! חוויה של ממש, שניתן לצפות לה בכליון עיניים!

הן תתפוגגנה, תקרוסנה, ועימן יתנפצו כל החלומות היפים, ואנו נחזור בדיק למצב הנוכחי בו אנו נמצאים כעת - לפני שהתחלנו את תהליך החיזוק הפרטי שלנו, או אפילו למצב גרוע יותר: משום שהכישלון - ימוטט את האמון שלנו ביכולתנו להשתנות, ויקשה עלינו להתקדם בעתיד...

לכן, חשוב מאד להתאים את ה'קבלות' ליכולות האמיתיות שלנו, ולהיות מאד כנים עם עצמנו בשעה שאנו מעריכים את היכולות הללו... כי בסופו של דבר, לא הקבלה היא שתקדם אותנו - אלא היישום של הקבלה הזו! קבלה גדולה שלא נוכל ליישם - הינה חסרת ערך, ולעומתה, קבלה קטנה יותר, כזו שנוכל להתמיד בה לאורך זמן - בהחלט עשויה להיות תחילתו של שינוי מבורך!

חשוב שנבין: כשאנו מקבלים על עצמנו קבלה - המטרה שלנו אינה 'להיות מושלמים'... כמוכן, כולנו חותרים אל עבר השלימות, אבל לעת עתה - אנחנו עדיין רחוקים ממנה... המטרה שלנו בשלב זה צריכה להיות אחת ויחידה: להיות טובים יותר! לא מושלמים - אבל יותר טובים מכפי שהיינו עד כה!

משום כך, כאשר אנו מקבלים על עצמנו אפילו קבלה קטנה, אולם מתוך כוונה אמיתית וכנה להתמיד בה לאורך זמן - הרי שכבר הצהרנו והכרזנו כביכול: "ריבוננו של עולם, אנחנו רוצים להיות טובים יותר! אנחנו רוצים להתקדם!". וזה, בסופו של דבר, מה שחשוב... בכדי להמחיש את האופן בו עלינו להעריך את כוחותינו ויכולותינו כאשר אנו ניגשים לקבל על עצמנו קבלות, הבה נתבונן במעשה הבא:

המעשה אירע עם המגיד הירושלמי

המעשה אירע עם המגיד הירושלמי, הגאון רבי שלום שבדרון זצ"ל. היה זה בהיותו בחור צעיר, כאשר ניגש לקראת הימים הנוראים אל רבו, המשגיח רבי לייב חסמן זצ"ל, וביקש ממנו הדרכה: איזו קבלה לקבל על עצמו ביום הכיפורים הממשמש ובא?

ר' לייב שמע את השאלה, אולם לא מיהר להשיב עליה. הוא פנה אל ר' שלום עצמו, וביקש ממנו לקחת פסק זמן של יומיים, בהם יחשוב עם עצמו ויבחר קבלה שבוודאי יוכל לעמוד בה. שימו לב: יומיים למחשבה! לא פחות!!!

אחרי יומיים, חזר ר' שלום אל המשגיח, וסיפר לו כי אכן מצא קבלה מתאימה, שהוא משוכנע שיוכל לעמוד בה. "אתה בטוח שתוכל לעמוד בקבלה הזו?" בירר ר' לייב, ור' שלום השיב בחיוב: "כן, אני בטוח! ערכתי חשבון נפש עם עצמי, שקלתי את הדברים היטב, ואני משוכנע שביכולתי לעמוד בקבלה זו!".

כמוכן, כשר' שלום אמר שהוא ערך את חשבון הנפש שלו, ניתן היה לסמוך על דבריו... הוא ידע מה זה חשבון נפש, והוא גם ידע להעריך נכוחה את כוחותיו ויכולותיו... אולם בכל זאת, נענה ר' לייב ואמר לו: "טוב ויפה. אחרי שאתה משוכנע שאתה יכול לעמוד בקבלה הזו, תוריד ממנה חצי - ואת מה שנשאר תקבל על עצמך!".

ללמדנו, עד כמה עלינו להיות זהירים בקבלות שאנו מקבלים על עצמנו. מוטב להמעיט - מאשר להפריז. מוטב לקבל קבלה קטנה

אולם לאמיתו של דבר, עבור כל אחד מאיתנו - התקופה הזו יכולה להיות חוויה! חוויה של ממש, שניתן לצפות לה בכליון עיניים! אלא שבכדי שנוכל לחוש את החוויה הזו - עלינו להיות מוכנים לקראתה כראוי, ובראש ובראשונה לדעת בבירור מה נדרש מאיתנו בתקופה זו. ובכן, בראש ובראשונה, כאשר אנו ניגשים לחודש אלול בפרט, ולימים הנוראים בכלל - עלינו להכיר בכך שאנו לא מושלמים. יש לנו מה לתקן, והרבה... ואין המדובר בהשגות גבוהות, אלא בדברים פשוטים שנוגעים ומובנים לכל אחד מאיתנו!

ייתכן שה'לא בסדר' שלנו - הינו הרבה יותר טוב מה'לא בסדר' של אנשים אחרים, שלא זכו להיולד לבתים חרדיים כמונו... אבל עדיין: מה ש'לא בסדר' - הוא 'לא בסדר', ועל כך צריכים אנו לשוב בתשובה!

כאשר אדם אינו מכיר בכך שהוא לא בסדר, שהוא צריך לתקן - הוא יכול להגיד את הווידוי כולו, ולהמשיך להרגיש שהוא בסדר גמור... הוא אומר 'אשמנו' - ומתכוון לפלוני, 'בגדנו' - וחושב על אלמוני, 'גזלנו' - ולנגד עיניו עומדת דמותו של פלמוני, וכן הלאה... כל ה'ווידוי' מבחינתו הינו בבחינת 'לעולם ישתף אדם עצמו עם הציבור'... כי הוא - בסדר גמור!

אדם יכול אפילו לבכות בכל הווידוי, ועדיין לא להרגיש באמת שהוא עצמו אינו בסדר, הוא בכלל בוכה על עבירות של אחרים... אולם אדם שכזה, ברור שלא יוכל למצוא כל תועלת, שלא לדבר על הנאה, בימים הנוראים... אדם שמרגיש שהוא בסדר, ואינו רואה אלא את חסרונותיהם של אחרים - הרי שאין לו שייכות לתשובה, ואין לו שייכות לחודש אלול, ואין לו שייכות לראש השנה וליום הכיפורים... אם כך, כלום יש להתפלל על שהוא מרגיש שכל הימים הנוראים אינם אלא 'מטרד' אחד גדול?

הן תתפוגגנה, תקרוסנה, ועימן יתנפצו כל החלומות היפים

כמוכן, כל אחד מבין שכשמדברים על 'אלול' ועל תשבה, צריכים לקבל על עצמנו קבלות טובות. הרי בלי לקבל קבלות טובות לעולם לא נתקדם! אבל כאן, יש לשים לב לנקודה חשובה.

שכן לעיתים, לאחר שאנו עורכים את המאזן האישי שלנו, מזהים את הנקודות הטעונות חיזוק, ומעצימים את המעלות שבכוחן לסייע לנו להתגבר על הקשיים השונים - אנו מרגישים כל כך חזקים, כל כך חדורי רצון עז ומוטיבציה, עד שאנו נוטים לקבל על עצמנו 'קבלות' גדולות מדי, קשות מדי, גבוהות מדי ביחס למצבנו הנוכחי... ובכך, טמונה סכנה גדולה.

שכן אמנם, 'קבלות' - הן דבר נפלא, וביכולתן לסייע לנו להעפיל אל על. אולם כאשר ה'קבלות' אינן מתאימות ליכולות האמיתיות שלנו, כאשר הן גדולות מכפי מיודותינו - הן לא תחזקנה מעמד לאורך זמן.

במוסדות החסידות שבעיר, ובכוונתו היה לשהות בה כשעתיים.

מיודענו הבחור, השתוקק לראות את האדמו"ר

מיודענו הבחור, השתוקק לראות את האדמו"ר. אינני יודע האם היתה לו זיקה כלשהי לחסידות סאטמאר, אולם שסתם כך חשקה נפשו לראות שר וגדול בישראל, אולם כאן התעוררה בעיה: השעתיים הללו, בהן התעתד האדמו"ר לשהות בבני ברק - היו בדיוק באותן שעות בהן היתה לו הקביעות ללמוד עם אדמו"ר...

ובכן, מה עושים? בלית ברירה, בדחילו ורחימו, ניגש הבחור אל אדמו"ר, הסביר את הנסיבות, וביקש את רשותו לבטל את הקביעות באופן חד פעמי ויוצא דופן... אולם אדמו"ר - סירב! "הלא סיכמנו שהשעה הזו מוקדשת ללימוד, חוק בל יעבור! ראיית פני הצדיק, חרף חשיבותה הרבה, אינה מצדיקה ביטול תורה!" השיב אדמו"ר. אלא שהבחור עדיין לא השתכנע. "רבי! אם לא אראה את האדמו"ר כאן, בבני ברק, אצטרך לנסוע לירושלים!" טען הבחור. וזאת למודעי, כי באותם הימים, נסיעה לירושלים - היתה מורכבת ביותר, ועלולה היתה לגזול יום שלם... שלא לדבר על כך, שבכדי להגיע מבני ברק לירושלים היה צורך לעבור בתחנה המרכזית בתל אביב, הרחק מגבולות הקדושה והטהרה של בני ברק... "כלום לא נאמר במקרה מעין זה, כי מוטב לבטל שעה אחת בכדי שלא לאבד שעות רבות?" שאל הבחור, אולם אדמו"ר נותר איתן בדעתו: "סיכמנו משהו, וצריך לעמוד בו!" הבהיר.

למחרת, הבחור לא הגיע. הוא לא עמד בפיתוי, והחליט בכל זאת ללכת לראות את האדמו"ר. ואילו התשובה השמיימית לא אחרה לבוא: כבר למחרת היום הוא נפל למשכבו! בין כה וכה, לאחר חודש שלם בו הופרה הקביעות, היא כבר לא התחדשה, והבחור החמיץ את ההזדמנות לסיים את הש"ס בשנה עם אדמו"ר.

יהיה מי שיטען, שמדובר ב'מופת' של אבי מורי... אולם ברור שלא זה ההסבר! ההסבר פשוט הרבה יותר...

ישנה הנהגה של דרך הטבע. בחור שנופל למשכב מדי שנה, יכול, בדרך הטבע, לצפות לכך שגם בשנה זו הוא יחלה. אלא אם כן... אלא אם כן הוא מקריב משהו! אם הוא מחייב את עצמו בקביעות בל תימוט, ואינו מבטל אותה בשום אופן, גם כאשר עליו לבטל את רצונו מפניה - משמים ינהגו עמו בהנהגה שונה, הנהגה ששייכת לקובעי עיתים...

הנה כי כן, זה כוחה של קביעות עיתים. כוח סגולי, שביכולתו לחולל פלאות.

הבה נאמץ אף אנו את הכוח הזה. נתחזק לקבוע זמן, שיהיה מוקדש כל כולו לריבוננו של עולם, בקביעות בל תימוט, ולו בכדי שכאשר ישאלונו לאחור מאה ועשרים אם קבענו עיתים לתורה - נוכל להשיב בחיוב!

כפי שהזכרנו, בתחילה, זה לא יהיה קל. זה עשוי להיות אפילו קשה. היצר לא יעמוד מנגד, כאשר יזהה שאנו עומדים לחטוף הזדמנות מופלאה כל כך. אולם לאחר שאנו נוכיח שבכוונתנו באמת לעמוד בקביעות שלנו, ושאנו מוכנים גם להקריב ולהתאמץ לשם כך - אין ספק שנזכה לסייעתא דשמיא מופלאה, מעל ומעבר לדרך הטבע!

מדי, אולם להתמיד בה בוודאות לטווח ארוך - מאשר לקבל קבלה גדולה מדי שתתפוגג בחלוף תקופה קצרה!

ואכן, הניסיון מעיד על כך... כמה פעמים כבר קיבלנו על עצמנו קבלות נפלאות, וגילינו אחרי כמה ימים שלא נותר מהן זכר? הלא כל אחד מאיתנו כבר זכה כמה פעמים בחייו ל'ימים נוראים', ובכל פעם קיבל על עצמו קבלות אחרות... ובכן, היכן הקבלות הללו?

למרבה הצער, אנו מכירים את התהליך: ביום הראשון - אנו מקיימים את הקבלה שלנו באדיקות ובהתלהבות, ביום השני - ההתלהבות כבר מתפוגגת ואנו מתמודדים בקושי, ביום השלישי - הקבלה מתחילה לצלוע, ולמחרת יום הכיפורים כבר לא נותר ממנה מאומה! לכן, הפעם, ננסה לנהוג אחרת... לא נחזור על הטעויות שלנו... נקבל קבלה שהולמת את יכולותינו בוודאות, קבלה קטנה - אך כזו שנוכל לעמוד בה בעקביות, וכך נוכל לדעת שעשינו את הצעד הראשון בדרך לשינוי מהותי לטובה בכל מאזן החיים שלנו!

מעשה ששמעתי מפיו של אבי מורי

עוד אספר לכם מעשה ששמעתי מפיו של אבי מורי, 'מרון' שר התורה' זצ"ל, שסיפר לי שבדידו הוא עובדא:

היה זה לפני כחמישים שנה, כאשר הגיע אל אדמו"ר בחור וביקש ללמוד איתו ש"ס במשך שנה. באותן שנים, אדמו"ר היה מקדיש לעיתים מזמנו בכדי לסיים ש"ס עם בחורים מסוימים, כמובן, מלבד הקביעות האישיות שלו...

אבא זצ"ל התרשם כנראה מרצינותו של המבקש, נאות, אולם התנה זאת בתנאי קודם למעשה: "אם אתה רוצה ללמוד ש"ס" הוא אמר לו, "אנחנו נקבע זמן, ועליך לעמוד בו בקביעות! יום יום! בלי תירוצים ובלי הסברים... פשוט להגיע יום יום בזמן הקבוע, וללמוד את מספר הדפים הנדרש! האם התנאי מקובל עליך?" שאל, והבחור השיב ואמר:

"כעיקרון, התנאי מקובל עלי. אני מתחייב להגיע יום יום, בדיוק בזמן, בלי להחסיר אפילו יום אחד, עד כמה שהדבר תלוי בי. אולם ישנה בעיה... אני מכיר את עצמי, ומניסיוני אני יודע שבכל חורף, במוקדם או במאוחר, פוקדת אותי מחלה המפילה אותי למשכב למשך חודש שלם, בו אינני יכול לצאת מהמיטה! על כן, אני רואה מחובתי להודיע, כי לכשתופיע המחלה - לא אוכל להגיע, עד שהיא תחלוף!"

אבי מורי שמע את דבריו של הבחור, והשיב לו על אתר: "אם אתה מתחייב להגיע יום יום, מבלי להחמיץ אפילו יום אחד - אני מבטיח לך שלא תהיה חולה!"

ואכן, כך הווה. הבחור קיבל על עצמו להגיע יום יום, הלימוד המשותף החל, וראו זה פלא: באותה שנה, לראשונה מזה עידן ועידנים, לא חלה הבחור... הוא לא נאלץ לשכב במיטה אפילו יום אחד! החורף כולו עבר בבריאות איתנה, והלימוד התנהל בדיוק על פי התכנית.

אלא שלקראת סוף החורף, הגיע לארץ אורח נכבד במיוחד: כ"ק מרון אדמו"ר מסאטמאר, הרה"ק רבי יואל טייטלבוים זצ"ל! היה זה מאורע היסטורי בכל קנה מידה... האדמו"ר לא הגיע לבני ברק אלא לירושלים, אולם בדרכו - הוא תיכנן לעבור בבני ברק, לביקור

אבי הרים מעט את המגבעת שלראשו הסיר את הכיפה הגדולה והניחה על ראשו הקרח של האיש, שהיה נראה די מצחיק עם הכיפה הענקית שכיסתה אותו מאוזן לאוזן. "אבל אני לא שומר מצוות", הוא אמר, "מה זה שווה בכלל ה'אמן' שאני עונה? יש לזה תועלת כלשהי???"

הרה"ח רבי אהרן נחמן טויסיג, ר"מ בישיבת 'טל תורה', עם חיזוק נפלא לחודש אלול

אליעזר (לייזר) רוט

פעם פרק שירה רואה שלכל אחד מהברואים יש את השירה שלו, השדה, האילן, השמים, הארץ, וכמובן בעלי החיים תרנגול, נשר, עגור, ציפור, סנונית, גמל, פיל, פרד, אריה, נחש ועוד ועוד.

מה עשה הכלב שזה כל כך מפתיע שהוא אומר שירה?

אומרים חז"ל הקדושים, שרבי ישעיה תלמידו של רבי חנינא בן דוסא התקשה מאוד בשאלה, כיצד זכה הכלב לומר שירה. מילא כל בעלי החיים אומרים שירה, הדבר מובן, אבל כלב? הרי כתוב ו'הכלבים עזי נפש המה' - כיצד זכה עז נפש לומר שירה לפני בורא כל עולמים? מאחר ולא מצא תשובה לשאלתו, הוא צם 85 תעניות, וביקש שיגלו לו מהשמים את הסוד, ואכן, אחרי התענית ה-85 נגלה אליו מלאך ואמר לו שעד כה לא נגלה הסוד הזה לאיש, למעט חבוק הנביא. מאחר ואתה תלמיד של אדם גדול כל כך כמו רבי חנינא בן דוסא, אמר לו המלאך, אני מגלה לך עכשיו חלק מהסוד - ובכן, מאחר והכלב לא חרץ את לשונו כשיצאו בני ישראל ממצרים, הוא זכה לומר שירה לפני בורא עולם. שמעתי פעם יהודי יקר ששאל מה הפשט בדברים הללו. רבי ישעיה

בפתחו של חודש אלול, חודש הרחמים והסליחות, פנינו להרה"ג רבי אהרן נחמן טויסיג שליט"א, ר"מ בישיבת 'טל תורה' בבני ברק, וביקשנו לשמוע מפיו דברי דרוש והתחזקות לקראת 'הימים הנחמדים' הבאים עלינו לטובה, הלא הם הימים הנוראים, והאמת שאין סתירה בין 'נורא' ו'נחמד', שהרי בברכת 'אמת ויציב' שאנו אומרים מדי בוקר בתפילת השחר, אנו אומרים בחדא מחתא את 'נורא' יחד עם 'נחמד' ועם 'נעים'.

הרב טויסיג פותח את דבריו בווארט נפלא ששמע מאביו, הגאון רבי יעקב גדליה טויסיג זצ"ל: "אבי מורי היה נוהג לומר בשם זקני ירושלים, שכשאדם נושא דרשה לפני ציבור ומעורר את הציבור להתחזקות בתורה ובידאת שמים, הוא צריך להיזהר שלא לעשות מעצמו צחוק... ידוע שבעבר היה השמש נוקש על התריסים של יהודי העיריה, ומעורר אותם לאמירת סליחות. אבל מה יקרה אם השמש הזה אחרי שיעיר את כולם ויקרא בקול בוכים "שטייט אויף צו סליחות", - קומו לסליחות, הוא יחזור לביתו, יתכרבל בתוך השמיכה החמה והנעימה וישן שנת ישרים במקום ללכת ולומר סליחות???"

"כך בדיוק נראה מי שהוא 'נאה דורש' אבל אינו 'נאה מקיים'", היה אבי מורי אומר, "ולכן כשאדם אומר דברי חיזוק, הוא צריך לדעת שהוא מדבר קודם כל לעצמו, ואם אנשים אחרים רוצים להקשיב ולהתחזק גם, הרשות נתונה בידם..."

אחרי ההקדמה הנפלאה, נכנס הרב טויסיג לגופו של עניין: "למעשה כל יהודי רוצה להשתנות לטובה", הוא אומר. "אנחנו רואים את זה בעולם הישיבות ביתר שאת. בחורים רוצים לעשות שינוי, להתחיל מחדש ולהציב את עצמם במקום גבוה יותר מבחינה רוחנית. זה קורה גם לאנשים מבוגרים, ואפילו לאנשים מבוגרים מאוד. אבל לפעמים יש רפיון כזה שהאדם אומר לעצמו, הרי גם ב'אלול' שעבר ניסיתי להשתנות, גם לפני שנתיים ניסיתי וגם לפני שלוש שנים. יש לי כבר 'חזקה', שאני לא מסוגל לשנות את עצמי, ואם כן, אולי הגיע הזמן לוותר ולהבין שזה מי שאני, במקום להתאמץ להשתנות ללא הצלחה... אבל האמת היא שחלילה וחס מלדבר כך, זה נגד כל מה שאנחנו כיהודים מאמינים בו. כל יהודי חייב להאמין באמונה שלמה שהקב"ה לימד אותנו דרך תשובה, וגילה לנו שכל יהודי בכל מצב יכול להתהפך ברגע אחד, ולהפוך לאדם אחר.

נפתח בווארט נפלא מאוד על 'פרק שירה'. מי שזוכה לומר מדי

נוצר לבסוף ספר תורה או זוג תפילין, שהקדושה שלהם כה גדולה, על אחת כמה וכמה שמאדם, בשר ודם, אפשר לעשות 'כלי קודש' ולהכניס בו קדושה נפלאה.

הוא חושב לממן כתיבת ספר תורה ממכירת סוכריות בשקל?

ישנו מעשה נפלא שאירע עם ילד בן עשר, שהתחיל לכתוב ספר תורה. כמובן שהוא לא כתב את הספר בעצמו בגיל כה צעיר, אבל הוא התחיל לממן את כתיבת ספר התורה.

הילד הזה שמע יחד עם כל עם ישראל עם הסיפור הנורא עם שלושת הנערים שנחטפו לפני כעשר שנים, וכמו רבים אחרים הוא לקח את הסיפור הזה ללב והחליט לכתוב ספר תורה לעילוי נשמתם של שלושת הקדושים.

איך ילד בן עשר יממן ספר תורה? אמרו לו שזה עולה מאה אלף שקלים! ובכן, הוא התחיל למכור חטיפים וממתקים בדוכן מאולתר שהקים, כשהוא אוסף עוד כמה אגורות ועוד כמה אגורות בתקווה להגיע למאה אלף שקלים.

בתחילה צחקו עליו כולם, הוא חושב לממן כתיבת ספר תורה ממכירת סוכריות בשקל? אבל הוא התמיד בדרכו והחברים שלו נדבקו ממנו, ופתחו גם הם דוכנים בכל מיני מקומות, וכך הם אספו עוד שקל ועוד חצי שקל, במשך מספר שנים, עד שכעבור ארבע שנים בערך כבר היה בידם סכום של מאה אלף שקלים!

פנה הילד לסופר סת"ם, הזמין את ספר התורה, וכעבור שנה נוספת הספר היה מוכן, וערכו שמחה גדולה של הכנסת ספר תורה.

הסיפור הזה, מה הוא מלמד אותנו? שלכל יהודי יש כח עצום, כח בלתי נתפס. ילד בן עשר! הוא לא בן להורים עשירים, הוא לא קיבל איזה חינוך שונה מכל שאר ילדי גילו, אף אחד לא האמין שהוא יצליח, אבל הוא דבק במטרה, התמקד בה וחתר להשיג אותה בכל כוחותיו, ומן השמים סייעו בידו.

זאת, אף על פי שהקב"ה לא מצפה מילד בן עשר שיתרום ספר תורה. למרות זאת הוא זכה לסייעתא דשמיא גדולה כל כך.

על אחת כמה וכמה בדברים שהקב"ה כן מצפה מאתנו לעמוד בהם, דברים שהם כן חלק מהחובה שלנו, למישהו יש ספק בכלל אם הקב"ה ייתן לנו את הכוחות הנדרשים ואת הסייעתא הנדרשת כדי להשלים את המלאכה???

הגיע מנהל המקום, ומחק להם את החיוך מהפנים...

אחד מזקני חסידי גור בדור הקודם היה הרה"ח ר' לייבל קוטנר זצ"ל. מספרים עליו לא מעט סיפורים נפלאים של עבודת ה', תיקון המידות ועוד. אבל אני רוצה לספר כאן מעשה קצר שהוא סיפר, שבשנות המלחמה לקחו אותו יחד עם עוד יהודים לעבודות כפיה, והציבו אותו במפעל ייצור.

התפלא איך הכלב זוכה לומר שירה, דווקא הכלב הפליא אותו. מה עשה הכלב שזה כל כך מפתיע שהוא אומר שירה? הרי יש לנו בפרק שירה אפילו חיות טורפות ואכזריות, בהן גם נחש שאין לו שום הנאה בנשיכתו, ונושך רק כדי להרוג, הנחש הזה שהחטיא את חוה ואת אדם הראשון באכילת פרי עץ הדעת ובגללו נקנסה מיתה על כל באי עולם, זה שהוא אומר שירה זה בסדר גמור, אבל הכלב לא? למה יגרע הכלב יותר מהנחש? ביתר שאת מתחזקת השאלה כשאנו רואים שהמהרש"א מסביר שהכלב נקרא כלב משום שהוא 'כולו לב'.

אלא השיב אותו יהודי פשט חדש ששופך אור על הדברים, וגם נותן לנו מבט חדש על כל הגישה לנושא של חודש אלול.

מה היא התכונה של הכלב? עז נפש! הוא חצוף, אינו יודע להיכנע בפני מי שגדול ממנו. ומה הפסוק שהוא אומר בפרק שירה? "בואו נשתחוה נכרעה ונברכה לפני ה' אלוהינו".

להשתחוות ולכרוע ברך זה שיא ההכנעה, ההיפך הגמור מהתכונה של עז נפש. על כך תמה רבי ישעיה תלמידו של רבי חנינא בן דוסא, מילא הכלב אומר שירה כמו שאר בעלי החיים, אבל למה הוא אומר דווקא פסוק שהוא ההיפך הגמור מהטבע שלו?

והתשובה היא ש'לכל בני ישראל לא יחרץ כלב לשונו'. מה זה ה'יחרץ' הזה? מסבירים שהכלב לפני שהוא נובח, הוא משרבב את לשונו ובמרכזו נעשה כמין חריץ שלאחריו מגיעה הנביחה הקולנית. ביציאת מצרים, הכלבים לא רק שלא נבחו, הם אפילו לא חרצו את לשונם, לא עבר בהם אפילו הרצון הקל לנבוט. הם כבשו את הטבע שלהם באופן מוחלט, ולכן זכו לומר פסוק שהוא ההיפך הגמור מהטבע שלהם, מאחר והכלבים הוכיחו שהם מסוגלים להפך את הטבע שלהם מהקצה אל הקצה!

אם מהפרה המלוכלכת בזאת שגדלה ברפת, נוצר לבסוף ספר תורה או זוג תפילין

רבותי, בואו ניקח את הדברים לתשומת לבנו: אנחנו אומרים לעצמנו "זה מי שאני, אני לא יכול להשתנות, זה הטבע שלי", אוי ואבוי! אפילו כלב יכול לשנות את הטבע שלו, ואתה, יציר כפיו של הקב"ה, יהודי שיש בו חלק אלוך ממעל, האם מותר לומר כאלו מילים חלילה וחלילה שאתה לא יכול להשתנות? בוודאי שאפשר להשתנות, אפשר וגם צריך.

גדולה מזאת אמרו קדמונו, האדם לא נברא אלא כדי לשבר את הטבע. זה בדיוק התפקיד שלנו בעולם הזה, לשבר את הטבע שלנו ולהפוך אותו, מי הוא זה ואיזה הוא אשר מלאו לבו לומר שהוא אינו יכול לשבר את הטבע?? אם אינך יכול לשבר את הטבע, לשם מה נבראת בכלל?

ה'מגלה עמוקות' אומר שהסיבה שהתורה נתנה לנו מצווה לכתוב את תשמישי הקדושה שלנו - ספרי תורה תפילין ומזוזות - על גבי קלף שמיצור מעור של בהמה, היא כדי ללמד אותנו מוסר: אם מהפרה המלוכלכת בזאת שגדלה ברפת ואכלה חציר כל ימי חייה,

המיתולוגי מהשטיבלך של 'זכרון משה', דמותו מוכרת לרבים בין היתר בזכות העובדות שמספר עליו בנו, הלא הוא דודי מגיד המישרים הנודע הגה"צ רבי אהרן טויסיג שליט"א.

בדיוק באותו יום, נקלע אבי מורי בשעות אחר הצהריים למקום ששם לא היו מניינים בשפע, ולחרדתו הרבה גילה שבעצם אין לו מניין. הם קיבצו עוד יהודי ועוד יהודי, שבעה שמונה תשעה... זהו, את העשירי הם לא הצליחו למצוא בשום אופן. שעת השקיעה התקרבה ואבא וצ"ל החליט לנקוט בצעד לא שגרתי... הוא יצא לרחוב, ותפס את האדם הראשון שעבר ליד בית הכנסת, וביקש ממנו לעשות טובה ולהשלים מניין.

ההוא לא היה יהודי שגדל על ברכי החכמים, ולמעשה מעולם לא ביקר קודם לכן בבית כנסת. לא ביום כיפור וגם לא בבר המצווה שלו.

אבא שלי הסביר לו שהוא ממש חייב שיבוא יהודי עשירי שיענה 'אמן', פשוט עניין של טובה, זה חשוב לו כי זה יום האזכרה של אביו. הלא היה אדם עם לב טוב, והחליט לעשות טובה, למה לא? הוא ראה שאבא שלי ממש במצוקה והתגייס לעזרתו.

אבל היתה לו בעיה: "אני לא יודע לומר אמן", אמר, "מתי אומרים את זה? בתחילת התפילה או בסופה???", אבא אמר לו, "אל תדאג, אני אסמן לך כל פעם שאתה צריך לומר 'אמן'.

"אבל אין לי כיפה", הוסיף, ואבא לא נבהל... הוא הושיט את ידו, הרים מעט את המגבעת שלראשו הסיר את הכיפה הגדולה והניחה על ראשו הקרח של האיש, שהיה נראה די מצחיק עם הכיפה הענקית שכיסתה אותו מאוזן לאוזן.

השאלה האחרונה ששאל היתה שאלה כואבת מאוד: "אבל אני לא שומר מצוות", הוא אמר, "מה זה שווה בכלל ה'אמן' שאני עונה? יש לזה תועלת כלשהי???"

על כך השיב לו אבי בזעזוע נורא מעצם השאלה: "מה??? בטח שיש לזה ערך, הנשמה שלך היא נשמה גדולה, אתה יהודי בן לאברהם יצחק ויעקב, כל פעם שאתה תגיד 'אמן' כל המלאכים והשרפים בשמים יטו אוזן להקשיב לך, בוודאי שיש לזה ערך!".

היהודי נכנס ועמד בדומיה במשך כל התפילה, תוך שהוא משתף פעולה, כל פעם שאמרו לו לומר 'אמן', הוא אמר 'אמן' כשאמרו לו לומר 'קדוש קדוש קדוש', הוא אמר כמו שהנחו אותו. בסיומה של התפילה לחץ אבי את ידו וטפח על שכמו בחביבות: "תודה רבה לך! עשית איתי חסד גדול. עזרת לי לכבד את זכרו של אבי המנוח".

כמה שנים לאחר מכן, נכנס אבא לחנות בירושלים, והוא רואה אברך שמגיע עם משפחה בלי עין הרע, כמה ילדים עם בגדים של תלמידי תלמוד תורה, פיאות בצדעי ראשם, יהודים חרדים לכל דבר. האברך רואה את אבי ושואל אותו "זה אתה רבי יעקב?", אבא השיב בחיוב, "כן שמי יעקב, מאיפה אנחנו מכירים???", "אתה לא מכיר אותי?", הוא כמעט נעלב, "כל מה שיש לי זה בזכותך, אתה לימדת אותי לומר 'אמן', אתה הסברת לי שהנשמה שלי גדולה וחשובה, נתת לי להבין מה זה להיות יהודי, והמילים החמות שאמרת לי פעפעו בתוכי כמו ארס של עכנאי, לא נתנו לי להמשיך את החיים כפי שהכרתי

הם עבדו מבוקר עד ליל, בלית ברירה, אבל פעם אחת אירע שמכונת הייצור התקלקלה, והם כבר חשבו לעצמם שעכשיו לא תהיה לרשעים ברירה אלא לשחרר אותם מוקדם יותר, וכי מה יעשו עם פועלים שאין להם את כלי העבודה המרכזי שלהם?

הגיע מנהל המקום, ומחק להם את החיוך מהפנים... מה פתאום הביתה? ממשיכים לעבוד!

טענו הפועלים היהודים בפניו: עם כל הכבוד, אנחנו לא יכולים לעבוד, תראה, המכונה מקולקלת. צריכים להזמין טכנאי שמכיר את המכונה ויידע איך לתקן אותה, אנחנו לא יכולים לתקן מכונות כאלו מורכבות!

השיב להם הגרמני ימ"ש בשפתו שלו "ביסטו יוד'ע, קענען זי יא" - כלומר, אתם יהודים, אתם כן יכולים!

במילים אחרות, הוא אמר להם, אל תספרו לי סיפורים שהמכונה התקלקלה, אל תגידו לי 'אנחנו לא יכולים', התירוץ הזה לא מתקבל אצלי, אתם יהודים, ויהודים יכולים לעשות כל דבר.

סיפר רבי לייבל קוטנר שהמשפט הזה ליווה אותו כל ימי חייו. "אם הקב"ה סובב את זה כך שהמשפט הזה גיגע לאוזניי, משמע שהיית צריך ללמוד ממנו משהו", היה מסביר, "ולמדתי ממנו שיהודי אכן יכול לעשות הכל, הכל! יהודי יכול לקום מוקדם וללמוד ברציפות שעות על גבי שעות, יהודי יכול לכוון בתפילה מתחילתה ועד סופה, יהודי יכול לשמור על עצמו בקדושה ובטהרה גם כשנדמה לו שהוא אינו יכול, אתה יהודי, הכל אתה יכול! הכל!!!".

המשגיח הנודע מגור, רבי גד'ל אייזנר היה מספר סיפור דומה, שפעם היה במצב של סכנה גדולה ולא היו לו כוחות להימלט, וכבר חשב להיכנע לחולשת הגוף ולוותר, אבל אז צעק אליו אחד מחבריו הטובים בחיל וברעדה "גד'ל לויף!", רוץ, תברח!!! הזעקה הזאת הדהדה בתוכו, ופשוט העירה אותו מהקיפאון שבו היה, הגוף שלו קיבל זריקת מרץ מחודשת והוא התחיל לרוץ בכל כוחו, ואכן ניצל ממוות לחיים.

למעשה זה בדיוק מה שקורה לכל אחד מאתנו כשמגיע חודש אלול ונשמע קול השופר מהדהד ברמה - גד'ל לויף! יענק'ל לויף! מוישה לויף! יצחק, משה אהרן יוסף, רחמים, זכריה, אלחנן, לא משנה איך קוראים לך, תתחיל לרוץ, תתחיל לברוח, אתה בסכנה גדולה ונוראה, אם לא תרוץ עכשיו, זה יהיה מאוחר מדי.

השופר צועק לנו באוזן, זה הזמן להשתנות, זה הזמן ללכת לצד השני, לא להישאר במקום שבו היינו עד עכשיו, "שפרו מעשיכם" אומר לנו השופר, ומהכלב כבר למדנו שזה אפשרי, גם אם זה נראה לנו נגד הטבע שלנו.

לפני כמה עשרות שנים, היה אבי מורי זקוק לעבור לפני התיבה בתפילת מנחה

"לפני כמה עשרות שנים, היה אבי מורי זקוק לעבור לפני התיבה בתפילת מנחה, ביום היארצייט של אביו, הגאון הצדיק רבי יחזקאל טויסיג זצ"ל, שהיה מנקיי הדעת שבירושלים ונודע כמגיד השיעור

מדוע

אין מברכים על התקיעות באלול?

כיצד

מברכים 'שהחיינו' על התקיעות
בר"ה לאחר שתקעו כל החודש?

הזופיע הכרך החדש! מועד לדוד

חידושים וביאורים בסוגיות המועדים: אלול, ראש השנה, יו"ב, סוכות, שמיני עצרת, חנוכה, ט"ו בשבט, פורים וד' פרשיות להבין את הפשט, להעמיק בעיון, להאיר את עניני המועדים

מאת הרב"ג רבי דוד הופשטטר שליט"א,

נשיא 'דרשו'

לפני קצת יותר מ-40 שנה, נכנסו פעילים בארגוני התשובה אל מרן הגראמ"מ שך זי"ע ובפיהם שאלה: אנשים רבים שעברו 'סמינר', הושפעו רבות מתוכני ההרצאות, הבינו שיש תורה משמים והיא מחייבת אותם, אמנם אינם יכולים לקפוץ בפעם אחת ולקיים את כל המצוות, מוכנים הם אפוא לקבל על עצמם מצוה אחת לשומרה כראוי מה לומר להם?

הגאון רבי יחיאל צוקר שליט"א, מרבני ישיבת 'תורה בתפארתה' ומחבר ספרי 'להאיר' על כח לימוד התורה הקדושה

המקדש במהירות עצומה, כדי להתחיל מהר ככל האפשר לעבוד בעבודת המקדש. גם כל העם ימהרו לעלות לציון ברינה ולירושלים בשמחת עולם, כדי לראות את הכהנים מתחילים בעבודתם ומשרתים במקדש ה'.

ובינתיים, עד שנזכה ליום המיוחל הזה שיבוא במהרה בימינו, הרי הישיבות הן בית המקדש של ימינו. ואם כן, הכהנים משרתי ה' של ימינו - הלא הם בני הישיבות המסולאים בפז. ומקומם - בין כתלי בית המדרש, ביני עמודי דגרסא. עליהם לאחוז ב'סטנדר' ולא להרפות! בתוך המבול הנורא שסביבנו יש את 'תיבת נח', הלא הן הישיבות הקדושות. בית המדרש הוא המקום היחיד המוגן מפני רוחות הסערה הנושבות בחוץ. ובתוך בית המדרש יושבים בני שבט לוי משרתי ה' והוגים בתורה הקדושה, שמורים ומוגנים מפגעי הרחוב. וכפי שכתב הרמב"ם בסוף הלכות שמיטה ויובל (יג, יב-ג): "ולמה לא זכה לוי בנחלת ארץ ישראל ובביזתה עם אחיו? מפני שהובדל לעבוד את ה' לשרתו... ולא שבט לוי בלבד אלא כל איש ואיש מכל באי העולם אשר נדבה רוחו אותו והבינו מדוע להיבדל לעמוד לפני ה' לשרתו ולעובדו לדעה את ה' והלך ישר כמו שעשהו האלקים ופרק

את פרשת שופטים אנו קוראים בתחילת חודש אלול - הזמן הנעלה של בני התורה, תלמידי הישיבות, ואברכי הכוללים, נזר הבריאה. הם שבים מ'בין הזמנים' של הקיץ עם כוחות מחודשים ונכנסים הישר אל תוך האווירה המרוממת של חודש אלול.

המיוחדות של 'זמן אלול' היא כפולה - הן מצד היות הימים הללו ימי הכנה והתכוננות ליום הדין הקרב ובא, והן מצד היותם מבוא והכנה לקראת השנה החדשה העומדת בפתח.

זה הזמן להכיר לא רק בחשיבות הזמן, אלא גם בחשיבותם של בני התורה ובחשיבותה של הישיבה. ככל שבני התורה יידעו להכיר במעלתו של בן תורה ויידעו להבין את גודל מעלת כותלי בית המדרש - כך הם יידעו להתייחס ביראת הרוממות לזמן המיוחד בלוח השנה ולמקום המיוחד ביני עמודי דגרסא.

כאשר חנך מרנא ה'חפץ חיים' זצ"ל את הבניין של ישיבת ראדין, הציץ אחד הגבירים לטעת עצים סביב בניין הישיבה ולהציב ספסלים, כדי שהבחורים יוכלו לשבת שם בין הסדרים ולדבר בלימוד בהרחבת הדעת, אולם החפץ חיים התנגד לכך. תמחו: מדוע?

אמר החפץ חיים: אמרו חז"ל (ברכות ח ע"א): "מיום שחרב בית המקדש אין לו להקב"ה בעולמו אלא ארבע אמות של הלכה בלבד". הגמרא שם מביאה את דברי אב"י המעיד על עצמו, שבעקבות הדברים הללו הוא קבע את מושבו בבית המדרש לא רק לתורה אלא גם לתפילה. ועוד מביאה שם הגמרא, כי רב אמי ורב אסי, אף על פי שהיו בעירם טבריה שלושה עשר בתי כנסיות, הם התפללו "ביני עמודי היכא דהוון גרסי", דהיינו, בבית המדרש שבו עסקו בתורה.

הישיבות הקדושות - אמר החפץ חיים - הן כבית המקדש, קדש הקדשים של ימינו! והנה נאמר בפרשת שופטים (טז, כא): "לא תטע לך אשרה כל עץ אצל מזבח ה' אלוקיך". כשם שלא נוטעים עץ על מזבח ה', כך לא נוטעים עצים בישיבות!

ה'חפץ חיים' רצה להמחיש בכך את החשיבות שיש לישיבות ואת צורת ההתייחסות שצריכה להיות לנו כלפי הישיבות ובתי המדרשות.

מה יקרה כאשר נזכה לשמוע את תקיעת השופר של הגאולה ונראה את בית המקדש יורד מן השמים? הרי כל הכהנים ירוצו לבית

מעל צוארו עול החשבונות הרבים אשר ביקשו בני האדם הרי זה נתקדש קדש קדשים ויהיה ה' חלקו ונחלתו לעולם ולעולמי עולמים".

לא ידע הרב דסלר מה עלה בגורלם של אשתו וילדיו

שנים אחדות לפני פרוץ מלחמת העולם השנייה נסע רבי אליהו אליעזר דסלר זצ"ל מליטא לאנגליה ושהותו במקום התארכה, בעוד אשתו וילדיו נשארו בליטא. בתקופה זו ביצר הרב דסלר את הכולל הנוודע שהוקם בגייטסהד וכן את שאר מוסדות התורה והחינוך בעיר זו.

במשך שנות המלחמה לא ידע הרב דסלר מה עלה בגורלם של אשתו וילדיו. בימים ההם לא היו אמצעי תקשורת והמצב היה לוט בערפל.

מעידים תלמידיו, כי למרות החשש והדאגה לגורלם של בני משפחתו, לא ניכרו על פניו שום סימני מתח. הוא המשיך להנהיג את הכולל ולהרביץ תורה ומוסר לתלמידים בשלווה ובנחת, כאילו מאומה לא מעיב עליו.

יום אחד, בשעה שישב ולמד חברותא עם בחור, הביא לו הדוור מכתב. הוא ראה שמצוינים בו שמות בני משפחתו ומן הסתם יש בו מידע על גורלם. הסקרנות הטבעית לדעת מה מצבם של בני משפחתו הקרובים היתה אמורה לגרום לו למהר לפתוח את המכתב, בתקווה שהם בחיים, בריאים ושלמים. אולם הוא חשש שאם יפסיק מלימודו ויפתח את המכתב, הדבר יעביר מסר לתלמיד שיש דבר חשוב יותר מהלימוד. מה עשה? הניח את המכתב בצד והמשיך ללמוד עם החברותא.

אבל הרצון לדעת מה שלום בני משפחתו בער בו והוא חשש שלא יחזיק מעמד ויפתח את המכתב לפני שה'סדר' מסתיים. מה עשה? לקח את המכתב והניחו על ארון גבוה, כדי שלא יהיה בהישג יד ולא יעמוד מול עיניו.

רק אחרי ארבע שעות, לאחר שסיים את הלימוד עם החברותא, הושיט הרב דסלר את ידו ולקח את המכתב מעל הארון, פתח אותו וקרא בו, לפתע צהלו פניו ואמר: "ברוך ה', הם חיים וקיימים".

השיעור החינוכי שלמד אותו תלמיד מהרב דסלר באותו 'סדר' היה חזק יותר מכל שיחה ודרשה! הרב המחיש לו בדוגמא אישית מה חשיבותו של לימוד התורה ומה זו שקיעות בלימוד.

אבל מה יהיה על המושבה 'זכרון יעקב'

כשהוקמה ישיבת 'כנסת חזקיהו' היא הוקמה במושבה זכרון יעקב, שכן בית מדרשה בבית הכנסת הגדול של המושבה, אבל הבעלי בתים שם הקפידו על חוסר שמירת הניקיון של בית הכנסת ובקשו לסלק משם את הישיבה.

ראש הישיבה רבי נח שמעונוביץ זצ"ל ירד לבני ברק, נכנס למרן החזון איש ותינה בפניו את צרת הישיבה.

נענה החזון איש ואמר: מילא הישיבה תמצא מקום אחר, התורה לא תפסק, אבל מה יהיה על המושבה 'זכרון יעקב' מה יקים ויחזיק אותה!!!

הבה ונקרא שתי הוראות שיצא מבית מדרשו של מרן החזון איש, להבין מה פירוש לימוד של בן ישיבה.

ונקדים: לפני קצת יותר מ-40 שנה, בה הלכה והוקמה תנועת התשובה בייתר שאת ובייתר עוד, נכנסו פעילים בארגוני התשובה אל מרן הגראמ"מ שך זי"ע ובפיהם שאלה: הם פוגשים אנשים רבים שעברו 'סמינר', הושפעו רבות מתוכני ההרצאות, הבינו שיש תורה משמים והיא מחייבת אותם, אמנם אינם יכולים לקפוץ בפעם אחת ולקיים את כל המצוות, זה גם לא חכם לתת להם לעשות זאת כי הם ישברו ולא יחזיקו מעמד, מוכנים הם אפוא לקבל על עצמם מצוה אחת לשומרה כראוי מה לומר להם?

ענה מרן: "כשרות המאכלים!"

לתמיהתם מדוע כשרות ולא גופי תורה אחרים כגון שמירת השבת וכדו', שיש בהם יש איסורי כרת ואיסורי סקילה, ענה להם מרן הרב שך: חז"ל הלא דרשו מהפסוק "ונטמאתם במ" אל תיקרי ונטמאתם אלא וניטמטם, מאכלות אסורות מטמטמות ליבו של אדם, אם יאכלו מאכלים כשרים ליבם לא יהיה מטומטם, וזה יוביל אותם להתחזק בעוד ועוד נושאים ביהדות.

קבלנו אפוא נקודת אור, להבין עד כמה קריטית היא השמירה על המאכלים הנכנסים לפה, ולא רק בחומרת עוונם אלא בכוח לתת לאדם את האפשרות להיכנס לעולמן של המצוות כולם.

וכאן נשמע הוראה מהחזון אי"ש, יהודי בא לשאול מרן ה'חזון איש' זי"ע על שתי הצעות שהוצעו לפניו: האחת - לשמש כמגיד שיעור בישיבה קטנה (והוסיף השואל שאף אם לא ילך לשם ימצאו בקלות ר"מ אחר, כי יש די אברכים מוכשרים לתפקיד, ואולי מוכשרים הם אף יותר ממנו); והשני - הוצע לו להיות המשגיח הכללי על הכשרות בארץ ישראל מטעם הרבנות, וזה ודאי שאם הוא לא ייקח את התפקיד לא תיקח הרבנות בן תורה זולתו. נמצא, יש בידו אפשרות לטהר את כל ארץ ישראל בכשרות המאכלים. במה יבחר? שאלו החזו"א - "האם מסוגל אתה, כשתהיה ר"מ בישיבה קטנה, להשפיע על שני בחורים שיישבו וילמדו ב'בין הזמנים' כבאמצע הזמן?" והשיב הלה שנראה לו שהוא בר השפעה כזו.

אמר לו רבנו: "אם כן, דע לך ששני בחורים שיישבו וילמדו בבין הזמנים כבאמצע הזמן, חשוב הרבה יותר מלהכשיר את כל ארץ ישראל". (מעשה איש)

פלא עצום! כאן יכול יהודי חרדי להיכנס לרבנות הראשית ולחולל מהפך בכשרות ולגרום למאות אלפי בתים מניעה ממאכלות אסורות, וזה יפתח להם את האפשרות להיכנס לעולם של טהרה, ובכל זאת לימדנו מרן החזו"א: "שני בחורים שלומדים בהתמדה שווים יותר מכל תושבי ארץ ישראל ששומרים על כשרות המזון!" מבהיל. וכל כך למה? - כי לימוד התורה זה קיום העולם, בשביל זה נברא העולם!

סיפרה לי הרבנית זליבנסקי שתחי'

סיפרה לי הרבנית זליבנסקי שתחי', אשת חבר למו"ר ראש ישיבת 'מאור התלמוד' הגאון רבי חיים זליבנסקי זצ"ל: בצעירותה

הגאון רבי בנימין פינקל שליט"א אמר לי, כי יש תלמידים ששמעו את אביו שנים רבות ויכולים 'להעתיק' את נוסח תפילתו. אבל יש קטע אחד שלא שייך להעתיק אותו, זהו הקטע של "מלוך על כל העולם כולו בכבודך". אבא היה אומר זאת כל פעם בקול נשנק מבכי וחנוק מדמעות... לא היתה שם כל מנגינה ששייך להעתיקה"...

מאוצרותיו של רבי אליעזר טורק שליט"א

וְאָמַרְתָּ אֲשִׁימָה עָלַי מֶלֶךְ (י"ד)

אני נזכר בביקור קצר שעשיתי בלונדון בירת אנגליה לפני כמה שנים. אחד ממכרי לקח אותי לראות את 'משמר המלכה' המפורסם, הנהוג מאות שנים באנגליה לכבוד המלכות. הרי כך אומרים חז"ל (ברכות ט, ב): "לעולם ישתדל אדם לרוץ לקראת מלכי ישראל, ולא לקראת מלכי ישראל בלבד אלא אפילו לקראת מלכי אומות העולם, שאם יזכה - יבחין בין מלכי ישראל למלכי אומות העולם".

ואכן, מאד התפעלתי מהתהלכה המסורתית של חיילי המשמר, שכולם - ללא יוצא מן הכלל - מצייתים להוראות כאחד, בלי שום נסיון לשנות אפילו בתזוזת יד קטנה. גם המנגנים בכלי הזמר מבצעים את אומנותם שוה בשוה. בזמן שהטקס מחייב את חיילי המשמר לעמוד ולא לזוז, הם אכן עומדים בלא ניע ממש עם כל התלבושות וקישוטי המלכות שעליהם, עד שניתן לחשוב שאלו פסלים בצורת אדם...

קיבלתי אז קצת מושגים על 'מלכות'. מלכות פירושה ציות ללא עוררין! ביטול כל היישות אל המלך! הקפידא על עם ישראל בתקופתו של שמואל הנביא היתה איפוא על כך שהם לא הבינו זאת.

אם כך הקפידה התורה במלך בשר ודם, מה נאמר בבואינו לקבל את עולו של מלך מלכי המלכים, הקדוש ברוך הוא? בזמן אותו טקס באנגליה חלפה בליבי הרגשה, שהלוואי ואנו נקבל כך עול מלכות שמים - נרגיש בחוש את מציאותו ומלכותו יתברך בעולם, ולא נזיז יד ורגל שלא ברצונו. אם אין המצב כן, הרי שבהכרח חסר לנו בהכרת המלכות!

הדברים הללו מאד נוגעים לחודש אלול בו אנו נמצאים. אנחנו הרי מנסים ככל יכלתינו להכין את עצמנו לעבודת יום הדין, בה חלק מרכזי הוא ה'מלכויות' וקבלת עול מלכות שמים עלינו באמת ובתמים.

ורק נקודה אחת קטנה הוא שוכח

אני רוצה לקרוא קטע קצר מתוך ספר 'תפארת אדם', שחיברו אדם גדול מאד, הגאון רבי מיכל שלפוברסקי זצ"ל, ראש ישיבת 'תפארת צבי'.

כה הוא כותב: "פעמיים בכל יום קורין אנו פרשת קריאת שמע,

שענינה קבלת עול מלכות שמים. האם אכן מקבלים אנו על עצמנו עול מלכות שמים? ידוע שאבי תנועת המוסר, מרן רבי ישראל סלנטר זצ"ל, היה אומר שהאדם יכול להמליך את הקדוש ברוך הוא על ארבע רוחות השמים ושבעה רקיעים ואף על כל העולמות כולם, ורק נקודה אחת קטנה הוא שוכח - להמליך את הקדוש ברוך הוא על עצמו, לקבל עליו עול מלכות שמים... ובאמת, התחזקות בפרט זה של קבלת עול מלכות שמים כראוי, יש בה גם כן הכנה גדולה לקראת עבודת המלכויות, שהיא עיקרו של יום ראש השנה".

רבי מיכל מוסיף ומספר שם, כי פעם ישבו חבר תלמידים אצל הגאון הצדיק רבי ליב חסמן זצ"ל, משגיח ישיבת חברון ובעל 'אור יהל', והוא פנה אליהם ואמר: "שימו לב, אני אקרא בפניכם קטע מהסידור, ואתם תאמרו לי מה החסרת". הוא פתח את הסידור וקרא מברכות קריאת שמע: "וכולם מקבלים עול מלכות שמים זה מזה", ומיד שמו השומעים לב שהוא דילג על התיבה: "וכולם מקבלים עליהם".

"זה מה שרציתי לשמוע!", הפטיר רבי ליב, והוסיף: "ובאמת תמיד קשה לי, לצורך מה ראו להוסיף כאן את תיבת 'עליהם'? וכי חסר משהו בתוכנו של הנוסח כפי שקראתי בפניכם?"

"כך", סיים רבי מיכל, "ביקש רבי ליב להמחיש את ההדגשה שעיקר

התכלית בפרשת קריאת שמע היא, שכל אחד יקבל על עצמו עול מלכות שמים".

ידידי הגאון רבי זונדל שטרן שליט"א, רב קהילת 'פרושים' בשכונת רמת שלמה ור"מ בישיבת קמניץ בירושלים מספר, כי כאשר היה ילד הוא נכנס פעם לבית מדרשו של האדמו"ר הצדיק בעל ה'חלקת יהושע' מביאלא זצ"ל, שהיה עובד השם גדול וגדולי ישראל שיחרו לפתחו לשמוע ממנו דברי אמונה ויראה.

"אמור לי ילד, קראת היום כבר קריאת שמע?"

הרבי הבחין בו וסימן לו להתקרב אליו. הילד ניגש ונעמד מול הרבי ביראת הכבוד, והרבי שאלו במאור פנים ובאהבה: "אמור לי ילד חביב, קראת היום כבר קריאת שמע?" והילד השיב מיד בחיוב: "כמובן שכן".

"ומה כיוונת בפסוק ראשון?" שאל הרבי שוב, והילד השיב: "מה שכתוב בשולחן ערוך לכון - שהקדוש ברוך הוא מלך על השמים והארץ, ועל ארבע רוחות העולם..."

"וזה הכל?", הגיב הרבי לעומתו, והמשיך לומר בחיבה מיוחדת: "הרי דבר ראשון זה לקבל על עצמך עול מלכות שמים! פירושו, לקבל מרות, לוותר, להתגבר - בגלל רצון השם. בכל נקודה, בכל מצב ובכל מפנה בחיים לזכור אותו ולקיים את רצונו, וזוהי קבלת עול מלכות שמים!"

דודי ראש הישיבה, הגאון רבי אריה פינקל זצ"ל, שימש עשרות שנים כשליח ציבור בהיכלה של ישיבת מיר בירושלים. תפילתו הנרגשת היתה לשם דבר, בהשתפכות הנפש ממש, ולאורך השנים שמעו אותה אלפי תלמידים.

בנו הגאון רבי בנימין פינקל שליט"א, מראשי ישיבת מיר, אמר לי פעם כי מן הסתם יש תלמידים ששמעו את רבי אריה שנים רבות, ויכולים לחקות ולהעתיק את נוסח תפילתו. "אבל יש קטע אחד", אמר רבי בנימין, "שלא שייך להעתיק אותו, כי אף פעם הוא לא אמר אותו עם ניגון. זהו הקטע של "מלוך על כל העולם כולו בכבודך". אבא היה אומר זאת כל פעם בקול נשנק מבכי וחנוק מדמעות... לא היתה שם כל מנגינה שייך להעתיקה..."

רבי אריה, שהיה כולו לב, המה בבכיה בהתחננו שמלכות שמים תוכר בעולם. כך נראית עבודת מלכויות של צדיקי הדור!

בחודש הרחמים והסליחות, העבודה שלנו היא להתכונן לקראת עבודת המלכויות בראש השנה ולקבל על עצמנו עול מלכות שמים. בבסיסה של מלכות שמים - מונחת הבנה והכרה, כי אנחנו נמצאים כאן בשביל להיות כפופים לו יתברך ולציית לתורתו ולקיים רצונו.

תגובת הרב מערלוי לתכולת

הכוס שנשפכה על הרצפה

בספר 'ארץ חמדה' מובא משל נפלא מהמגיד מדובנא זצ"ל, משל שמחזק ומחדד את הנקודה הזו של עול מלכות שמים: היה פעם מלך גדול ורב חסד ששלט על עשרות ארצות, והצליח

להשליט את מלכותו על כל המדינות הללו בצורה מיוחדת. כיון שהיה טוב ומיטיב לנתיניו, היו כולם נאמנים לו, שילמו את מיסיהם כחוק וקיבלו עליהם את מלכותו בהכנעה גמורה, עד שהיה לאחד מן המלכים האיתנים והחזקים בעולם.

באחד הימים, הובא לידיעתו של המלך, כי במדינה פלונית באיי הים הנמצאת בקצה גבול מלכותו, התפתח איזשהו מרד נגדו. נציגי התושבים שם לא יצרו עמו קשר כבר זמן רב, והאחראים על גביית מיסי המלך דיווחו כי חלק ניכר מן הנתינים באזור חדלו מלשלם את חובותיהם.

כשליט רב עוצמה החליט המלך שהוא יורד לשטח בכבודו ובעצמו, להשיב את הסדר והשליטה על כנם. אך החליט שקודם לכן הוא ישלח קבוצה מיוחדת של חוקרים חשאים שיעשו עבודת שטח מקיפה לפני בואו, יחקרו אחר כל תושבי המקום מה רמת נאמנותם למלך, וידווחו על כל התנהגות והתנהלות שחורגת מן הרגיל עד לפרטי הפרטים.

השליחים עשו מלאכתם נאמנה, ולאחר תקופה קצרה הגישו לארמון המלוכה דין וחשבון מפורט מאין כמותו. בו נכתב על כל משפחה ומשפחה מתושבי אותה ארץ, מה הם מעשיהם ודעותיהם לטוב ולרע.

כבר למחרת יצאה הודעה מטעם המלך, כי הוא עתיד להגיע לאזור ולהשליט בו את הסדר שאבד. בהודעה הובהר, כי המלך רואה בחומרה את הניסיון לפרוק את עולו, והוא מצפה כי ראשי הקהל והשליטים המקומיים יספקו לו הסברים נאותים על הנעשה אצלם. אולי, אם ימצאו חן בעיניו, יוכל להקל בדיון ולראות מה ניתן לעשות עבורם, כל אחד לפי מעשיו.

ברשימות שהוגשו למלך על ידי שליחיו היסודיים, חולקו אנשי אותה ארץ לארבעה סוגים: בקטגוריה הראשונה סווגו האנשים הישרים שלא עשו כל עוול, והינם תמימים וישרי דרך אשר לא העלו על דעתם למרוד במלך. בנוסף, הם מסודרים בחיים עם פרנסה, בית, בריאות וכדומה, ואינם צריכים לבקש מן המלך שום בקשה מיוחדת. תחת הסוג השני, נרשמו האנשים שאמנם גם הם לא עשו מאומה ואין עליהם כל טענה, אך מכל מקום יש לצפות שינצלו את ביקור המלך כדי לבקש ממנו בקשות מיוחדות; לזה יש ילד חולה וזה פוטר מעבודתו, לפלוני נשרף הבית ולחברו נשטפו השדות עקב נהר שעלה על גדותיו, כל אחד וצרתו הוא, וכפי הנראה צפויים הם להגיע לפני המלך לבקש ולהתחנן לעזרתם.

הסוג השלישי, כלל את האנשים שאכן מרדו במלך וזלזלו בשלטונו. מצבם לא היה פשוט כלל, אולם חוץ מן העניין הזה - הכל זרם אצלם על מי מנוחות והם לא היו זקוקים לדבר מה מהמלך.

הסוג הרביעי היה קשה מכולם. הוא כלל את האנשים שאכן העלימו מס ורימו את המלך, אבל לא זו בלבד, אלא שהם עוד צריכים טובות רבות מן המלך, מאחר ומצבם המשפחתי והכלכלי לא היה שפיר כלל.

נקל יהיה לנו לתאר לעצמנו, כיצד מרגישים אנשי אותה ארץ לקראת ביקורו של המלך:

ישנו יהודי צדיק בארה"ב, הרב אברהם גולדשטיין שליט"א. הרב גולדשטיין הוא גר צדק, שנטמע בצורה מיוחדת בקהילה החרדית בארה"ב, ולימים הפך להיות אבן שואבת לגרי צדק נוספים. הרב גולדשטיין מספר, שביום מן הימים הגיע אליו יהודי ובפיו בקשה

הרה"ג ר' עמרם בינעט, מגיד שיעור בקנין ירושלמי' וב'עמוד היומי'
מבית 'דרשו' - עם מעשה נפלא על חשיבותו של כל יהודי

הרב עמרם בינעט

פי בו פְּחַר ה' אלוֹקֵיךָ מִכָּל שְׁבֻטֶיךָ לְעִמּוּד לְשֶׁרֶת (יה - ה)

ישנו יהודי צדיק בארה"ב, הרב אברהם גולדשטיין שליט"א. הרב גולדשטיין הוא גר צדק, שנטמע בצורה יוצאת דופן בקהילה החרדית בארה"ב, ולימים הפך להיות אבן שואבת לגרי צדק נוספים, אותם הוא קירב והנחה, עד שפתאום קמה לה קהילה שלימה של גרי צדק שהוא עומד בראשה ומנהיג את חבריה בצורה נפלאה, תוך שמירה על קשר עם גדולי תורה ודאגה שוטפת למשפחות הגרים והילדים שלהם, לגדלם לתורה וליראת שמים.

הרב גולדשטיין מספר, שביום מן הימים הגיע אליו יהודי ובפיו בקשה. הבן שלי, כך סיפר אותו יהודי, רוצה להרגיש את החשיבות שלו כיהודי, אבל הוא לא מצליח להגיע להרגשה הזאת. זה מאוד מתסכל אותו, אנחנו מתגוררים בארה"ב בסביבה שיש בה הרבה גויים, הוא רואה מסביב גויים רבים כחול הים, לא פעם הוא צועד ברחבו שב הוא היהודי היחיד, וגם אם הוא מבין במוחו שאנחנו שונים ו"שלא עשנו כגויים הארצות", ו"לא שם חלקינו כהם", הוא רוצה שההרגשה הזאת תהיה יותר חזקה אצלו, וחשבתי שדווקא הרב, כגר צדק שמכיר עוד גרים רבים ומלווה אותם בדרכם החדשה, תוכלו להסביר לו את זה טוב יותר מכל אחד אחר...

עודו מדבר, והנה הוא מביא עמו את בנו בן ה-18, נער יהודי שקיבל חינוך יהודי טוב ונראה בהתאם, אבל יש לו מבט מבולבל בעיניים. חסר לו משהו בהרגשה המיוחדת, הוא לא מרגיש חזק מספיק את הגאווה שצריכה להיות לכל יהודי על כך שזכה להיות חלק מעם ה' וחבל נחלתו.

"האמת שלא ידעתי מה לומר לו", מספר הרב גולדשטיין, "הרי בוודאי וכבר אמרו לו והסבירו לו, וההסבר לא דיבר אליו מספיק. מה אני יכול לחדש יותר מכל מה שלימדו אותו רבותיו? "נשאתי תפילה לאבינו שבשמים וביקשתי שינחה אותי בדרך טובה וישרה".

עודו נושא תפילה, נפל במוחו רעיון. לרב גולדשטיין יש ידיד שמתעסק במוזיקה, ונחשב לאומן גדול בתחום. האיש מחזיק גם עסק גדול בתחום הנגינה, ויש לו חנות עם מעבדה ואולפן... כשבעים

אנשים עובדים בעסק שלו, כולם גויים. אבל מה, אותו אחד מחזיק את עצמו ל'בן נח', ומקפיד על שמירת שבע המצוות של בני נח, ומכאן הקשר שלו עם הרב גולדשטיין. הוא לא מתגייר, אבל הוא מאמין שתורת ישראל היא תורת אמת, ומאוד מתעניין בה, ולכן הוא משוחח מדי פעם עם הרב גולדשטיין ומבקש הסברים שונים.

"אתה אוהב מוזיקה?", שאל הרב גולדשטיין את הבחור שהשיב בחיוב, בוודאי. הוא אפילו מנגן קצת על כמה כלים, ומאוד אוהב מוזיקה! אולי זה בגלל שהוא מגיע ממשפחה של לווים, משם החיבור למוזיקה.

"אני צריך לבקר אצל ידיד שמתעסק בתחום, רוצה לבוא איתי???", "הבחור השיב בחיוב, וכעבור זמן קצר הם כבר היו בעסק הגדול. עינו של הבחור נצצו בהתלהבות, שפע של כלי נגינה נגלה לנגד עיניו, ובעל הבית אפילו הרשה לו לנסות ולנגן על כלי שיחפוז, כמובן בזהירות הנדרשת שלא לגרום לנזקים חלילה.

הרב גולדשטיין עלה למשרד של בעל הבית כדי ללבן עמו איזה נושא שבו עסק הגוי ושאותו ביקש לדעת, ובינתיים ישב לו הבחור בקומה התחתונה והתענג על הכלים השונים. הוא ניסה לנגן בצ'לו ובקונטרה בס, הקיש על הקמנצ'ה ופרט על מיתריו של הנבל

הגדול... מתענג מכל רגע.

בעל העסק הציץ וראה שהבחור נהנה כל כך, הוא שאל את הרב גולדשטיין מה הסיפור של הבחור הזה ומה הוא עושה איתו, ואילו הרב גולדשטיין לא פירט לו יותר מדי, רק סיפר לו שהבחור הזה הוא לוי, ולכן יש לו חיבה מיוחדת למוזיקה.

עיניו של הגוי נדלקו: "מה אמרת? הוא לוי? ממש ממשפחה של לווים? בן אחר בן לאותם לווים שניגנו בבית המקדש???"

הרב גולדשטיין השיב בחיוב. בוודאי, יש הרבה יהודים שהם לווים... אבל הגוי לא הכיר את התופעה, זו היתה הפעם הראשונה שבה ראה במו עיניו 'לוי', בשר ודם.

הוא התרגש עד עמקי נשמתו, והודיע לרב גולדשטיין: "אם הוא לוי, אני רוצה שהוא יברך אותי".

לאחר מחשבה קלה הוסיף ואמר: "אתה יודע מה? בעצם למה רק אותי? אני רוצה שהוא יברך את כל העובדים פה בעסק!".

עוד לפני שהרב גולדשטיין הספיק להגיב לדבריו, הוא כבר הוציא הודעה דחופה לכל העובדים מכל האגפים והמחלקות להתרכז בחדר הכינוסים המרכזי, יש לו הפתעה מיוחדת עבורם.

כל העובדים התרכזו בעיצומו של יום עבודה שגרתית, ובעל הבית סיפר להם בהתרגשות על כך שהיום הגיע יהודי לחנות שלהם, ומתברר שהוא לא פחות ולא יותר, לוי!!!

חלק גדול מהעובדים כבר הבינו במה מדובר. הם שמעו מבעל הבית רבות על היהודים ועל בית המקדש, והידיעה על כך שתיכף הם יזכו לראות לוי ריגשה גם אותם. אלו שלא הכירו, נדבקו גם הם בהתרגשות, וכל זה קורה כשלו המדופלם מנסה לנגן על אבוב, ולומד להכיר את הצלילים שהוא מפיך.

כעבור רגעים בודדים, כבר הובא הלוי אחר כבוד אל חדר הכינוסים, וכל עובדים המפעל עמדו בשורה ארוכה, כשהוא מתבקש לברך אותם.

הבחור נבהל, ממותי אני מחלק ברכות? ומאיפה יש לי כל כך הרבה ברכות לחלק לשבעים אנשים???

הוא הסתכל על הרב גולדשטיין בתחינה שישחרר אותו מהחובה

המשונה שהוטלה עליו, אבל הרב גולדשטיין דווקא שיתף פעולה עם הגויים, עשה איתם יד אחת נגד הבחור...

"למה לא?", אמר לו, "תברך אותם! תראה איך הם משתוקקים לקבל ממך ברכה!".

"אבל אני לא יודע איך לברך גויים", אמר לו הבחור, "מה אני אגיד להם? 'זאלסט וואקסן א גרויסע חאניוק?'", שאברך אותם שיזכו לבנים ובני בנים עוסקים בתורה ובמצוות? או שיהיה להם 'ידישע נחת?', אלו הברכות שאני מכיר פחות או יותר...

הרב גולדשטיין התעקש, "לא משנה מה, תברך אותם בהצלחה, בבריאות, בנחת, בשמחה תן להם ברכה".

לא נשאר לו הרבה ברירות, והוא התחיל לברך, אחד אחרי השני הם ניגשו אליו בהכנעה, וקיבלו את הברכה שלו בהתרגשות גדולה. לחלקם עמדו דמעות בעיניים, ואחרי שהתברכו מפיו הם היו שמחים ומאושרים.

הבחור בירך ובירך, כשעברו שלושים אנשים, כבר עמדו דמעות גם בעיניים שלו, וכשכולם סיימו לעבור, הוא נכנס לאחד החדרים ופרץ בבכי מטלטל...

אחרי שנרגע מעט, נכנס הרב גולדשטיין, הגיע הזמן לחזור הביתה... "הגעתי לכאן כדי שתסבירו לי מה היא החשיבות של יהודי", אמר הבחור בהתרגשות, "עוד לפני שהסברתם לי, כבר זכיתי להבין. מעולם לא הבנתי עד היום, מה המשמעות של להיות יהודי, מה המשמעות של להיות לוי, מה המשמעות של להיות נזר הבריאה, יהודי הממשיך שושלת ארוכה ומפוארת של יהודים מדורי דורות. גאוות היחידה שנכנסה בי עכשיו על עצם היותי יהודי, לא תסור ממני לעולם, גם אם אהיה במשך שנים בארץ שלימה שבה אני היהודי היחיד, עדיין אשמור על התחושה שהחשיבות שלי כיהודי, עולה על כולם.

הרב גולדשטיין חיך בסיפוק, שוב ראה בעיניו, מה יכולה תפילה אחת קטנה לעשות, איזה שינוי גדול היא יכולה לחולל בליבו של נער צעיר. שינוי שילווה אותו כל ימי חייו.

המשך מעמוד 9 | הגאון רבי יחיאל צוקר שליט"א

בגייטסעד למדו בבית ספר גויי כשהמורים הם גויים משוקצים, אביה 'מיסטר כהן' המפורסם, חשב שמן הראוי להכשיר אברכים שילמדו את מקצוע ההוראה והם ילמדו את הבנות. הוא כדרכו היפנה את שאלתו למרן הגרא"א דסלר זצ"ל, הרב דסלר החזיר לו תשובה עם מספר הגבלות, כשבראשם שייקח רק כאלו שממילא רוצים לעזוב את הכולל כדי להביא טרף לביתם.

הרב כהן יצא לדרך, הכשיר קבוצה ופתח מסגרת, אך הרב דסלר לא נחה דעתו ונכנס לדבר על כך עם מרן החזו"א, אמר לו החזו"א תיגש עכשיו לבית הדואר ושלח מברק לרב כהן שישגור את המסגרת, אם אברך אחד בגלל האפשרות הזמינה לעזוב כולל עוזב בגלל מסגרת זו, שתלמדנה הבנות אצל גויים ואף אברך לא יצא מהכולל!

הרב דסלר עשה כמצוותו ושלח מיד מברק, המברק הגיע להרב כהן באמצע שיעור לבנות, הוא פתח וקרא את הכתוב, סגר את הספר והודיע שהמוסד נסגר! שמענו הוראה: בנות ישראל תלמדנה אצל גויים, אבל אם בגלל זה אברך אחד יצא מהכולל אין הצדקה למוסד. מכאן נלמד כמה צריכים אנו להוקיר את לומדי התורה, כל אחד ואחד מאתנו מצווה לומר להם ולהעביר להם את המסר: בני תורה יקרים, בני הישיבות ואברכי הכוללים, אשריכם שזוכים אתם להיות מקיימי העולם, אשרינו שיש לנו שומרים לבריאה, מכל קצווי תבל אנו שולחים לכם את ברכותנו שתזכו לעלות מעלה במעלות התורה והיראה, ולוואי כולנו נזכה ללכת בדרכיכם!

לעילוי נשמת אבי מורי רבי נתן ב"ר יחיאל מאיר הכ"מ, ורעיית מרת רבקה ב"ר יהודה ע"ה

דרכו של הרב רייסנר שהוא אינו מחתים את הצדדים על שטר בוררות, וברוב הפעמים אין צורך בחתימה כלשהי כדי לאכוף את פסק הדין, משום שהוא מצליח להשיג פשרה כזאת שמייתרת את הצורך לכפות מאן דהו לציית לדבריו

הג"ר אליעזר יוטקובסקי שליט"א על ענייני פרשת השבוע ושאלות 'צוף התורה'

פי הש"ח יענור עיני חכמים (טו יט)

מקרה: ראובן תובע את שמעון לדין תורה, ושניהם פונים לגאון רבי לוי הדיין כדי לשטוח בפניו את טענותיהם. ערב לפני דין התורה, מגיע ראובן ומשאיר מעטפה עם סכום כסף נכבד בתיבת הדואר של רבי לוי הדיין. זמן קצר אחריו מגיע גם שמעון ומשאיר מעטפה משלו. כששב רבי לוי לביתו, הוא פותח את המעטפה הראשונה ומגלה סכום כסף שניתן לו על ידי התובע, הוא מוציא מעטפה נוספת ומגלה שגם הנתבע נתן לו שוחד, בסכום זהה בדיוק לסכום שנתן לו התובע.

שאלה: האם בכזה מקרה יוכל הדיין לקחת את השוחד, משום שאין כאן מקום להטיית הדין שהרי שני הצדדים שיחדו אותו בסכום זהה, וממילא דעתו לא תיטה לשום צד בגלל הכסף?

תשובה: הסברה אומרת שבוודאי הדבר אסור וזאת משלוש סיבות. א. ברור שהמעטפה שפתח ראשונה השפיעה על הדיין ודעתו תיטה לטובתה גם אם לא ירגיש בכך. ב. גם לו יצויר שאין הדעת נוטה לשום צד, עדיין, התורה העידה שהשוחד יעוור עיני חכמים, וממילא לא יוכל להימלט מכך. ג. אף אם נאמר שאין שום הטיה ועיניו לא יתעווורו כי שני הצדדים נתנו סכום שווה, הרי כל אחד מהצדדים בטוח שרק הוא נתן שוחד, ויחשדו את הדיין שקיבל שוחד שלא כדין, ולכן אסור הדבר בתכלית האיסור.

לצד זאת, ידוע ומקבל שהדיינים לוקחים תשלום עבור דין התורה, וזאת כששני הצדדים יודעים בדיוק כמה עליהם לשלם, והדבר נעשה בגלוי לפי סכומים קבועים מראש, כך שאין זה בכלל שוחד כלל ועיקר.

הסופר רבי שלום מאיר ולך שליט"א, שיזכה לרפואה שלמה בקרוב, זכה להפיץ ספרים תורניים לאלפים ולרבבות, ובהם דברי תורה נפלאים ומתוקים המתובלים בסיפורי צדיקים המרוממים את הנפש לעבודת ה'.

בספר 'הדות שרעב בתימן', הוא מספר על אבות בית הדין ב'אל-חדה' שהיו גדולים מאוד בתורה ובמעשים, עד שגם הגויים פחדו מהם. כאשר שניים היו רבים זה עם זה, אפילו יהודי עם גוי, היה הנעשק אומר לעושק אני הולך ל'מורי סעיד', או 'מורי יוסף' או ל'מורי ישראל' הלא המה הדיינים של שרעב, מיד היה הצד שכנגד נכנע ומתפייס עם חברו, כי פחדו עד מאוד מכח ראייתם של הדיינים

שהיו מזהים בראיה בעלמא עם מי האמת ומי הוא זה שאומר דבר שקר.

ואם אירע שהצדדים בכל זאת באו לדין תורה, היו הדיינים מביטים בבעלי הדין, ולאחר מכן היו קובעים מי לא אמר אמת, וכה גדול היה כוחם, שהצד שאינו אומר אמת היה מודה מיד על האמת ולא העז לשקר בפני הדיינים.

ביודעי ובמכירי קא אמינא, הגאון רבי יעקב רייסנר שליט"א

ביודעי ובמכירי קא אמינא, הגאון רבי יעקב רייסנר שליט"א, מדייני בית הדין של מרן הגר"ן קרליץ זיע"א, שנוהג לגשר ולברור בין תובעים ונתבעים. דרכו של הרב רייסנר שהוא אינו מחתים את הצדדים על שטר בוררות, וברוב הפעמים אין צורך בחתימה כלשהי כדי לאכוף את פסק הדין, משום שהוא מצליח להשיג פשרה כזאת שמייתרת את הצורך לכפות מאן דהו לציית לדבריו. זאת, לאחר שהוא יורד לעומק הוויכוח בין הצדדים, וברגישות רבה מוצא את סלע המחלוקת, שברוב המקרים אינו מה שנראה מעל פני השטח. לפעמים צד אחד מודאג מהכסף והצד שכנגד בכלל מודאג מהפגיעה בכבודו, לפעמים שני הצדדים רוצים בעצם את אותו הדבר, והמריבה היא רק בגלל חוסר תקשורת ביניהם. זוהי הדרך החכמה והנכונה לפשר בין הצדדים, כך שכל אחד מהצדדים יקבל את מלוא מבוקשו מבלי שהדבר יפגע בכלל בצד שכנגד.

כשאנו לומדים בפרשה על מידות טובות ועל ובערת הרע מקרבך, בעניין זה של הצורך לשים את האינטרס של הזולת לפני האינטרס של עצמינו, היה הגאון רבי ראובן קרלנשטיין זצ"ל, בעל היחי ראובן, אומר שלפעמים נוסע אדם ברכבו באזור האולמות של בני ברק, בימי בין המצרים, ובינו ובין עצמו הוא מרוצה מכך שהלילה אין חתונות... "ברוך ה' אין פקקים"... עד כמה יכול אדם להיות אגואיסט? תמה רבי ראובן, הרי יהודי צריך לשמוח שיש חתונות, הרבה חתונות, בלי סוף חתונות. העדר החתונות הוא סיבה לעצב ולא לשמחה. אדם לא צריך להיות שקוע רק בעצמו ולראות לנגד עיניו אך ורק את טובתו האישית.

הוא היה מוסיף ומתאר את הפנים העצובות של אדם החושב רק על עצמו בעת ש'נאלץ' ללכת לבר מצווה של בן השכנים, אחרי שהשכן הגיע לבר מצווה של בנו, וגם 'נאלץ' לתת לו מתנה כדי לשמור על הדדיות... להשתתף בשמחה של היהודי זאת זכות, צריכים לעשות את זה בשמחה, ברוך ה' יש לו ילדים, ברוך ה' הוא עושה בר מצוה, הוא עושה חתונה לילד, צריכים לשמוח, לא להצטער על כך חלילה וחלילה! כאותו אדם שמלווה את קרוב משפחתו הסובל ממחלה קשה לחדר הניתוחים, ויושב בחוץ במשך שעות על ספסל ההמתנה עד שיסתיים הניתוח, ובזמן הזה חושב לעצמו "אוי כמה אומלל אני, עלי' לשבת פה שעות על הספסל הלא נוח הזה, לפחות בן משפחתי נמצא בחדר הניתוחים הממוזג, ושוכב על שולחן הניתוחים, ישן שנת ישרים, כמה נחמד לו בזמן שאני מסובל בייסורים ובסבל רב...".

מעשה היה עם אבי מורי זצ"ל

מעשה היה עם אבי מורי זצ"ל, שהיה חולה במחלת הצהבת, ואושפז בבית החולים. בשבת החליט הגאון רבי אברהם גינוחובסקי שהכיר אותו מהתקופה בה למדו יחד בסלבודקא, לבוא ולבקרו בבית החולים. צעד רבי אברהם רגלית מבני ברק לבית החולים בלינסון בפתח תקווה, חיפש בכל המחלקות ולאחר שהבין שאבי אינו מאושפז שם, שב לבני ברק, הלך לכל אורכה והמשיך לצעוד עד לבית החולים שיבא בתל השומר, כדי לבקר חולה. מדובר בהליכה שנמשכת שעות, וזאת אף שאבי מורי לא היה אחד מחבריו הקרובים. אלא הם היו בקשרי ידידות, ולא מעבר לכך. כמובן לא כל אדם זוכה להיות כרבי אברהם גינוחובסקי, מסירות כזאת מופלאה כדי לבקר יהודי מאושפז, זה די נדיר, אבל מותר לנו ללמוד ממנו ולפחות להחזיק במעט שבמעט במידה מופלאה זו, ולהשתדל למען השני גם כשזה בא לנו במעט טרחה.

היה בבני ברק יהודי יקר, ניצול שואה בשם רבי חיים יצחק גרינבלט ז"ל, שמיום שיצא לפנסיה היה אוסף קרטונים ברחובות העיר. הוא היה רוכב על אופניים ומלקט קרטון ועוד קרטון, עד שהיה נראה כמו נמלה קטנה שסוחבת גרגיר חיטה גדול כמה פעמים ממידותיה של הנמלה עצמה, כך גם הוא היה מהלך עם האופניים שאליהם היו קשורים קרטונים רבים כל כך.

פעם בשבוע היתה מגיעה אל ביתו משאית של תנובה, מעמיסה את כל הקרטונים ונעלמת לה עד לשבוע שלאחר מכן. רבים בבני ברק חשבו שמדובר באדם שהשתבשה עליו דעתו רחמנא ליצלן, ולא הבינו מדוע הוא אוסף קרטונים בכזאת כפייתיות. 'כסף לא חסר לו', חשבו, 'הוא הרי מקבל שילומים מגרמניה...!'

התמיהה היתה גדולה שבעתיים, כשהתברר שלעת זקנתו, כשלא עמדו לו כוחותיו לעשות את העבודה הקשה הזאת לבדו, הוא גייס לשם כך גם את בתו שתחי', שהיתה מקבצת יחד אתו את הקרטונים ועוזרת לו במנהג המשונה שלו.

לפני פטירתו התגלה הסוד, התברר שקודם כל הוא מעולם לא קיבל שילומים מגרמניה, בנוסף הוא היה משתמש בכסף כדי להחזיק ישיבות! בתו שתחי' סיפרה לי ש-90 אחוז מההכנסות שהכניס ממכירת הקרטונים הוא היה נותן לישיבות הקדושות, בהן ישיבת סלבודקא המעטירה, ובעשרת האחוזים הנותרים הם היו מתפרנסים. או אז הבינו הכל שה'אובססיה' שלו לקרטונים לא היתה כי 'אובססיה' להחזקת תורה!

לא זו בלבד, אלא שרבים מתושבי האזור תמיד ידעו שאצלו ניתן לקבל הלוואה כספית, ואף פעם לא היה משיב את פני הפונים אליו ריקם. "אם לא היה לנו כסף זמין באותה עת", מספרת הבת שתחי', "הוא היה מגייס את הכסף מהשכנים או המכרים, ומלווה למבקש ההלוואה, כי טוב לבו היה כה גדול שלא היה יכול להשיב פני יהודי ריקם".

לעת זקנתו עליתי לבקר את היהודי היקר הזה, ובאותה הזדמנות הוא אמר לי ווארט נפלא: "כי השוחד יעורר עיני חכמים ויסלף דברי צדיקים", מה הפשט 'דברי צדיקים', רש"י אומר, כפי שמסביר זאת ה'שפת חכמים', שהכוונה לדברים צודקים. כלומר, השוחד לא רק יגרום לחכם לפסוק שלא כדון, אלא יגרום לו לראות את הדברים בצורה לא נכונה, הדברים הצודקים יתעוותו וישתנו, וזאת אפילו שהחכם הינו חכם מאוד, עד כדי כך שהתורה הקדושה מעידה עליו שהוא חכם, עדיין, ברגע שקיבל שוחד הוא מאבד את היכולת לראות מה נכון ומה לא נכון.

הצטרפו אלינו לשיעורים מרתקים של מגידי השיעורים שבחרנו עבורכם, ב'דף היומי בבלי',
ה'עמוד היומי' ו'דף היומי בהלכה'. כנסו לקו השיעורים של 'דרשו' 077-2222-666

Dirshu
דרשו ד' ועזו
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

חינו
המרכז לסייע והכוונת תלמידים

תורמי

זוזו כימים לקראת הגדולה!

המבצע הגדול לחודש אלול
תורמים לארגון 'אחינו' זרוע החיזוק של
'דרשו' ולהפצת גליון 'לקראת שבת'
זמקבלים מ'דרשו' מתנות ענק!!

המבצע מוגבל!! כל הקודם זוכה!!

וקבל במתנה

ס'ט 'משנה ברורה'

6 כרכים כריכה קשה

הכרך החדש! 'מועד לדוד' על המועדים

סה"כ שווי המתנות ₪ 467

תרום ₪ 23 לחודש
למשך 13 חודשים
סך כל התרומה ₪ 299

וקבל במתנה

ס'ט 'משנה ברורה'

6 כרכים כריכה קשה

ספר המפתח על המשנ"ב

הכרך החדש! 'מועד לדוד' על המועדים

סה"כ שווי המתנות ₪ 530

תרום ₪ 24 לחודש
למשך 14 חודשים
סך כל התרומה ₪ 336

25 ס"מ

17 ס"מ

וקבל במתנה

ס'ט 'משנה ברורה'

38 כרכים כריכה רכה - פורמט כיס

ספר המפתח על המשנ"ב

הכרך החדש! 'מועד לדוד' על המועדים

סה"כ שווי המתנות ₪ 387

תרום ₪ 23 לחודש
למשך 12 חודשים
סך כל התרומה ₪ 276

20 ס"מ

14 ס"מ

וקבל במתנה

ס'ט 'משנה ברורה'

19 כרכים כריכה רכה - פורמט רגיל

ספר המפתח על המשנ"ב

הכרך החדש! 'מועד לדוד' על המועדים

סה"כ שווי המתנות ₪ 404

תרום ₪ 23 לחודש
למשך 12 חודשים
סך כל התרומה ₪ 276

וקבל במתנה

ס'ט 'משנה ברורה'

6 כרכים כריכה קשה

ספר המפתח על המשנ"ב

שו"ע יו"ד כרך ט'

שו"ע יו"ד כרך י'

הכרך החדש! 'מועד לדוד' על המועדים

סה"כ שווי המתנות ₪ 828

תרום ₪ 28 לחודש
למשך 15 חודשים
סך כל התרומה ₪ 420

1.

2.

3.

4.

5.

איך תורמים? בכל עמדות 'נדרים פלוס' או במוקד 'דרשו' 02-5609000

אחרי שבועיים מפרכים כאלו, שניה לפני שקרסתי גופנית ונפשית, החלטתי לעשות סדר בדברים ועם הרבה אומץ אותו אספתי, ניגשתי לאחד הרמ"ם בישיבה שהיה נראה לי שיכול להבין אותי וביקשתי ממנו להיכנס לחדר השיעורים הצדדי כי יש לי משהו חשוב לדבר איתו

הרב ישראל היימן חוזר בכל שנה בימים הראשונים של חודש הרחמים והסליחות, אל חדר השיעורים החשוך בישיבה הקטנה בה למד

מאת: הרב ישראל היימן

בכל שנה בימים הראשונים של חודש הרחמים והסליחות אני חוזר אל חדר השיעורים החשוך בישיבה הקטנה בה למדתי. אני לא כל כך זוכר את הסדר הכרונולוגי של הדברים, האם שיחת הפתיחה של אלול היא זו שגרמה לבלאגן או שהבלאגן הגדיל את הרושם של השיחה שהייתה רגילה ולא מיוחדת, אני רק זוכר בבירור בחור בסביבות גיל החמש עשרה שמסתובב מבועת ומפוחד. בכיסי שוכנות רשימות של עבירות עליהם צריך דחוף לחזור בתשובה, סימונים שונים של התקדמות או נסיגה בכל אחד מחילוקי הכפרה הנוגעים לכל אחד מהעבירות המנויות ברשימות. בחליפה נמצאים רשימת המידות אותן צריך לתקן ולשבור עם סימונים שונים בתכלית מאלו של הרשימות מכיס החולצה. מתחת למזרון בפנימייה היו הרשימות של אלו שצריך לבקש מהם סליחה עד ראש השנה הקרוב, כל ערב הייתי מוסיף עוד כמה ומנסה להיזכר עם מי עוד נפגשתי בחיי הקצרים ובעיקר איך אני משיג את הירקן שהרגזתי בגיל עשר ואת השרת של החיידר ששפכתי לו את האקונומיקה בגיל שמונה...

פתח את הספר והראה לי את שבעת השערים המדברים על אופן עשיית התשובה, שמלאים בתיקונים ובפירוט עשיית התשובה על כל חטא וחטא שיש. תסמרנה שערות הראש מגודל התיקונים המובאים שם, אבל לכל זה יש סיומת מפתיעה.

אחרי שבעל החרדים חותם את פרקי התשובה הוא מתייחס בדיוק לאנשים כמוך, לאט לי הר"מ הצדיק. הוא מביא סיפור נפלא אותו הייתי רוצה שנלמד כעת יחד. וכך, באפלולית חדר השיעורים למדתי כמעט באקראי את אחד היסודות שילוו אותי לכל ימי חיי.

מעשה שמספר ר' אלעזר אזכרי ששמע מפי מגידי אמת כך היה: במלכות קסטיליה (אחת מהממלכות שהרכיבו את מה שמוכר היום כמדינת ספרד) היה שר חשוב וגדול. כדרכם של שרים וחשובים באותם ימים, היה השר יוצא מפעם לפעם למסעות ציד בהם היה מוציא את כל גדולתו ויקרו בפאר והדר עם עוד שרים וחשובי בית המלוכה.

באחת הפעמים באמצע מסע הציד ראה השר שועל קטן וחשק מאד בפרוותו הנדירה. הוא ניסה לצוד אותו וגם הצליח. בסיום מסע הציד חזר השר לארמונו כשהוא שמח וטוב לב והראה לכל באי הבית את השלל שעלה בחלקו.

למחרת החלה רגלו של השר להתנפח ולהאדים וכאבים נוראים היו מנת חלקו. הוא נזכר שבמהלך ציד המאבק עם השועל נשכה אותו

אחרי שבועיים מפרכים כאלו, שניה לפני שקרסתי גופנית ונפשית, החלטתי לעשות סדר בדברים ועם הרבה אומץ אותו אספתי, ניגשתי לאחד הרמ"ם בישיבה שהיה נראה לי שיכול להבין אותי וביקשתי ממנו להיכנס לחדר השיעורים הצדדי כי יש לי משהו חשוב לדבר איתו.

נכנסנו, התיישבנו אחד מול השני, עוד לפני שהספקתי להוציא את הרשימות מהכיס יצאו הדמעות מעיני בשטף. זה לא היה נעים... בחור 'בוגר' איכותי בוכה כתינוק מול הר"מ...

כמה מילים שלי והר"מ שעד היום אינני יודע אם הוא הבין באמת את חומרת המצב אבל את הכיוון הכללי הוא וודאי קלט, החליט שהוא עושה לזה סוף, והרגע...

הוא יצא לרגע וחזר עם ספר 'חרדים'

הוא יצא לרגע וחזר עם ספר 'חרדים' לרבי אלעזר אזכרי זללה"ה. הוא סיפר לי במילים ספורות על המקובל הקדוש שהיה חי בתקופת האר"י והבית יוסף בצפת וגם קבור לידם, למען הגדלת הרושם. הוא

ששה סגולות הידועות מחז"ל

ולזה ממשיך ה'חרדים' את מצוות התשובה.

אכן, על כל דבר ודבר קשה מאד לעשות תשובה המועילה בפירוט כל חטא ודרכי התיקון. אמנם יש לנו מחז"ל בגמרא כמה וכמה סגולות שהם כעשבי מרפא הקלות לרפואת הנפש החוטאת שמקבילה ממש לרפואת הגוף. כמו ברפואת הגוף שלפעמים אף שלרפואה הרגילה אין מה להציע אבל סגולות ידועות יכולות להביא מזור ותעלה, כך ממש ברפואת הנפש.

כאן מונה ה'חרדים' ששה סגולות הידועות מחז"ל שעליהם כתוב בגמרא שהם מועילות למחילת עוונות. ביניהם אמן יהא שמיה רבא בכל כוחו, מעביר על מידותיו, שמירת שבת ועוד. להרחבת העניין ניתן לעיין במקור הדברים.

רושם הדברים עצמם שאז הרגיעו אותי פלאים עומד בעינו עד היום. אבל יותר מכך תבונתו של הר"מ שהשכיל לעשות לי סדר בבלאגן ולתחום את עבודת התשובה לכלים מעשיים בהם יכולתי לעמוד. מצוות התשובה אינה עניין רק למקובלים או בעלי דרגה. כל אדם הכי פשוט מישראל יכול לעשות זאת. רק אם יעורר לבבו לשוב ולהתקרב וימצא את הדרך המתאימה לו.

החיה הקטנה ברגל נשיכה שבשעתה הוא אפילו לא שם לב אליה. מסתבר שהמקום הזדהם ומכאן הכאבים, המוגלה, ושאר העניינים. רופאים הובאו אל מיטתו מכל המינים והסוגים אך בימים ההם טרום עידן הפניצילין והאנטיביוטיקה, אף אחד מהם לא הצליח להעלות מזור לרגלו המתנפחת והולכת של השר הנכבד. שלשה ימים שכב השר והתפתל בייסוריו ללא שאי מי מהרופאים מצליח למצוא לו מזור ורפואה.

עד שהגיע אחד מאוהביו שהיה רגיל לבקרו תמיד. הוא נכנס אל הארמון וראה שהעניינים אינם כתמול שלשום, מיד פנה אל חדרו של השר ונדהם לראות את השר שאך לפני שלשה ימים היה בשיא כוחו שוכב כאבן שאין לה הופכין ונאנק בייסוריו. לשאלתו, סיפרו לו בני הבית את אשר אירע ואת אי יכולת הרופאים למצוא מזור לרגלו של בעל הבית.

רגע אחד, הזדעק הידיד. הוא רץ החוצה אל השדה, אסף במהירות כמה עשבים שהיו ידועים לו, כתש אותם ורקח קלות ותוך שעה קלה הייתה מוכנה משחה למרוח על רגל השר. אחרי שעה קלה כבר ירדה הנפיחות, אחרי עוד מריחה כבר היה השר יכול להזיז את רגלו ואך לאחר שלשה ימים כבר הלך השר על רגליו כמימים ימימה.

המשך מעמוד 11 | רבי אליעזר טורק שליט"א

לחיות ולהתנהג, יש מי ששוכח מי הוא השליט האמיתי והיחיד, ומתחילים בה חס ושלוש ניצנים של מרד, רחמנא ליצלן.

הפנקס פתוח והיד רושמת, וכל מעשי אותם המורדים נרשמים למעלה לפרטי פרטים. בבוא עת פקודה, כשהקדוש ברוך הוא דן את האדם, הרי שכולנו נדמים כאותה הכת הרביעית - אין בנו לא תורה ולא מעשים טובים, ולא זו בלבד, אלא שאנו זקוקים לכל כך הרבה רחמי שמים, כל אחד על צרותיו וצרכיו האישיים. אין לנו כל דרך אלא להתחנן לפני הבורא יתברך שישמע תפילתנו, יסלח וימחל, וכדאי הוא בעל הרחמים שיקבל את תחנונינו ותפילותינו.

שמעתי סיפור נפלא על הגאון הצדיק רבי יוחנן סופר זצ"ל, גאב"ד ערלוי, שכאשר ביקר פעם עם כמה ממקורביו בביתו של גביר חשוב שהיה מוקיר תורה. בבואם לביתו, הם הובלו לטרקלין והמתינו לבעל הבית, ולבינתים הגישו לפניהם שתיה. המקורב מזג לעצמו מן הכיבוד, אך מעד וכוסו התהפכה ותוכנה לכלך את הרצפה.

הרבי ביקש ממנו שיזדרז וינקה את המקום לפני שבעל הבית יכנס, וכדי בזיון וקצף. עוד המילים על שפתיו, ננער הרבי ואמר בחרדה: "איי! הרי כך היינו צריכים ממש להתנהג עם הקדוש ברוך הוא, בעל הבית של הבריא... מיד כשחטאנו - להשתדל על אתר לתקן ולנקות!"...

כי זה מה שהקדוש ברוך הוא רוצה מהאדם בעולם הזה: הגם שאתה נמצא במקום רחוק, במדינה שקטה ונידחת, אל תשכח אף פעם שיש מלך לעולם. הוא המנהיג והוא הקובע, וזאת תכלית בריאתנו בעולם הזה. למען דעת כל עמי הארץ כי השם הוא האלוקים - אין עוד מלבדו!

(מתוך 'אוצרותיהם אמלא')

מי שנמנה על הסוג הראשון היה שאנו וטוב לב, שכן אין לו מה לחשוש כי הוא לא חטא מאומה, וכן אין לו צורך להתחנן עליו לפני המלך. אלו המסווגים בקטגוריה השניה מתרגשים יותר - אין להם סיבה לחשוש מעונשו של המלך, כי ישרים ונאמנים הם. אך עדיין מקוים הם כי יתאפשר להם לשטוח את בקשתם לפני המלך ולקבל ממנו את הטובות להן הם זקוקים.

בני הכת השלישית בוודאי כבר חוששים הם לנפשם. הם ודאי מתחרטים על קלות הראש בה נהגו כלפי המלך, ומקוים שיזכו לחנינה וחמלה מאיתו, ומכיוון שהם אינם זקוקים לדבר נוסף מן המלך למעט ענין זה, הם תולים את יתבם בכך שישתגרו בבתייהם עד יעבור זעם, ולא יצטרכו להתמודד בהכרח מול זעמו של המלך.

הפחד והחשש הגדולים ביותר קיננו בליבותיהם של אנשי הכת הרביעית. אם למשל היה מגיע שר או שליח אחר, הם היו יכולים אולי לשחדו בשלמונים ולהנצל. אבל כאן הלא מגיע המלך הגדול בכבודו ובעצמו - אשר אותו אין לשחד, וכיצד ימחול על כבודו? ולא זו בלבד, אלא שהם עוד רוצים לנצל את ההזדמנות שהמלך מגיע לארצם ולבקש על כל הדברים שהם צריכים; הכיצד יוכלו לישא פנים אל שליטם בו מרדו ועוד לבקש בקשות?!

אין בפניהם כל דרך, רק ליפול לפני רגליו ולהתחנן על נפשם שישאיר אותם בחיים, כי אין להם כל פתח תקוה אחר - הן מפני רוע מעלליהם, והן מפני שהם זקוקים לו...

כך מלך מלכי המלכים, אשר שולט בכל העולמות העליונים והתחתונים ואין מי שפוצה פיו למרוד בו. מבין כל מקומות מלכותו, יש מדינה אחת שפלה ונבזית, רחוקה מכל שאר העולמות, אשר למרות שהשליט בה תורה וחוקים מסודרים וברורים כיצד צריך

והוא אפילו לא נפגע אלא חיך ואמר, תרצה לבחון אותי? הוא הוציא תיכף משנ"ב מהארון והתחיל לשאול אותו שאלות במהירות שתי וערב מכל הסימנים בח"ג שבמשנ"ב, ולהפתעתנו, ולתדהמתנו כי רבה עד למאוד מאוד, הוא ירה תשובות כאילו הספר פתוח לפניו, דבר דבור על אופניו

כמה עלינו לשפוט את סביבתנו בצדק, לא לשפוט לפי החיצוניות ולא לזלזל באף אדם

מאת: הרב צבי גטקר

ושפטו את העם משפט צדק, לא תכיר פנים במשפט. האור החיים הקדוש עומד על כך, שבפרשת קדושים כשהתורה מצווה לדון לכף זכות, כתוב 'בצדק תשפוט עמיתך', ועל המשקל הזה היה צריך להיות כתוב כאן, ושפטו את העם במשפט צדק, או משפט בצדק, להיכן נעלמה האות ב"ת.

מבאר האור החיים, כי כאן על המשפט לעמוד בפני עצמו, ורק לכן הוא - צדק, משא"כ שם המשפט הוא בצדק.

כלומר, בדיון של ממון בין אדם לחבירו, אם הדין רוצה להגיע לחקר האמת, ולמשפט צדק הוא חייב שלא לדון את הדין על בעלי הדינים, אלא כנידון בפני עצמו. הוא צריך לחשב את צדדי המשפט כנידון מה יהיה הדין אם אחד זיק לשני, ולא האם ראובן שהזיק לשמעון הוא חייב או פטור, כי כשמכניסים למשוואה את הנידונים, וחושבים האם שמעון חייב או ראובן פטור, אי"א שלא תטה מן הצדק, כי המחשבה על אנשים תמיד מקרבת את הדעת אל אחד יותר מזולתו. ולכן אם רוצים משפט צדק הדיון צריך להיות מופשט, בלי דמויות. זה כל כך, עמוק, וכל כך מחייב, גם את מי שהוא לא דין. אין לנו אפילו קצה קצהו של מושג כמה משפיעים עלינו, המראה, הלבוש, הסטיגמה, וכדומה.

איזושהיא מערכת שיעורים ביקשו ממנו להקליט את הפתיחים

שמעתי מידיד אישיות מפורסמת, שהפס קול שלו מוכר, כי איזושהיא מערכת שיעורים ביקשו ממנו להקליט את הפתיחים, כי מחקרים הוכיחו שכאשר הקול מוכר, יש יותר סבלנות להקשיב. עד כדי כך, אם הפתיח יהיה בצליל קול שאנחנו מכירים ואוהבים לשמוע את דבריו, אז יהיה לנו יותר סבלנות להקשיב. כלומר לא משנה בכלל התוכן, אלא הצליל, הניגון, והתחושה שזה גורם. הנושא של לא לשפוט לפי החיצוניות, צריך חיזוק אצל כל אחד ואחד, וכמו שאומר האור החיים שהדעת תמיד תהיה נוטה לאחד יותר מלאחר. גם לדין הכי צדיק ונקי.

במשך החיים פוגשים את זה הרבה, אנו מקשיבים לאיזה מג"ש בקו שיעורים, וכל כך נהנים ממנו, ופתאום באיזו שמחה משהוא אומר לנו, אתה רואה את זה שיושב שם בצד שמאל, זה ר' פלוני שאתה

מקשיב לשיעוריו, מה?! אני לא מאמין, נגיב לא פעם. זה נשמע מאחורי הטלפון איזה מג"ש נכבד בעל זקן היורד על פי מידותיו, ואיצטלא דרבנן, וכולי, ופתאום הוא ניצב לפנינו, אברך צנום בעל מלבושים סטנדרטיים..

אך יש ללמוד מכך, כמה עלינו לשפוט את סביבתנו בצדק, ולא לזלזל באף אדם, משום שהוא נראה לנו לא מי יודע מה.

כמה כמה פעמים, שהיתי או למדתי בקרבם של אנשים שבתחילה לא הערכת אותם, כי דיבורם לא היה רהוט, או כי הם התעטפו בשתיקה, ולאחר זמן פתאום אתה מגלה שההוא השתקן יודע את כל הש"ס על בוריו, וההוא שמיחות איתו בעניני דעלמא התרשמנו שהוא לא חכם מחוכם, כשגליא לדרעיא, פתאום רואים גאונות ולמדנות עצומה. תוך ידע עצום והבנה עמוקה.

ולא רק ברוחניות, לפעמים יהודי מהקהילה נדמה לנו, כאדם מן השורה, ופתאום בקרות איזה מקרה, הוא מגלה תושיה ופקחות, יוצאות דופן, וכולם אומרים, איזה תגלית חבל שלא ידענו קודם.

יושבים באיזה אירוע קהילתי ואחד מהאברכים פותח את פיו ומרגליות ופנינים מתגלגלים להם, וכולם מגיבים, 'לא ידענו'.

אנחנו צריכים בסה"כ לא לשפוט עפ"י מראה, אלא לתת לכל אחד ואחד מאיתנו את ההזדמנויות להביע את חזקתיו, ולהאיר לכולנו את העולם. חבל שכ"כ הרבה יכולות וכוחות נשארים טמונים תחת מראה מטעה.

מכל הסימנים בח"ג שבמשנ"ב, ולהפתעתנו, ולתדהמתנו כי רבה עד למאוד מאוד, הוא ירה תשובות כאילו הספר פתוח לפניו, דבר דבור על אופניו.

ברגע התרכך ידידי, וביקש את סליחתו בכל לב, אתה יכול ללמד אותי אמר, ואני גערת בך, תמחל לי, ה'נהג' הניף ידיו בביטול, ורק סיכם את טענתו מלכתחילה כי הצדק הוא עם זה שטען כי ההלכה היא כך וכך.

לאחר מכן ביקשני חברי כי נלך לביתו לביקור פיוס, 'גאל' קיבל אותנו במאור פנים, הראה לנו את ספרייתו הגדולה, והסביר כי הוא עובד כנהג בלילות, ואילו בימים הוא לומד, כשראה שלימודי הגמרא קשים עליו מחמת עברו ה'לא תורני', הוא החל להשקיע את כל כולו בלימוד שו"ע אורח חיים, משנה ברורה, ודברי הפוסקים שלאחריהם, והוא ב"ה רואה ברכה בלימודו.

בצדק תשפוט עמיתך, הוא רק ע"י שלא נכיר פנים, לא נסווג אף אחד, לפי דברים חיצוניים, אלא נתן לו את ההזדמנות לגלות את פנימיותו העשירה.

אחת הפעמים שממש העמידו אותי בהלם עמוק, מזעזע, היה לפני 15 שנה.

חבר היה לי, גאון ושקדן, אך חסרון היה לו הוא היה מדבר בצורה עזה ותוקפנית מעט מהראוי.

ויהי היום וידידי התווכח עם חבר נוסף בבית הכנסת עניין מסויים בהלכות שבת. הויכוח התלהט, ולפתע נכנס איזה 'יהודי פשוט', מה שמכונה 'עמך' בית ישראל, והתערב בוויכוח.

היהודי הפשוט הזה, שמראהו מעיד כי לא בר אוריין הוא, היה משמש לעיתים 'נהג מונית' ולעיתים פועל בנין, יהודי פשוט במובן הפשוט של המילה.

ידידי שהיה בלהט הוויכוח ההלכתי, דחה את דברי הנהג מונית דידן ואמר לו בנוסח החרף שלו, 'גאל מה אתה מתערב? פתחת פעם משנ"ב בהלכות שבת?'

והוא אפילו לא נפגע אלא חיך ואמר, תרצה לבחון אותי?, זה היה מצחיק, אבל את חברי זה לא הצחיק, אלא הכעיס, הוא הוציא תיכף משנ"ב מהארון והתחיל לשאול אותנו שאלות במהירות שתי וערב

לתגובות, הארות, והצעות
כתבו לעורך 'לקראת שבת' במייל: 10dirshu@gmail.com

המשך מעמוד 6 | הרה"ג רבי אהרן נחמן טויסיג

הפרשה שלנו מדברת על שופטים ושוטרים, ולמעשה מדובר בשני מקצועות שונים. יש שופט ויש שוטר! השופט הוא זה שמחליט מה אסור ומה מותר, וגם איזה עונש צריכים לתת למי שעובר על ציווי. והשוטר? הוא בכלל לא מפעיל שיקול דעת. הוא מקבל פקודה להכות במקל וברצועה, והוא מכה כמה מכות שנאמר לו להכות. אין לו שום סמכות לשנות, להפחית או להוסיף ממה שנגזר על הנאשם. אמר הרב וילהלם לתלמידיו: כשיהודי מקבל על עצמו איזו קבלה טובה של התחזקות, הוא נמצא במצב של שופט, הוא עושה חשבון בינו ובין עצמו מה הן היכולות שלו, עד כמה הוא יצליח להחזיק מעמד, ולפי זה מקבל את ההחלטה.

צריכים לדעת שרגע אחרי שהקבלה התקבלה, בית הדין נסגר לציבור. השופט הולך מכאן ובמקומו מגיע שוטר, האדם צריך להיות השוטר של עצמו ולאכוף את ההחלטה שהחליט.

גם אם זה מאוד קשה, גם אם הגיעו אתגרים לא צפויים, גם אם עכשיו הוא מאוד מאוד עייף או תשוש ולא מרוכז, זה בכלל לא משנה. השופט החליט שאתה צריך ללמוד כל יום חצי שעה נוספת, עכשיו השוטר צריך ליישם!

מי שילמד את עצמו להתנהג כך, ולאכוף את הקבלות הטובות שלו בכל מחיר ובכל מצב, יזכה לעלות ולהתעלות בעבודת ה', כי קבלות טובות זה קל לקבל, היישום שלהם בפועל, הוא זה שהופך את האדם לרוחני ונעלה יותר.

לתגובות, הארות, והצעות
כתבו לעורך 'לקראת שבת' במייל: 10dirshu@gmail.com

אותם עד אז, חזרתי בתשובה שלמה, אני אברך כולל היום, משתדל להשלים את כל מה שהחסרת!!!".

רעיון נפלא ששמעתי מהמשגיח דישיבת 'חזון נחום' לצעירים, הג"ר נחמן וילהלם

את הסיפור הזה אפשר לקחת לשני הכיוונים. קודם כל אנחנו יכולים ללמוד ממנו כמה גדול כוחה של מילה טובה, אבא אפילו לא שם לב שהוא מחולל כזה שינוי בנפשו של היהודי שעשה לו טובה, אבל השינוי כבר התחולל, באותו רגע שהוא אמר לו "אתה יהודי ויש לך נשמה קדושה", הוא שינה אותו לתמיד, זה כבר לא אותו אדם שהיה שם קודם לכן!

אבל לעניין שבו אנחנו עוסקים, אני חושב שצריכים ללמוד מהסיפור גם מהכיוון ההפוך. יהודי תלוש מכל עניין שבקדשה, אין לו שום קשר לעניין, הוא בסך הכל עשה טובה לאדם נואש שממש חייב השתתפות של משהו עשירי כדי לכבד את זכרו של אביו. הוא עצמו בכלל לא הכיר את העניין ולא התחבר, אבל הוא שמע כמה מילים, והמילים הללו שינו אותו, לכל החיים!

ומה איתנו? אנחנו לומדים ספרי מוסר וחסידות, אנחנו שומעים מאמר חז"ל שאמור לנענע אותנו מן הקצה אל הקצה, ומה? האם אנחנו ממשיכים הלאה, כאילו זה לא נוגע אלינו, או שאנחנו לוקחים את הדברים לתשומת לב, ומאפשרים להם לשנות אותנו לטובה??? אסיים רק מעניין הפרשה ברעיון נפלא ששמעתי מהמשגיח דישיבת 'חזון נחום' לצעירים, הג"ר נחמן וילהלם, לפני כעשרים שנה:

מרן הגראי"ל שטיינמן זצוק"ל אמר לו פעם שניה: "אל תגיד כלום". אבל הנכד המשיך וניסה לשכנע את הסבא שלא ידאג, לא תהיה מחלוקת חלילה, הוא ממש יבקש יפה ורק יעיר בעדינות, זה לגיטימי ונורמלי לבקש כזאת בקשה, ואם היזם יחליט להתחשב, יהיה זה נפלא.

מה מיוחד במלכות שהיא 'לעולם ועד', ומה הרעיון במלכות שהיא 'תמיד לעולם ועד'?

יעקב א. לוסטיגמן

לְשֶׁרֶת בְּשֵׁם ה' הוּא וּבְנֵי כָל הַיָּמִים - (יהה)

התורה הקדושה מצווה אותנו בפרשה זו שלא לתת לשבט לוי נחלה בארץ ישראל, שכן "ה' הוא נחלתו", ולכן צריכים לתת לכהנים מתנות כהונה, בהן גם תרומה גדולה וראשית הגז, והתורה מסיימת "כי בו בחר ה'... לעמוד לשרת בשם ה' הוא ובניו כל הימים".

על פניו, הסיומת הזאת "כל הימים" נראית קצת תמוהה. על אותו משקל היתה התורה צריכה לכתוב לנו שאנו צריכים לתת תרומה כל הימים, או ראשית הגז כל הימים, וכן "והיו לטטפות בין עיניך כל הימים"...

מדוע דווקא ב"לעמוד לשרת", נאמר "כל הימים"??? הלא דבר הוא! ברשותכם, נשאל שאלה נוספת. אנו אומרים מדי ערב את ברכת 'מעריב ערבים', ובסיומה אנחנו אומרים: "א-ל חי וקיים, תמיד ימלוך עלינו לעולם ועד".

לכאורה מדובר בכפל לשון, וגם אם מצינו פה ושם כפל לשון, פה מדובר בכפילות חריגה. תמיד ימלוך עלינו לעולם ועד. היינו יכולים להסתפק באחד הלשונות הללו או "תמיד", או "לעולם ועד", ואם נאמר שכפל הלשון בא לחזק את העניין, היה צריך להיות כתוב "א-ל חי וקיים ימלוך עלינו תמיד לעולם ועד". ולא כפי הנוסח שלפנינו.

אם יורשה לנו להשיב על השאלות הללו בדרך אפשר, הרי לפנינו מקרים ממקרי העולם, כשמלכויות וממשלות נופלות וקמות, וממנו ניקח לעבוד את ה'.

דבר גלוי וידוע לכל הוא, שסופה של כל מלכות להגיע אל קיצה. גם שושלות המלכים החזקות ביותר בעולם, לא החזיקו לעולם ועד, מתישהו נחלשה אותה שושלת או אותה ממלכה, והגיע הזמן שהחלפה מלכות אחת בחברתה.

הרי ברור הדבר שכל שלטון מחזיק מעמד באמצעות אנשים הנאמנים לו, שוטרים ושופטים שמטפלים בכל מי שאינו סר להוראתו, כולאים חובטים, מכים ולפעמים גם מטילים עונשים חמורים מוכך.

בדרך כלל, כשנופלת מלכות אחת, באה המלכות החדשה ומענישה את נאמניו של המלך הקודם, במיוחד אם הם דיכאו את רצון העם וניסו למנוע את המהפכה בכח הזרוע. כך קורה שהאנשים שרק לפני רגע היו נאמנים למלכות בכל כוחם, מוגדרים בפתע פתאום כאויבי

העם, ואחת דינם לשלם מחיר כבד אל נאמנותם לשלטון הקודם.

הם גם שומרים על חצי עין פקוחה לראות מה קורה באופוזיציה

מנגד, לכל שליט יש גם אנשים שאינם נאמנים לו במאת האחוזים. הם עושים את רצונו, אבל הם גם שומרים על חצי עין פקוחה לראות מה קורה באופוזיציה, ומשתדלים לשמור על יחסים תקינים ככל האפשר גם עם הצד השני, כדי שאם בפתע פתאום יתחלף השלטון הם אולי ירדו מגדולתם, אבל לפחות לא יוגדרו כאויבי האומה ולא יושלכו אל מאחורי סורג ובריח.

מי הוא אם כן משרת המלך הנאמן ביותר? זה שלא לוקח בחשבון שהמלך עתיד להתחלף. זה שיודע שהמלך עתיד למלוך עוד שנים רבות, ולשבת בבטחה על כס ממלכתו. אדם כזה, עושה את רצונו של המלך בעיניים עצומות, ואינו מפקפק לרגע בפעולות שהוא צריך לעשות למענו.

ואם כך במלך בשר ודם, על אחת כמה וכמה במלך מלכי המלכים הקב"ה אשר מבלה את מעשיו ואין מעשיו מבלים אותו, הוא חי לעד וקיים לנצח, לעולם לא תיפגע מלכותו אפילו כמלוא נימה. הוא מלך לעולם ועד!

והסביר לו: "יש לי שאלה אליך", אמר לו, "נניח שאנחנו עכשיו נוסעים לעיר אחרת, ומתארחים שם בבית מלון למשך כמה ימים בודדים.

"בעודנו מתארחים שם, אנחנו שומעים שמישהו רוצה לבנות ליד בית המלון איזה מוסד או מבנה שאינו לרוחנו. אתה חושב שזה יהיה נורמלי והגייוני שניגש ונתערב ונבקש ממנו שאם הוא מוכן לשנות את התוכניות אנחנו מאוד נשמח? בוודאי שלא! מי אתה בכלל, אורח לכמה ימים בבית המלון, עד שהמבנה ההוא יבנה אתה כבר תשכח שהיית פה פעם, מה אתה מתערב בכלל במה שאנשים אחרים מתכננים לבנות ליד המלון שאינו שלך ואין לך שום שייכות איתו???

"אותו הדבר", אמר לו ראש הישיבה, "אנחנו נמצאים פה בעולם הזה לתקופה זמנית בלבד. מה אנחנו קשורים בכלל למה שההוא מתכנן לעשות שם ליד הבניין? מישהו מבטיח לך שאני אחיה בכלל עד שהם יסיימו לבנות את הבניין הזה? מישהו ערב לך שאני אגור עוד בבניין הזה? מה פתאום שנתערב לו בתוכניות שלו? אנחנו כאן רק באופן זמני..."

שבבית ה'סבא' לא היה אפילו כסא אחד

מרן הגאון רבי יחזקאל אברמסקי סיפר שבצעירותו ביקר בעיירה נובהרדוק, לשם הגיע כדי לקבל סמיכה לרבנות מאת רבה של העיר הגאון רבי יחיאל מיכל הלוי אפשטיין זצ"ל, בעל 'ערוך השולחן', ומאחר והיה בעיר לא ויתר על ביקור גם אצל הסבא מנובהרדוק רבי יוסף יוזל הורביץ זצ"ל.

סיפר הגר"י אברמסקי שבבית ה'סבא' לא היה אפילו כסא אחד שעליו יוכל לשבת, שכן כל הכיסאות היו שבורים, ולאחר ששוחח עם הסבא בלימוד, הודיע הסבא מנובהרדוק שעבור בחור כזה חשוב חייבים להכין 'תה מתוק', ושלח את בנו לקנות קוביית סוכר בהקפה, כדי שיוכלו להכין תה מתוק לטובת האורח.

בתוך הדברים נתן הסבא משפט אחד של הדרכה לגר"י אברמסקי: "אם אתה רוצה להיות יהודי", אמר לו, "תחזק בלבך את ההכרה בכך שאין שום מציאות בעולם חוץ מתורה, ואם תחיה עם ההרגשה הזאת תוכל לחיות כיהודי".

זהו אם כן רובד נוסף בקבלת עול מלכות שמים. תמיד, לעולם ועד, בכל מצב, ואין שום דבר אחר בנוסף. רק עול מלכותו יתברך.

אולי על פי האמור נוכל להשיב על השאלה בה פתחנו. כהנים והלוויים הצטוו לעשות את השירות שלהם לפני ה', "כל הימים", השירות צריך להיות באופן כזה שבו המשרת את ה' יודע ומרגיש וחי עם ההבנה הפנימית העמוקה, שזהו שירות לכל הימים. זה לא משהו זמני שנועד רק למלא סתימות...

ולוואי ונזכה להתקרב להרגשת הלב הנפלאה הזאת.

ועל כך אנו מבקשים בתפילת ערבית: "א-ל חי וקיים", מאחר והוא חי וקיים ואינו מתחלף באחר, אנחנו מבקשים ש"תמיד" נחיה עם ההרגשה והידיעה הזאת שהוא "מלוך עלינו לעולם ועד". ושאפילו לרגע אחד לא תזוח הידיעה הזאת מלוח ליבנו.

וכך שמענו מפיו של הגאון רבי משה סחייק

הרעיון הזה משמש גם בכיוון ההפוך. הקב"ה הוא מלך חי וקים, אין קצבה לשנותיו ואין קץ לאורך ימיו, ואילו האדם משול כאבק פורח וכחרס הנשבר וכחלום יעוף, הוא מגיע לביקור קצר ונעלם לו, וכשאדם מחדד את שתי ההרגשות הללו זו לעומת זו, וחי במקביל עם ההרגשה שהקב"ה חי לעד וזכרו לנצח, ואני עצמי נמצא כאן לזמן קצר בלבד, זוהי הדרך להגיע לשלמות.

וכך שמענו מפיו של הגאון רבי משה סחייק, תלמידו חביבו של מרן הגרא"ל שטיינמן זצ"ל, ומחבר ספרי 'מוקני אתבונן', שסיפר מה ששמע מנכדו של מרן ראש הישיבה זצ"ל:

ביתו של מרן שוכן כידוע ברחוב חזון איש בבני ברק. הצד האחורי שלו פונה לרחוב אליהו הנביא, ובמשך שנים רבות השטח שם היה ריק.

ביום מן הימים החלו להתארגן לבנות בניין בשטח הזה, והנכד של מרן זצ"ל ראה את הקבלן והיזם יחד עם מנהל העבודה מסיירים בשטח ונערכים להתחיל בעבודה: "מכאן תהיה הכניסה", הסביר הקבלן, "כאן נעשה שביל, פה יהיה מקום לקצת דשא ועצים, וכאן יהיה חדר המדרגות..."

תוך כדי הדברים שמע הנכד דבר שהדאיג אותו מאוד. התוכנית היתה לעשות את חדר האשפה ממש מתחת לחלון של מרן ראש הישיבה. לא רק שזה לא הולך להיות נעים בכלל, אלא שיייתכן שזה גם יגרום לכאן שבביתו של מרן ראש הישיבה לא יוכלו אפילו להרהר בדברי תורה בגלל הריח... שוד ושבר!

סיפר הנכד לסבא את מה ששמע כשהזעזוע ניכר בקולו. הוא אמר לראש ישיבה שהוא מתכוון לגשת לאותו יום ולבקש ממנו שישנה את התוכניות, כדי שחדר הזבל יהיה בצד אחר.

ראש הישיבה אמר לו: "אל תגיד לו כלום", אבל הנכד הסביר שהוא לא התכוון ללכת לריב איתו חלילה או לצעוק עליו. אפילו לא להזמין אותו לדין תורה, אלא פשוט לבקש יפה, להסביר שכאן גר יהודי מבוגר, תלמיד חכם גדול, וזה לא לעניין שישימו לו חדר אשפה מתחת לחלון. אם היזם יסכים לשנות את התוכנית זה יהיה נפלא.

"ראש הישיבה אמר לו פעם שניה: "אל תגיד כלום". אבל הנכד המשיך וניסה לשכנע את הסבא שלא ידאג, לא תהיה מחלוקת חלילה, הוא ממש יבקש יפה ורק יעיר בעדינות, זה לגיטימי ונורמלי לבקש כזאת בקשה, ואם היזם יחליט להתחשב, יהיה זה נפלא.

כשראה ראש הישיבה שהנכד לא מביין את העניין הוא עצר אותו

רוצים לקבל את 'לקראת שבת'
מדי שבוע ישירות למייל?

חדש!!! ניתן להרשם בכל עמדות 'נדרים פלוס' ברחבי הארץ

שמעו נא רבותי לסיפור מפליא: גביר ועשיר גדול נכנס למרן פוסק הדור הגרי"ש אלישיב זצוק"ל ושאלתו בפיו: 'יש לו הרבה כספי מעשר ועוד כספים רבים ייעודיים לצדקה וגמילות חסדים, ורוצה הוא לשמוע מפי מרן מפורשות להיכן יפנה את תרומתו ואל מי יזכה?

טענה זו מהדהדת באוזני כל אחד ואחד מאז ועד היום הזה: התבוננו סביבכם וראו שהינכם יכולים להועיל לאין שיעור בהענקת מילה טובה ובהארת פנים חביבה

מאת: הרב אליהו שור

שמעו נא רבותי לסיפור מפליא: גביר ועשיר גדול נכנס למרן פוסק הדור הגרי"ש אלישיב זצוק"ל ושאלתו בפיו: 'יש לו הרבה כספי מעשר ועוד כספים רבים ייעודיים לצדקה וגמילות חסדים, ורוצה הוא לשמוע מפי מרן מפורשות להיכן יפנה את תרומתו ואל מי יזכה?' חשב הגביר שיורהו לתנו למוסדות תורה או לקופות הצדקה השונות.

אך לא. מרן הגרי"ש השיבו כך: "לו תשמעני, קח את כספך אשר בידך ושכור אברכים חשובים ומיוחדים שישוּבצו בתוך הישיבות הקדושות, וכל תכליתם ומטרתם תהיה למטרה אחת בלבד: לחזק ולעודד את הבחורים היקרים הלומדים תורת ד' ולהזריק בקרבם זריקות עידוד בתיבול מילים טובות!"

לא שידברו עם הבחורים בלימוד. מטרה חשובה ביותר. אך את זאת יעשו אחרים. אלא מטרתם תהיה אך ורק לעודד ולחזק ברכיים כושלות, וגם כאלו שאינם. לכל הבחורים. לטובים, לשאינם כאלו. לבינוניים ולשאינם. לכולם! להזריק בקרבם מילים טובות ומעלות שבה בכמויות גדולות! שכן אין ערוך למילה טובה הנאמרת בחדוה, להארת פנים בחביבות וביקר!

הגביר הופתע לגמרי. חשב שמא אוזניו מטעות בו. אך לא. זוהי התשובה המפתיעה שקיבל מגדול הדור והדרו, וכך עליו לפעול. פסק של פוסק הדור!

שוו בנפשכם, מרן הגרי"ש מורה ובא לגביר רק אחת: פרוץ את מעגל האטימות! אדרבה, השקע את כל כספך אך ורק כדי לחזק ולעודד את הבחורים היקרים!

ואנו, על אף שמצלצלים אין לנו בשפע, אך מילים טובות והארות פנים יש לנו גם יש לנו, ננצלם לחזק את חברינו, ונקנה קנייני נצח בזה ובבא!

בעל הלשם בתגובה החל למרר בבכי לנוכח דבריו

כשיתכן לומר בעניות דעתנו שמרן הגרי"ש צעד בעקבות סבו הגדול. שכן כך מסופר עוד.

אל סבו של מרן הגרי"ש - הגאון רבי שלמה אלישיב זצוק"ל בעל ה'לשם', מחבר ספרי 'לשם שבו ואחלמה' על תורת הנסתר נכנס

לבקר יהודי ישיש שעלה מבבל הרחוקה היא עיראק, לארץ ישראל. ובמסגרת ביקורו תר וביקר אצל גדולי האומה אשר בירושלים עיה"ק.

בהתוודעו לזהותו של רבי שלמה, ועל כך שחיבר את ספרי הלשם המפוארים. התרגש היהודי ביותר, בספרו לרבי שלמה: "הכי הנך יודע איזו התרגשות גרם ספרך בהגיע אלינו בבלה - כד הוינא טליא, לפני כשלושים שנה - מעומקיו בתורת הנסתר וצפונותיו! ההתרגשות גברה כל כך עד שרבינו יוסף חיים, הבן איש חי, ראש גולת בבל ובני ספרד אירגן מעין 'הכנסת ספר תורה', והכניס את ספרך לבית המדרש בשירה ובריקודים של שמחה ומצוה על יציאת ספר חשוב זה!"

"עד כדי כך החשיב רבינו הבן איש חי את ספרך!" בעל הלשם בתגובה החל למרר בבכי לנוכח דבריו. היהודי הופתע ותהה. "מה פשר לכי זה? ההיפך, עליך לשמוח שיהודים הוגים בספרך ומחשיבים אותו!"

אך הלשם ממשיך למרר בבכי, תוך שהוא משלב את זרועו בזרועו של אורחו, מכניסו לחדרו ומראה לו שורת כתבי יד על תורת

אלא שיסוד עמוק וכלל גדול בנבכי הנפש ועמקותו מתקפלים בין מילות הוידוי של זקני העיר.

בכך שאין תכלית המאכל והמשתה והלווי בכדי להעניק לו הגנה ושמירה חיצוניים, שכן אלו לא יועילו לו כשימצא לבד בעיר. אלא שהטענה על הזקנים היא שאם היו המה מכבדים אותו במזונות ומלווים אותו בכבוד ויקר כשיצא מעירם. היה הוא יוצא מהעיר בהרגשה אחרת לגמרי. הרגשה של דימוי עצמי גבוה עם תעצומות נפש מפליאות.

באשר היחס ושימת הלב של זקני העיר על כך שאין מפקירים אותו לנפשו, אלא דואגים לו ומציידים אותו במאכל ובמשתה, ומלווים אותו לדרכו, ותוך כדי הליווי משוחחים עמו ומדברים אליו דברים רכים ונעימים, ואף מעניקים לו מספר מילים טובות על אישיותו, וחשיבות ביקורו בעירם, הרי שהיה איש זה מרגיש ביותר עד כמה הוא 'שווה', והיה בטחונו העצמי נוסק לגבהים. עד שבהיותו צועד בעיר בשמחה ובטוב לבב מהיחס המכבד והמילים הטובות שהושמעו באוזניו, ושוודד נגש לעומתו בפתע, היה נאבק עמו, באשר כשהמוראל גבוה, הפעולות הינם לאין ערוך. וכאשר היה מרגיש עד כמה הוא שווה ובזוכרו את כל המילים הטובות שלחשו לאוזניו זקני העיר וחכמיה. היה ניצול לביתו לשלום!

זהו הטענה על הזקנים שפטרורו בלא מזונות, בלא לוויה ובלא... יחס ומילים טובות!!!

כשבאמת טענה זו מהדהדת באוזני כל אחד ואחד מאז ועד היום הזה: "שימו לב אל הנשמה!" התבוננו סביבכם וראו שהינכם יכולים להועיל לאין שיעור בהענקת מילה טובה לחבר, בזריקת עידוד מחמיאה ובהארת פנים חביבה. שכן אלו בונים עולמות. כפשוטו!!! המה בונים את הדימוי העצמי של האחר ואת אישיותו לדורות!!! באשר לעולם לא תדע עד כמה מילה טובה שלך גרמה וגורמת למהפכות ולהשתפרות לטובה של החבר! וקניית זכויות אלו לעד ולנצח נצחים!!!

חבל על הזמן קדימה! מילה טובה... הארת פנים... וזריקת עידוד...

ו...הצלת עולמות לעין שיעור!!!

הנסתר שלא יצאו עדיין לאור. באומרו לאורח: "אכן, דברין נעימים, כל כך ומחזקים. אך חבל שלא ידעתי מהם לפני כשלושים שנה, כשהוצאתי את ספרי לאור! אז כשניגשתי להוציא את שאר הכרכים, לאחר יציאת הספר הראשון לאור, הוגנבה מחשבה לקרבי: 'מה אני ומה חיי, וכי משהו הוגה בספרי? וכי יש מעיינים לתורת הנסתר?' וקנתה שבייתה בליבי, ובשל כך משכתי את ידי ולא הוצאתי את יתר הכרכים.

ואילו הייתי שומע אז מפעולת החיזוק האדירה של הבן איש חי ואמרותיו, היה זה דוחפני ומזרזני להוציא לאור את יתר הכרכים, ולסדרם לטובת רבים ולטובת בית ישראל...

ועל כך אני ממרר בבכי..."

ללמדך עד כמה גדול כוחו של מילה טובה וזריקת עידוד לא רק לבחור וצורב צעיר, אלא אף לגדול וענק כבעל הלשם!!

לעולם לא תדע עד כמה מילה טובה שלך גרמה וגורמת למהפכות

כאשר מוטיב זה משולב ושזור היטב בפרשת עגלה ערופה... שכן תמיהה עצומה מתחוורת למעמיק בפרשת עגלה ערופה. בתורה מפורש שזקני העיר שהביאו את העגלה לעורפה היו אומרים: "ידינו לא שפכו את הדם הזה ועיינינו לא ראו!" (דברים כג, ז) ומביא רש"י את דברי חז"ל בגמ' סוטה (מה:): "וכי עלתה על לב שזקני בית דין שופכי דמים הם? (שהוצרכו לומר 'ידינו לא שפכו וגו') אלא לא ראינוהו ופטרנוהו בלא מזונות ובלא לוויה!"

היינו שזקני העיר מתוודים על שלא פטרורו כשהלך מעירם בלא מזונות ובלא ללוותו כראוי, עובדה, אשר לדעת תורה הקדושה גרמה לתוצאות - שקרה מה שקרה.

והדברים טעונים הבנה. מה היה מועיל אם זקני העיר היו טורחים להגיש לו מזונות בצאתו ואף ללוותו קמעה. וכי הדבר היה נמנע? וכי השודדים היושבים בעירות לא היו מזיקים אותו בשל כך? הרי על אף הליווי שהיה זוכה מזקני העיר, ביער היה עליו לצעוד לבד, שהרי ליווי קצר הוא ושם ביער בהיותו לבדו, בנקל לא יוכל להתגונן. וכיצד ניתן להאשים את הזקנים שבאם לא נתנו לו מזונות ולא ליווהו הם אשמים בדבר!?

לתגובות, הארות, והצעות
כתבו לעורך 'לקראת שבת' במייל: 10dirshu@gmail.com

גליון 'לקראת שבת' יו"ל בחסות
'אמונה וחסד' דפוס וכריכייה בע"מ 02-6715501
זיכוי הרבים בהפצת גליון זה
לעי"נ הרה"ח בנימין ב"ר דוד צבי רוזנטל זצ"ל
נלב"ע ר"ח אב תשע"ו

והנה אותם השרים הממונים על הבריות או העופות ההם יזמינו בפיהם בצפצופם וקולם סודות עמוקים מן התורה, ומי שיבין קולם וצפצופם יוכל לידע כמה סודות בתורה'

הרב חנניה צ'ולק שליט"א בפנינים והארות לפרשת השבוע

"לא ימצא בה מעביר בננו ובתו באש קסם קסמים מעוננו ומנחש ומכשף" (י"ח י) - הבטה בכנפי העופות ושמיעת צפצופיהם - הרמב"ן (כאן) כתב: ומנחש, הוא המביט בעופות בכנפיהם או בצפצוף, כענין שכתוב (קהלת י, כ) 'כי עוף השמים יוליך את הקול ובעל כנפים יגיד דבר', ורבותינו גם יודו בהם, כדאמרו בשמו"ר 'כי עוף השמים יוליך את הקול' זה העורב וחכמת הטיאריין. העופות בלשון ערב - טא"ר, וחכמי העופות יקראו טיאריין. וכן כתב הרמב"ם (הל' ע"ז פי"א ה"ד): 'דאין מנחשין כגויים, שנאמר 'לא תנחשו', כיצד הוא הנחש וכו', וכן אלו ששומעים צפצוף העופות ואומרים 'יהיה כך ולא יהיה כך, טוב לעשות דבר פלוני ורע לעשות דבר פלוני', וכן כל כיוצא בדברים האלו - הכל אסור, וכל העושה מעשה מפני דבר מדברים אלו - לוקה'. וב'כסף משנה' ציין מקור לדברי הרמב"ם מהגמ' (סנהדרין ס"ו): 'לא תנחשו ולא תעוננו' כמנחשים בחולדה, בעופות ובדגים'. וכן כתב רבי חיים ויטאל ('שער רוח הקודש' דרוש ג, בחכמת ידיעת צפצופי עופות) 'סוד כי עוף השמים יוליך את הקול', כי דרך פריחתו ועפירתו מוליך אותו. ויש עופות שע"י דיבורם וצפצופם מצטרף ומתחבר קול הכרוז עם קולם ועוברים יחד. מאידך, מציינו שיטה ששמיעת שיחת העופות אינה בכלל מנחש, כדכתב ה'נימוקי יוסף' (סנהדרין שם) שכל מה שאמרו שהעושה דברים עפ"י העופות יש בהם משום 'לא תנחשו', הוא באופן שאינו יודע ואין בהם דברי חכמה, אלא דברי שטות הן, אבל מי שמכיר בצפצוף העופות - אין נחש, שדבר חכמה יש למכירים ושרי, דאשכחן (גיטין מה). ברב עיליש דבא עורב וא"ל ברח, וערק, והיה לו נס. אלא הכא שהוא מנחש במזדמן לו עוף פלוני בדרך, מדברי הבאי' ובאמת ב'בית יוסף' (יו"ד ס' קע"ט) הביא את שיטת ה'נימוקי יוסף'.

שיחת חיות ועופות אצל צדיקים

- והנה הדבר פלא, דמציינו חכמי ישראל מאז ומקדם שידעו והבינו ואף השתמשו בשיחת העופות, וחס ושלוש לומר שלפי שיטת הרמב"ם והרמב"ן עשו שלא כהוגן ועברו על לאו ד'לא תנחשו'. ומציינו בראשונים יישובים לתמיהה זו:

א. הבדל בין עוף המצפצף לעוף שמראה מעשה, דברבינו בחיי (ויקרא י"א ג) מבאר שאיסור 'לא תנחשו' הוא בניחוש ממעשה העוף, כגון ששינה העוף מקומו ממקום למקום, או שמרט כנפיו, ושייך ניחוש זה רק בעוף טמא (שהם מעולים לניחוש, שכל הדורס יותר מנחש יותר). אכן, בעוף טהור אין שייך ניחוש זה, וגילוי זה הוא רק בקול קריאתו וצפצופו, שאינו נקרא 'ניחוש' אלא חכמה ממיני החכמות, כדמציינו בגמ' (סוכה כח). שיחת דקלים ושיחת עופות ושיחת אילנות, וע"ז אמר שלמה (קהלת י, כ) 'עוף השמים יוליך את הקול'.

ב. חכמי ישראל השתמשו בשיחת העופות והתבוננו בחכמה נפלאה זו, אך למעשה לא סמכו על חכמתם והתנהגו בתמימות, וכמו שכתב רבינו יצחק דמין עכו (ב'מאירת עיניים' פרשת עמ' רצט) על צפצוף העופות: 'והיודעים (חכמת צפצוף העופות) אסור לעשות ענין, או להניחו לעשות על פיהם, אמנם להתבונן עם תמימות לב להשי"ת מותר הוא'. דברים דומים כתב ה'חרדים' (לא תעשה פ"ד אות נא): איסור 'לא תנחשו' אינו אלא כשמכווין מעשיו עפ"י הניחוש, אבל העושה ניחוש לסימן בעלמא ואינו סומך על זה - אין בכך איסור. ואולי זו גם כונת ה'כפתור ופרח' (פמ"ד) שכתב שלת"ח מותר להשתמש בשיחות העופות, ואין בזה איסור ניחוש, ולכאורה לא מצאנו היתר לת"ח לעבור על איסור מדאורייתא, אך לפי דברי ה'חרדים' מובן, דת"ח אינו סומך על שיחות העופות, ואף ששמע צפצופם ממשיך הוא להתנהג בחסידות ותמימות וסומך על התם ומתמם עם תמימים. ג. ה'כפתור ופרח' (פמ"ו) כתב: איסור 'לא תנחשו' נאמר בכל העופות חוץ מעורב ויונה, שהיו שליחיו של נח בתיבה.

ד. ה'אבן עזרא' (בראשית ג א) הביא בשם י"א, שהנחש לא דיבר בלשון אדם אלא בלשון חיות, וחווה הבינה שיחת החיות. וכעין זה כתב הרד"ק, שהנחש לא דיבר אלא רמז לאשה 'בצפצוף', והאשה הכירה ברמיזה הנחש.

ה. ב'זוהר חדש' (פר' נח דף לה:) איתא: 'רבי אייבו אמר: נח - חכם היה, ומבין לחישה וצפצוף כל הנבראים ורמיזתם, וכשהיה בתיבה אמר: יודע אני שאין פיקח בעופות כעורב למידע מיניה סימנא בעלמא, מיד 'וישלח את העורב'.

ו. הזוהר (שמות דף כ"א). עה"פ (שמות ג, א) 'ומשה היה רועה את צאן יתרו... ויבוא אל הר האלוקים חרבה' מבאר: מנין ידע משה שזה הר האלוקים, ומה ראה משה באותו הר, ראה עופות שהיו פורחים ופורשים כנפיהם ולא נכנסים בו. רבי יצחק אומר: ראה עופות פורחים וטסים משם ונופלים לרגלי משה, מיד העמיד הצאן אחר המדבר והוא נכנס לבדו.

צילום: ישראל ברוח

ז. שלמה המלך, החכם מכל אדם, היה יודע שיחות העופות, כמפורש במדרש (שה"ש פ"א ט): 'צפור מצוצי (מצפצף (מת"כ)) והוא (שלמה) היה יודע מה מצוצי'. ושלמה המלך אמר (קהלת שם) 'כי עוף השמים יוליך את הקול ובעל כנפים יגיד דבר'.

ה. במסכת סופרים (פט"ז ה"ט) איתא: 'אמרו עליו על הלל שלא עזב דברי חכמים שלא למדה, אפילו כל הלשונות, אפילו שיחת הרים וגבעות ובקעות, שיחת עצים ועשבים, שיחת חיות ובהמות, שיחת שדים ומשלות, כל כך למה, משום שנאמר (ישעיה מ"ב כ"א) 'ה' חפץ למען צדקו יגדיל תורה ויאדיר'.

ט. בגמ' (גיטין מ"ה). מסופר: רב עיליש נשבה בבית הסוהר, וישב עמו בשבי אדם המבין בשיחת העופות, ביום אחד בא עורב וקרא לרב עיליש. שאל רב עיליש לאדם שעמו: מה אומר העורב? א"ל אותו אדם: העורב אומר 'עיליש ברח, עיליש ברח', אמר רב עיליש: העורב שקרן הוא, ואיני

סומך עליו. בינתיים באה יונה וקראה, שאל רב עיליש לאדם שעמו: מה אומרת היונה? א"ל: היונה אומרת 'עיליש ברח, עיליש ברח', אמר רב עיליש: כנסת ישראל נמשלת ליונה, א"כ שמע מינה שיארע לי נס, ואצליח לברוח. ואכן הצליח לברוח.

י. גם בגדולי הראשונים מצינו שידעו שיחת עופות, כדברי רבי יצחק דמן עכו (מאירת עינים' פר' שופטים עמ' רצט). על רבינו אהרן הלוי מברצלונה, 'ושמעתי עליו מפי אחד מתלמידי ההגונים, כי כאשר היה מהלך בשווקים וברחובות שהיה מסתכל בהם (-בעופות) להבין ולהורות, אבל לא לעשות או להניח'. וכתב: 'והוא מופלא למי שידע עיקרו'.

יא. רבינו חיים ויטאל העיד על רבו האריז"ל שהיה מבין צפצופי עופות: 'הרב היה מכיר בצפצופי עופות, כמו שראיתי למורי בעיני'. וכן הביא החיד"א (מדבר קדמות מערכת ח אות י"ז החכמה הט"ו): '...מבין כל החכמות שנכללות בחכמת תורתנו הק', ובהם גם חכמות העולם, לידע שיחת עופות חיות ובהמות, ורבינו האריז"ל היה יודע כל זה'.

יב. העיד אחד מתלמידי המגיד ממעזריטש זצ"ל (ב'מגיד דבריו ליעקב' בהקדמה): 'ופעם אחת שמעתי מפיו שהבעש"ט למד אתו שיחת עופות ודקלים'. וה'בני יששכר' הביא (ב'אגרא דכלה' פר' ויגש, ד"ה שם וישונו) בפס' (מלכים-א ג, טו) 'ויקץ שלמה והנה חלום', שמע עוף מצפצף והיה מבין מה הוא אומר (שה"ש רבה פ"א ט), א"כ גם להם יש דיבור, וכן רבי יוחנן בן זכאי ידע שיחת עופות ושיחת דקלים (סוכה כ"ח) וכן שמענו על צדיקים שידעו שיחת עופות.

הלומד תורה לשמה זוכה להשיג שיחת העופות'

ב'דגל מחנה אפרים' (פרשת ויצא, ד"ה או יאמר וישא) כתב שהעוסק בתורה לשמה זוכה להשיג שיחת עופות ודקלים ושיחת מלאכי השרת, והוא מרומז במאמרם (אבות פ"ו מ"א) 'זוכה לדברים הרבה', היינו שזוכה להשיג 'דיבורים' הרבה משאר נבראים.

האם יודעים העופות סודות ועתידות?

רבינו חיים ויטאל (ב'שער רוח הקודש' דרוש ג, בחכמת ידעת צפצופי עופות) ביאר ענין צפצוף עופות, ומהיכן יודעין סודות: 'דע, כי מן היום שנשרפה התורה, כנודע, ע"י אומות העולם בעו"ה, נמסרו אז כחותיה וסודותיה ביד הקליפות, ולכן אין שום בריה שבעולם אפילו מן בריות טמאות כמו בהמות, חיות ועופות שקצים ורמשים שכל אלו יש להם שרים ממונים עליהם, ואותם השרים יודעים רזי התורה וסודותיה מן הזמן הנזכר. והנה אותם השרים הממונים על הבריות או העופות ההם יזמינו בפיהם בצפצופם וקולם סודות עמוקים מן התורה, ומי שיבין קולם וצפצופם יוכל לידע כמה סודות בתורה. ויש דורות שיש צדיקים בתוכם מכירים אות זה, כמו שראיתי למורי ז"ל בעיני, ועל כן השרים מזמינים הסודות ההם ומכירים ומבינים אותם הראויים להבינם כנזכר'. והחיד"א (בפירושו 'נצוצי אורות' על הזוהר (פר' מקץ דף קצד:)) ביאר מהיכן יודעין העופות את העתידות: 'ושמעתי, שהיו (-חרטומי מצרים) בקיאים בצפצוף העופות לידע מה מורים הכוכבים, כי העופות שומעים כשמכריזים באוויר מה שנגזר למעלה. וכתבת בפר' בלק (במדבר כ"ב ב אות ז) אודות הציפור שהשתמש בו בלק לכישופיו וניחושיו, ועל שם אותו צפור נקרא "בלק בן צפור'. ב'ספר הברית' (מאמר י"א, סוד רוח הקודש, ח"ב דברי אמת פ"ה) ביאר, שבאמת אין העופות יודעים סודות ועתידות, רק האדם המביט בצפצופם הוא היודע, 'ואין לך בעל חי קטן וגדול שאינו מגלה סודות מגיד עתידות, ויכול האדם במעשיו ומידותיו הטובים להשיגם ולהבינם, ולא שהם יודעים דבר, אלא שהאדם הק' מבין ומביט בהם ובסימניהם ומאזין ומקשיב קול צפצופיהם, והוא היודע, אבל הם (בע"ח) אין איתם יודע לא דבר ולא חצי דבר'.

(מתוך עלונו של הרב צ'ולק תשפ"ג)

נושאי הלימוד ב'דף יומי בהלכה'

מה נהג החזון איש לעשות במוצאי שבת מיד לאחר הבדלה? והאם צריך ללבוש בשבתות החורף מעיל המיוחד לשבת?

חכמינו ז"ל פירשו את הביטוי "מקרא קודש" האמור בתורה על שבת וימים טובים: "במה אתה מקדשו? במאכל ובמשתה ובכסות נקיה". וכסות נקיה, פירושה, בגדים נקיים. ויש להיזהר גם במשך השבת שהבגד ישאר נקי, ולא יתלכלך על ידי ילדים קטנים, וכדומה. ובנוסף, דרשו מהכתוב בספר ישעיהו: "וְקָרְאתָ לְשַׁבַּת עֲנָג... וְכַבַּדְתָּהּ", שיש לכבד את השבת בלבישת בגדים המיוחדים לשבת, שאינם כבגדי החול, נאים כפי יכולתו. וזמן לבישת בגדי השבת הוא עד לאחר הבדלה; ולדעת הכף החיים והגר"נ קרליץ זצ"ל, שאין ללבושם בימות החול, משום שממעט בכך מכבוד השבת; ועם זאת, ניתן ללבושם במוצאי שבת, כנהוג, אך החזון איש והקהילות יעקב נהגו לפושטם מיד לאחר הבדלה. כועל פי דברי האריז"ל, ראוי שלא ללבוש בשבת שום בגד מבגדי החול, ואפילו חגורה. וכן נהגו הגר"א והחזון איש - להחליף את כל בגדיהם. וכן ראוי שתהיה טלית מיוחדת לשבת. ויש שכתבו, שממדת חסידות ראוי שתהינה גם נעליים מיוחדות לשבת; וכן נהג החזון איש, והיתה לו אף כיפה מיוחדת לשבת. והבגדים הפנימיים הסמוכים לגוף, וכן הבגדים המיועדים רק להגנה מפני הקור, כגון מעיל - דעת הגר"נ קרליץ זצ"ל, שאין צורך שיהיו מיוחדים לשבת. וכל המרבה לכבד את השבת בבגדיו, הרי זה משובח; אך בנוגע לתכשיטים - תיקנו חכמים שאשה לא תענוד את כל תכשיטיה בבת אחת, אלא תשייר לפחות אחד מהם, זכר לחורבן.

האם צריך לפרוס בשבת מפה על השולחן שבחדר השינה?

את השולחן שעליו אוכלים בשבת, יש לכסות במפה למשך כל השבת, מכניסת השבת ועד לאחר הבדלה, מפני כבוד השבת. ואם בחדר שאוכלים בו ישנם שולחנות נוספים, יש לפרוס מפה גם עליהם; ויתכן שראוי לפרוס מפה על כל השולחנות שבבית. ויש שנהגו לפרוס שתי מפות על שולחן האוכל, כדי שבשעה שיחליפו את המפה העליונה בסופי הסעודות, לא יהיה השולחן מגולה אף לרגע. וכאשר יש צורך בדבר, יש להכין גם את הכסאות שעליהם ישבו בשבת; וכן ראוי להכין גם את המיטות שעליהן יישנו בשבת. וכן יש לסדר את כל עניני הבית - נקיון, תאורה, וכדומה - באופן שהבית יהיה ערוך לכל צורכי השבת.

אספנו עבורך
שיעורים מרתקים ב'משנה ברורה'

עשרות אלפים בעולם היהודי מתחילים בלימוד הלכות
שבת במסגרת 'דף היום בהלכה', נצל הזדמנות זו!

לשיעורים בקו התוכן של 'דרשו' 077-2222-666

כמה דקות ביום
ואתה בקיא
בהלכות שבת!

מהו הקנס לאשה ששכחה להדליק נרות שבת? אשה שהפחיתה ממספר הנרות שרגילה להדליק - האם נקנסת על כך? ואיש ששכח להדליק נרות שבת - האם גם הוא נקנס?

אשה ששכחה להדליק נרות שבת, עליה להדליק כל ימיה נר נוסף על מספר הנרות שהיתה רגילה להדליק עד כה, כקנס על כך שלא נוהרה בכבוד השבת. ואף אם תאורת החשמל דולקת בבית - דעת הגר"ש וואזנר זצ"ל, שהיא נקנסת על שכחתה, שהרי חובתה להדליק את הנרות ולא עשתה זאת. אולם, אם התאורה הודלקה לכבוד שבת, דעת הגר"נ קרליץ זצ"ל, שאינה נקנסת על שכחתה. וכמו כן, אם היא עצמה כיוונה קודם לכן את שעון השבת באופן שידליק את התאורה לכבוד שבת - דעת הגר"ש אלישיב זצ"ל, שאינה נקנסת על שכחתה, משום שבפעולתה 'הכינה' את קיום מצות הדלקת הנר.

והמתארחת בבית אחרים לסעודת הלילה, ושם הודלקו נרות השבת, והיא עצמה חייבת בהדלקה בביתה מפני שהיא אמורה לשוב אליו לאחר הסעודה, ושכחה לעשות זאת - לדעת האגרות משה, הריהי נקנסת על שכחתה; ולדעת הגר"ש וואזנר זצ"ל, יתכן כי אינה נקנסת על שכחה זו, משום שצורכי הבית בו שהתה בזמן ההדלקה אינם מוטלים עליה. ואשה שהדליקה נרות, אך טעתה והפחיתה ממספר הנרות שרגילה להדליק - אינה נקנסת על כך.

ואיש שחייב בהדלקת נרות שבת, משום שאשתו אינה בבית, וכדומה, ושכח לעשות כן, דעת הגר"ש וואזנר זצ"ל, שאין עליו קנס להדלקת נר נוסף מכאן ואילך, משום שלא נאמר קנס זה אלא באשה, שעליה מוטלים צורכי הבית. וכן דעת הגר"ח קניבסקי זצ"ל.

באילו חדרים צריך להדליק נרות שבת? כיצד יכול הבעל להשתתף בהדלקת הנרות? ומי מדליק נרות כשהאם אינה בבית - האב או הבת הגדולה?

חכמינו ז"ל תיקנו להדליק נר לשבת במקום שבו אוכלים את סעודות השבת, משום מצנת 'עונג שבת', דהיינו שלא יאכלו סעודת שבת בחשכה. וכמו כן, יש להדליק נרות בכל החדרים שנכנסים אליהם בליל שבת, כדי שלא ייכשלו ברהיטים ובחפצים, אך אין זה מעיקר המצוה, ולכן, את ברכת 'להדליק נר של שבת', יש לברך על הנר שבמקום האכילה. ונהגו להדליק לפחות שני נרות, כנגד

'זכור' ו'שמור'. ויש שנהגו להדליק שלושה או ארבעה נרות; ויש שנהגו להדליק שבעה נרות, כנגד ימי השבוע, או עשרה, כנגד עשרת הדברות. ויש שנהגו להוסיף נר כנגד כל ילד מבני הבית, ובליקוטי מהרי"ח כתב טעם לדבר, על פי דברי חז"ל שהמרבה בנרות זוכה לבנים תלמידי חכמים, שמשום כך מוסיפים נר, כדי שיזכו הבנים להיות תלמידי חכמים.

ובמצוה זו של הדלקת נרות שבת, חייבים הן האנשים והן הנשים, אולם מעשה ההדלקה מוטל בעיקר על הנשים, משום שהן מצויות בבית ועוסקות בצרכיו; וכן משום שאשה - חנה - כיבתה 'נרו של עולם', כלומר, גרמה מיתה לאדם הראשון בכך שהחטיאה אותו באכילה מפרי עץ הדעת, והנשים מתקנות זאת בהדלקת הנר. וראוי שהבעל יכין את הנרות להדלקה; ואם הבעל חפץ להדר ולקיים גם את מצנת ההדלקה - תדליק האשה ותברך בחדר האכילה, והבעל ידליק בחדרים האחרים, או יוסיף נרות בחדר האכילה, ללא ברכה. וכן בזמננו, שיש תאורת חשמל - הורה הגר"ש אלישיב זצ"ל, שהאשה תדליק במקום האכילה גם את תאורת החשמל, והבעל רשאי להדליק את התאורה בשאר החדרים, או להוסיף אור בחדר האכילה.

ואם מסיבה כלשהי האשה אינה יכולה להדליק בעצמה, או שאינה בבית - ידליק הבעל ויברך. אולם, אם יש בבית בת שהגיעה למצוות - הורה הגר"ש אויערבך זצ"ל, שהיא תדליק ולא אביה; והגר"נ קרליץ זצ"ל, הסתפק בדבר. ואם אין בבית בת מבנות הבית, כי אם אורחת, אף אם היא בת נשואה של בעל הבית - ידליק בעל הבית. ואם גם האיש וגם האשה אינם בבית, ונשארו בבית בנים ובנות שהגיעו לגיל מצוות - הורה הגר"ש אלישיב זצ"ל, שעדיף שתדליק אחת הבנות, כיון שביחס אליהן קיימים שני הטעמים הנ"ל [לכך שמעשה ההדלקה מוטל בעיקר על הנשים] - שצורכי הבית מוטלים עליהן, ושאשה כיבתה נרו של עולם.

(מ"ב דרשו. חלק ג, עמודים 66-70)

שופטים בעלי כשפים שיודעים לבטל כשפים

- איש כַּמְתַּנֵּת יָדוֹ שׁוֹפְטִים. רמז שממשכנין על הצדקה
- יִרְאֶה כָּל זְכוּרָהּ. וסמיך ליה שׁוֹפְטִים שחייב אדם להקביל פני רבו ברגל
- שׁוֹפְטִים. בגי' ע' סנהדרין
- שׁוֹפְטִים בגימ' מכשף שמעמידין שופטים בעלי כשפים שיודעים לבטל כשפים.
- וְשׁוֹפְטוּ. אותיות 'ופשוט' יהיה חביב עליך דין של פשוט לדקדק בו, כדין של מאה מנה
- אֲשֶׁרָה. בגימ' דיין שאינו הגון, שכל המעמיד דיין שאינו הגון כאילו נוטע אשרה אצל מזבח
- כַּל דְּבַר רָע פִּי תוֹעֵבֶת. לומר לך כל המנבל את פיו נקרא תועבה ושנאו
- יומת המת. הרשעים בחייהם נקראים מתיים.
- קוֹסֶם קְסָמִים מְעוֹנִין מְנַחֵשׁ. קסם בגימ' אוהו במקלו. מעונן בגימ' אוהו העינים
- תָּמִים. ת' גדולה שאם תלך בתמימות כאילו קיימת מאל"ף ועד תי"ו
- נָבִיא מְקַרְבֵּהּ. הפסוק מתחיל ומסיים בנו"ן לומר שידע נוי"ן שערי בינה ויש בו י' תיבות לומר שתשמע לו כמו ליו"ד הדברות
- כִּפְרֵ לְעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל. מכאן שכל ישראל ערבים זה לזה

(לקט מתוך פירושו 'בעל הטורים' על הפרשה)

אני אף פעם לא לבד, בכל מקום שאני הולך, הוא הולך יחד איתי.

הגה"צ רבי גמליאל רבינוביץ שליט"א: מספרים על כ"ק מרן אדמו"ר מבאבוב, הרה"ק רבי נפתלי זצ"ל, שעוד בחיי אביו היה אדם מאוד מאוד מוערך והתנהגו בו כאילו היה רבי. פעם ראה אותו אחד ממכריו כשהוא מהלך לבד ברחובה של עיר בשעות הלילה.

"מה אתם עושים פה", הוא שאל את רבי נפתלי, "למה אתם הולכים לבד, הרי תלמיד חכם צריך שמירה, ובודאי בלילה...". השיב לו רבי נפתלי בחיוך: "אני אף פעם לא לבד. בכל מקום שאני הולך, היצר הרע הולך יחד איתי. הוא לא עוזב אותי אפילו לא לרגע אחד".

ואת זה אמר קדוש עליון כמו רבי נפתלי, כי זאת האמת לאמיתה כל אחד מאתנו מתמודד יומם ולילה עם ניסיונות, כל אחד לפי מקומו ודרגתו ועניינו, אבל הניסיונות נמצאים בכל מקום והיצר הרע תמיד הולך יחד אתנו.

מי שלומד מוסר, ומתכוון כראוי לכל אותם חיכוכים עם היצר הרע, יודע להתגבר עליו ברגע האמת, יש לו את הכח לעשות זאת. ולכן חשוב מאוד להקפיד על לימוד מוסר.

(מתוך שיחה ללקראת שבת תש"פ)

מי האיש אשר בנה בית חדש ולא חנכו (כ ה)

אחד מהמקורות לעשיית 'חנוכת הבית'

אחד מהמקורות לעשיית 'חנוכת הבית' הוא מהמדרש תנחומא שכותב דמחייבין בית ישראל למינח ביומא דשבתא, דכד ברייה הקב"ה לעלמיה, ברייה בשיתא יומין ונח ביומא דשבתא, ברכיה וקדשיה, כמאן דבנא ביתא וגמר לעבידתיה ועביד יומא טבא וכו'. (- מחויבין בית ישראל לנוח ביום השבת, שכאשר ברא הקב"ה את עולמו, בראו בששה ימים ונח ביום השבת, ואז בירכו וקידשו, כאדם שבנה בית וגמר לעשותו ועושה יום טוב.) וכ"כ בשאלות דרב אחאי גאון.

שיגידו בחנוכת הבית ט"ו שירי המעלות

כתב החתם סופר (תשו' יו"ד קל"ח) וטוב שיחנך הבית בתורה ובתפילה זמן מה, כי היא חיינו ואורך ימינו'. הקהילות יעקב הורה שיגידו בחנוכת הבית ט"ו שירי המעלות, יושב בסתר וכן מזמור שיר חנוכת הבית. (ארחות רבינו) והחיד"א סידר סדר לימוד ממשניות, זוהר. גמרא ורמב"ם לחנוכת הבית.

חנוכת הבית בארץ ישראל היא סעודת מצוה

המגן אברהם (תקס"ח סק"ה) מביא מהספר 'באר שבע' שחנוכת הבית בארץ ישראל היא סעודת מצוה אבל לא בחו"ל. וראיתו היא מהירושלמי שכתב 'יכול הבונה בית בחוצה לארץ יהא חוזר ת"ל ולא חנכו את שמצוה לחנכו יצא זה שאינו מצוה לחנכו' והמג"א ממשיך ש'בים של שלמה' כתב שאם לא הניח תחילה לשתות בביתו ולנהוג קלות ראש רק שעושה סעודה לחנכו תחילה לומר בו ד"ת ולדרוש בו מעין המאורע הוי סעודת מצוה.

והמג"א מסיים שאיתא בסוף ברכות כל הנהנה מסעודה שת"ח שרוי בתוכו כאילו נהנה מזיו השכינה. (וכוונתו שאף בחו"ל אם יש ת"ח אז הסעודה היא סעודת מצוה) ובשו"ת חות יאיר הסתפק האם סעודת חינוך הבית היא סעודת מצוה, (אם לא שדורשים בה או שת"ח שרוי בתוכה שאז לכו"ע נחשב סעודת מצוה).

ומנהג הוא שעושין סעודה ושמחה באכילה הראשונה שיאכלו בבית החדש

"מי האיש אשר בנה בית חדש ולא חנכו" (כ' ה') רש"י מפרש "ולא חנכו" - ולא דר בו, חנוך לשון התחלה.

הרד"ק כותב, כי התחלת האכילה בבית החדש יקרא חנוך, כמו שיקרא התחלת הלימוד בנער, ומנהג הוא שעושין סעודה ושמחה באכילה הראשונה שיאכלו בבית החדש.

התרגום יונתן בן עוזיאל מתרגם מאן גברא די בנא ביתא חדתא ולא קבע ביה מזוזתא לשכללותיה.

הרמב"ם (הל' מלכים) פוסק: בנה בית ונתן בו חפציו ונעל עליהם, אם היה צריך לבטל על שמירתן הרי זה כמי שחנכו והתחיל לישב בו, ואם אין צריכין לישב ולשומרן הרי זה כמי שלא חנכו.

ומקורו מהירושלמי שכתב - נעלו, אם היה בתוכו חפצים, את שדרכו ליבטל עליה כמי שחנכו, ואם לאו כמי שלא חנכו.

גם אותי מישהו שלח לבקש מחילה ממרן רה"י הגראי"ל שטיינמן זיע"א

הגה"צ רבי חזקיהו מישקובסקי שליט"א: בחיי חיותו של מרן רה"י (מרן הגראי"ל שטיינמן) זיע"א, היו אנשים שפגעו בו, זה אחד מהיצר הרע הגדולים, אחד שרוצה להרגיש 'גדול' אז הוא מדבר על גדולים... ותמיד אח"כ כשמגיע עונשי שמים - באים לבקש מחילה. כך היה אצל הרבה גדולי ישראל. אבל לבוא ולבקש מחילה - זה לא כ"כ נעים... אז שולחים מישהו. גם אותי מישהו שלח לבקש מחילה ממרן זיע"א. באתי לבקש, והייתי סבור שהרה"י - כדרכו - יגיד מיד שהוא לא הקפיד בכלל והכל בסדר, אבל משום מה הוא הסתכל עלי ואמר לי נראה לך שאני כזה טיפש גדול, בחובות הלבבות כתוב מי שמדברים עליו אז הוא מקבל את הזכויות של מי שדיבר עליו, ואת העבירות של מי שדברו עליו נותנים למי שדיבר. אם כן הוא עשה לי כזו טובה גדולה, הוא לקח ממני עבירות ונתן לי מצוות למה שאני אמחול?... אך מיד הוא חייך ואמר, אבל מה הקדוש ברוך הוא רוצה?... בודאי רצונו שאני אמחול בלי חשבונות, מחול לו מחול לו מחול לו. ואח"כ הוסיף לי הרה"י - תדע לך שאם עושים מה שהקדוש ברוך הוא אומר - לא מפסידים! אני לא יודע איך אבל אני בודאי לא אפסיד מזה.

כח התלמיד חכם להגן על הדור

כולם פוחדים היום ממלחמה שתפרוץ. אנחנו קיבלנו מרבתינו לא להתעניין יותר מידי בנושאים האלו, וה' יעזור שלכולם יהיה טוב. אם לא נתעניין יהיה טוב.

מרן רה"י זיע"א היה אומר, כתוב בתחילת דברים בבעל הטורים (פסוק ג): "ויהי בארבעים שנה בעשתי עשר חדש באחד לחדש": בארבעים - ב' במסורה, 'ויהי בארבעים', 'מגן אם יראה ורמח בארבעים אלף בישראל' לומר אם יהיה תלמיד חכם אחד בין ארבעים אלף אין צריכים לא מגן ולא רומח, כי תלמיד חכם מגין עליהם מאויביהם.

אמר מרן רה"י, בזמנו, כמה מכילה כל בני ברק?... מאתיים אלף. אם יש חמשה תלמידי חכמים לא צריכים לא מגן ולא רומח. כל תלמיד חכם מגין על ארבעים אלף. זה בעל הטורים כתב. אנחנו לא יודעים לשער ולתאר מה זה כח של תורה. אנו בטוחים שזה וודאי זכויות, זה מועיל קצת. אך באמת העוצמה של כח התורה - זה אין לשער. [אך מוסיף הרה"י שיש עבירות שיש עליהם חרון אף מיוחד, וזה כבר הרבה יותר קשה].

(לקט מתוך 'ארחות חיים' דברים תשפ"ד)

ללא מילים

החוויתי בידי על ספר התהילים הפתוח, ועל שפתיי.. "נו-או", "נו. או-נו-נו" הסגן לא הבין ורצה הסברים.

סיפר הר' שלום מרדכי רובשקין: החל משנותיי הראשונות בפוסטטוויל, כשעזרתי לבנות את הקהילה והמפעל, והתמודדתי מול קשיים מרובים, עשיתי לי מנהג קבוע לסיים את כל ספר התהילים בכל יום. המשכתי לנהוג כך ביתר ריכוז וכוונה גם בתקופה שלאחר הפשיטה, במהלך המשפט, ולאורך כל שהותי במקום הנקרא כלא. הייתי מתעורר כל יום בשעה 4:30 בבוקר, כדי לסיים את ספר התהילים לפני שחרית.

בחודש אלול של אחת השנים אבחנו אצל גיסי, יוסי גוראריה ז"ל, מחלה קשה. באותו חול המועד סוכות הייתי בסוכה עם הלולב והאתרוג, והרהרתי בו ובמצבו. בהחלטה של רגע, החלטתי לקרוא בכוונה את כל ספר התהילים ברציפות לרפואתו. זוהי סגולה מיוחדת לישועה, המיוחסת לצדיקים. היה איתי ספר תהילים, ומיד התחלתי להתפלל על גיסי, יוסף יצחק בן ויכנא לרפואה שלמה.

פתאום, באורח בלתי צפוי, הוכרז במערכת הכריזה על "ריקול"- כל האסירים נקראו לשוב מידית לבלוקים. יצאתי מהסוכה ופניתי לחזור לבלוק, בעודי אוזן ביד אחת בארבעת המינים, וביד השנייה בספר התהילים הפתוח. קיוויתי להגיע בלי שיפריעו לי.

אך לא כך רצה הקב"ה. השביל המוביל אל הבלוק עובר ליד משרדו של הסגן. כשעברתי שם יצא הסגן מהמשרד בלוויית סוהר נוסף. תוך שהם מצביעים על הלולב, קרא אליי הסגן בנימה ידידותית מסוקרנת, "הי, רובשקין! מה יש לך ביד?" כשמדברים עם סוהר, אסור להתבלבל מטון הדיבור שלו. דיבור או התעלמות כאלו, שסוהר מחליט שאינם מכובדים דיים, עלולים להפוך בקלות למעצר ב"יחידה" הידועה לשמצה. למרות זאת, כיוון שאך זה עתה קיבלתי על עצמי לקרוא את כל התהילים בלי הפסקה, החוויתי בידי על ספר התהילים הפתוח, ואחר על שפתיי. "נו", הסברתי לו ללא אומר. "נו-או".

הסגן לא הבין ורצה הסברים. "מה?" דרש לדעת. "נו. או-נו-נו", המשכתי "להבהיר" את עצמי בעזרת תנועות ידיים. הוא היה נראה כמתכוון לחקור את העניין יותר לעומק, אך בנס תפס אותו הסוהר השני. "נו, תעזוב אותו כבר", אמר. "בוא נלך מכאן".

בהודיה לה' שעזר לי לשמור על הקבלה שלי בלי לסבול מכך, המשכתי לבלוקים בלי הפרעות נוספות. בתא סיימתי את ספר התהילים.

מאוחר יותר הרהרתי בכך שוב, והחלטתי שנכון יהיה ללכת למשרד ולהסביר את עצמי. הלכתי למשרד, והסברתי מעט לסגן על אמירת תהילים, אך הוא הניף את ידו כמבהיר לי שהסבריי מיותרים. "תאמין לי", אמר. "אני לגמרי לא הבנתי מה אתה אומר, אבל ידעתי שזה אחד מ'הדברים האלה' שלך - וזה הספיק".

עזבתי את משרדו בהודיה לה' על ניסיו. הסגן היה ידוע כקפדן במיוחד. כשהוא היה מוכן להעלים עין ממה שהיה יכול לפרש בקלות כחוסר כבוד, היה בכך נס גלוי מה, וגם הסכמה מאיתו לכך שהתנהגותי עושה קידוש ה'.

(מתוך הספר: אמונה, ביטחון, גאולה)

לתגובות, הארות, והצעות

כתבו לעורך 'לקראת שבת' במייל: 10dirshu@gmail.com

אני לדודי ודודי לי

אם אדם יקנה מכונית יחד עם עוג מלך הבשן - לא יהיו לו דאגות פרנסה כל ימי חייו, עוג מלך הבשן כבר יביא לו את כל צרכיו

הגה"צ רבי שמשון דוד פינקוס זצ"ל על העבודה המיוחדת של חודש אלול

הוא קנה את התורה יחד עם נותן התורה! מהי משמעות הדבר "כביכול נמכרתי עמכם"? אם אדם יקנה מכונית יחד עם עוג מלך הבשן - לא יהיו לו דאגות פרנסה כל ימי חייו, עוג מלך הבשן כבר יביא לו את כל צרכיו. וכשאדם לומד תורה, קונה תוס', קונה מערכה של רבי עקיבא אייגר - הוא כביכול קנה את הקב"ה עצמו!

מאמר חז"ל נוסף - "הסוטר לועו של ישראל כאילו סוטר לועו של שכינה (סנהדרין נח ע"ב) - שמענו וראינו את מאמר חז"ל זה פעמים רבות והוא לא עושה עלינו שום רושם. נבוא ונמחיש את מאמר חז"ל זה - כשיהודי נותן סטירה לחבירו, למי הוא סטר? לשכינה הקדושה! נורא!

ואם כן איך קורה ויהודי סוטר לחבירו? איך אנו ממשיכים לדבר לשון הרע למרות כל ספריו של החפץ חיים? משום שמאז ששמענו בפעם הראשונה - בגיל ארבע - שאסור לדבר לשון הרע, שצריך לעשות חסד וכו', נשארנו מאז עם אותה התפיסה. זוהי מהותו של חודש אלול - חודש התשובה... לגשת לכל דבר כאדם חדש "שאינו לו לא זכות ולא חובה".

לגשת אל הסיפור כאילו זו הפעם הראשונה שאנו מתפללים. הכניסה לבית הכנסת - כאילו זו הפעם הראשונה שאנו נכנסים לבית הכנסת - לחשוב ולהתבונן, מהו הבית הזה? מי גר כאן? הקב"ה! והנה אנחנו נכנסים כאן בפעם הראשונה "להיפגש" עמו.

כולנו אומרים וידוי - "אשמנו, בגדנו, גולנו..." אבל לחשוב! "אשמנו" - אני אשם! אדם רגיל תמיד להאשים אחרים... "בגדנו" - אני בגדתי! האם חשבנו פעם על עצמנו כ"בוגדים"? "גולנו" - אני גולן! למה איננו מזדעזעים כשאנו מתוודים - כי התרגלנו! להתבונן ולחשוב על המילים כפשוטן, להתחדש - להרגיש כמו "בעלי תשובה שנתקרבנו אלי מחדש" - זוהי תשובה!

(קטעים מלוקטים מתוך הספר שיחות מורנו הגאון רבי שמשון דוד פינקוס זצ"ל, אלול ימים נוראים)

הנביא ישעיה מתלונן ואומר: "ותהי יראתם אותי, מצות אנשים מלומדה" (ישעיה כט, יג).

בכל שבת אנו אומרים "נשמת", אילו היינו שמים לב לכל מילה ומילה, היינו מלאי התפעלות. החפץ חיים שאל פעם: האם שמנו לב שבברכת המזון ישנן חמש עשרה בקשות? "הוא הטיב, הוא מטיב, הוא ייטיב לנו. הוא גמלנו, הוא גומלנו, הוא יגמלנו לעד. לחן, לחסד ולרחמים, ולרווח, הצלה והצלחה, ברכה [מלשון בריכה, שפע של חסד] וישועה, נחמה, פרנסה וכלכלה [גם אם יש פרנסה, לא תמיד יש לו לאדם כלכלה, במה לכלכל את עצמו], ורחמים וחיים ושלוש, וכל טוב ומכל טוב לעולם אל יחסרנו!" - האם שמנו לב לכל בקשות הללו? לא. ומדוע - מפני שהתרגלנו לברך ברכת המזון כבר בגן הילדים.

זוהי עבודת האלול - לעקור את ה"מלומדה". בבחינת "בעלי תשובה שנתקרבנו אלי מחדש". לעורר את החיבה בעבודת השם... הרגשה של חידוש, לגשת לעבודת השם כאילו זו הפעם הראשונה שניגשים לסידור, להתפעל מכל הלכה, מכל ברכה ומכל הרגשה רוחנית. כי ההתחדשות היא כח התשובה, זהו אדם חדש לגמרי - זוהי העבודה של אלול.

נביא כמה דוגמאות לצורת העבודה של ההתחדשות. על הזכות הגדולה בלימוד התורה חז"ל אומרים (שמו"ר לג, א): "אמר הקב"ה לישראל מכרתי לכם תורת, כביכול נמכרתי עמה". נתאר לעצמנו, אדם מוכר את מכוניתו לפלוני תמורת חמשה עשר אלף שקלים. הקונה משלם את הכסף והמוכר מוסר לו את המפתחות. לפתע פונה הקונה למוכר ואומר לו - "תסיע אותי עכשיו למקום פלוני!" המוכר מופתע ולא מבין מה הקונה רוצה ממנו. והקונה בשלו - "שלמתי לך, ועליך להסיע אותי למקום שאני צריך..." מה עונה לו המוכר - "אתה חושב שתמורת חמשה עשר אלף שקלים קנית מכונית וגם נהגתי?!" אבל התורה לא כך היא! אדם לומד "שנים או חזין בטלית..." והנה -

העלון מופץ לזיכוי הרבים, אנא הימנעו מקריאה בשעת התפילה וקריאת התורה

גליון 643
שנה י"ג תשפ"ד

סיפורי צדיקים

יו"ל לע"נ הרה"ח ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר ז"ל

סיפורי חז"ל

נתחרט על מעשיו וחזר בתשובה יקום איש צרורות היה בן אחותו של יוסי בן יעזר איש צרדה ונשתמד. יצאה גזירה על יוסי בן יעזר איש צרדה להיצלב, היו טוענים לפניו את הקורה לצלבו עליה, יקום איש צרורות בן אחותו היה רוכב על הסוס באותה שעה וזה היה ביום שבת, אמר יקום איש צרורות לדודו יוסי בן יעזר, ראה את סוסי שהרכיב אותי עליו אדוני וראה סוסך שהרכיב עליו אדונך, אמר לו ר' יוסי בן יעזר אם כך למכעיסיו קל וחומר לעושי רצונו, אמר לו יקום איש צרורות, האם יש אדם שעושה רצונו של מקום יותר ממך? אמר לו ר' יוסי אם לעושי רצונו כך קל וחומר למכעיסיו. נכנסו הדברים בלבו של יקום איש צרורות כארס של נחש, ונתחרט על מעשיו וחזר בתשובה. הלך יקום איש צרורות וקיים בעצמו ארבע מיתות בית דין סקילה שרפה הרג וחנק, יצאה נשמתו וקבלוה בתשובה. נתנמנם ר' יוסי בן יעזר וראה את מטתו של יקום איש צרורות פורחת באויר, אמר ר' יוסי לשעה קלה קדמני זה לגן עדן.

(לפי בראשית רבה פרשת תולדות)

פרשת השבוע

ביניכם ולהוציא לאור משפט. בעלי הדין בהיותם כבר עיפים מהמשפטים הרבים, שמעו לידידם ופנו אל הצדיק מולאטשוב. הוא שמע את טענותיהם כשהוא יושב ועיניו עצומות, ואמר, תסורו אלי כעבור שבוע ימים ואז בעוה"שית אפסוק לכם את פסק הדין. כעבור שבוע ימים סרו אל הצדיק, והצדיק הוציא את פסק דינו, אשר נתקבל על שניהם בשמחה רבה, ומרוב שמחה הם התחבקו ונהיו לידידים, אם כי לפני כחצי שעה היו צהובים זה לזה, ולא יכול האחד לדבר לשלום עם חברו, דברי המגיד השפיע עליהם, לא רק שקבלו באהבה את פסק הדין, אלא ממש היו לאוהבים מאין כמותם. הם התפלאו על כך ורצו להבין פשר הדבר, כיצד יצאו מבית הדין והמה שניהם צודקים ושניהם מרוצים.

הסביר להם הצדיק, דוד המלך אומר "משפטי ה' אמת צדקו יחדיו", כלומר, אם הדיין משתדל להוציא משפט אמת ע"פ התורה הקדושה, ומתפלל להשי"ת שתהיה לו סיעתא דשמיא, אז יוציא פסק דין כזה, ששני בעלי הדין מרגישים ונוכחים לדעת שהם צודקים, "צדקו יחדיו".

ולא תקח שוחד (ט"ז - י"ט) מסופר: אל חדרו של הרה"ק רבי יהושע רבה של קוטנא זיע"א, נכנסה אלמנה ופרצה בבכי בדמעות שלישי, וטענה לה נגד אחד מתושבי העיירה, והתחננה שהרב יזמין את האיש לדין. ר' יהושע ציוה מיד להביא את האיש שיתחייב לדין, ואכן מיד הובא האיש. אולם להפתעת האשה, לא רצה הרב לשבת בדין, ואמר, 'לא תקח שוחד' שהתורה ציותה, לאו דווקא לכסף מדובר, אלא אף דמעות, וביחוד של אלמנה. שוחד הוא המשחדות את הדין, שלא יוכל להוציא פס"ד בלתי משוחד ומושפע.

צדק צדק תרדוף וגו' (ט"ז - כ') פעם באו שני בעלי דין אל הרה"ק רבי יחיאל מיכל מולאטשוב זיע"א, היו להם דינים ודברים מאד מסובכים, ובבר התדיינו זמן רב בערכאות עכ"ם ולא הצליחו לצאת הסבך, כי היו שותפים מספר שנים וניהלו עסקים גדולים, עד שידי השטן נתערב ביניהם והתחילו להתדיין, ובגלל זה נתדלדלו שניהם. יעץ להם אחד מחסידי המגיד, שילכו אליו ויציעו לפניו את טענותיהם, והצדיק מלבד חכמתו הנפלאה, הוא גם בעל רוח הקודש, ובוודאי יצליח לפשר

זמני השבת

זמני יציאת השבת
ירושלים: 7:32 ת"א: 7:34 ר"ת: 8:10

פרשת שופטים

זמני כניסת השבת
ירושלים: 6:21 ת"א: 6:36

מצעשה שהיה

קוריץ העיר, כאותו אילן קשיש שפוף גזע שניצב כשומר נאמן על פתחו של בית ועד הקהילה. כשם שלא זכר איש מבני הדור את בית ועד הקהילה מבלי אותו אילן, כך לא זכורה היתה להם קוריץ עירם מבלי אותו כנר. יהודי פשוט ותמים היה ר' ירחמיאל הכנר, כבר משחר נעוריו למאז נתלו ריחיים של פרנסה בצווארו, לא מש הכינור מתוך ידו, מביני נגן העידו עליו, כי לא סתם מיטיב נגן הוא, אלא אומן ממש היודע לפרוט במומחיות יתר ובכישרון נדיר על המיתרים העדינים.

משנודעה תכונתו זו ברבים, שוב לא היתה נערכת בקוריץ חתונה או כל שמחה אחרת, מבלי שיישמעו בתוכה צלילי כינורו, ומאומנותו זו היתה פרנסתו מצויה לו בכבוד. ברם לא ארכו הימים מאז החל מתפרנס מאותה אומנות, עד שהתרגש ופגע בו אסון מר ונמחר, ביום בהיר אחד לפתע פתאום נחשכו לו מאורותיו, ונותר ר' ירחמיאל הכנר סומא בשתי עיניו לא יוכל לראות.

הזעזוע בעיר היה נורא, דבר אסונו הפתאומי של הכנר האהוד פגע בלב כל אדם, ולא היה לך בן קוריץ אחד, שלא חש באסונו הפרטי של הכנר כאסונה של העיר כולה, לא זו אף זו, חששו כי מעתה יחדל ר' ירחמיאל להופיע עוד בשמחות בני העיר ולהנעימן בכינורו, אולם חשש זה טרח הכנר בעצמו להפריך מהרה, שכן כבר בחתונה הקרובה שהתקיימה במועד סמוך למקרה המצער הופיע ר' ירחמיאל כשהוא מובל בידי אחד משכניו הטובים, וניצח על מלאכתו ביד אמן כמו לא ארע עמו דבר, רק עיניו עצומות היו, אבל אצבעות ידיו נותרו גמישות ורגישות כמימים ימימה, ומן השמחה לא חסר המזג אפילו כלשהו.

מני אז וכבר חלפו להן בינתיים כיוכל שנים, היו עיניו של הכנר טוחות ועצומות, כשהוא תלוי בחסדיהם של אחרים, אשר התנדבו מדי פעם להובילו למחוז חפצו, וכבר ידעו בעלי השמחות אשר הזמינוהו לנצח בנגינות בבי הילולתם, כי מלבד השכר אשר ישלמו לו, שומה עליהם גם לשגר אצלו אדם אשר יוליכנו אל המסיבה, ואשר ישיבנו ממנה בחזרה לביתו.

אף על פי שהיו עיניו של הכנר עצומות, לא חרב מקור דמעתו, כשהיה ר' ירחמיאל מתלהב בנגינתו והיה זה חזון נפרץ, היו שני קילוחים של דמע פורצים מבין ריסי עיניו החתומות, ואלו מפכים וניגרים שעות ארוכות ללא הרף, אף הוא גורף היה את כל ההמון החוגג בלהט נפשו הסוערת, ונגינות של השתפכות הנפש, מלוות בריקודי עוז בלתי נלאים, מעוררות היו את השחר הבא.

מידת האמת של הרה"ק רבי פינחס מקאריץ זיע"א

(יומא דהילולא י' אלול)

מידת האמת אשר היתה נר לרגליו הטהורות של הרה"ק רבי פינחס מקוריץ זיע"א פרושה היתה על כל סעיף וסעיף מהליכות עולם, ועל כל תחום ותחום באורח חיי היום יום. יש ורבי פינחס מבקש אחריה אחרי האמת משאת נפשו, מפשפש אחריה ותוהה על קנקנה בכאלו מקומות אשר סתם בני אדם לא היו מעלים בכלל על דעתם, כי גם שם מקומה, מאותה סיבה מדיר היה רבי פינחס את רגליו מבתיהם של חולי ישראל, משגר היה להם את ברכותיו ואת איחוליו לרפואה שלימה בידי שליח, אף סועד אותם בחוליים על ידי פיזור ממון בעבורם, ודאגה להרחבת דעתם ולכלל מחסורם, אבל הכל באמצעות בא כוחו כשיד שניה מתווכת בינתיים.

היו הבריות תמהים על כך, ותלמידיו מבקשים לדעת טעמה של אותה תורה הצריכה לימוד, אף הוא נענה להם ונאות להסביר את כוונתו. נוכחתי לדעת שח הצדיק, כי לפעמים בבואי לבקר חולה ניגפות רגליו באבק של שקר, ניצב אני דקה ושתיים בחוץ מתחת לחלונו בטרם אכנס לביתו, והנה שקט ושלווה קול דממה דקה, אף הגה לא יישמע, ואולם אך אציג כפות רגלי על הסף, מיד תתחלה אנחות ונגיחות לנסר בחלל החדר, משל כל יסורי איוב נקבצו ובאו עליו על החולה באחת.

אמת, המשיך הצדיק ולימד סנגוריה, כל כוונתו של החולה לטובה, אין הוא מבקש אלא לעורר את רחמי עליו, כדי שאתפלל ואבקש למענו רחמים, מלפני מי שהרחמים שלו, אך אף על פי כן, גניבת דעת היא זו, ריח של שקר נודף הימנה, ואין אני חפץ להיות גרמא לה, דיה הגבהת קול אחת יתר על המידה, השמעת גניחה אחת אשר אינה עולה בקנה אחד עם מיסת היסורים, כדי להטות את האדם מנתיב האמת, ולהעמיד את רגליו באורח שקר, חס ושלום, כלום אהיה אני גורם חלילה להכשיל אחרים?

הבריות ששמעו זאת, שוב לא היו מהרהרים אחרי דרכיו של הצדיק ולא כלום, לפי שהכל יודעים שעל כל סטיה כחוט השערה מקוטב האמת, מוכן רבי פינחס למסור את נפשו בכל עת ובכל רגע ללא היסוס. היה על כן מן הפלא, כאשר יום אחד קם רבי פינחס והכריז, כי ברצונו ללכת ולבקר את ר' ירחמיאל הכנר העיוור, כפי שכינאו בני העיר, אשר נפל למשכב ולסעדרו על ערש דוויו, מה גבר מגוברין ומה יום מיומיים? תמהו בני העיר איש אל אחיו, ומענה אין. הכנר העיוור קבוע היה בנופה של

משל ונמשל

תשובה שלימה מאהבה אמתית

משל למלך שהיו לו שני בנים, והיה האחד מבקר תמיד אצל המלך, והשני רק לעתים רחוקות, ובמרוצת הימים התחיל להתרחק מאביו מחמת שלא ביקר אצלו, והלך הלך והתרחק עד ששכח בכלל על אביו ועל גדולתו, והתחיל להתחבר עם אנשים ריקים ופוחזים, ופרק מעצמו עול המלך ויראתו ואדנותו ולכת בדרכי לבו. ויהי כאשר שמע המלך על דרכיו הרעים של בנו, ויחר לו מאוד, ובאמת היה ביד המלך לשלוח אחריו גייס, לתופסו ולהענישו על מעשיו הרעים, אולם מחמת אהבתו לבנו, כי אף על פי שסרח, בנו הוא, לא עשה לו כלום, רק מזמן לזמן כאשר נזכר בבנו, נכמרו עליו רחמיו והצטער באמרו, אי לו לבן שגלה מעל שולחן אביו המלך והלך למקום לסטים. ויהי היום ויתחרט בן המלך, וישם אל לבו לשוב אל אביו ולהתנפל ולהתחנן לפניו, ולבקש רחמים על נפשו, וכן עשה, בא לפני המלך ונפל לרגליו, ובדמעות שלישי ביקש על נפשו ואמר: חטאתי עויתי ופשעתי לפניך אבי המלך הגדול, והנני חוזר בתשובה שלימה לפניך, ואני מתוודה על כל חטאי, ומקבל עלי שמעתה אהיה בן נאמן לך, והרבה הבן בפיוסים עד שנכמרו רחמי האב על בנו, ועוד שראה כי שב אליו בלב שלם, ומתוך אהבת בן לאביו, נתמלא המלך שמחה גדולה, ותענוג גדול מילא את לבו וניתוספה אהבה על אהבתו, ורחמים על רחמיו, וחמלה על חמלתו לבנו שחזר אליו, ותהי אהבתו לבן שחזר בתשובה, גדולה מאהבתו לבן שנמצא אצלו תמיד, כי עם בן זה הורגל כבר להיות יחד, ולראותו יום יום, ומהבן השני היה מרוחק שנים רבות, והוא חידוש גדול בשבילו, משום כך היתה אהבתו גדולה עד מאוד.

וזהו ההבדל בין הצדיק שלא חטא מעולם ולא עוב אף פעם את אביו שבשמים, לבין בעל התשובה, זה הבן המורד שעזב את אביו, ורק לאחר זמן כשחש בלבו כי הוא אוהב את אביו יותר מכל, שב אליו מתוך אהבה אמיתית לאביו המלך.

(המגיד הקדוש ממעזריטש זיע"א)

לא היה זה סוד כי קדושה יתירה חופפת על נגינתו של הכנר העיוור, כי על כן צדיקים וקדושים חיבבו לשומעה, ואף הצדיק רבי פינחס בעצמו קדוש העליון דמתא, לא זו מחבבה כל ימי היותו בקוריץ. ואולם, מכאן ועד הליכתו של הצדיק לבקרו ביקור חולים בביתו שלא כמנהגו, רחוקה היתה הדרך ותמיהת התמיהים על כך עמדה בעינה ודרשה פתרונה.

כמוס היה הרז במרעיו של הצדיק לא אבה לגלותו, אולם משרבו עליו הפצרות תלמידיו, נאות להם לבסוף, אך בתנאי בל יעבור לבל יגלו הם את הסוד, כל ימי חייו של הכנר עלי אדמות, תדעו, לחש להם הצדיק בלאט, כי לא עיוור הוא האיש כל עיקר, עינים פקוחות לו אשר לא טחו מראות, וכי חננו הבורא בראיה בריאה על בוריה, ואולם בימי נעוריו, כאשר מן השמים זיווגו לו אותה פרנסה עלי הגיון בכינור, ונעשה אורח מצוי בבתי המשתה, כשמקומו קבוע לו בין העורות, נקפו לבו פן ושמא יפחו עליו יצרו חלילה, וישאו לחטוא בשיקור עין, ור' ירמייאל ירא את ה' מנעוריו, עמד אפוא ונשבע ליצרו, שלא יפקח עוד את עיניו עד יום מותו.

מאז ואילך זה למעלה מיובל שנים, לא פקח הכנר את עיניו אפילו פעם אחת, והן עצומות כפי שעצמן ברגע ההוא. מעתה תבינו סיים הצדיק, מפני מה עברתי על מנהגי והלכתי לבקרו לאותו כנר בביתו. נרעשים ונרגשים נפטרו התלמידים מלפני רבם, כשהם נסערים ברוחם ומתאמצים בדעתם לירד לסוף גדולתו וכוחו של אותו בעל נפש יקר שביקרים.

לא יצאו ימים מועטים, ושעתו של הכנר העיוור הגיעה, סביב למיטתו ניצבו בני החברה קדישא מוכנים ומזומנים לומר עמו את הווידוי האחרון כדרך כל הארץ, לפתע פקח העיוור את עיניו העצומות, הביט על סביבותיו בעיניים מלאות עליצות, כשהוא ממלמל אל עצמו, חרש הבה עוד בעודי חי אעיף מבט אחד ויחיד על העולם.

תוך כדי דיבור פרחו נשמתו הטהורה כמשחל בניחא מחלבא והגביהה עוף אל משכנה אשר שמור היה לה בגובהי מרומים.

ישר כח להרה"ח מרדכי גרליץ שליט"א שמספרו "בסוד עבדיך" וברשותו נלקח סיפור זה.

צ'ין אדם לחברו

גם יהודי פשוט אין לבזות

סיפור זה קרה, בתקופה שהרה"ק ה"חפץ חיים" זיע"א היה מסבב בעצמו למכור את ספריו הק'. יום אחד הזמין ה"חפץ חיים" מקום בעגלתו של בעל עגלה יהודי, בתנאי שבאותה נסיעה לא ייקח עמו אשה. העגלון הסכים לתנאי זה בקלות, ובמבט של ביטול מדד את היהודי הנמוך הבלתי נודע. ברגע שהלה פנה ממנו, שם לאל את הבטחתו וצחק על הבקשה המוזרה. משראה ה"חפץ חיים" לאחר מכן אשה יושבת בעגלה, פנה מיד לחזור על עקביו, או התפרץ כלפיו העגלון במבול של זלולים, כינה אותו קבצן וצבוע, בטלן וכדומה, ה"חפץ חיים" פנה אליו בשלווה ואמר בשקט, אין לך מה להתרעם עלי שכן כך התניתי עמך מלתחילה. התרתח העגלון עוד יותר, שוב לא ענה לו ה"חפץ חיים" דבר אלא פנה והלך לו ונסע לאחר מכן בעגלתו של אחר. העגלון נהנה על שכה היטיב לגמול לבטלן או למשולח, ולאחר מכן התפאר בניצחונו לפני אחרים. בשבת בבית הכנסת הכיר העגלון את "היהודון" וראה כיצד חלקו לו כבוד רב, כיבדוהו בדרשה וביראת הכבוד, הקשיבו לכל הגה שיצא מפיו. בעל העגלה נתחלחל, חבריו העגלונים פילחו את תרדמתו ואמרו: חייך ופרנסתך נתונים בסכנה, גם בסוסך אינך בטוח, וכי קל הוא בעיניך, עלבונו של ה"חפץ חיים?". בא לו העגלון בלב שבור להתחנן לפני ה"חפץ חיים" שימחול לו על הזלולים, שכן לא ידע מי הוא. ואם לא ידעת מה בכך? שאל ה"חפץ חיים", וכי יהודי פשוט מותר להעליב? אבל רבי מתחרט אני, רחם נא על אשתי וילדיי מחול לי. אם תבטיחני שמהיום והלאה תיזהר לבלי להעליב או לחרף שום איש אמחול לך. העגלון

הבטיח, וה"חפץ חיים" הושיט לו את ידו תוך הסברת פנים, ואמר בפה מלא: אני מוחל לך, אני מוחל לך, אני מוחל לך.

כעס הפנים ולא כעס הלב

מסופר על הגה"ק רבי ישראל מסלנט זיע"א, שהלך פעם לבקר חולה שהיה מבני הישיבה, ומצאו שוכב על ערש דוי, ולא היה אפילו אחד מבעלי הבתים חברי ועד הקהילה שהיה מתעניין בחולה, לדעת מה שלומו, האם יש תרופה לחוליו, או שמא יש לדאוג לרופא מומחה שיבוא לבדוק אותו? אלא היה מונח בקרן זוית מבלי חוקר ודורש, כששאל אותם רבי ישראל מדוע הם מזניחים נפש מישראל? ענו לו כי אין מעות. או הרים הרב את קולו בכעס גדול וצווח ככרוכיא: "חייבים למכור את הפרוכת של ארון הקודש כדי לרפא את החולה" ובתוך הצעקה הסב פניו אל הקיר ושינן לעצמו כמה וכמה פעמים "כעס הפנים ולא כעס הלב".

עצה להימנע מכעס

מסופר על יהודי בן תורה, שקבל לפני הרה"ק רבי יעקב ישראל קנייבסקי בעל ה"קהילות יעקב" זיע"א שאינו יכול לכבוש את מדת הכעס. והשיב לו, שעל האדם לידע שכל מה שנגרם לו בידי אחרים הכל הוא מן השמים, ויש לקבלו כמות שהוא, וממילא אין לכעוס על העושה שאינו אלא שליח שלא מדעתו. והעצה לשכך הכעס, היא לדחותו בכמה רגעים וממילא ישכך הכעס בינתיים. כשבאו אצלו אנשים וראוהו כועס לפעמים, אמר שעפ"י רוב הוא רק כעס הפנים. אחד שחשש שזוף בו על שאלה ששאלו, היה ירא מאוד לנפשו, וביקש מאחד מבני הבית שיכנס אליו לשאול אם הוא חייב לנהוג בדיני נזיפה, והשיב הגרי"י לא כעסתי עליו אלא על השאלה.

תילולא דצדקיא

שבת קודש ד' אלול הרה"ק רבי ישעי' מפשעדרבורו ב"ר מאיר (תק"צ)

יום ראשון ה' אלול
הרה"ק רבי דוד צבי שלמה מלעלוב ב"ר אלעזר מנחם מענדל (תרע"ח)

יום שני ו' אלול
רבי יו"ט ליפמן העליר ב"ר נתן (תוי"ט - תי"ד)
הרה"ק רבי יקותיאל יהודה ב"ר אלעזר ניסן (ייטב לב - תרמ"ג)
הרה"ק רבי יחזקאל טרנא ב"ר יעקב חיים (תשכ"ט)

יום שלישי ז' אלול
הרה"ק רבי מרדכי ב"ר יוסף מאוסטילא (תרל"ז)

יום רביעי ח' אלול
הרה"ק רבי אברהם שמשון מראשקוב ב"ר יעקב יוסף מפולנאה (תקנ"ט)

יום חמישי ט' אלול
דן בן יעקב משבטי י-ה (ב"א - שי"ח)
הרה"ק רבי צדוק הכהן מלובלין ב"ר יעקב (פרי צדיק - תר"ס)

יום שישי י' אלול
הרה"ק רבי פינחס מקאריץ ב"ר אברהם אבא (תק"ג)
הרה"ק רבי יצחק מבוהוש ב"ר שלום יוסף מרוזין (תרנ"ו)

זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

עצונה הלכות

מאת הרה"ג נטילאל הכהן רביטביץ שליט"א
מו"ס "ב"א אור"י רפרוס יוסף הירש" על המערים.

הלכות מוזהר (א)

א) כל הזהיר במצות מוזהר מאריכין לו ימיו ושנותיו. (שבת ל"ב ע"ב)
ב) מצות עשה לכתוב פרשת שמע (דברים ו, ד - ט) והיה אם שמוע (דברים יא, יג-כא) ולקבעם על מוזהר הפתח, וצריך לזהר בה מאד, וכל הזהיר בה, יאריכו ימיו וימי בניו. ואם אינו זהיר בה, יתקצרו. [חלילה וחס]. (שו"ע יור"ד סימן רפ"ה סעיף א')
ג) כשאדם יוצא מן הבית יניח ידו על המוזהר (מהרי"ל שם), ויאמר: ה' ישמר צאתי וכו' (במדבר). וכן כשיכנס אדם לבית, יניח ידו על המוזהר. (רמ"א שם סעיף ב') [והרה"ח רבי נחמן משה אורלנציק הי"ד מרבה לעורר בזה לבחורים ולאברכים, שלצערנו בזמנינו לא כל כך מקפידים על זה, ויש לנשק המוזהר בכניסתו וביציאתו. וע"ע בספר שערי יוסף שהאריך כל המנהגים בזה].

לזכות

כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א
לבריות גופא ונהורא מעליא
לאורך ימים ושנים טובות

קרית קרעטשניף רחובות

טל': 052-7144471 מייל: sipureitzadikim@gmail.com

בחסות דפוס פוסטר

דפוס אישי מקצועי

08-8422112 ההגנה 54 רחובות

P6422112@gmail.com

פני עין חמד

יוצא לאור ע"י בית הכנסת שכונת "עין חמד" - מכללת ציון

פְּרֶשֶׁת שׁוֹפְטִים - כַּף זְכוּת

"וְשִׁפְטוּ אֶת הָעָם מִשֹּׁפֵט צֶדֶק" (דברים ט"ז, י"ח)

תכולת העגלה שלו משכה את תשומת ליבי. היו שם דברי מותרות! נקניקים יקרים, פירות אקסקלוסיביים, גלידות וכו'. בעגלה היו מעט מאוד מוצרי מזון בסיסיים, כגון: חלה, חלב וכו'. כמובן העלמתי עין. עלות הקניה היתה כ-600 ₪. הדבר לא נתן לי מנוחה. **חשבתי לעצמי - למה אדם שאין לו חי בלי חשבון? כמובן שלא דיברתי על כך עם אף אדם, אבל הדבר הציק לי.**

בערב שבת נתקלתי בו בכניסה לבית הכנסת. הוא פנה אלי ואמר: "אני מרגיש שלא בנוח. אני חייב לך הסבר. ערב שבת פגש אותי אדם אמיד ושלף מכיסו 400₪ ואמר בזה הלשון: 'עם הכסף הזה אתה קונה מעדנים לשבת! אם קנית מוצר אפילו בסיסי, הרי זה גזל!' - לא היתה לי ברירה...

הרב החיד"א (ס' עבודת הקודש) כותב: "מצווה רבה לדון לכף זכות, אפילו אם נראה לך חובה". ומסיים: "ונוהגים איתנו מידה כנגד מידה". כלומר, כפי שהאדם דן את האחר - כך דנים אותו.

יהי רצון שנזכה לדון את הזולת לכף זכות ובורא עולם ברחמי הרבים יגזור שנה טובה ומבורכת לכל עם ישראל.

בברכת שבת שלום וכתובה וחתימה טובה הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א חבר הרבנות מבשרת ציון

אנחנו עומדים בפתח של חודש אלול, הכנה ליום ראש השנה שבו נכתב על האדם מה שיעלה בגורלו בשנה הבאה עלינו לטובה. אדם ירא שמיים עולה לו הרגשת פחד מכיוון שבזמן המשפט כל אותם מקטרגים עומדים וסובבים את כיסא המלכות.

יש מידה אחת שיכולה להפוך את הקערה על פיה- אם נתחזק בלימוד זכות!

אנחנו עומדים וזועקים באמירת הסליחות: "רחמנא זכוון חפש לן"! אנחנו קוראים בפרשה שלנו: "וְשִׁפְטוּ אֶת הָעָם מִשֹּׁפֵט צֶדֶק" (דברים ט"ז, יח). המדרש (תנחומא, פרשת שופטים ס' ד) כותב: "אמר רבי יהודה ברבי שלום: שיהיו מטין ומלמדים זכות לפני הקב"ה".

המדרש כותב (משלי י"ב): "אם ראית אדם שמדבר טוב על חברו, אף מלאכי השרת מדברים עליו טוב. ואם ראית אדם שמדבר רע, אף מלאכי השרת מדברים עליו רע".

הגמרא (שבת קכ"ז ע"ב) כותבת: "הדן את חברו לכף זכות, דנים אותו לכף זכות".

בספר המידות לרבי נחמן מברסלב (ערך ממון) כותב: "מזונותיו של אדם מתמעטין כאשר אינו דן את חברו לכף זכות! על ידי לימוד זכות- נעשה כתר לקב"ה".

הסיפור הבא מלמד אותנו עד כמה עלינו לדון לכף זכות. בעל המעשה מספר: בערב שבת קודש ערכתי קניות לכבוד שבת קודש בסופר של אחת הרשתות. לפני בתור עמד אדם שמוכר לי היטב מהשטיבלאך שמקבל עזרה כספית מאנשים וידוע כאחד שהפרטה לא מצויה בכיסו.

הצלחה בגור"ר
יצחק אריאל בן טובה שמואל אימן בן אסתר זרי מאיר ישראל בן רחל ברכה- יראת שמים ליאור יהושע סומך וב"ב יהודה אריה בן רחל ברכה ארז בן שושנה רונן אברהם וב"מ קסיר אפרים וב"ב רחל ברכה בת פדילה דליה משפ" שטרית נעם יצחק בן רחל ברכה רינה בת סימי וב"ב יוסף ליאור בן דליה אפרת- הצלחה בכל העניינים שלמה ודנה דוד וב"ב אריה ושרה לוי וב"ב י.מ.ש כדורי שולמית ומרדכי חיים דויטש וב"ב עמית בן אהרון וב"ב רז דוד בן לאה וב"ב נתנאל בן ג'ינה

זיווג הגון וכשר במהרה
אורן חיים בן אלן אסתר רונית בת סימי תרצה בתיה בת ימנה נינט יוסף בן רוחמה אילן בן ג'ולייט יפית שרה בת ג'ינה אגאל חביבה בת שולמית לאה בת תמר מיטל בת מלכה מאיר בן שרית ואליהו טילה עדן אסתר בת שולמית נעם בן שרה שירי ימנה בת שולמית דוד עומרי בן יהודית שושנה שירה בת סילביה שמעון בן שולמית אברהם גורג'י בן דליה אפרת אורן בן נעמי סיון רבקה בת אלן אסתר

זרע קודש בר קיימא
גלית בת מסודי אליהו נזרי בן ימנה אילנה בת רוחמה שמואל אימן בן אסתר זרי סיון בת אסתר רחל מרים בת יהודית דניאל בן שרה אושרית בת שושנה נעמה בת יפה דגנית בת שושנה אסף בן סופיה מיטל בת שושנה לימור בת פרידה דרור בן סופיה

רפואה שלמה
מאיר ישראל בן רחל ברכה יצחק בן עזרא ימנה ניזרי בת סטה- בריאות ואריכות ימים מרדכי ניזרי בן פנחה- בריאות ואריכות ימים סימי בת סוליקה מיכאל יהודה בן מרים אורן בן אסתר דינה בת מזל נעם יצחק בן רחל ברכה נעמי בת רחל שירה שילת בת אורלי אפרים בן שרה לביא ישראל בן תמר חיה אסתר בת סוליקה מוריה בת רחל ברכה נחום בן כיריה יהודה אריה בן רחל ברכה ישראל בן חווה יפה בת שרה-הצלחה ורפואה רחל בת זוהרה משה בן נדימה עינת בת רחל ברכה רפאל משה בן רחל יצחק בן פנינה רחל ברכה בת פדילה דליה קטנט בת דגטו רונית בת סבירה יצחק בן חנון רפאל אבידן בן תקווה אליהו בן רחל בנימין בן ברכה אלן אסתר בת שרלוט נעיה בת שרה יהודה לייב בן אסתר מלכה נעם אלימלך בן אושרית- ר"ש ובריאות איתנה לימור בת פרידה יניב בן פרידה מאיה בת עדי אורן בן פרידה יהודית אסתר פראדל בת חיה- בריאות ואריכות ימים

העלון מוקדש לעילוי נשמת משה בן גורג'יה ז"ל
לעילוי נשמת אדי אדוניהו מזרחי בן שרה סרח
לרפואה שלימה לנוריאל בן אסתר
לרפואה שלימה לאיידה חיה בת אסתר וליילד אלחנן רפאל בן אריס וליילד אורי חיים בן שלי

צאת לאור

ע"י	18: 20	19: 31	20: 17
ת"א	18: 39	19: 29	20: 14
מיסב	18: 41	19: 31	20: 16
ב"ל	18: 40	19: 30	20: 16

שואל ומשיב בהלכה – סליחות - חלק ב'

על מה צריך להקפיד כשאומרים סליחות? האם מותר לאכול לפני עלות השחר ולפני אמירת סליחות?

שאלה: אסע ?

להלן סיכום ההלכה מפי ר' אליהו חיים פנחסי, רבנות מקומית מבשרת מתוך ספרו 'הכשרות למעשה':

תשובה: אסע !

אדם שקם באשמורת הבוקר לפני עלות השחר לאמירת סליחות ורוצה לטעום מיני מזונות לפני אמירת הסליחות- מעיקר הדין מותר. המחמיר לא לטעום דבר מאכל אפילו לפני עלות השחר כדי לחוש לדברי הזוהר הקדוש, תבוא עליו ברכה.

אחרי שעלה השחר אסור מן הדין לטעום כל דבר מאכל מכיוון שאסור לאכול לפני תפילת שחרית. אבל לשתות תה או קפה אפילו עם סוכר- מותר אפילו לאחר שעלה עמוד השחר. מותר לשתות קפה עם מעט חלב, רק יאמר לפני כן את ברכות השחר.

אדם שלא טועם כלום וקם לאמירת סליחות, לדעת מרן עליו לברך את ברכות התורה קודם לכן. לדעת הרמ"א, מן הדין מותר לקרוא פסוקי תחנונים בלי ברכות התורה. מכל מקום המנהג הוא להקדים את ברכות התורה לפני הסליחות.

לשיטת הספרדים, דעת מרן שו"ע שצריך לברך את ברכות התורה לפני אמירת סליחות בגלל הפסוקים שאומרים בסליחות. לשיטת האשכנזים, סומכים על שיטת מהרי"ל שלא צריך לברך את ברכות התורה לפני פסוקים שאומרים בדרך של ריצוי ותחנונים ולא בדרך של לימוד.

סליחות שכתובות בלשון ארמית, כגון: 'רחמנא', 'דעני לעניי ענינן', 'מחי ומסי' וכיו"ב לא יאמר אותם ביחיד מכיוון שמלאכי השרת לא מכירים לשון ארמית. אבל כשיש עשרה מישראל, הציבור לא זקוק לעזרת מלאכי השרת כי השכינה שורה עימם.

יחיד לא רשאי לומר שלוש עשרה מידות של הפסוק: 'וַיַּעֲבֹר ה' עַל פְּנֵיו' (שמות ל"ד, ו') בדרך תפילה ובקשת רחמים אבל רשאי לומר בטעמי המקרא כדרך קריאת פסוקים בלבד.

אין לכפול את הפסוק 'שְׁמַע יִשְׂרָאֵל' שאומרים בסליחות. שליח ציבור אומר את הפסוק פעם אחת והציבור עונים אחריו פעם אחת בלבד.

אמירת סליחות צריכה להיות בכוונה, בנחת, במתינות ובהכנעה יתירה ובפרט כשאומרים י"ג מידות. צריך להבין את פירוש המילים שמוציא מפיו ולומר אותן בלב נשבר ונדכה. האומרים: "עננו אבינו עננו", ו"עשה למען שמך" במהירות ובחופזה, לא יפה עושים, כיוון שצריך לומר במתינות.

כשאומר את הווידי והסליחות, החי ייתן אל ליבו לפשפש ולהרהר במעשיו ולחזור בתשובה שלימה. ישתדל להוסיף מצוות ומעשים טובים לפני יום הדין, יום שבו שוקלים את הזכויות והעוונות של כל אדם.

חסידיים ואנשי מעשה בודקים את התפילין שלהם בחודש אלול. אדם הכותב מכתב לחברו בחודש אלול, נוהגים לכתוב בתחילת המכתב: "לשנה טובה וְתַתְּבוּ וְתַתְּמוּ".

תפילה וישועה

לקראת חג הפסח, לאחר שציפיתי את השיש במטבח גיליתי שחסר לי כיור פלסטיק אחד. לכאורה מה הבעיה, הולכים לחנות וקונים. הגעתי לחנות וביקשתי כיור בגודל סטנדרטי. "אין", המוכר אמר, "יש רק גדול או קטן". ניסיתי בחנות אחרת. גם שם קיבלתי את אותה התשובה. בחנות השלישית כבר עמדתי נבוך ממש. ערימה של כיורים גדולים וערימה של כיורים קטנים היו שם ואילו כיור בגודל המתאים לי לא מצאתי. נראה שזה הגודל המבוקש ביותר. בשלב זה כבר נמכרו כולם. "מה אתה מציע לי לעשות?" שאלתי את המוכר. "אני מציע לך לומר פרק תהילים", ענה.

לקחתי את ההצעה שלו ברצינות ואמרתי פרק תהילים בכוונה. ביקשתי מהבורא הכל יכול שיזמן לי כיור מתאים למטבח של פסח. רק סיימתי את דברי והנה אשתי מתקשרת אליי ואומרת שהיא נמצאת בבתי אונגרין. היא זקוקה בדחיפות לעזרתי בסידור עניין טכני. רצתי לשם, סידרתי מה שצריך. תוך כדי כך אני רואה שבחנות סמוכה עומד מחוץ לחנות כיור בודד בדיוק בגודל שאני מחפש. "אפשר לקנות את הכיור הזה?" שאלתי. "בהחלט", המוכר ענה. "תדע לך שאת הכיור הזה אני מקבל עם פרק תהילים", סיפרתי למוכר, "בשלוש חנויות הייתי ולא מצאתי". "אז תדע שהתהילים שלך פעלו", המוכר חייך. "הכיורים בגודל זה אזלו כבר לפני יומיים. לפני חצי שעה הגיע לכאן מישהו להחזיר את הכיור כי בסוף הוא לא צריך אותו". כך בכוחה של תפילה זכיתי למטבח מהודר לפסח. (מעובד מתוך 'השגחה פרטית')

עושה אירוע שמחה באולם שמחות וברצונך להפוך אותו לכשרות "מהדרין-גלאט"?

צוות משגיחים תלמידי חכמים ידאגו לכך בכל איזור בארץ. ההשגחה החל מזמן אספקת הבשר ועד למנה האחרונה. בפיקוחו של הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א 052-6329144 (הנייד באישור ועדה רוחנית)

לשמיעת השיעורים של הרה"ג אליהו פינחסי יש להתקשר 073-3718395

מינויים

לקבלת העלון חינם במייל מדי שבוע, יש לשלוח בקשה למייל

PnineEH@gmail.com

הקדשת העלון

ניתן להקדיש את העלון לעילוי נשמה, רפואה שלמה, הצלחה, זיווג הגון, חזרה בתשובה וכו' נא לפנות לליאור בטל' 052-7652084

כתובת המערכת: עבור ליאור עצמון, רח' הבושם 26 ת.ד. 83375. מבשרת ציון. מיקוד 9076926

לשאלות בהלכה

נא לפנות לרב אליהו פנחסי בטל' 052-6329144 (הנייד באישור ועדה רוחנית)

אם ראשונים כמלאכים – האדמו"ר הרב אהרן מנחם מנדל גוטרמן זצ"ל

האדמו"ר הרב אהרון מנחם מנדל גוטרמן זצ"ל - נולד ב-י"ח אלול ה'תרכ"כ (1860). ביום הברית סבו בחר את שמו וקרא לו בשם מנחם מנדל על ש"ר מנחם מנדל מורגנשטרן זיע"א השרף מקוצק. בצעירותו למד אצל סבו ונודע לעילוי. כשגדל לא רצה להנות מכתרה של תורה ולכן התפרנס ממסחר. לאחר פטירת אביו התחיל לכהן כאדמו"ר. נסע לגדולי הדור.

עמד בראש קופת רבי מאיר בעל הנס כולל פולין ורשה. כאשר התחיל לשמש כרבה של העיר נאשלסק, דאג כדבר ראשון לשמירת השבת. אסר להכניס לבית-הכנסת מי שמסתפר במספרות יהודים מחללי שבת. עם הישמע איסור זה, חלק מבעלי המספרות קיבלו על עצמם לשמור על קדושת יום השבת. **תוך שבוע ימים כל בעלי המספרות ברחבי העיר סגרו את המספרה ביום השבת.**

בשנת ה'תרע"ב (1911) הקים ישיבה בראדזימין ובה מסר שיעורים. עסק בטובות הכלל בעת צרה לישראל מפאת גזירת מלכות. פיזר את ממונו למלכות והשתדל בכל עוז ותעצומות לבוא לפני שר הפלך ולבקש על עמו ועל מולדתו. הכניס את עצמו כמה פעמים בסכנה נוראה ובפרט בעת המלחמה העולמית מסר את נפשו כדי להציל את אחינו ישראל מכמה פורעניות. בסיעתא דשמיא על ידי חריצותו ופעולתו ועבודתו בהשתדלות לפני השרים בצירוף תפילותיו המזוככים וטהורים הציל רבים מישראל. בשנת ה'תרפ"ט (1929) הגיע לארץ ישראל ותרם כסף להקמת המחיצה בכותל המערבי.

פיזר מכספו לאביונים. רבים פנו אליו ונושעו. הרבה בתעניות. נהג לישון בשתיים-שלוש לפנות בוקר כאשר בבוקר קם קודם זמן קריאת שינה. במהלך היום לפני זמן תפילת מנחה נהג לישון עוד כחצי שעה. מתחילת ימי הסליחות ועד אחר יום הכיפורים לא ישן על המיטה ורק ישב על הספסל והתנמנם מעט. בימי זקנתו שלא היה בו כח, ישן מעט מן המעט על המיטה.

נפטר ב-ט' אלול ה'תרצ"ד (1934). חי כ-74 שנים. ציונו בבית הקברות בוורשה. על קברו הוקם אוהל בו קבור סבו. מאחר ולא היו לו ילדים, לאחר פטירתו עברו חסידיו לבני גיסו, ר' יעקב אריה מורגנשטרן מראדזימין הי"ד ורבי אברהם פנחס מורגנשטרן משדליץ הי"ד. שניהם נספו בשואה.

סבא (מצד אביו): האדמו"ר ר' יעקב אריה מראדזימין. **אבא:** האדמו"ר ר' שלמה יהושע דוד מראדזימין. **מרבתינו:** סבו, האדמו"ר ר' יעקב אריה, האדמו"ר ר' אברהם בורנשטיין מסוכצ'וב ('האבני זר'), והאדמו"ר ר' שלמה זלמן שניאורסון מקאפוסט (מח"ס 'מגן אבות'). **מתלמידינו:** ר' אברהם נייערמאן (אב"ד העניקאו מח"ס 'משיב נפש'). **נשותינו:** בת האדמו"ר ר' יצחק יעקב רבינוביץ מביאלה (זיווג ראשון), בת האדמו"ר ר' יעקב משה ספרין מקומרנא. **מספרינו:** **יחינוך הבנים** **צמח מנחם** - על הגדה של פסח **עלים לתרופה** - על דף אחד במסכת ביצה **יתועפות ראם** - קורות חייו של רבינו.

כשרבינו היה בן שלוש שנים בלבד הוא הלך ללמוד בפעם הראשונה למלמד. הלה התפעל מאוד ואמר שמעולם לא ראה דבר כזה כי בפעם הראשונה שאמר לפניו את ה-א"ב לא היה צריך עוד לחזור איתו כי רבינו כבר זכר את כל האותיות. מדי יום הצטיין בלימודו מאוד ותוך מספר שבועות אחדים כבר החזיקו אותו לעילוי.

פעם אחת הגיע לרבינו אדם שהתגורר בכפר. הוא סיפר שהוא גר שם כעשרים שנה והיתה לו פרנסה בריווח. לאחרונה הגיע לשם כומר מארץ רוסיה ודרש מכל אנשי הקהילה לעשות חרם ולא לקנות אצלו. האנשים פחדו מהכומר ולא קנו ממנו וכך קיפח את פרנסתו. האיש בכה לפני רבינו. האדמו"ר חשב כחצי שעה ולאחר מכן אמר: "תיסע לביתך ותחקור אצל מקורבי הכומר מה שמו ושם אמו ותכתוב זאת על נייר ותביא אליי".

האיש נסע לביתו ורק לאחר כחמישים שבועות נודע לו שמו ושם אמו. בערב שב"ק הגיע לרבינו. הצדיק אמר לו לבוא לאחר הטבילה במקווה לפני כניסת השבת וכן שידליק נרות קודם השבת. כשחזר רבינו מהמקווה, האיש נכנס ונתן לו את הנייר שכתוב בו שם הכומר ושם אמו. רבינו לקח, קרא את השם ולאחר שרף את הנייר בנרות ואמר: "כן יאבדו כל אויביך ה' (שופטים ה, ל"א) ופטר אותו לשלום. לאחר השבת האיש נסע לביתו ונודע לו שהכומר בעש"ק לעת ערב מת מיתה חטופה. הוא בדק באיזה שעה והסתבר שהיה זה ברגע שרבינו שרף את הנייר.

באחד הימים אדם מווארשא נכנס לרבינו והזכיר את אשתו שמוטלת על ערש דווי והרופאים אומרים לעשות ניתוח. רבינו אמר לו: "אמור לרופאים בשמי שיתנו סמים המרפאים ולא ינתחו". האיש נסע לביתו ואמר לרופאים את דברי רבינו ושמעו לדבריו. כעבור מספר שבועות המחלה התגברה והיה לה צער וייסורים רבים. הרופאים קראו לבעל ואמרו כי אם במשך שבועיים הבאים לא יעשו ניתוח - אשתו תמות בטוח. האיש נסע לראדזימין וסיפר לרבינו את דברי הרופאים.

רבינו העמיק במחשבות ואח"כ פנה לאיש ואמר לו: "הרופאים מודים שעד יום אחד פחות משני שבועות יכולה עדיין לחיות. תאמר להם בשמי שיתעכבו עד אז". האיש האמין מאוד ברבינו ונסע לביתו ועשה כפקודת רבינו. כאשר הגיע היום הזה, לא ידע האיש אם צריך להמתין עד סוף היום או שתיכף בתחילת היום הזה יבקש לעשות את הניתוח. הוא קרא לרופאים והם אמרו לו: "אם בתוך שמונה עשרה שעות לא יעשו את הניתוח - האישה לא תחיה".

שוב האיש נסע לרבינו. האדמו"ר אמר לו: "אם כן, הם מודים שיכולה לחיות עוד י"ח שעות. תבקש מהם שימתינו ויתעכבו עוד שתיים-עשרה שעות" וכך עשה. כשהגיע הזמן, האיש קרא לצוות הרופאים שיעשו את הניתוח. כשבאו לשם, הם בדקו וחקרו אחר מחלתה לדעת באיזה אופן יהיה הניתוח. הם אמרו כי נוכחו רק עתה לדעת שטעו, ואם היו עושים את הניתוח, האישה היתה מתה בוודאי - ועכשיו יש סיכוי גדול שתתרפא. הרופאים אמרו: "תדע כי כל זאת פעל לך רבך מראדזימין". (הסיפורים מעובדים מתוך 'יתועפות ראם')

עֲשֵׂית חֶסֶד וְשִׁכָּרָה

זצ"ל בחלום הלילה ולאחר מכן ניגלה גם לידידו הרב שיינברגר זצ"ל. שניהם סיפרו את הדברים בעדות אישית תואמת, עדות מטלטלת ומסעירה מבית דין של מעלה: רבי שמעון סיפר בראשית דבריו כי לא ניתנה לו רשות לספר ולחשוף אלא טפח מהנעשה בשמי מעל ועל רוב הדברים כבר אמר הכתוב 'כְּבֹד אֱלֹקִים הִסְתֵּר דָּבָר' (משלי כ"ה, ב').

עם כל זאת הוא התייחס לשאלה שנשאל לגבי מה נעשה בדינו, ותיאר מהנעשה בבית דין של מעלה: מיליוני מלאכים התקבצו ובאו לדין בענייניו של רבי שמעון נושאים בכנפיהם צרורות של זכויות. שעות לימוד תורה ארוכות ומייגעו, זכויות של מצוות רבות, תפילות ארוכות ונלהבות.

הכל נלקח בחשבון אצל הדיינים. הללו בחנו ובדקו ההתחילו לחשב חשבונו של עולם האמת. במתח רב ובציפיה דרוכה רבי שמעון הביט במתחולל לנגד עיניו.

הוא ציפה כי הזכויות הללו יעניקו לו את כרטיס הכניסה הנכסף לגן עדן. **בית הדין דן ארוכות, בחן את כל הזכויות הללו, ועדיין הדיינים לא קבעו דבר. כנראה אין די בזכויות עד עתה!**

כמה נורא יום הדין הגדול! המוני מלאכים שהגיעו, צרורות של תפילות, תיקוני חצות, מצוות רבות שרבי שמעון קיים במסירות ובהקפדה.

כל אלו עשו רושם רב בשמיים והדיינים התייחסו אליהם בכובד ראש, אך עדיין, למרבה החרדה, רבי שמעון עומד ומביט כיצד הדיינים קובעים פה אחד: **"זה עדיין לא מספיק!"**

לא ייאמן! אחד מצדיקי ירושלים, שעבודת התפילה שלו היתה לשם דבר. תפילתו נישאה שעות ארוכות. כל קריאת שמע שלו ארכה שעות! אבל כל זאת לא מספיק!

שעות לימודו, התמדתו העצומה, מצוותיו הרבות ומידותיו התרומיות- עדיין לא הספיקו. עדיין לא נחרץ גורלו לגן עדן! ועודו עומד וחרד, מתוח ודואג, מי יודע מה ייפסק לבסוף ומה יוכרע לגביו.

ואז הגיעו משלחות של מלאכים והעלו על השולחן את היום השבועי בו כיתת רגליו למען עניי ירושלים. הם סיפרו כיצד התמסר לעשיית חסד. זכויות החסד הם שהכריעו את גורלו: **"זכאי בדינו, ישר לגן עדן!"** - הכרוז הכריז.

רבי שמעון כשבת שחוק על שפתיו, סיפר זאת לידידו שנשאר בעולם הזה, למען ידעו הכול ויבינו: **כרטיס הכניסה לגן עדן תלוי גם בחסד, תלוי גם בעשייה למען הזולת. בוודאי ש'תלמוד תורה כנגד כולם', אבל כל יהודי חייב לשלב גם חסד, כי חסד הוא חלק ממהותו של יהודי!**

להלן סיפור המעובד מתוך עלון 'בְּיַתְר עוֹז'. יש בו כדי ללמדנו, עד כמה חשובה בשמיים מצוות החסד שהאדם גומל לזולת ועד כמה שכרה עצום.

שני ידידים אהובים חיו בירושלים של מעלה, אנשי מעש ויראי אלוקים. הגאון הצדיק רבי אליהו רוט זצ"ל הכיר אותם ואת סיפורם.

שני הצדיקים היו רבי שמעון קלפוס זצ"ל ורבי מרדכי אהרן שיינברגר זצ"ל. דמויות הוד משרידי דור דעה שעבודת השם שלהם נודעה בשערים.

הם היו תלמידי חכמים מופלגים שעסקו בתורה בהתמדה ללא הרף לצד תפילתם המרוממת שנישאה שעות ארוכות בדבקות.

לצד זאת, עסקו השניים גם בחסד. הם נהגו לכתת את רגליהם פעם בשבוע לקבץ צדקה פרוטה לפרוטה. אך הכסף שאספו חילקו לעניי העיר המשוועים לעזרה.

כך במשך שנים רבות השניים נהגו כשהם מקדישים שעות רבות וארוכות למלאכת החסד הטבועה בדמם. הם לא הביטו על ערכם ורוממותם ולא ביקשו כבוד לעצמם. הם עסקו בחסד במשך יום אחד בשבוע.

לימים, רבי שמעון קלפוס חלה את חוליו האחרון ממנו לא קם. כשמצבו החמיר, קרא לידידו הרב שיינברגר ושוחח איתו ביחידות שיחת פרידה ארוכה ונרגשת. במהלכה הרב שיינברגר ביקש בקשה מאוד לא שגרתית:

"הרי בעולם הזה אנחנו ידידים קרובים", אמר בדמעות, "יחד עסקנו במגוון פעולות: תפילה, תורה וחסד. אני ממך מבקש בקשה אחת:

אחרי שתעלה לשמיים ולאחר שייפסק דינך בבית דין של מעלה, תבוא אלי בבקשה ותעדכן אותי מה נעשה בדינך ותספר לי כיצד התגלגלו הדברים!"

רבי שמעון לפני שנפרד מידידו הבטיח כי אם בית-דין של מעלה יאפשרו לו- הוא יקיים את הבקשה במלואה ויבוא לספר מה נעשה עימו למעלה.

עברו מספר ימים ורבי שמעון הצדיק הסתלק לבית עולמו כשהוא מותיר אחריו משפחה שבורה ורצוצה, את תושבי ירושלים המבכים את לכתו וידיד קרוב ואהוב - הרב שיינברגר, שהצטער צער רב על פטירתו.

לצד הצער הגדול, הרב שיינברגר המתין וציפה בדריכות לקיום ההבטחה. הוא רצה מאוד לפגוש את ידידו שיבוא לספר מהנעשה למעלה.

לאחר מספר חודשים רבי שמעון התגלה לרבי אליהו רוט

הרב יצחק בן תפאחה כדורי זצ"ל	הרב שמואל בן שמחה דרזי זצ"ל	הרב יחיא בן יוסף ז"ל
פואד אברהם בן רגינה ז"ל	מאיר מורד בן שושנה ז"ל	יצחק בן ברקו דב ז"ל
יצחק יצקן בן רחל ז"ל	זהבה בת שושנה רייזל ע"ה	מאירה בת יפה ע"ה
אברהם בן יונה ז"ל	מרים בן דבורה ז"ל	אקבלי יוסף חיים בן נסכה ז"ל
סעידה בת תופחה ע"ה	ר' שאול בן סילביה זצ"ל	צדיק חכם בן חזלה ז"ל
מזל בת שמעון ע"ה	שני בת אסתר ע"ה	דוד בר חסיבה ז"ל
יוסף בן מרים נוסרת ז"ל	מסודי בת חביבה ע"ה	חוה בת יעקב צבי ע"ה
יעקב בן אסתר ז"ל	אסתר בת גולה גאולה ע"ה	יצחק בן מישא אסתר ז"ל
אביגדור בן ג'ולי ז"ל	יוסף בר סעדה ז"ל	ברכה בת מרדכי ע"ה
רחל רפאת בת השמת ע"ה	שלום בן אסתר ז"ל	יעקב בן נעמה ז"ל
מרים בת שרה ע"ה	אריה בן מרים ז"ל	דוד יצחק בן פרחת ז"ל
פיבי מלכה בת מזל ע"ה	אלון בן סעדה ז"ל	גורג'יה בת נעימה ע"ה
נעמי בת כתום ע"ה	אילנה (מתרזה) בת שרה ע"ה	אליאור בן פרידה ז"ל
משה בן רוזה ז"ל	מאיר בן נעמי ז"ל	שושנה בת נעמי ע"ה
סעדה בת בסה ע"ה	שפרה בת פסיה ע"ה	בנימין בן דב ז"ל

הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה זצ"ל	הרב מרדכי צמח בן מזל אליהו זצ"ל
רחמים בן רחל ז"ל	אליהו אליאס בן אלגריה ז"ל
חיים משה גרשון בן שלמה יחזקאל ז"ל	שמואל בן רבקה ז"ל
ר' עוליאיל ישועה בן סטה מקנין זצ"ל	רפאל בן אסתר ז"ל
אביחי בן אסתר ז"ל	יצחק בן חביבה ז"ל
יצחק בן פנינה ז"ל	אהרון (אורי) בן רבקה ז"ל
חי יזידי בן קלרה ז"ל	קסאנש בת דגיטו ע"ה
ר' יצחק בן מסעודה קדוש ז"ל	סוליקה בת עישה ע"ה
אסתר בת נעמי ע"ה	שרה בת נרקיס ע"ה
ר' דב בן בנימין אלתר ז"ל	יעקב בן סלימה ז"ל
אורה בת נעימה ע"ה	ספירנס תקווה בת נעימה ע"ה
מישא אסתר בת זרה ע"ה	יהודה בן סעידה ז"ל
מסעוד בן יקוט ז"ל	עפאת בת השמת ע"ה
רחמה בת מסעודה ע"ה	חיים חמוטל בן רינה ז"ל
סעידה בת תופחה ע"ה	ישראל בן חיים משה גרשון ז"ל

גליון
באר
הברכה

נערך ונלקט מתוך תוכן דברי שיחותיו של
מורינו הגה"צ רבי אברהם אלימלך בידרמן שליט"א

שופטים

מכון
באר
האמונה

גליון באר הפרשה

להערות והארות,
וכן לכל עניין אחר
ניתן לפנות:
לטלפון 718.484.8136

או לאימיל:
Mail@BeerHaparsha.com

מדי שבוע בשבוע בדוא"ל בחינם

הירשמו היום!

לשון הקודש

באר הפרשה
mail@beerhaparsha.com

אידיש

דער פרשה קוואל
mail@derparshakval.com

אנגלית

Torah Wellsprings
mail@torahwellsprings.com

ספרדית

Manantiales de la Torá
info@manantialesdelatorah.com

צרפתית

Au Puits de La Paracha
info@aupuitsdelaparacha.com

איטלקית

Le Sorgenti della Torah
info@lesorgentidellatorah.com

רוסית

Колодец Торы
info@kolodetztory.com

מכון **ארה"ב:**
Mechon Beer Emunah
1630 50th St, Brooklyn NY 11204
718.484.8136

בארה"ק:
מכון באר האמונה
רח' דובב מישרים 4/2
עיה"ק ירושלים תובב"א
025 688 040

יו"ל ע"י מכון באר אמונה
כל הזכויות שמורות להמכון © 2024

העתקה או הדפסה של הגליון בכל פרמוט שהוא כדי להרויח או לפרסם עסק וכדו' ללא אישור בכתב ממכון באר האמונה הינו נגד החלכה והחוק הבינלאומי

תוכן הענינים

פרשת שופטים

- ב לא תירא מהם - בטחו בה' עדי עד
- ד תמים תהיה עם ה' אלוקיך - התהלך עמו בתמימות
- ו צדק תרדוף - לרדוף ולחפש את הטוב והחסד שברע ועי"ז יתהפך הכל לטובה
- ז קול דודי דופק - ימי אהבה וריעות, רחמים ורצון
- יא אם לא עכשיו אימתי - שלא להפסיד 'עת רצון' נעלה
- יג כי ה' אלוקיך עמך - לכן אין מקום לייאוש
- טו ושפטו את העם משפט צדק - משפטו כפי מה שהוא שופט את רעהו

סדר ועימוד:

א.ש. אשדוד:

shwrtz@bezeqint.net

פרשת שופטים

בלבבוֹ ויבטח עליהֶּ, כענין שנאמר (תהלים פה י) 'אך קרוב ליראיו ישעוֹ'.

ובמק"א כתב הרבינו יונה (משלי ג כו), עוד יחייב ענין הבטחון, שידע עם לבבו כי הכל בידי שמים,

לא תירא מהם - בטחו בה' עדי עד
בפרשתן (כ א), 'כי תצא למלחמה על אויבך וראית סוס ורכב עם רב ממך לא תירא מהם',
וכתב רבינו יונה (שערי תשובה שער ג לב) הוזהרנו בזה שאם יראה האדם כי צרה קרובה, תהיה ישועת ה'.

א. מעשה נורא שמענו היאך הקב"ה מנהל עולמו, ולכל אחד ימציא את הנצרך לו הן ברוח הן בגשם, מבלי כל שעבוד תחת דרכי הטבע וכורח המציאות.

בחור צדיק בשם חיים דב בן נחמה שכבר הגיע ל'בן שלושים לכח', אלא שלפני כמה שנים חלה במחלה נדירה על עיניו ל"ע וכבו מאור עיניו (97% של עיוורון), אמנם עיניו כבו ולבו לא כבה, בלבו ובמהותו מאירה אמונה עזה ואיתנה, כי הקב"ה נותן לכל אחד הטוב ביותר כפי הנצרך לו.

היות והוא נמנה על חסידי קארלין נוהג רבי חיים דב להתפלל בקול רעש גדול אדיר וחזק כנהוג בחצרו הקדושה. רח"ד כבר עבר ג' ניתוחים, כשאת השלישי מביניהם עבר בשבועות האחרונים בארה"ב השי"ת יאיר עיניו ברפוא"ש. ביום הניתוח העירו אביו משנתו, ואמר לו שעליהם להזדרז לביה"ח, כי קרב ומגיע הזמן שיועד עבור הניתוח, אמר לו רח"ד עדיין לא התפללתי, אתפלל ולאחמ"כ ניסע, אמר האב, השעה מאוחרת עד מאד, כדאי שתתפלל במהירות (או לקצר) אך הוא - שעבודת התפילה חשובה אצלו עד מאד - השיב (תוך שמירה על הלכות 'כיבוד אבי'), לא אשנה ממנהגי, ובעזהשי"ת אתפלל כדת וכנכון בקולי קולות כמנהגנו, ובאריכות הנצרכת לכך, שמא אתפלל על הדרך (כי היו צריכים ליסוע כבת דרך ארוכה מבית האכסניה לביה"ח), הסביר לו אביו לו שא"א לשבת ברכב קטן עם נהג נכרי ולהתפלל בקולות של קארלינער דאווענען, כי הנהג עלול להורידם מרכבו על אם הדרך תחת אחד השיחים... למעשה אצה להם הדרך והאב הזמין רכב, ומיד קיבל רכב לעוד ג' מינו"ט (דקות), אלא שתוכ"ד הודיעו לו כי הנהג חירש, 'אינו שומע' כלום, ולכן אפשר לדבר אתו רק ע"י כתיבה... וראו עד כמה הקב"ה סידר לו את העניינים, פוק חזי כמה נהגים חירשים יש בשוק הנהגים - כמעט שאין זה בנמצא אפילו לא אחד מני אלף (לגודל הקושי שלהם בתקשורת עם בני"א...) וכאן בחר לו ה' והזמין לו נהג חירש, עוד בטרם עת - כי כשהזמינו את הנהג כבר היה הנהג כמעט בסמוך אליהם, כדי שאותו צדיק יוכל להתפלל כרצון ליבו הטהור בקולות וברקים ולפידים נוראים במשך זמן ארוך הנצרך לו...

ב. וביאור הדברים, שישריש האדם בלבבו שתבוא אליו הישועה עד שכבר 'יראה אותה בלבבו' וממילא לא יפחד ולא יתיירא, כי כבר 'רואה את הנולד'... ויהא בטוח כי לא לעולם תמוט רגלו, ובקרוב יצא למרחב. וכך שמעתי בשם חכם אחד להוכיח מלשון הכתוב שאמר דוד המלך (תהלים צד יח) 'אם אמרתי מטה רגלי חסדך ה' יסעדני', וצריך ביאור מהו לשון 'אם אמרתי' היה לו לומר 'אם מטה רגלי', אלא ביאורו כי בוודאי אינו באמת כן, אין זה אלא אמרתי מטה רגלי, שאף אם נראה לאדם שמטה ידו ורגלו אין זה אלא דמיון בעלמא ולעולם לא ימוט...

עוד אמרו לבאר, כמשל לילד קטן העומד ומבכה על 'משחק שעשועים' לגו (לעגא) ששיבר לו חברו, לעומתו עומד בחור הגדול ממנו בכמה שנים (ישיבה קטנה) ומצחק ממנו, למה תבכה, וכי על שטויות כאלו יש מקום לבכות וליילל, באותו מעמד יבכה בחור זה על שטויותיו שלו - שה'משגיח' גער בו וכיו"ב, אשר הבחור הגדול ממנו ישחק 'שחוק גדול' וכי לזו צרה ייקרא, אף בחור זה יישבר לבו בקרבו כש'שידוך' יפול וירד מסדר היום... ועליו ישחק האברך בעל משפחה, נו 'שידוך עולה שידוך יורד' התדע דאגת 'שלום בית' מהי... 'גידול הבנים' מהו... הגדול ממנו יאמר, נו, וכי ידעת 'לשדך הבנים' מהו, להשיא צאצאים מהו... וכך מנהגו של עולם ככל שעולה האדם בשנותיו ובמעמדו יזלזל ב'צרותיהם' של הקטנים מאתו... כיו"ב בא דוד המלך לומר לנו, הרבה מיני צרות עברתי בחיי, בבני חיי ומזוני, רודפים באו עלי להרגני נפש... מגלגול לגלגול עברתי, וזהו 'אם אמרתי מטה רגלי' - אם אני שעברתי

באר הפרשה - פרשת שופטים

ג

כל כך הרבה בחיי אומר לך ש'מטה מטה מטה רגלי' הרי זה 'באמת' צרה צרורה ל"ע, ואעפ"כ, תדע שאין מציאות בעולם שמטה רגלו של אדם, כי בכל עת ובכל זמן משפל מצבו חסדך ה' יסעדני...

עובדא נפלאה השמייע דרשן מפורסם שליט"א, מעשה באיש יהודי שעדיין לא זכה להתקרב לדרך התורה והמצוה, ומאחר שנשמת כל איש מישראל משתוקקת ומחפשת אחר 'תענוגים', וכל עוד שלא התקרב האיש לבוראו הוא מנסה להשקיט רעבון נשמתו בשטויות והבלים ללא הצלחה, אף מיודעינו ניסה להתענג, ובבהמיותו נדבק למחנות המעריצים את ה'משחקים' בכדור רגל (soccer), והנה אף שב"ה אין לנו כל 'השגה' בהבלים הללו, מ"מ לשבר את האוזן נביא את 'עיקרי הדבר' הבא מתרבותה של יון הקדומה, במשחק משתתפים ב' קבוצות אנשים זו כנגד זו ומשחקים כילדי ה'גן' ב'הפסקה' לעיני כל הקהל הצופים בדחילו ורחימו בכל זיו וניע שלהם - את הונם ואונם ישקיעו בתפיסת כדור שוב ושוב ללא כל תכלית... וכל העם מתחברים בגופם ובנפשם עם אחת מהקבוצות, בניצחון 'קבוצתם' תשמח ותגל נפשם, ובהפסדם תאבל נפשם עליהם כעיצומו של 'תשעה באב', ובמסותרים תבכה נפשם, אף מיודעינו היה שקוע בזה ראשו ורובו, אשרינו שהבדילנו מן התועים והטועים אחר ההבל.

ויהי היום, שמע האיש שביום פלוני ייערך משחק רבתי, וכמעט שכבר קנה כרטיס להשתתף ב'ישראל במעמדם', אלא שבאותו רגע שמע שבאותו היום אחיו יחידו משיא את בנו יחידו, ואף שמצידו 'משחק קדוש' זה חשוב אצלו פי כמה וכמה מחתונה חשובה זו, אבל מצד לחץ אביו ואמו הזקנים לא יכול היה לחמוק, ולדאבון לבו וויתר על ההשתתפות במשחק... במשך כמה ימים לא בא דבר מאכל לפיו ולא נתן שינה לעפעפיו מרוב דאגה ולחץ כיצד יפסיד את המשחק... עד שהגה ברוחו רעיון כביר, ביקש מחברו המסכן כמותו, שישמור במצלמתו את כל מהלך המשחק, וכך 'יזכה' לכה"פ לקיים 'והיו עיניך רואות את'... ולהשתתף למחרת בראיית המשחק, ולא יהא מנותק לגמרי ממקור חיותו.

למחרת היום השכים קום ומיהר לבית חברו לקבל ממנו את הדיסק בו תתענג בדשן נפשו לחזות במראות מופלאים מהמשחק של יום אתמול כי יעבור... אשר אנשים בעלי דעת סולדים ממנו ומעניין אותם פחות משלג דאשתקד, וחברו הטוב זרה מלח על פצעיו, וכה אמר לו, איי איי, הפסדת 'הפסד מרובה', עליך אמר קרא 'מעוות לא יוכל לתקון', אינך יודע איזה משחק אדיר היה אתמול, ההפסד כולו שלך, הנה הדיסק שלך לפניך, ודע כי קבוצתנו היא ה'מנצחת' במשחק דאתמול. שב האיש לביתו, כינס את בני הבית סביב שולחנות ערוכים והחל בצפיית המשחק, והנה, שוד ושבר, קבוצתו מפסידה הפסדים בזה אחר זה, וכבר החלו בני ביתו להתאבל ולהוריד דמעות כמים, ואילו הוא יושב בשלוות הנפש ומכרסם ממיני המתיקה והמלוחים הנמצאים לרוב על השולחן, משל אין כל ההפסדים הללו קשורים אליו ולנימי נפשו, ה'עזר כנגדו' בדומה לו... לא הבינה כיצד יושב בשאט נפש כזו לנוכח ההפסדים שנוחלים בני קבוצתם, וגערה בו, היתכן, היתכן לשבת ב'קרירות' כזו לנוכח מראות הזוועה הנראים לעינינו... והוא, אפילו לא ענה לה, עד שהחלה לבכות וכי לא תראה את הנעשה, בעוד כעשר דקות המשחק מסתיים והסיפור 'אבוד'... ענה לה האיש, וכי מדוע לא תביני, יודע אנכי בבירור שסוף דבר הנצחון בידנו... שהרי כך שמע להדיא מחברו 'שוטה בדומה לו', שהיום יום שמחה כי חברי קבוצתם ניצחו, ועוד מעט קט תראי שהכל יתהפך לטובתנו, לכן לא נבהלה נפשי.

ו'מאויבי תחכמי', כיצד אכן נשאר בר נש זה בשלווה השקט ובטח, כי ידע אל נכון שסוף דבר הכל יתהפך לטובה ולאורה, אף לדידן, פעמים נראה לאדם כי חושך ואפילה השיגוהו, נחלתו 'מכות' והפסדים שהוא נוחל בזה אחר זה, ה'שדכן' ייאשו, והרופא הרים את ידיו, כאן הפסיד ממון וכאן נחל בזיונות וכו' וכו', כל חד וחד בדיליה, ואינו מוצא מנוח לכף רגלו, אכן אם ידע שהכל מנוהל ממעל, מושגח מן שמיא לתכלית טוב, לא יתפעל ולא תחלש דעתו כלל, אדרבה, ישאר בשלוות נפשו, וימתין לראות את ישועת ה' ואת תכלית הנהגת הבורא שהכל לטובה ולברכה.

ג. וכבר הבאנו דברי רש"י על הפסוק 'תמים תהיה עם ה' אלוקיך' - התהלך עמו בתמימות ותצפה לו, והרי שבד בבד עם קבלת הדין באהבה מתוך האמונה התמימה שהכל לטובה עדיין הוא מחויב לצפות לישועה ולבטוח בהשי"ת שכל הדינים יתהפכו לרחמים מגולים, ויזכה לראות את הטוב הנראה והנגלה.

הרה"ק מקאברין זי"ע היה אומר, יהודי צריך ומחויב להאמין כי קץ שם לחושך, והחושך יעבור ובמקומו יופיע האור (תורת אבות דרכים בעבודת הבורא, רט).

עוד אמר הרה"ק מקאברין זי"ע לבאר מה שנאמר (תהילים קטז י) 'האמנתי כי אדבר אני עניתי מאד', וז"ל, פירוש יהודי צריך ומחויב להאמין, כי אדבר - שעוד אספר פעם בעיתים הטובים והשמחים שה' יעזור ויתן לי, כי אני

באר הפרשה - פרשת שופטים

שהזכרנו. ונאמר (תהילים סב ט) 'בטחו בו בכל עת', פירוש 'בכל עת', גם בעת שהצרה קרובה ולא ידע אדם דרך להינצל ממנה. עכ"ל (ועיי"ש עוד אריכות בענין זה).

תמים תהיה עם ה' אלוקיך - התהלך עמו בתמימות
בפרשתן (יה יג), 'תמים תהיה עם ה' אלוקיך', וברש"י
'התהלך עמו בתמימות' ותצפה לו, ולא תחקור

ובידו לשנות הטבעים ולהחליף המזל, ואין לה' מעצור להושיע ברב ובמעט, וגם כי צרה קרובה ישועתו קרובה לבא, כי כל יכול ולא יבצר מזמה וכו'. ויבטח בה' בכל עת צרה וחשבה, וידע באמת כי הוא רב להושיע מכל צרה וישועתו כהרף עין, ועל בן יקוה לישועתו גם אם החרב מונחת על צוואר האדם, כענין שנאמר (איוב יג טו) 'הן יקטלני לו איחל', והיא תוחלת אצולה מן הבטחון

עניתי מאוד - שהייתי פעם בעניות. כי בעת המצוקה חייב אדם להאמין שעוד יבואו זמנים טובים ושמחים שאוכל לספר אז על יסורים של עכשיו כעל יסורים שעברו, ואתן הודיה לה' על ישועתו, עכ"ל (תורת אבות, אמונה ובטחון מב). וכך אמר הגה"צ רבי נתן מאיר וואכטפויגל זצ"ל משגיח דישיבת ליקוואד בשם הגה"ק ה'חפץ חיים' זי"ע, שכשישאלו בב"ד של מעלה 'ציפית לישועה' אין הכוונה רק לישועת הכלל, האם ציפה לגאולת ישראל, אלא גם ישאלו כל אחד בענייניו הפרטיים האם עז היה בטחונך בקונך, ובכל עת צרה ציפית לישועה (קובץ שיחות ח"א נז). איתא בגמרא (תענית ח). אמר רבי יהושע בן לוי כל השמח ביסורין מביא ישועה לעולם שנא' (ישעיה סד ד) 'בהם עולם ונושע', וכתב ע"ז הגה"ק ה'בן איש חי' זי"ע (בן יהודע), וז"ל, נ"ל בס"ד, כפי הטבע א"א לשמוח ביסוריו, אך אפשר שישמח ביסורין מפני שחושב בדעתו שצער זה הוא צער שעה, והקב"ה נתן לו צער שעה שיצילנו מצער עולם של שנים רבות, והמאמין בכך ודאי ישמח, ולפ"ז נמצא השמחה הוא מפני שמחשב את ה'וי' של היסורין שאינו אלא וי לפי שעה, ולכך הוא יש לו מצות צפית לישועה, שכל שעה ושעה מצפה שיסיר הקב"ה יסורין אלו מעליו, מאחר שחושב שזה הוא וי של שעה, ולכן בשכר זה מביא ישועה לעולם, כי צרוף וי עם שעה יהיה צירוף ישועה. ד. והביאו ה'חרדים' (פכ"א אות לא) בלשון זה הוזהרנו בזה שאפילו יראה האדם הצרה קרובה לא יתייאש מן הרחמים אלא יקוה ישועת ה'.

וכך אמר הרה"ק ה'נועם אליעזר במטבע לשון שטבעו חז"ל בברכת יוצר אור 'בורא רפואות', לא ברא בלשון עבר אלא 'בורא' בלשון הווה, כי אפילו אם מטעם הרופאים ובדרכי הרפואה הנודעים לבני אדם כבר אין לו מזור, אל יתייאש, כי הקב"ה בורא בכל עת מחדש רפואות.

מובא ב'מעשה איש' (ח"ב עמ' קנט) מעשה בחולה רח"ל, שהרופאים קבעו שנותרו לו לחיות ארבעה ימים בלבד... פנה החולה אל הגה"ק ה'חזון איש' זי"ע, בשאלת 'אנה אני בא', כשהוא חוזר על דברי הרופאים הנ"ל, שמע החזון"א, ואמר לו, אשאל אותך, מה ברא הקב"ה ביום הראשון, והלה השיב, ומה ברא ביום השני... כך שאלו על ארבעה ימי בראשית הראשונים ועל כולם השיבו החולה, הפטיר החזון"א, אם יש בידי 'בעל היכולת' - הקב"ה, לברוא כל כך הרבה דברים בארבעה ימים, יכול גם לברוא לך רפואה בארבעה ימים. ואכן, בתוך אותם ימים התפרסם שהמציאו את תרופת הפנצילין, קרובי משפחתו של החולה שלחו לו מאנגליה את התרופה ובחסדי ה' הבריאו וחזרו לחיות חיים טובים.

ה. כתב 'בעל הטורים', וז"ל, תי"ו גדולה (האות ת' בתיבת 'תמים' היא תי"ו רבתי) - שאם תלך בתמימות כאילו קיימת (את התורה) מאל"ף עד תי"ו. כי זה יסוד כל התורה כולה להלך בתמימות מתוך אמונה שלימה בבורא ית"ש. הרה"ק מקאצק זי"ע (שש"ק בפרשתן) אמר כי התי"ו הגדולה באה לרמז, שיש בתוכה מקום לכל הרוצה להיכנס בכלל התמימים ובצל כנפיה יחסיון (לבד מבעל גאוה - שמחזיק עצמו 'גדול' יותר מהתי"ו), ולא די בהבטה בעלמא אלא יכנס בכל רמ"ח אבריו ושס"ה גידיו תחת צילא דמהימנותא, להאמין בכל המתרחש עמו שהוא בהשגחה פרטית מעם הבורא יתברך שמו.

ו. כתב הרה"ק רבי יצחק אייזיק מזוטשקא זי"ע (נחל יצחק פר' קרח) וז"ל. ושמעתי מפי אבי מורי ורבי הרה"ק זי"ע, מעשה המובא בקדמונים שהיה אחד שהשתוקק לדעת שיחת חיות בהמות ועופות, והפציר מאד ברבו שילמדו חכמה זו. והיה רבו דוחהו, באמרו למה לך זאת, יותר טוב לך לעבוד את בוראך בתמימות. והיה כאשר הפציר בו עד מאוד, נעתר רבו לבקשתו, וילמדו שיחת חיות בהמות ועופות, עד שהיה בקי ומבין היטב בשיחתן, והיה היום נכנס התלמיד להאכיל את בהמותיו, וישמע את אחד השוורים גונח, וישאלהו אחיו לאמר על מה זאת נאנחת, ויענהו השור, כי שמעתי כרוז לאמר כי בעת הקרוב תפרוץ מגיפת דבר בקרב בהמותיו של בעל הבית זה, ועל זה ליבי דוי כי הקיץ הקץ על כל יושבי הרפת הזו. כשמוע בעל הבית את שיחתן של בהמותיו, מיהר ומכר את כל

אחר העתידות¹, אלא כל מה שיבא עליך קבל בתמימות², ואז תהיה עמו ולחלקו³. פסוק זה הוא יסוד ו'אבן

בהמותיו לידי השוחט, ותהי לו ממונו לפליטה. ויהי אחר חודש ימים, שוב נכנס האיש להאכיל את העופות אשר לו, וישמע קול תרנגול מספר על שדפון העומד ליפול בשדותיו של בעל הבית הלזה, הלך בעל הבית גם בפעם הזאת ומכר את כל שדות תבואותיו, ובכך חשב שהציל את ממונו מאבדון ושמח שמחה גדולה, על כי השכיל ללמוד שיחת חיות ועופות וכך זכה להציל את נכסיו.

ויהי היום, ויבוא האיש לעשות מלאכתו, וישמע קול בעל חי מצעק ואומר, בקרוב יסתלק מאתנו בעל הבית, כי נגזר עליו למות בטרם עת רח"ל. ויהי בשמוע האיש את הדברים האלה, ויחרד חרדה גדולה עד מאוד, וירץ אל רבו אשר למדהו חכמה זו. ויצעק אליו בבכי ובתחנונים הושיעה אדוני הושיעה, כי סר אליו מר המוות, ויען אותו רבו ויאמר לו, הלא אמרתי לך כלך לך מדרך זו, והלך עם בוראך בתמימות, הלא יוסיף דעת יוסיף מכאוב, אילו לא היית מציל את ממונך מן האבדון, היית עתה ניצול מן המוות, כי צער הנזק היה כפרתך וכמו"ש (תיקו"ז קמג): 'אית מאן דפרע בנפשו ואית מאן דפרע בממונו'. אולם בעבור שהתחכמת למלט רכושך, נפלה הגזירה על ראשך רח"ל. הרי לנו שעל האדם להלך עם בוראו בתמימות ובביטחון, ולשמוח בחלקו שנתן לו השי"ת, ולא יתאוה לשולחן של אחרים, וידע בבירור שאם לא נתן לו השי"ת יותר ממה שיש לו, סימן הוא שזהו טובתו, ויתכן שאם היה מקבל עושר וכבוד היה צריך ח"ו לסבול עבור זה ייסורים נוראים בבריאות או בבנים, והשי"ת מנעו מכל זאת ברחמיו וחסדיו, עכ"ל.

אף אנן נעני ונאמר, שאין הדברים אמורים דווקא כלפי 'שיחת בעלי חיים', אלא גם כלפי 'שיחת בני אדם'... ששומע אותם משיחים שרוצים ליטול ממנו את ממונו, או שרואה איך שעומד להפסיד, ועושה השתדלויות יתירות מכפי השיעור... רץ לבית דין וכיו"ב... אך האמת שיתכן שאם מרוויח כאן יפסיד יותר ממקום אחר, אין לו אלא להלך בתמימות, ולקבל עליו את הנגזר עליו בלא ל'התחכם'... כי לעולם אינו יודע ממה ניצול על ידי 'הפסד' זה... (לגופו של ענין ישאל את רבו כדת מה לעשות, ולא באנו כאן אלא לפקוח עיניים, להביט על הדבר בעין האמונה, ואז אף הליכתו לבי"ד וכיו"ב תהיה באופן אחר).

ז. ידוע דבר המעשה שסיפר הרה"ק מרוז'ין זי"ע על 'איש חסיד' מורם מעם שלפרנסתו עסק במסחר אבל כלל גדול היה לו שלא לעסוק במסחר קודם התפילה – על אף שפעמים ארכו לו התפילה והכנותיה זמן רב. פעם אחת 'נתקע' הסוחר עם כמות גדולה של סחורה (פרוה למעילים) שלא הצליח למוכרה עד שעזרו הקב"ה ובא שליחו של השר לקנות ממנו את כל הסחורה עבור חיל השר... אלא שהסוחר עמד אז בהכנותיו לפני התפילה, ומכיוון שהבין שהגוי לא ישיג ולא יבין את תירוצו שהוא עדיין לפני התפילה, על כן החליט להעלות את מחיר הסחורה פי כמה וכמה – וכך קיווה שהגוי יעזבהו לנפשו אך ללא הועיל, ושוב העלה ושוב לא הועיל... עד שאמר לו הגוי הנני רואה שאינך רוצה למכור ועזבו לאנחות... וסיים הרה"ק מרוז'ין, וודאי שותקים אתם כי חשקה נפשכם לשמוע מה עלה בסופו, אלו רווחים הרוויח מתוך מסירות נפשו, האמת אגיד, כי זהו עיקר המעשה – מסירות נפשו, ואם ליהודי לא היה כל עסק ורצון לדעת מה יעלה בסופו, מדוע אתם מבקשים לדעת מה עלה בסופו, תמימותו של אותו יהודי היא היא תמימות הנרצית מכל בר ישראל מבלי רצון לדעת מה ירוויח ומה יהא בסופו.

ח. וכלל הדברים הוא כמו שכתב רבינו ה'אבן עזרא' על הפסוק (לעיל יג ה) 'אחרי ה' אלוקיכם תלכו ואותו תיראו' – מלשאול למה זה. והרי דבריו הם מועט המחזיק את המרובה...

כתיב בפרשתן (יז יא) 'לא תסור מן הדבר אשר יגידו לך ימין ושמאל', וברש"י, 'אפילו אומר לך על ימין שהוא שמאל ועל שמאל שהוא ימין' שמעתי מחכם אחד להקשות, מדוע נקט ימין ושמאל, ולא נקט 'הפכיים' אחרים כגון אפילו הוא אומר לך 'על לילה שהוא יום' וכיו"ב, אלא ביאורו, כי הנה, כששנים יושבים זה למול זה נמצא שמאל האחד כנגד ימינו של השני וימין האחד כנגד שמאלו של השני... עתה, יושב לו התלמיד למול רבו, ורבו מראה על ימינו שזה 'ימין', לעומתו נענה התלמיד, רבינו, לא כן, אלא זה שמאל, מהי האמת, על התלמיד להבין שרבו יושב ב'מקום אחר' והוא רואה את הדברים בעין שונה, בראיה אמיתית – לפי מקומו ועליו להיכנע ולקבל דעת רבו, וכאשר יתבטל אליו יהיה אף הוא 'במקומו' של הרב, וממילא יראה את הימין שהיא שמאל.

ומכלל הדברים למדנו, לענין אמונת האדם, אף אם נראה לו דברים הפוכים בהנהגת ה' עמו, הרי הקב"ה ש'משמים הביט ה', ראה את כל בני האדם, ממכון שבתו השגיח אל כל יושבי הארץ' (תהלים לג יא-יב), וממרום מושבו הוא יודע כיצד והיאך יש להתנהג עמנו, ואין כאן שמאל אלא ימין...

באר הפרשה - פרשת שופטים

וכן פירש גם רבינו 'הרוקח', והוסיף דבר נורא, כי מהאי טעמא אמרו חז"ל (בר"ר סח יב) שדמותו של יעקב אבינו חקוקה בכסא הכבוד, כי הוא היה 'איש תם', על כן זכה להיות 'עם ה' אלוקיך', ורמז לדבר ממה שמצינו בנבואתו של יחזקאל ב'מעשה מרכבה' דכתיב (א י) 'ודמות פניהם פני אדם, ס"ת תמים.

צדק תרדוף - לרדוף ולחפש את הטוב והחסד שברע ועי"ז יתהפך הכל לטובה

בפרשתן (יה יג), 'תמים תהיה עם ה' אלוקיך', וביאר הרה"ק ה'בני יששכר' זי"ע ('אנרא דכלה'), בהקדם קבלה מתלמידי הבעש"ט זי"ע, שכאשר יש לו לאדם איזה 'חסרון' [-שחסר לו מצרכיו], או שבא עליו איזה דבר רע ח"ו, עצתו, להתבונן ולהתעמק בדבר עד שימצא בו משהו טוב בתוך הרעה, וכיון שימצא

שתיה' לאורחות חייו של כל איש מישראל, שיחיה באמונה פשוטה בלא שום חקירות ודרישות', וכן אמרו חז"ל (מכות כד.) 'בא חבקוק והעמידן על אחת שנא' (חבקוק ב ד) וצדיק באמונתו יחיה, ולכן כפל רש"י הקדוש תיבת 'תמימות' - כי זה כל האדם".

בא וראה עד כמה גדולה ונשגבה מעלת ה'תמימות', ממה שכתב 'רבינו בחיי' (ד"ה כי תועבת) בביאורו של פסוק 'תמים תהיה עם ה' אלוקיך', שבא לומר לאדם בשתהיה תמים, אזי תהיה עם ה' אלוקיך, כדוגמת הנאמר במשה רבינו ויהי שם עם ה' (שמות לד כח). וכאשר יזכה להיות עם ה' אזי יאיר עליו אור העליון כמו שנאמר (דניאל ב כב) 'ונהורא עימיה שרא'. ולמדך הכתוב הזה על מעלת מידת התמימות ועל גודל שכרה. וכן אמר דוד המלך (תהלים מא יג) ואני בתומי - ע"י שאתהלך בתמימות, תמכת בי ותציבני לפניך לעולם - שעל ידי התמימות עומד האדם כביכול לפניו קוב"ה לעולם.

משל למה הדבר דומה, לילד קטן שנסע באוטובוס (באס) וניגש בסמוך לדרייווער (נהג) עמד על ידו ולא זז משם... הבין הנהג כי ברצונו של הילד לבקש דבר מה אלא שמתבייש, על כן שאלו, בני מה תבקש, השיב הילד, נפשי בשאלתי, ברצוני שתיסע במהירות לתוך הרכב שמלפנינו, וכך תארע תאונת דרכים (עקסידענט), נחרד הנהג ושאל, מדוע תאווה נפשך לראות תאונה, ענה הילד, כי אמי סיפרה לי כמה פעמים סיפורי מעשיות אודות תאונת דרכים, ומעודי לא ראיתי זאת במו עיני, על כן תאווה נפשי לחזות מקרוב כיצד נראים אותם תאונות דרכים... גער בו הנהג, וכי השתבשה עליך דעתך... לא אסור ימין ושמאל ואפילו כמלוא נימה... החל הילד לייבב בקול מר, עד שכל הנוסעים (שלא שמעו את כל הדין ודברים) נכמרו רחמיהם ולא הבינו מדוע מתנהג הנהג בקשיות עורף, היאך ביכולתו להתאכזר כלפי ילד רך בשנים... עד שסיפר להם הנהג את משאלתו של הילד...

כעניין הזה, פעמים שהאדם מתאווה לדבר פלוני, ומן השמים אין עושים רצונו, הלה מתחיל לייבב ולהתאונן, ונדמה שיש כאן גזירה קשה ונוראה... אך אינו יודע שדבר זה עבורו הוא כסם המוות, וכביכול רוצה לעשות תאונה לעצמו... והרי הוא דומה לאותו ילד שאינו מבין כלום... על כן יקבל באהבה וברצון הנהגת הבורא שהיא אך טוב וחסד, לשמור ולהגן עליו מפני הרעה האמיתית. ואף שבוודאי יפה כח התפילה לבטל את הנגזר, ואף מחויב אדם להתפלל ולחזור ולהתפלל, אך אם לא נענה ידע שמן השמים רוצים את טובתו השלימה.

ט. אומרים משם הרה"ק ה'אוהב ישראל' מאפטא זי"ע 'מי שמקבל את הקב"ה כמו שהוא, אף הקב"ה מקבל אותו כפי שהוא', כלומר, מי שאינו מערער על בוראו מדוע עשה עמו כך וכך, אף הקב"ה אינו מדקדק במעשיו יותר מדי... י. וזאת האמונה צריכה להיות בתמימות ובשלמות, וכמו שפירש הגה"ק החיד"א זי"ע (נחל קדומים) לשון הכתוב 'תמים תהיה עם ה' אלוקיך', וז"ל, אפשר דהכוונה דאפילו בלבו לא יהרהר אחר מידותיו ית', וזהו שאמר תמים תהיה עם ה' אלוקיך - אפילו בהרהור שאין מכיר בו אלא ה', תהיה תמים, כי הוא בוחן לב וחוקר כליות. עכ"ל. כך אמר הרה"ק ה'חידושי הרי"ם' זי"ע, כי הנה גם בפרה אדומה מצינו שנאמר בה תמימה, אמנם אינה נפסלת אלא בב' שערות, אכן תמימות האמונה צריכה להיות בשלמות עד שאפילו 'שערה אחת' פוסלת...

ומ"מ תדע, שפרה אדומה שהשחירו שערותיה שוב אין לה תקנה, אבל יהודי שהשחירה אצלו האמונה אפילו ב'שערות הרבה' תמיד יכול לחזור ולשוב ולהתחזק באמונה מעתה.

יא. כה הביא בספר 'שיח זקנים' (ח"א עמ' ע) בשם הרה"ק מסקווירא זי"ע שתמיד דרכו של רש"י לקצר וכאן האריך - לרמז ולהדגיש ביותר על מעלת התמימות, וללמד לאדם כי כל ימיו עליו לחזור ולשנן 'תמים תהיה עם ה' אלוקיך' עד שיכנסו הדברים היטב לעומק לבבו.

קול דודי דופק - ימי אהבה וריעות, רחמים ורצון נודע מה שרמזו הקדמונים (אבודרהם תפילת ר"ה, המהר"ח 'אור זרוע' סי' לב) בתיבת אלול שהוא ר"ת אני לדודי ודודי לי, כי בחודש זה נגלית אהבתו העצומה של אבינו שבשמים אלינו בניו עם קרובו". וכך איתא מהאריז"ל (שעה"פ שה"ש) על הפסוק 'אני לדודי ודודי

הטובה אזי יתמתק הדין ברחמים". ועפי"ז יש לפרש בלשון הכתוב, תמים - שלם תהיה בלי שום חסרון ופגע רע כאשר תתבונן שעם ה' אלוקיך, ר"ל, שגם 'אלוקיך' דהיינו מידת הדין מעורב בו בחי' הוי"ה מקור הרחמים, שע"ז יומתקו הדינים ויושלם החסרון עד שיהיה 'תמים'.

יב. סיפר הרה"ק רבי מרדכי חיים סלאנים זי"ע שפעם הלכו הרה"ק רבי משה לייב מסאסוב והרה"ק רבי ישראל מפיקוב זי"ע (בנו של הרה"ק מבארדיטשוב) להתעסק במצוות פדיון שבויים, והיה זה בימות החורף בעת שהצינה שולטת בעולם, ובדרכם נקלעו לכפר אחד קטן והכניסם יהודי אחד לביתו ללינת הלילה, והעמיד בפניהם חדר קטן אשר תקרת הבית היתה סדוקה ומטה ליפול, וכשהחלו להסיק את התנור נשרו חתיכות קרח וכפור מהתקרה על המיטות, ונאנח הרה"ק רבי ישראל כי לא היה רגיל לתנאים נוראיים כאלו, ורצה הרה"ק מסאסוב לחזקו ולשח את ליבו, ואמר לו כי יש לו י"ג סיבות להיות בשמחה. א. ב"ה שאין כואב לו צד ימינו, וממילא יכול לשכב על צד ימין, והגע עצמך אילו היה כואב לי שם כיצד הייתי יכול לשכב בנחת... ב. בחסדי השם גם הצד השמאלי אינו כואב וניתן לשכב אף עליו... ג. גם הגב אינו מציק וטורד... ומנה והלך י"ג דברים בהם היטיב לו הקב"ה בתוך המצב שהיו נתונים בו, וככה הלכו והתחזקו בשמחה ובהודאה לקל הטוב עד שיצאו שניהם בריקה... (מאמר מרדכי ח"ב עמ' קיז).

ונפרש יותר, הנה ידוע מאמר ה'חכם', מדוע בני עולם עצבים כי משערים בדעתם שרק 'חצי כוס' שלהם מלאה בשפע וכל טוב, אבל הם בוכים כי 'חצי כוס' עדיין ריקנית, וכנגד זה אומרים משם הגאון רבי יעקב גאלינסקי זצ"ל שהיה אומר על עצמו, שהוא תמיד מלא שמחה וחדווה מאחר שהוא נמוך קומה, וממילא אינו רואה אלא את חצי הכוס המלאה (שהיא התחתונה ונראית גם לנמוכי קומה...).

על משקל דבריו הוסיף ללמד בה הגה"צ רצ"מ זילבערבערג שליט"א, כי לאו דוקא נמוך קומה מרוויח שרואה את החצי המלא, אלא גם במי שנמוך בדעתו, כלומר שסבור בדעתו שלא מגיע לו מאומה, מרוויח בזה, כי מבין שגם מה שהגיע לידו אינו אלא מתנת חנם ומתנה מן שמיא, זה האיש 'מודה' על כל מה שנותנים לו מן שמיא, ולעולם אין לו 'טענות' מדוע לא קיבל זאת וזאת, כי אכן אין חושב שחייבים לו משהו (מספר הגה"ח רה"ז שליט"א בגליון שלו 'מתוקים מדבש' - כשמו כן הוא, שפ"א הסיע ברכבו את הגר"י גאלינסקי, וזכה להעלות לפניו קורת רוח, כשחזר בפניו על החי' הנ"ל).

והנה בימים הללו כשאדם מתחיל לשוב בתשובה שלימה פעמים הרבה שהוא נשבר בקרבו, ובאמת דע, כי שברון זה מראה באצבע שלא עשה חשבון נכון, כי החשבון הנכון אמור להביא את האדם למקום שיכיר שאינו שווה את חסדי הבורא עמו, וכל דבר שניתן לו משמיא בחנם הוא, כל נשימה ונשימה, על בני חיי ומזוני, וממילא יתמלא שמחה עצומה ועל הכל יהא מודה ומברך ומשבח.

וכעין מה שמספרים שפעם מצאו את הרה"ק רבי זושא מאניפולי זי"ע איך שהוא רוקד בעוז ותעצומות ומגביה עצמו טפח וטפחיים מעל גבי קרקע, ושאלוהו, ילמדנו רבינו, לשמחה מה זו עושה, ענה הרה"ק שהתבונן בעצמו וראה שהוא אינו ראוי לדרוך על הארץ, כי מה חשיבותו שהוא ידרוך עליה... ולמד מכאן הגה"צ רבי זלמן בריזל זצ"ל שמכאן תראה כי כמה שהאדם פחות ראוי... יותר יש לו לקפץ ולדלג (בשמחה) בכל עת ושעה. והיינו דאמרן, שהחשבון שהאדם מחשב שלא עשה מספיק ראוי להביאו לידי שמחה, מתוך הכרה שכל מעט שיש לו הוא רק מתנת חנם, ויש לו לשמוח על כך.

וכך אמר הקרא (תהלים צח ו) בחצוצרות וקול שופר הריעו לפני המלך ה', כי דייקא בזמן שתוקעים בשופר (אלול, ר"ה) המורה על תוקף חרדה ופחד מתוך חשבון הנפש כי מה אנו ומה חיינו, אז מן הראוי להריע בחצוצרות מתוך שמחה, ולכן תוקעים דייקא בצד הקצר של השופר (והוא מעכב להלכה) כדי שהצד השני - הרחב יהיה למעלה לנגד עיני התוקע והיינו שאה"נ שיש לאדם לראות את עצמו בצד הקצר כדי שיתפלל בשברון הלב על שנה טובה ומתוקה, וכן שימצא בעצמו הנהגות שאינם טובות וישוב עליהם בתשובה, מ"מ לנגד עיניו יראה את הצד הרחב - שקיבל לידו שפע הרבה יותר מהמגיע לו, כמה טובה כפולה ומכפלת למקום עלינו בבני חיי ומזוני.

יג. סח הרה"ק ה'אמרי חיים' זי"ע, כי הרה"ק רבי שמעלקא מניקלשבורג זי"ע אמר שאינו חפץ להסתלק מן העולם, כי ב'עולם הבא' אין אלול, ואיזה פנים יש להם לחיים מבלי חודש אלול (שרפי קודש, ב"ב).

באר הפרשה - פרשת שופטים

של רחמים"י, כבשבתות ומועדי השנה, אם כן, מדוע לא תיקנו לחוג את כל החודש ב'יום טוב'. ומבאר על פי משל למלך רם ונשא אשר קבע לו זמן לבקר בעיר, והנה כל עוד שהמלך בדרכו יש ביד כל אחד לצאת להקביל פניו, והוא מקבל את כולם בסבר פנים יפות, ומראה פנים שוחקות לכולם. אך לאחמ"כ משנכנס לארמונו נסגרים השערים וכבר אין רשות לכל אחד להיכנס לפני ולפנים לקבל את פני המלך כי אם השרים החשובים, ואף גם הם לא יכנסו בלא קביעת זמן ורשות קודם לכן, ולכך דומה חודש אלול שהננו יוצאים להקביל

לי, וז"ל. ר"ת אלול, לרמוז כי בחדש אלול הקב"ה מתרצה עם ישראל, ונעשה דודי להם לקרבם בתשובה^{טו}, והוא קרוב לקוראיו בחדש זה, עכ"ל^{טז}. וכעין זה כתב הגה"ק רבי חיים ויטאל זי"ע (עין הדעת טוב ד"ה או ירמו) כי אז נהפך הקב"ה ליריד ואוהב אל האדם השב בתשובה.

בא וראה גודל הרחמים שיש בימים אלו"י ממה שתמה הרה"ק 'בעל התניא' זי"ע (ליקוטי תורה, פר' ראה ד"ה אני ליהדי) מכיוון שיש בימי אלול התגלות י"ג מידות

ונראה הכוונה בדבריו, כי 'יום הדין' - ר"ה ויוה"כ שייך גם בעולמות העליונים, וכמובא בספה"ק שאז דנים גם את הנשמות שבעולם העליון, ונרמזו זאת במה שאמרו חז"ל ש'ספרי חיים וספרי מתים פתוחים לפניו, וכל באי עולם יעברו לפניו וחיל ורעדה יאחזו, אמנם את האהבה והקירבה שיש בחודש אלול, את הסייעתא דשמיא הגדולה הנשפעת לדופקים בתשובה - זאת אין בעולמות העליונים, על כן היה חפץ הרבי ר' שמעלקא להיוותר בארץ החיים לזכות ל'דודי לי'...

יד. ושמעתי מצדיק אחד לבאר בדרך משל, שהנה אם בהגיע זמן אכילת 'פת שחרית' יבקש הבן מאביו מיני מתיקה לאכלם בוודאי לא יתן לו האב, כי עתה הוא העת לאכול מאכלים המבריאים ומחזקים הגוף, אמנם בגשת הנער אל דודו ויבקש כגון דא, לא יגער בו הדוד, אלא יעניק לו בהרחבה ומלא ידו בכל מיני מתיקה כאוות נפשו, כי זהו טבעו ומהותו של 'דוד' שנותן ונותן, בלי חשבון האם מגיע לקטן בדין, או האם העת והשעה ראויה לכך... וכך הם ימי אלול שהקב"ה נעשה כ'דוד'... ומשפיע עלינו שפע רב ככל אשר נשאל מעמו.

בדרך צחות אמרו, כי הגם שיתכן שב'אני לדודי' יש ירידת הדורות (ההתעוררות אשר בשנות קדם היו פי כמה וכמה מאלול שבדורות הללו), אך ב'דודי לי' אין ירידת הדורות... כי אני ה' לא שינית... ואותה אהבה שהיתה לו ית' בדורות הראשונים חוזרת ומתעוררת ומאירה גם בימינו אנו...

טו. כתב ב'אגרא דכלה' (וארא ד"ה ולקחתי) כי 'ולקחתי אתכם לי לעם' ר"ת 'אלול', רמז שבחודש אלול לוקח השי"ת את ישראל לעם על ידי התשובה שמתעוררת בחודש זה.

טז. וכך כתב הסבא מקעלעם (קלם) זי"ע באגרת, 'י אלול, האהוב והנחמד באותות השמים, וכמו שכתב הרמב"ן ז"ל כי מזלו מזל בתולה להורות על האהבה לכנסת ישראל, ובחר להם החודש הזה להכין לבם לאביהם שבשמים, והוסיף אהבה על אהבתם בהתקרבת אליו ית' (כתבי הסבא מקלם עמ' סא).

יז. נוראות כתב הגר"א זי"ע (סוד החדשים שבסוף הליקוטים בספר יצירה) וז"ל חודש אלול כולו רחמים. ושמעתי לבאר, שהנה אמרו חז"ל (בר"ר יב טו, הובא ברש"י בראשית א א) שבתחילה עלה בלבו של הקב"ה לברוא את העולם במדת הדין, וכשראה שאין העולם מתקיים הקדים מדת רחמים ושיתפה למדת הדין. נמצא קיום העולם הוא על ידי שיתוף דין ורחמים גם יחד, אמנם כל זה אינו אלא בכל השנה, אבל בחודש אלול כולו רחמים, אין בו שיתוף דין כלל, אלא הקב"ה מנהיג עולמו בהנהגה שכולה רחמים.

איתא בתשובות מהרי"ל (תשובה ל"ג) אודות הרוצה להוסיף בערב ר"ה מחול על הקודש - ולקבל על עצמו קדושת יום טוב קודם חשיכה, ומסיק שלא יקדש 'קידוש היום' קודם צאת הכוכבים, כדי שלא יאמר 'מקדש ישראל ויום הזיכרון', ויתחיל את 'יום הדין' קודם זמנו, ואפשר להעמיס בדבריו שלא ימעט מימי ה'רחמים' של חודש אלול, ודי בהערה והארה זו...

יח. הנה כל השנה כולה נזהרים שלא לומר 'מקרא' בלילה, ובכלל זה ספר תהלים (האר"י הקדוש, שער המצוות פ' ואתחנן), מ"מ מחדש הרה"ק רבי פנחס מקאריץ זי"ע שבחודש אלול מותר לומר תהלים בלילה (אמרי פינחס החדש, חודש אלול אות תכ"ז). ואפשר לומר כי הטעם שאין אומרים תהלים בלילה מכיוון שבלילה שורים 'דינים', אבל חודש אלול כל כולו רחמים ורצון.

אור פניו ית' בשדה^ט, כשעדיין לא נתיישב על כסא כתב הרה"ק בעל ההפלאה זי"ע (פנים יפות אחרי באמצע הדין, וביד כל אחד לפעול אצלו כל משאלות לבוי. ד"ה ביד איש עתי) שהנה חז"ל (ר"ה יח.) דרשו בכתוב

ט. שמעו נא למעשה שהיה שגור בפי גאב"ד ירושלים הגה"צ רבי יצחק טוביה ווייס זצ"ל בבואו להמחיש כוחם של ימי אלול בהם 'מלך בשדה', בימי ילדותו היה דר בעיירה הסמוכה לפרעשבורג (במרחק 4 ק"מ), וכשנכנסו הרשעים (הגרמנים) ימ"ש לעיירתם לא ידע 'ראש הקהל' דשם מה עליו לעשות, מתוך חסרון ידיעה האם הרשעים פניהם לשלום או להיפך - כי באותם הימים לא הייתה כלל 'תקשורת' בין עיר לעיר, ולא ידעו בני עיר הקטנה מה נעשה בעיר הגדולה. מיהר ראש הקהל לשלוח את הנער 'טוביה' שיחיש פעמיו לעבר העיר הגדולה פרעשבורג ושאל את פי ראש הקהל דשם מה עליו לעשות בזו השעה, משהגיע אמר לו ראש הקהל שישב למשלחיו כי המצב בכי רע ולרחמים מרובים הם זקוקים, והוסיף לומר לו הנה מלך אנגליה (ענגלאנד) עתיד לשלוח הנה רכבת בת אלף מקומות להציל על ידה את ילדי בני ישראל, ואף שלא אדע את מי להעדיף על פני מי, מ"מ משבאת הנה ומצאת חן בעיני אעניק לך כרטיס (טיקט) לנסיעה באותה רכבת, הנער מיהר לעירו מסר את השליחות לראש הקהל, משם מיהר לבית אביו ואמו שארזו במהרה את מטלטליו ונפרדו ממנו בלב כבד ובוכה (אז ציוותה אותו אמו - זכור תמיד בכל אשר תפנה כי יהודי אתה), ואכן, בעזהשי"ת מצא את עצמו כעבור זמן קצר באנגליה יחד עם אלף ילדים ניצולי מלחמה... כעבור כמה שבועות נכנס רצון בלב המלך לחזות במו עיניו את מעשה ההצלה שנעשה על ידו - לראות את אלף הילדים הניצולים בזכותו, ושלח לומר כי הוא עתיד לבקדם ביום פלוני.

בהגיע היום המיועד העמידו את כל הילדים ברחבת העיר בשני שורות, המלך הופיע ברוב הדרו ובהתרגשות גדולה עבר במרכבתו בין שני השורות, לפתע קפץ אחד הילדים - שהיה בעל רוח ונפש, לתוככי המרכבה ברצותו לדבר עם המלך, מיד עטו עליו שומרי המלך ומשרתיו ורצו לסלקו ולהשליכו מעל המרכבה, אך המלך שראה כל זאת רצה לשמוע מה יש בפי הנער, וציווה על משרתיו להניח לו. פתח הילד בדברי שיר ושבחה על טובו של המלך שהשכיל לפעול פעולת טוב כזאת להציל נפשות רבות כל כך, אבל, הוסיף הילד - כאב לבי על שאין חסדו של המלך יכול להיות חסד וטוב בשלימות, שהרי לא מצאה נפשי מנוח כל עוד שהנני דואג וחרד יומם ולילה לגורל הורי ובני משפחתי... כאשר אינני יודע מה נעשה עמם. שאל המלך את הילד למקום מגורי אביו ואמו ופטרו לשלום, ואכן, תוך שבועיים הוציא המלך את אביו ואמו וכל משפחתו מגיא צלמות, ע"כ המעשה. והוסיף דבר נפלא ונורא. הבה נחשב, כיצד היה נראה 'מעשה' זה כשהמלך שוהה בארמונו הגדול, וכי היה ביד הנער להתקרב אל המלך מה גם לדבר עמו, והרי ממרחק מרחקים כבר עומדים שומרי המלך להרחיק כל מי שאינו 'קרוי' אל המלך... כיצד אכן היה בידי הנער לבוא אל המלך ולהתחנן לפניו - כי אז היה בהמצאו... מלך בשדה... והיה לו רגשי 'קרבה' ואהבה אליהם, אף אנו, כאשר המלך נמצא עמנו והוא כביכול קרוב אלינו, ואז יש אפילו בידי הקטן לגשת אליו ולפעול דברים למעלה מדרך טבעו של עולם.

עוד יש ללמוד מכאן, עוז ותעצומות של הנער, שהרי תשע מאות ותשעים ותשעה מהנערים שהיו שם לא עשו כמותו, ולא העיזו לבקש על בני משפחתם, ורק נער זה לא איבד את שעת הכושר, ראו נא מה השיג בזכות זה... אף אנו אם נשכיל עשות כמוהו, כאשר אנו עומדים עתה קרובים אל המלך בהיות קרוב לא נפסיד שעת הכושר הלז ונפעל גדולות ונצורות לטוב לנו.

כ. כה ביאר הרה"ק ה'שר שלום' מבעלזא זי"ע בכתוב (תהילים כ י) 'ה' הושיעה המלך יעננו ביום קראנו', משל לאב, שהיה 'מלמד' לבנו, יחד למדו מקרא משנה ותלמוד, והנה בכל אותם שעות אשר היה לומד עם בנו היה מתנהג אליו כ'מלמד' לכל דבר, ואם לא היה הבן לומד כראוי היה מענישו ומכהו שילמד בחשק והתמדה גדולה, משסיימו ללמוד והלכו לביתם חזר האב להתנהג אליו כ'אב' באהבה וחיבה 'כרחם אב על בנים'. וכך נשנה הדבר מידי יום ביומו, כעבור כמה ימים, פנה הבן אל האב בהיותם בבית ואמר לו 'אבי' - אנא ממך, השתדל נא אצל ה'מלמד' שלי שיפסיק להכות בי כל כך (מעשה זה היה אצל ה'שר שלום' בעצמו עם אביו). כיו"ב, בימי הרחמים ורצון מתנהג עמנו אבינו שבשמים בחסידות ומוחל עוונות עמו, ואז אנו מפצירים ומבקשים ממנו, 'השם' כעת בעת הנהגת הרחמים הגלויים הנרמזים בשם הוי"ה הק', שאלתנו ובקשתנו 'הושיעה' הושיענו נא בזאת שתדבר עם 'המלך' שבעת הדין כאשר יהיה בבחינת 'המלך' המשפט, גם אז נזכה ש'יעננו ביום קראנו', יתנהג עמנו כאב ויעננו לכל בקשותינו ומשאלותינו כרחם אב על בנים.

בתשובה²²... על כן צריך כל אדם להסיר השרשים הרעים²³ ורוע מעלליו מן לבו קודם יום הדין של ר"ה²⁴, וירגיל את עצמו כל ימי אלול להתרגל בהן בעשרת ימי תשובה.

ודע, כי התשובה מתקבלת ביותר בימים אלו, ואם יקיים בעצמו 'ומלתם את ערלת לבבכם', יזכה שהקב"ה יגמור בעדו, וכמו שכתב 'בעל הטורים' (פר' ניצבים ד"ה את לבבך), שתיבת אלול עולה לראשי תיבות של הפסוק (דברים ל ו) 'ומל ה' אלוקיך את לבבך ואת לבב זרעך²⁵ כ"ה.

(ישעיה נה ו) 'דרשו ה' בהמצאו' אלו עשרת ימים בין ראש השנה ליום הכיפורים, אך יש זמן נעלה יותר, והוא חודש אלול, שעליו רמז הכתוב 'קראוהו בהיותו קרוב', ומהות ה'קירבה' גדולה יותר ממהות 'המצאו'.

זכה איתא במדרש (ילקוט הושע יד) שובה ישראל עד ה' אלוקיך, עד שהוא ברחמים²⁶, ומבאר הרה"ק החת"ם זי"ע (דרשות, דרוש לפר' נצבים תקצ"ה) דר"ל שישו בו בימי אלול - טרם יבואו ימי הדין.

זכה כתב ה'מהרי"ל' (מנהגי מהרי"ל, הלכות ימים נוראים) וז"ל, דרש מהרי"י סגל משנכנס אלול מרבין

כא. בספר 'קול יעקב' (להגאון ר' יעקב רקח זצ"ל מגאוני טריפאלי מלפנים מאתים שנה) מובא כמה רמזים נאים לחודש אלול וז"ל א. ויתן א'ותם ל'רחמים לפני - ר"ת אלול שירחם עליהם, וזהו 'כל שוביהם' למי שישו בבתשובה. ב. ו'ענני ל'ך א'מר ל'בי - ר"ת אלול שיעננו בר"ח אלול. ג. ל'נו א'ל ל'מושעות ו'לאלהים - ר"ת אלול שיושיענו. ד. העירה והקיצה ל'משפטי א'לוקי ו'א-ד-נ-י ל'ריבי - ר"ת אלול שיתעורר ויקיץ משנתו באלול. ה. ל'בבי ו'חלקי א'לוקים ל'עולם - ר"ת אלול עכ"ל.

כב. ידוע מה שכתבו בספה"ק (מהר"ש מבעלזא זי"ע וכבר הביא כן ב'לקט יושר' בשם רבו ה'תרומת הדשן) כי שם החודש אלול רומז על עניין התשובה, כי שמות חדשים עלו מבבל (ירושלמי ר"ה פ"א ה"ב) ו'אלול' בלשון ארמי הוא לשון חיפוש, וכמו שנאמר (במדבר יג ב) 'ויתורו את ארץ כנען', ותרגם אונקלוס 'ויאָלְלוֹן', ובא לרמז על חובת החיפוש במעשיו ולבחון את דרכיו האם טובים הם בעיני ה'...

כג. הגר"ש פינקוס זצ"ל ביאר את הפסוק (משלי כו יד) 'הדלת תסוב על צירה ועצל על מיטתו', שלכאורה מה שייכות יש בין הדלת המסתובבת על צירה לעצל השוכב על מיטתו נים ותיר. אלא משל למה הדבר דומה, הנה בישיבה שלומדים בה אלף בחורים, הרי פותחים את דלת ביהמ"ד לפי החשבון יותר מעשרת אלפים פעמים ביום [שהרי יש שלשה סדרים ביום, ושלוש פעמים מתפללים וצריך ליטול ידיים תחילה, ולפעמים צריך לצאת מחמת שאר סיבות], ובאם נחשוב החשבון כמה מטר (מעטער) מהלכת דלת זו ביום אחד נגיע לסכום של מרחק אדיר, ולפי זה כבר הייתה הדלת צריכה להגיע למרחק מרחקים, ולמעשה, לא זזה הדלת ממקומה אפילו לא בס"מ (סענטימטער) בודד, והטעם לזה - מפני שהדלת תיסוב על צירה - שהיא מחוברת בראשה ובתחתיתה בצירים, ולכן הרי היא שבה כל פעם למקומה, ואינה מתנתקת לעולמים. וכך הם פני הדברים אצל העצל, שהוא מחובר למיטתו מלעילא ומלתתא, בקשר בל ינתק, ולכך אינו יכול לקום בעתו. וכך הם גם פני הדברים בשאר ענייניו של אדם, שהוא קשור להבלי העולם ולהרגליו שאינם טובים ולכן ישאר על עמדו... לזה תבוא תקיעת השופר בימים אלו להורות לנו 'להתעורר' ולזוז ממקומנו - כל חד וחד בדיליה, ואכן אם אך יתחיל וינתק עצמו ממקומו - 'יסיר השרשים הרעים' אלו ה'צירים' המחברים אותו, ויתחיל לזוז קמעא קמעא מהמקום שאסרו יצרו (כבבית האסורים) יעלה ויבוא עם הזמן למעלה למעלה. וזאת אנו מתאוננים על עצמנו ואומרים, כדלים וכרשים דפקנו דלתך, כי אכן אנו דופקים בדלת, אומרים סליחות, מדברים מתשובה, אבל נשארים כאותם ה'דלתות' שמחוברות אל ציריהם בכל מצב.

כד. כתב ה'רא"ש' על התורה (בראשית ו ב) כשירדו המלאכים, אמרה הבתולה לא אשמע לכם אם לא תעשו הדבר הזה - שתתנו לי כנפים שלכם, כמו שנא' (ישעיה ו ב) 'שש כנפים לאחד', נתנו לה כנפיהם, מיד פרחו לשמים ונמלטה מן העבירה, ואחזה פני כסא, והקב"ה פרש עליה עננו וקבלה, וקבעה במזלות, והיינו 'מזל' (אלול) בתולה, והמלאכים נשארו בארץ ולא יכלו לעלות עד שמצאו סולם שיעקב אבינו חלם ועלו, הה"ד 'והנה מלאכי אלוקים עולים ויורדים בו'. הרי לך שכל מהותו ומזלו של חודש זה - להיות 'בורח מן העבירה'.

כה. הוסיף הרה"ק ה'ייטב לב' זי"ע שאכן האדם אשר ימול ערלת לבו ויכרית מעצמו כל שורש פורה ראש ולענה, יקיים בו גם 'ראשי תיבות' של אלול אהוב למעלה ונחמד למטה. אך באם ח"ו אינו מל את לבבו, אלא מקיים

בנפשו 'הכבדתי' את לבו ואת לב' אזי נעשה מ'אלול' אוי לו ואוי לנפשו (עיי' ייטב פנים 'שירת דודי' ט).

יוסף' אם תזכה תמות על קידוש השם, ואין כל בריה יכולה לעמוד במחיצתם של הרוגי מלכות, אלא שחששה התורה שמא בזמן הגבוה ביותר בחייו עלי אדמות, הרגעים האחרונים של החיים, כשעומד למסור נפשו ולהשיבה ליוצרה בקדושה, תהא מחשבתו נתונה בבית שבנאו ולא חנכו ואיש אחר יחנכנו או באשה שארס ולא לקחה או בכרם שנמטע ולא חילל, ודבר של עגמת נפש הוא שיהא עסוק בדברי הבל כאלו בשעות גורליות אלו במקום שכל מחשבתו תהיה עסוקה רק במחשבות קדושות של ייחוד השם¹⁰.

אם לא עכשיו אימתי - שלא להפסיד 'עת רצון' נעלה בפרשתן (כ ה), 'ודברו השוטרים אל העם לאמר מי האיש אשר בנה בית ולא חנכו ילך וישוב לביתו פן ימות במלחמה ואיש אחר יחנכנו', וברש"י, 'דבר של עגמת נפש הוא'. ולכאורה קשה, וכי זה הוא עיקר החסרון שיהא 'עגמת נפש', ומה הוצרך רש"י להוסיף על עצם דברי הכתוב שפשוטים הם ביותר. ויש שביארו שרש"י בא לפרש, שהנה עצם המיתה במלחמת מצוה מעלה גדולה היא עד מאוד למסור נפשו על קדושת השם, וכמו שאמר ה'מגיד' ל'בית

כו. בבארדיטשוב היה יהודי שנפל ממצבו ברוחניות, ובחר בדרכים עקלקלות, הרה"ק ה'קדושת לוי' זי"ע היה מרדף אחריו בכל עת להחזירו למוטב, אבל היהודי היה עונה בכל עת - רבינו הק', אין לי כעת זמן לשוב בתשובה, בעזהשי"ת יגיע הזמן ושוב בתשובה. ויהי היום, נפל היהודי למשכב ומצבו היה קשה, מיהר הרה"ק לבקרו, ואמר לו, רבי יהודי, זוהי הזדמנות אחרונה, ראה כי כבר באת בשערי מות, תשובה מה תהא עליה, לאימתי תדחה את חזרתך בתשובה, נענה היהודי, אוי אוי, הרי הרבי רואה כי כעת אינני בקו הבריאות, אפילו אם ארצה אין בי כעת את הכוחות הנדרשים עבור קיום מצות תשובה.

סיפר לו הרה"ק, מעשה שהיה באיש שעבד אצל הפריץ והחזיק עבורו את השדות והכרמים, החיות והבהמות, באחד הימים ביקש ממנו הפריץ שיבנה גג לרפת הבהמות, כי עוד מעט קט יגיעו ימי החורף, המטר והשלג עם הצינה מזיקים לבהמות, ענה האיש הרי עתה החמה שולטת בעולם בימי הקיץ, כשיבוא החורף אתקן מיד את הגג, ויהי בראשית ימי החורף מטר ניתך ארצה מיהר אליו הפריץ ברוב רוגז - וכי אינך רואה את הנזק שנגרם לבהמות מהמטר, ענה האיש, ומה רוצה ממני הפריץ, וכי כעת בעיצומו של חורף אוכל לבנות גגות וגדרים... הרי הכל מלא בוץ וקור, נמתין לקיץ... היהודי הבין את המשל הנוקב חדרי בטן, פרץ בבכי ומתוך בכיו השיב את נשמתו ליוצרה, ואמר הרה"ק מבארדיטשוב שזכה האיש למות מתוך תשובה.

ולדידן, במשך כל השנה מהלך לו היהודי בדרכיו שלו, והקב"ה מתחנן אליו, שוב אלי, עזוב את דרכיך הנלוזות, אבל האיש דוחה, לא עתה, אמתין עד עונת התשובה, בחודש אלול בזמן שכל ישראל ישובו בתשובה, אז נראה, כי אז כולם עוסקים בזה, והנה כבר בא סוף השנה, כשהוא טעון בכף רגל ועד ראש ענינים שהוא נצרך לתקן, אז הוא שוב עונה - איך אשוב כעת, נעבור את הימים הנוראים, כשאיה נקי אחר יוה"כ, אז נתחיל 'דף חדש', בשבת בראשית אתחיל מחדש. לזה נאמר, רבי יהודי, לא ולא, כלו כל הקיצין, אין למתי לחכות, עשה כפי יכולתך עתה. וכמאמרו של הגה"צ רבי גמליאל ראבינאוויטץ שליט"א, וכך שאל, הנה סובבתי בין הישיבות ומצאתי הרבה אלטע בחורים (בחורים הממתינים למצוא זיווגם), ואילו אלטע חתנים (חתנים זקנים) לא מצאתי, הרי הדבר פלאי ואומר דרשני, כי הרבה מהחתנים מכריזים בריש גלי שאין להם ממון ודמים ומקבצין מעות לאולם, שטריימל, מלבושים, דירה וכו', ומ"מ לא מצאנו מי שנסאר חתן לאורך ימים ושנים, כיצד אכן יארע הדבר שהכל נישאים עד שנה כשצרכיהם מסופקים בידם בעזהשי"ת, ואילו בחורים מבוגרים נמצאים בכל מקום.

ובע"כ צריך ליישב, כי החתן יודע שנקבע זמן לנישואין (יש כלה הממתנת) ומבין שאין שתי ברירות, רק לסדר את כל הנדרש עד הזמן שנקבע, ובע"כ מוצא 'מהלכים' להשיג הממון, מנתינות והלוואות ושאר אופנים. הכלל העולה, כשאדם מבין שהוא מחויב לסדר איזה דבר, הרי הוא כבר מוצא את הדרך להשיג את זה, וכן הוא בכל ענין, האדם החליט שאינו יכול לקום בבוקר... אינו יכול לשלוט על פיו, על עיניו, יכיר בזה כמו החתן, גם החתן אינו יכול... אבל ההכרה שהדבר חייב לקרות מביאה אותו לידי כך שאכן הוא יכול, אף אנו, כאשר נכיר שחייבים לשנות את המצב, חייבים לקום מוקדם, חייבים לשמור על העיניים והפה, ממילא יכול נוכל לה. וכבר המצא תמצא הדרך להשיג את זה.

וביתר עומק, האומר איני יכול הרי הוא כאומר מפורשות איני משוכנע שאני חייב לעשות את זה. כי מה שהאדם מבין שהוא חייב לעשות הרי הוא מוצא את הדרך להגיע לידי זה.

באר הפרשה - פרשת שופטים

לדין ייאמר, ימים גבוהים כאלו ימי הרחמים והרצון ורגעו שהוא יקר מפז"ח הרי הוא מאבר בידיים כ"ט את הרי דבר של עגמת נפש הוא כאשר עיסוקיו המתנה הטובה ביותר אשר נתן לנו הקב"ה ברוב של אדם הם בדברי הבל וריק, ובמקום לנצל כל רגע רחמיו^ל.

ולכן אומרים 'מזל אלול בתולה', זכור תזכור ואל תשכח כבר נקבע מועד ל'חופה'... וכבר אין מציאות לדחות, חייבים עתה לסדר את הכל לשוב בתשובה ולהתקרב בקרבה אמיתית אל הבורא יתב"ש הממתין ומייחל לשובנו אליו... כז. ואכן, אחריות גדולה מוטלת על כל אחד ואחד מאתנו בימים אלו, וכמו שסיפר הרה"ק מקאברין זי"ע שפעם נסע הרה"ק מלעכוויטש זי"ע בימי אלול ובדרך נכנס לקרעטשמע בכדי שינוח הסוס והיו שם ערלים יושבים ומשוחחים 'ושמע אחד אומר לחברו מי שאינו עמל כדבעי למיהוי בחודש הזה לא יהיה לו מה לאכול כל השנה, מיד קרא לאנשיו ואמר להם שמעו מה שזה אומר' (הובא בתורת אבות אלול).

כעין זה היה אומר המשגיח הגה"צ רבי יחזקאל לעוונישטיין זצ"ל, ימי אלול כימי זריעה' בעבודת השדה הם, וכמו שבזריעת השדה - מי שאינו זורע אף ב'טענת אונס' לא יהיה לו מה לאכול... כיו"ב הוא לענין עבודת אלול, החכם עיניו בראשו - יזרע כעת ויאכל פירותיו במשך השנה הבעל"ט (קונטרס ימי רצון).

כח. הרה"ק ה'דברי חיים' זי"ע מסיים באחד מ'תשובותיו' שכתב בימים אלו, וז"ל. ולפלפולי בעלמא (אף בד"ת) אין הזמן גורם, כי צריך לבדוק חדרי משכיות לבב בימים נוראים הללו, אלול תרי"ז (שו"ת דברי חיים יו"ד ח"א לג). ואילו הרה"ק ה'פנים יפות' זי"ע (אחרי ד"ה ביד) כתב שכל שעה נחשבת כיום, והפליג הגה"ק ה'בן איש חי' זי"ע, וכתב ב'אגרת' בזה"ל, כתבתי לך זאת בחודש אלול, שכל דקה בחודש זה נחשב אצלי כחודש במשך השנה.

כט. כה אמר הגה"צ רצ"מ זילבערבערג שליט"א, דהנה אמרו חז"ל (ברכות ז.) על הא דכתיב (שמות לג כ) 'ויאמר לא תוכל לראות את פני - תנא משמיה דר' יהושע בן קרח, כך אמר לו הקב"ה למשה כשרציתי לא רצית עכשיו שאתה רוצה אני איני רוצה' (שכשרצה הקב"ה להיראות לפני משה בעמדו בסנה לא רצה משה לראות אלא הסתיר פניו, ועל כן כשביקש הראני נא את כבודך לא רצה הקב"ה להראות לו). ומכאן נבין ונשכיל עד כמה עלינו לנצל את ה'עת רצון', כי עתה הקב"ה רוצה, ואיזה פנים יש למי שבאותה עת שהקב"ה רוצה אז הוא אינו רוצה ח"ו, עתה הקב"ה רוצה גם עלינו לרצות, שלא נבוא ח"ו למצב שיאמרו לנו כשרציתי לא רצית... (אף שללא כל ספק הקב"ה מקבל תשובת ותפילת כל יהודי בכל עת ושעה, מ"מ לימוד יש כאן לדין לנצל כראוי 'דבר בעתו').

ומספר הרצ"מ ששמע מיהודי זקן ששמע מיהודי בא בימים שהיה אצל הרה"ק משינאווא זי"ע, בהיותו בחדרו של הרה"ק עמד אצלו יהודי שהמתין שנים רבות לזש"ק (הזקן היה בתור אחרי אותו איש), הלה בכה מאד לפני הרה"ק שיפעל עבורו דבר ישועה ורחמים, השינאווער נכנס למצב של 'דבקות' והיה נראה כמתנמנם, משעבר זמן ארוך והרבי עדיין לא התעורר, החליט היהודי שהיה עייף מאד מטורח הדרך לתת מעט תנומות לעפעפיו, על כן הלך לצד החדר ונרדם. הרבי התעורר ופקח את עיניו ומיד בירך 'השנה תיפקד בבן זכר, מזל טוב', אלא שבאותה שעה עמד אותו הזקן למול הרבי - אחרי שהראשון שביקש את ה'רחמים' פרש לצד החדר לתת תנומה לעפעפיו. וכך הוה לתקופת השנה נולד לאותו זקן בן בריא ושלם... אלא שלבינתיים לשמע הרעש התעורר הראשון, והבין את אשר לפניו - הרבי האציל את ברכתו על איש אחר, יהודי זקן, והוא נשאר 'קרח' מכאן ומכאן, בצר לו פנה אל הרבי ובכה, כי הוא זה שעורר את רחמי הרבי - אני נתתי את הקוויטל, נענה הרבי את הנעשה אין להשיב, ירד מן השמים שפע והלה זכה בה.

ללמדנו חכמה בינה ודעת, כי לפעמים יש 'הזדמנות' שאסור להפסידה בידיים, רוצים לברכך בשפע ברכה, למעלה מדרך הטבע, אנא אל תפסיד הכל בעד תנומות ושינה... כן בחודש אלול, הקב"ה כביכול מכריז, רצוני לתת לכם שנה טובה ומתוקה, בבני חיי ומזוני, ולכן תוקעים בשופר, לעורר את הישנים, אנא אל תתנו כעת תנומה לעצמכם, היו נכונים, עורו ישנים והכינו עצמכם כדבעי, וקבלו את השפע הגדול.

ל. בספה"ק 'אור פני משה' (ואתחנן ד"ה בדברי) כתב לבאר בדרך צחות מה דאיתא במדרש (דב"ר ז י) שכשאמר משה אל הקב"ה 'אעברה נא ואראה את הארץ הטובה' (לעיל ג כה) אמר לו הקב"ה אם אעברה נא אתה מבקש לקיים בטל סלח נא, ואם סלח נא אתה מבקש לקיים בטל אעברה נא, כי הנה, נ"א יום יש מר"ח אלול ועד שמחת תורה, והרשעים אומרים אעברה נא - שיעברו נ"א יום אלו, אין לנו כח לסבול ימים 'קשים' אלו... (כי ברצונם 'לראות' את הארץ הטובה ולהתענג מתענוגים ארציים ושפלים), אך אם כן אין 'סלח נא'... שלא יאבה הקב"ה סלוח להם, ומאבדים בידיים את

כה לעמוד במלחמה זו אבל כיון שה' אלוקיך עמך
בוהו גדול להצילך, כי כשבא אדם ליטהר ימינו יתברך
מקבלתו ונדבק לה', והוא יבניע מציריו^א.

על כן 'בל יראה ובל ימצא' שום איש מישראל שיתייאש
מן התשובה, ואין דבר העומד בפני התשובה. וכמו
שנאמר בפרשתן (פו כב) 'ולא תקים לך מצבה אשר
שנא ה' אלוקיך, ופירשו צדיקים, דקאי על האדם
שעושה את עצמו כ'מצבה' שאי אפשר להזויה ממקומה,
וברוב ייאושו נראה לו שכבר אברה תקוותו^ב, ומה
שהיה הוא מה שיהיה, וכבר אי אפשר לו להשתנות

כי ה' אלוקיך עמך - לכן אין מקום לייאוש

בפרשתן (כ א) 'כי תצא למלחמה על אויבך וראית
סוס ורכב עם רב ממך לא תירא מהם, כי
ה' אלוקיך עמך המעלך מארץ מצרים, ופירש האור
החיים הקדוש וז"ל, אולי שרמזו בתוב מלחמת האדם
עם יצרו, ובא להסיר מלבבו מורך, ואמר 'כי תצא
למלחמה' הידועה שאין גדולה ממנה וכו', ואומר 'עם
רב ממך' כנגד כוחות הרע שניתוספו ממנו מצד מעשיו
הרעים כמו שאמרנו, אף על פי כן בא דבר הטוב
ואמר 'לא תירא מהם, הטעם הוא 'כי ה' אלוקיך עמך'
פירוש, הן אמת אם היית בא למלחמה בכוחך אין כך

כל קדושת הימים. ומי האיש החפץ חיים ורוצה לזכות ל'סלח נא'- שיזכה לסליחה ולטהרה שיש בנ"א הימים אזי
מחויב הוא לאחוז בימים ולנצלם לבל יעברו נ"א.

יש שפירשו (על יסוד דברי הרה"ק מקאז'ניץ זי"ע ב'יקר מפז' כי תצא ד"ה ושבית) בלשון הכתוב (תהילים י ז) 'יגמר נא רע רשעים'
כי הרשעים אומרים יגמר נא - מי יתן וכבר יגמרו נ"א יום ה'רעים' האלו, ימים קשים ומלחיצים - שאי אפשר
'לחיות' בהם כשאר ימות השנה, אך האמת שאין ימים מאושרים מאלו, ימי קירבה ואהבה, ואין זה אלא רחם נא...
נ"א ימי רחמים ורצון...

לא. היה אומר הגה"צ רבי ירוחם זצ"ל (פרשת וילך, בשם האלטער מקעלעם), הנה מצינו שהתורה החמירה נוראות על
ה'מסית ומדיח', שאסור להפוך בדינו, גם אין ללמד עליו זכות, ומותר להעמיד דיין שאינו ידוע כרחמן... מה
שלא מצינו כיו"ב בכל התורה כולה, וכ"ז 'על אשר ביקש להדיחך מעל ה' אלוקיך' (לעיל יג יא), ואף שלא הועיל
במאומה ורק ביקש להדיחך ג"כ יהרג (רמב"ם ע"ז ה א), עאכו"כ המסייע להעיר לבות בני ישראל לקרבם אל ה' בוודאי
יגדל שכרו לאין ערוך, ואף אם לא עלתה בידו בפועל גם יגדל שכרו על כי ביקש לקרבך אל ה'.
ומסיים, שגם אם ביקש לקרב את עצמו יגדל שכרו ואף אם לא עלתה בידו... ואפילו על רצון הטוב בלבד
והתחלתו לילך בדרך טובים יגדל ערכו ושכרו עד מאד. כל פעולה קטנה שיעשה בחודש אלול, אמירת תהלים,
הלך לשמוע דרשת התעוררות, לימוד ספרי מוסר, כל התחזקות וכל פעולה קטנה נחשבת 'ביקש'... מעתה אם שם
אמרה תורה, שיש לחפש 'מתחת לאדמה' טענות לחובתו, כדי להרגו, ק"ו בזה שיכתבוהו ויחתמוהו לאלתר לחיים
טובים ולשלום.

לב. וכך מרומז בפרשתן בפסוק (כ ה) 'מי האיש הירא ורך הלבב, וברש"י, 'הירא מעבירות שבידו'. מכאן שהפחד
מהירידה קשה יותר מהירידה עצמה, ולזה אמרו מי האיש הירא ורך הלבב - הירא מעבירות שבידו, ולא אמרו
'מי האיש החוטא ילך וישוב', כי ה'חוטא' עדיין כשר הוא לצאת ללחום את מלחמת ה', שהקב"ה 'רוצה בתשובת
עמו', אך 'הירא' מהעבירות שבידו ומתפחד מהנפילות זה תקנתו קשה - 'ילך וישוב לביתו'.
וכבר אמרו בצחות, לרמז בנוסח התפילה - 'סוף וקץ' מי שאומר על עצמו שכבר הגיע סופו ומתייאש מעצמו,
זהו 'לכל צרותינו' ייאוש זה הוא מקור הצרות, אבל 'תחילה וראש' מי שבכל עת מתחיל בהתחדשות זהו הגורם
'לפדיון נפשנו', כי בהתחדשותו יגיע לכל מידה טובה ותכלית טוב.

ואם בכל השנה צריך להתחזק מתוך שמחה, על אחת כמה וכמה שכל עבודת חודש אלול צריכה להיות מתוך
שמחה, וכמו שהביא הרה"ק ה'בני יששכר' זי"ע (מאמרי אלול מאמר א אות ה) בשם הרה"ק רבי אלעזר מליז'ענסק זי"ע
לרמז בלשון הכתוב (ירמיה לא יב) 'אז תשמח בתולה במחול', בתולה היינו חודש אלול, שהרי 'מזל אלול בתולה', אז
תשמח בחודש זה הוא זמן שמחה, ומדוע כי - במחול, לשון מחילה, אז הוא זמן מחילה וסליחה על ידי התשובה
המתקבלת ביותר בימים אלו.

וחושבנא דדין כחושבנא דדין מזל 'אלול בתולה' עולה כמנין 'אם הבנים שמחה'. והיינו שבחודש אלול הזמן
גרמא להיות בשמחה.

באר הפרשה - פרשת שופטים

בפרשתן (יז טו), 'שום תשים עליך מלך', ונתבאר בספרים דקאי על 'קבלת עול מלכות שמים', שעל כל איש מישראל לקבל ע"ע עול מלכות שמים בכל עת ושעה, והוסיפו לדרוש בדרשת חז"ל (ב"מ לא.) בכפילות לשון הקרא כגון בפסוק 'הענק תעניק' - אפילו מאה פעמים' וכן אמרו על 'השב תשיבם' ועוד הרבה

לשוב, הנהגה כזו - 'שנא ה' אלוקיך' לג. והיינו נמי דכתיב (שמות לד יז) 'אלהי מסכה לא תעשה לך' שהיא חתיכת מתכת שעושים בדפוס ותבנית, ומדמה א"ע לתבנית זו שאי אפשר לשנותה, זה נחשב לע"ז. כי ביד כל אחד ואחד ניתן הכח להתחדש ולהתחזק, ואין לך דבר העומד בפני התשובה לד.

חסידים מספרים, כי 'מנהג' היה לו להרה"ק רבי נפתלי מראפשיץ זי"ע לערוך מסע אחת בשנה אצל כמה וכמה מצדיקי דורו, אמנם בכל פעם היה נוסע על השבת הראשונה מימי המסע, וכן בשבת האחרונה אל ה'חווה' מלובלין זי"ע [שם ראו את מידת השמחה בהתגלות נפלאה, וכל מי שהיה בא מחיצתו היה מתמלא שמחה וחדוה באופן נפלא] באמרו א איד דארף אנהייבן מיט שמחה און ענדיגן מיט שמחה, כלומר על היהודי להיות מוקף בשמחה, ובכל דבר הן בתחילתו הן בסופו יתחזק ביותר במידת השמחה.

וכבר אמר הרה"ק ה'בית אברהם' זי"ע כי 'מזמור שיר חנוכת הבית' ר"ת שמחה, כמו כן אותו מזמור מסתיים ב'פתחת שקי ותאזרני שמחה', ובאמצע נזכר תפילתו של דוד המלך ששפך ליבו באמרו ה' אלוקי שוועתי אליך, אליך ה' אקרא ואל ה' אתחנן, שמע ה' וחנני ה' היה עוזר לי, כי ההתחלה והסוף צריכים להיות בשמחה. וכך לדידן כלפי חודש אלול, תחילת ההתחדשות וההתחזקות בעבודת ה' [שהיא גם סוף השנה שעברה ותחילת השנה החדשה] צריכה להיות מתוך שמחה...

לג. הגאון רבי ישראל סלנט'ער זי"ע אמר פעם לאחד שהתאונן לאמר התייאשתי כבר מעבודת ה', הגעתי להכרה ברורה שאין בכוחי לשוב ולעמוד אל מול יצרי הרע, המתגבר עלי בכל כוחו, ענהו רבי ישראל, הנה יצרך הרע מאמין בך יותר ממה שהינך מאמין בעצמך, וראיה מדברי הגמרא (ר"ה טז:) שהשטן מתערבב בעת תקיעת שופר, ואמרו בירושלמי (מובא בתוס' שם ד"ה לערבב) שהוא מחמת יראתו שמא הקול הנשמע הוא שופר של משיח וכבר שבו ישראל בתשובה, נמצא השטן מאמין שבכוחך לשוב בתשובה שלימה, ואילו אתה אינך מאמין שבכוחך למחוק את כל עברך ולהתחדש בעבודת קל חי.

לד. נודע מה שכתב רבינו האר"י הק' זי"ע (שער רה"ק יחוד י"ו) שהכתוב (ישעיה מג טז) 'הנותן בים דרך' שייך לעניין התשובה בחודש אלול, שבו נותן לנו הקב"ה 'דרך' לשוב אליו יתברך. ואמרו בעלי הרמז להסביר השייכות ביו נתינת הדרך ב'ים' דייקא לתשובה, שכמו שאחר עבור אניה בלב ים אין ניכר שום סימן על המים שעברה שם אניה ואפילו ברושם בעלמא, כך ממש הוא אצל בעל תשובה, אחר ששב אל ה' בכל לבו, שוב אין ניכר על נשמתו שפעם חטא לה' ואפילו רושם בעלמא.

ואם כה יפה כוחה של תשובה בכל השנה, על אחת כמה וכמה שגדולה היא התשובה הנעשית בחודש הרחמים והרצון, וכמו שאמרו צדיקים לרמז במזלו של החודש 'מזל אלול בתולה' (ספר יצירה פ"ה מ"ח), שבחודש זה ביד כל אחד לעזוב את כל העבר, כמי שלא קלקל מעולם, דוגמת קרקע שלא נחרשה מעולם הנקראת בגמרא 'קרקע בתולה' (ע"ז לב.),

יש שרמזו 'הנותן בים דרך', כי כאשר יסע כלי הרכב ביבשה ממקום למקום, אם יטעה 'בעל העגלה' (נהג) ויסטה מדרכו המיועדת לו אין בידו לסוב מיד על עקביו לעמוד בדרך ישר כי בזה יפגע מיד בנוסעים לפניו ולאחריו... אלא עליו להמשיך בדרכו עדי הגיעו ל'פרשת דרכים' שם יסוב על עקביו, משא"כ כשאניה טועה בלב ים, הרי מיד על אתר מסובב פניו ממזרח למערב וכבר הוא עומד ומתייצב על דרך טוב... כיו"ב היא התשובה - הנותן בים דרך, ברגע כמימריה יסובב עצמו וכבר הוא עומד בדרך הישר...

עוד יתבאר על פי 'מאמר החכם' (אגרות סופרים לרעק"א אגרת ט) - אלפי אניות עברו כבר בלב ים, ואפילו אחת מהם לא סללה דרך כבושה לטובת הרבים שיהא בידם לבקוע שם, אלא כל הרוצה לעבור את הים, עליו להיכנס אל תוך הים, ולפלס דרך ונתיב לעצמו, ואף שיעמדו לו מכשולות רבים בדרכו כגלי הים, ומכמורות ושאר מניעות, יתגבר עליהם עד שסוף דבר יגיע למחוז חפצו.

וזוהי ההוראה ל'בעל תשובה', אל יאמר 'הורני דרך תשובה', מהי הדרך הסלולה לתשובה, וכדומה בשאר טענות, לזה אומרים 'הנותן בים דרך' - כמו שבים אין דרך כבושה לרבים, אלא כל אחד נכנס לתוך מי הים ומפליג לדרך

לפניו כבני מרון, מה יעשו בני ישראל כדי להפוך את הדין ל'רחמים וחסדים', ינהגו בין איש לרעהו במידת החסד והרחמים וילמדו זכות איש על רעהו, וזוה יעוררו עליהם גם מלמעלה אותה המידה, שבעת הדין כשיבחנו את כל מעשיהם ידונו אותם לכף זכות, ימליצו עליהם טובה וינהגו עמהם בחסד וברחמים¹⁰. כי בהנהגתו מלמטה מעורר האדם שינהגו עמו כמו"כ מלמעלה, ויפתחו שערי חסד להריק ברכה על כל זרע ישראל.

וזוה מבאר את הפסוק, 'שופטים ושופטים תתן לך בכל שעריך' - אתה בעצמך תתקן ותכין המשפט של מעלה, על ידי 'ושפטו את העם משפט צדק', ע"י

פסוקים, אף כאן ייאמר בכפילות 'שום תשים עליך' עול מלך אפילו מאה פעמים - אף אם כבר המלכתו על עצמך ונפלת וח"ו מרדת במלכו של עולם, מ"מ תשוב לקיים 'שום תשים עליך מלך', ואפילו אם נפלת וקמת ונפלת מאה פעמים לה.

ושפטו את העם משפט צדק - משפטו כפי מה שהוא שופט את רעהו

בפרשתן (טו יח), 'שופטים ושופטים תתן לך בכל שעריך... ושפטו את העם משפט צדק', ומבאר הרה"ק ה'קדושת לוי' זי"ע, דהנה קרב 'יום הדין' בו יבוא הקב"ה לשפוט את כל העולם כשיעבירם

ולבסוף יבוא אל תכליתו, כמו כן אתה - תתחיל להפליג בים התשובה, קפוץ נא אל מי הים הסוערים, התגבר על גלי הים המאיימים לבלעך, ולבסוף יערב לך ותגיע למחוז חפצך בשלום ובשלוה.

לה. יש שרמזו בכפל הלשון 'שום תשים' שהוא על דרך מה דאיתא בגמ' (ב"מ לא:): לפרש כפל הלשון האמור בצדקה (טו י) 'נתן נתן' - אין לי אלא מתנה מרובה, מתנה מועטת מנין ת"ל נתן נתן, עד"ז יש לומר שבא הכתוב לרבות שישים עליו עול מלכות שמים ואפילו 'שימה מועטת', לכל הפחות במשהו... (כי מאותו המיעוט יתגדל ויתרבה לאילן רב פירות). לו. באמת אמרו, לעולם יהא אדם סבלן, ומאריך אפו ורוחו לרעהו, כי במעט התבוננות יבין כי בכל מעשה בני האדם יש מקום לשופטם לטובה ולדונם לכף זכות. וכבר אמר הגאון גאב"ד פוניבז' זצ"ל, כי מעולם ידענו ש'כל פעל ה' למענהו' (משלי טז ד), מעתה יקשה לשם מה ברא הקב"ה 'סברא עקומה' אלא בכדי ליישב יהודי (הנראה כ)עקום. הרה"ק המהרי"ד מבעלזא זי"ע היה אומר בשם אביו הרה"ק המהר"י זי"ע שגדלה אהבתו ל'דרך הפלפול' כי על ידה יש ליישב 'יהודי מוקשה'. הוסיף על זה בנו הרה"ק רבי אהרן זי"ע, שיש להתאמץ ליישב כל יהודי כמו שמתאמצים ליישב רמב"ם מוקשה...

היה אומר הרה"ק רבי יעקב מפשעווארסק זי"ע, דלכאורה צ"ב בלשון הכתוב (ויקרא יט טו) 'בצדק תשפוט עמיתך', טפי היה לו לומר לכף זכות תשפוט עמיתך מהו 'בצדק', אלא מכאן מוכח, דאכן רוב רובן של 'לימודי הזכות' הם הם 'בצדק' ואמת לאמיתה - אף אם נראה לך כי 'צדיק' אתה ומצאת איזו סברא רחוקה להצדיקו, אינך טועה אלא כן היה באמת. וכבר ידועים דברי החכם כי כשהאדם יבדוק עצמו 'באמת', יגלה שלימודי החובה שלו עקומים הרבה יותר מלימודי הזכות שלו.

שמענו מבעל המעשה שליט"א, אשר בחודש אלול אשתקד (תשפ"ג) סיכם עמו מנהל ישיבה לבחורים אשר מוצאם מחו"ל, שיבוא לכהן פאר בישיבתו כ'מגיד שיעור' החל מתחילת זמן חורף (תשפ"ד), לאחר שיגיעו הבחורים מארץ מוצאם אחרי החגים, וסיכמו על כל ה'תנאים' בגובה השכר וזמני העבודה, המנהל קבע עמו שלקראת תחילת ה'זמן' יודיע לו 'מאימתי קוראים'... מתי הוא יום תחילת הזמן ותחילת העבודה.

והנה התקרב ובא חודש חשוון והמנהל לא דיבר אתו מאומה, וכבר הגיע גם ראש חודש, יום ב' בחודש... יום רודף יום ושבע חולף ועוד שבוע... לא הבין הרב שליט"א מדוע לא נקרא לבוא, אך באצילותו שתק ולא עשה 'מהומה', הגם שהרגיש שרימה אותו, וגם הפסידו ממון רב, כי מחמת שסיכם עמו נמנע מלקחת תפקידים בישיבות אחרות. כעבור תקופה פגש את המנהל ושאלו מתי יודיענו, והשיב המנהל, כשיהיה נוגע למעשה... כאן כבר לא היה יכול עוד להתאפק ושאלו, היתכן, סיכמנו דברים מפורשים וברורים, וכי שארית ישראל יעשו עוולה... השיב לו המנהל, וכי אינך יודע שעקב המצב (היה אז תחילת המלחמה שפרצה בשמחת תורה) עדיין לא הגיעו הבחורים לארץ הקודש... והן הן הדברים אשר אמרתי לך כשיהיה נוגע למעשה והבחורים יחזרו לארה"ק, מיד אודיעך אימתי לבוא ולהתחיל להגיד את השיעורים... מסיים הרב שליט"א, זמן ממושך 'בערה בקרבי אשר רוגז' על המנהל מדוע איננו מתקשר, ולא עוד אלא שהחשבתני את עצמי ל'צדיק' על שאיני צועק עליו... ולא העליתי על עצמי שאין כאן כעס ואין כאן שום סיבה לטרונאי... ואם הייתי דן אותו לכף זכות' כפי שהיה באמת אזי הייתי 'מרוויח' מנוחה ושמחה ברוגע ושלווה...

באר הפרשה - פרשת שופטים

שישפוט את רעהו 'משפט צדק' בלימוד זכות וצדקה זכאי בדין ומשפט של מעלה, כי במידה שאדם מודד על כל זרע ישראל^ל, יתעורר בן לעומתו למעלה, ויצא מודדין לו (סוטה ח:).

לז. עפ"י פירש הרה"ק ה'דמשק אליעזר' מוויז'ניץ זי"ע במה שנאמר (תהילים יז ב) 'מלפניך משפטי יצא עיניך תחזינה מישרים', שכביכול פסוק זה אומר הקב"ה לכל אחד ואחד מבני ישראל, 'מלפניך' – כפי שאתה 'תדון' את חברך כך 'משפטי יצא' ובאופן זה אני אשפוט אותך, על כן אבקש ממך 'עיניך תחזינה מישרים', בצדק תשפוט עמיתך ועיניך יראו תמיד את השני שצדיק וישר הוא, כדי שאוכל גם אני לזכות אותך בדין.

כה כתב הרה"ק ה'אמרי נועם' זי"ע (פרשת וירא) ששמע מאביו הרה"ק רבי אליעזר מדז'יקוב זי"ע על הפסוק (נחמיה ח י) 'אכלו משמנים ושתו ממתקים ושלחו מנות לאין נכון לו כי קדוש היום לאדונינו', ומרמז בה באופן נפלא, שלחו מנות גם למי שאין נכון לו, כלומר, גם למי שאינו ראוי ואינו שווה שיתנו לו, כי עתה נותנים לכל – ללא חשבונות. ומדוע, 'כי קדוש היום לאדונינו', שהקב"ה יושב היום על כסא משפט, ואם אנו נחון את כולם, גם מי שאינו ראוי, נזכה במידה כנגד מידה שגם הקב"ה יחון אותנו, אפילו אם אינו ראויים.

וכך פירשו צדיקים במה דכתיב בפרשתן (טז כ) 'צדק צדק תרדוף למען תחיה וירשת את הארץ', כי הרודף אחר הצדק והצדקה, המוותר משלו לאחרים זוכה שיקויים בו 'למען תחיה', כמו שאמרו חז"ל (ר"ה יז). 'כל המעביר על מדותיו מעבירין לו על כל פשעיו', שנאמר (מיכה ז יח) 'נושא עון ועובר על פשע', למי נושא עון למי שעובר על פשע'.

לח. כה פירש הרה"ק ה'חווה' מלובלין זי"ע (אבני זכרון ערך חשבון הנפש) בלישנא דקרא בריש פרשתן 'שופטים ושוטרים תתן לך וכו' ושפטו את העם משפט צדק', שבא הכתוב לומר שופטים ושוטרים תתן לך – את עצמך תשפוט לחומרא, אך כל אותם שופטים ושוטרים לא נועדו אלא 'לך' ובעבורך, כי את אחרים אל תשפוט לחובה אלא ושפטו את העם משפט צדק...

ואפשר להוסיף על דבריו, על פי מה שביאר הבעש"ט הק' זי"ע (הובא באוצר החיים להרה"ק מקאמרנא זי"ע פר' משפטים) את המשנה (אבות ב ה) 'אל תדון את חברך עד שתגיע למקומו', אל תדון את חברך לפרש מעשיו כי רעים המה, כי הסיבה שהינך רואה את הרע אינו אלא עד שתגיע למקומו – כי הגעת למקומו, והנך לקוי באותו חיסרון. והרי הדבר דומה למסתכל דרך ה'מראה' (שפיגע"ל) שרואה בראי העומד נכחו, את עצמו ואת חסרונותיו (מאור עיניים פר' חוקת), מעתה יש לומר, שכאשר הינך רואה 'חובה' על חברך, אזי בראש ובראשונה שופטים ושוטרים תתן לך – לדון את עצמך, ואחרי שתתקן את החסרון שבכך ממילא תזכה לשפטו את העם משפט צדק...

על כן יאמרו המושלים, מעשה בעיירה אחת, שיצא קול הברה על החלבן שהוא מוכר את הגבינה וחריצי החלב במשקל מרומה – באמרו על שמונה מאות גרם כי קילו שלם הוא... וכבר טענו כן כל בני העיירה, עד שהאופה החליט לבדוק אחר מידותיו של מחלק החלב, ואכן שם על לב, שאינו מוכר במידה נכונה, ומיהר לקבול על כך לפני הדיינים בעיר שהזמינו במהרה את החלבן ל'דין', מששמע החלבן את הנטען עליו, ענה בפשטות ותמימות ואמר, ברשותי משקל 'מאזניים' בו הנני שוקל את מנות הגבינה כנגד דבר אחר שמשקלו 'קילו' שלם, ומהו אותו הדבר, בכל יום בבוקר לוקח הנני כיכר לחם אצל אופה זה, כשהאופה אומר שמשקל הכיכר 'קילו', וכנגדו אמדוד את כל מאכלי החלב שאמכור לבני העיר. נמצא שאם ישנו חיסרון בגבינותיי אין הקלקלה תלויה בי אלא בכיכרותי של האופה. הדברים יצאו מפי החלבן לפני האופה חפו.

מכאן למדנו. א. שלעולם אי אפשר לאדם לעולל לחברו טובה או רעה, כי כל אשר יעשה לחברו יקבל בחזרה אצל עצמו. כאותו אופה שתבע את החלבן ונתגלה קלונו ברבים. ב. והעיקר נלמד, שבטרם הילוכו לפשפש במעשי רעהו למצוא בהם חסרונות, יפשפש קודם בנגעי נפשו, ויראה שאף הוא עצמו מלא בחסרונות ומכף רגל ועד ראש אין בו מתום. ויתקן עצמו תחילה, ורק לאחר מכן יבוא לתקן את חברו.

מסופר על אחד שנישא בשעטמו"צ, ולדאבון לב לא עלה יפה 'שלום ביתו', פנה האברך ליועציו והם ייעצוהו לקנות לבני ביתו מתנה טובה – איזה חפץ שתשתמש בו מידי יום ביום, ובזה תתפייס דעתה. בדק החתן ומצא שבין שלל חסרונותיה אף איננה שומעת כהוגן – ובכל עת דברו אליה אינה שומעת ואינה מבינה את אשר הוא דובר אליה, על כן החליט לרכוש לה 'מכשיר שמיעה' אשר בעזרתו תוכל לשמוע היטב היטב. ויפן האברך ל'מכון לשמיעה', והציע לפני המומחה את חסרונה של בני ביתו. אך המומחה נענה 'כלי עזר' זה נקבע על גופו של אדם

'למעלה' הוא 'ממך' - הכל תלוי בהנהגת האדם עצמו, 'עין רואה' - אם תראה תמיד רע על אחרים, שבכל עת לא יעמדו לנגד עינך אלא החסרונות וחלק הרע שבהם, כך גם למעלה יראו תמיד רק את החסרונות שבך... 'ואזון שומעת' - אם אתה שומע על אחרים דברים רעים כך למעלה אזון שומעת עליך מקטרגים ח"ו. 'וכל מעשיך בספר נכתבים' - אם לא תשכח את הצער שחברך ציער אותך או עשה לך רעה, והכל נכתב על לוח לבך לזכרון, כך למעלה לא ישכחו אפילו דבר אחד ממעשים הרעים שעשית, על כן, יראה כל איש רק טוב על אחרים, ידבר וישמע עליו רק טוב, וממילא גם למעלה לא ידברו ולא ישמעו עליו כל דברי קטרוג רק טובותיו ומעלותיו, ותנצל נפשו.

יה"ר שנזכה להשכיל להתקרב אל ה'דודי', ויקויים אני לדודי ודודי לי, ונזכה כולנו יחד להכתב ולהחתם בכוח"ט בכל העניינים.

ולהדיא איתא בגמרא (שבת קכז:) הדין את חברו לכף זכות (גם מן השמים) דנים אותו לזכות לט, והביאו שם כמה סיפורים עד כמה היו קמאי דנים לכף זכות אף במקום שהיה נראה בעיני אדם כחובה, ומסיימים שם בשם שדנתוני לזכות המקום ידין אתכם לזכות.

וכן איתא בדרושי הצ"ח (דרוש כ"ג לשבת תשובה, סוף אות ח), וז"ל. על כן הירא את דבר ה' יקבל עליו מעתה בלב שלם 'ואהבת לרעך כמוך', ולדון את כל האדם לכף זכות, אז יזכה שיעבירו לו על כל פשעיו ואין צריך לא סיגופים ולא תעניות כי המעביר על מדותיו מעבירין לו על כל פשעיו.

וכך מבארים משם הרה"ק המגיד ממעזריטש זי"ע על המשנה באבות (ב א) 'דע מה למעלה ממך עין רואה ואזון שומעת וכל מעשיך בספר נכתבים', וכה ביאורו, דע מה למעלה - ההנהגה שדנין את האדם

- כי יש כמה דרגות בזה, ולפי גודל חסרון השמיעה כך יש להגביר חוזק עזר הכלי לשמיעה... אך הוא התעקש לאמר שעיקר מטרתו בזה לתת מתנה ב'הפתעה' (a surprise), ואיככה יוכל להחיש אותה אל המומחה. מכיוון שכן אמר לו המוכר לך נא לביתך ובדוק בעצמך עד היכן פני הדברים, פנה האברך אל ביתו בשעת צהריים ומצא ש'בני ביתו' שוהים בזו העת במטבח הבית אצל הקדירות. ממרחק שאל את בני ביתו - איזה תבשיל הכנתם היום, ואכן 'אין קול ואין עונה'... משם התקרב יותר אליה ושאל שוב את שאלתו ושוב לא נענה במאומה, נכנס האיש אל תוככי החדר ושוב שאל שאלתו, ואף עתה אין קול ואין עונה. עד שקרב אליה ממש ושאלה בקול ברור, מה הכנתם לאכול בהאי יומא, שמע אותה אומרת, זה לי פעם הרביעית שהנני עונה לך - מאכל פלוני הוכן היום... מדוע לא שמעת את תשובתי עד עתה. או אז נוכח לדעת כי הוא צריך מכשירים וכלי עזר לשמיעה ולא היא כלל וכלל. כיו"ב לדידן, כל חסרון שתמצא בחברך אינו אלא מחסרונותיך.

לט. הגה"ק ה'בן איש חי' זי"ע (בניהו שם) דקדק הטעם ששינוי חז"ל בלשונם, שבתחילה נקטו 'לכף זכות', וסיימו 'לזכות' ולא אמרו 'לכף זכות', ומבאר עפ"י מה דאיתא בספרי קדמונים לבאר מה שנאמר (תהילים יח א) 'ביום הציל ה' אותי מכף כל איביו ומיד שאול', כי תפיסה ב'כף' אינה חזקה כל כך כמו התופס ב'יד', וכלומר שהיה נתון בידי שאול יותר ממה שהיה לגבי שאר אויביו, עפ"י מבאר בזה הלשון, ולזה אמר כל הדין את חברו לכף זכות, ר"ל אפילו שהוא לא דן אותו לזכות גמור הרומז לתפיסת הידים, אלא דנו לזכות קטן שהוא נגיעה בעלמא שדומה לתפיסה בכף, אפילו הכי זוכה כי מן השמים או אחרים ידונו אותו לזכות דהיינו זכות בסתם שהוא זכות גמור. עכ"ל.

ואולי הביאור בדבריו, כי לפעמים קשה לו לאדם לדון את השני לזכות לגמרי, ובפרט באופן שהמעשה נראה לחובה, אך הקב"ה מבקש מהאדם שיעשה מה שבידו, אם אינך יכול לדונו 'לזכות' אזי לכל הפחות תדון אותו לכף זכות... תאמר בלבבך שהגם שאין הצדק עמו לגמרי אבל מעט צדק יש במעשיו... וכאשר האדם עושה מה שביכולתו הקב"ה מקבל אותה 'מנחת עני' ומחשיב זאת כאילו עשה הכל וכאילו דנו 'לזכות' ממש, וכבר נותנים לו שכר משלם לדונו לזכות גמורה.

אגעד אנק

על פרשת השבוע

פרשת שופטים תשפ"ד

© כל הזכויות שמורות למו"ל. אין לקרוא בזמן התפילה וקריה"ת.

בס"ד, בכל ענייני הגיליון ניתן לפנות לדוא"ל: g.agedank@gmail.com

בריותיו "מידה כנגד מידה" ואמרו חז"ל (ב"ר ט, יא) "כל המידות בטלו ומדה כנגד מדה לא בטלה ובמידה שהאדם מודד בה מודדים לו". כאשר אנו שומרים על החוקים של הקב"ה בלי שכל ובלי הבנה - אף הקב"ה נוהג עמנו במידה זו.

הוא מצווה עלינו לתקוע בשופר ועל ידי כך מתערבב השטן ואנו נסלחים. באים השטן ואומות העולם ומקטרגים לפני הקב"ה איך עשה עמנו כדבר הזה? ועונה להם: הם שומרים את החוקים שלי בלי הבנה לכן גם אני סולח להם "בלי הבנה".

נמצא שהחוקים טובים לישראל ועל כך נאמר תהילים (פא, ד-ה) "תקעו בחודש שופר בכסה ליום חגנו: כי חוק לישראל הוא" ושמירת החוקים תעזור לנו כי ע"י זה "משפט לאלקי יעקב".

לפי זה יובן הפסוק "ידבר ה' אל משה לאמר זאת חקת התורה" זה חוק, ולמה? "אשר צוה ה' לאמר" שהקב"ה יוכל לענות לטענות היצ"ר והשטן למה הוא מוחל עונות ע"י מצות תקיעת שופר, למרות שאין לכך הסבר הגיוני. עכשיו יש לו הסבר: זה נהיה "משפט", כי זו מכ"מ ובמידה שהאדם מודד כך מודדים לו.

רבי ראובן קרלנשטיין הביא את דברי ה"חתם סופר" בפ' אחרי מות שמבאר את הנאמר בפרשת יו"כ "והיה לכם לחוקת עולם" מדוע כתוב על יו"כ שזה "חוק"? כי דוקא הידיעה שהכפרה של יו"כ היא בגדר "חוק" זה מה שמכפר. הכיצד? אם נשאל אדם "האם אתה מבין למה יו"כ מכפר"? יאמר בטח, למה שלא יכפר, אני הרי צם ומתפלל יום שלם, ועוד הולך בלי נעלים... אדם כזה עלול להרגיש שהקב"ה עוד "חייב" למחול לו... אבל אם יאמר שבאמת אינו מבין איך זה מכפר, הרי אפילו שהוא צם ומתפלל, אבל הוא הרי יודע מה זה כל חטא קטן, זה הרי מרידה ברבש"ע כביכול, אלא שהתורה אמרה שיו"כ מכפר, אז זה אכן מכפר לו. זה הפירוש שאצל מי שמרגיש שזה חוק אז זה באמת מכפר. וכל ענין התשובה זהו חוק.

שופטים ושופרים תתן לך בכל שעריך (טז, יח) כתב בספה"ק קדושת לוי: "דהנה הקדוש ברוך הוא שופט את הכנסת ישראל בבוא יום המשפט בגודל רחמיו וחסדיו. אך צריכין אתערותא דלתתא לעורר את המדה של רחמנות למעלה. ועל ידי מה נתעורר אותו המדה של חסד? כשאנו למטה מתנהגים בחסד ומלמדים זכות על כל איש מישראל לדון לכף זכות, אז על ידי זה גם מלמעלה נתעורר אותו המידה ומלמדים גם עליו וגם על כל זרע ישראל חסדיו".

ואם כן, האדם מעורר במעשיו שלמטה השער העליון לפתוח שערי חסד להריק ברכה על כל זרע ישראל. וזה שכתוב שופטים ושופרים תתן לך בכל שעריך, רוצה לומר שאתה בעצמך תתקן ותכין המשפט של מעלה על ידי שעריך, דהיינו השערים שלך שאתה עושה ומעורר במעשיך. וזהו ושפטו את העם משפט צדק, רוצה לומר כל איש ילמד את עצמו להתנהג לשפט את העם משפט צדק, ללמד צדקה וזכות על כל זרע ישראל, ואז האדם מעורר השער של מעלה ועל ידי זה יוצא בדין זכאי במשפט של מעלה, כי במידה שאדם מודד מודדין לו".

בהקשר לזה ש"במדה שאדם מודד מודדין לו" והיות שאנו כבר נמצאים בימי חודש אלול ותקיעת השופר כבר נשמעת באזננו, נביא מעניין זה מספר עלי ורדים:

הגמ' בר"ה (טז, א) אומרת כי הקב"ה ציווה לתקוע בשופר בראש השנה כדי לערב השטן. מה הביאור בזה?

מונא בספר "מנורת הזהב" מאת הרה"ק רבי זושא מהאניפולי דהנה בתחילת פרשת חוקת "וזאת חקת התורה אשר צוה ה' לאמר" (במדבר יט, ב) וברש"י "שהיו אומות העולם מונין את ישראל מה טעם יש בה וכו' אין לך רשות להרהר אחריה".

לכאורה נראה שזה רע לנו שאין אנו יודעים טעם המצוה ואומות העולם מצערים אותנו בדבר זה, אולם, אומר ר' זושא מהאניפולי שזה לטובתם של ישראל שיש חוק ללא טעם. ומדוע? כי הקב"ה נוהג עם

שאלות לפי א' ב' על הפרשה - עם רש"י. (מהרב מ. אלינגר)

- א. הפרק האמצעי ברגל (יח, ג). ב. קודם לכולם, למילוי מקום המלך (יז, כ). ג. על הסגתו בא"י, עוברים בשני איסורים (יט, ד). ד. שופטים (טז, יח). ה. תוכן הציווי "צדק צדק תרדוף" (טז, כ). ו. לשון הפסוק, שמורה על פרסום המשפט (יז, יג). ז. אינם נעשים, אלא כולם יחדיו (יז, ו) כינוי לעומדים בקצה המערכה (כ, ט). ח. מספר הרחלות, המחייבות בראשית הגז (יח, ד) לשון התחלה (כ, ה). ט. מספר ערי המקלט, שיהיו לעתיד לבא (יט, ט). י. שם חיה, המשמשת לכישוף (יח, יא) קבוצות שנלחמו אך ברחמים (כ, ג). כ. מעשה נביא - שמיתתו בידי שמים (יח, כ). ל. לשון האיסור לבנות בתים בהר הבית (טז, כא). מ. תנוחת המשרת במקדש (יח, ה). נ. עדותם לא כשרה (יט, ז). ס. שלושים כאלו בכור (יח, ד). ע. שיעור, אחד מארבעים, נקרא (יח, ד). פ. תרגום אונקלוס ל"משנה" תורה (יז, יח). צ. כינוי לאחת הגלויות, גלות... (יח, כא). ק. ידית הגרון (יט, ה) באמצעותו, עורפים העגלה (כא, ד). ר. בומן זה, הורגים זקן ממרא (יז, יג) לשון שלטון (כ, כ). ש. מספר הנשים שהיו לדוד כשהנביא אמר לו ואם מעט... (יז, יז). ת. הלחיים ניתנות לכהן, כנגד... (יח, ג)

שאלות לפי א' ב' על הפרשה - בלי רש"י. (מהרב מ. אלינגר)

- א. כיצד נחשב אילן בהר הבית (טז, כא). ב. השופטים מבררים (יז, ח). ג. ראשיתו ינתן לכהן (יח, ד). ד. יש להזהר מאיסור זה, בהליכה לבית החיים (יח, יא). ה. ציווי לעשות לשבעה עמים (כ, יז). ו. "ונשמט", בלשון התורה (יט, ה). ז. חלק הכהנים בובח (יח, ג). ח. לא יהיה ללויים (יח, א), כן יהיה ללויים (יח, ח). ט. תרגום "אלהים אחרים" (יח, כ). י. יחזור מעורכי המלחמה (כ, ח). כ. עונשו של עד זומם (יט, יט). ל. מצוה לשמוע דברי חכמים (יז, יא). מ. מקרב אחיך תבחרנו (יז, טו). נ. אליו נשמע (יח, טו). ס. המלך לא ירבה (יז, טז). ע. לא יקום באיש, להענישו (יט, טו). פ. מדוע, מי שארם אשה יחזור מהמלחמה (כ, ז). צ. ראשית גזיתו ינתן לכהן (יח, ד). ק. לא ימצא בכ (יח, י). ר. ינום לעיר מקלט (יט, ג). ש. ידברו אל העם לפני המלחמה (כ, ח). ת. מצוה עשה, שלא לחקור אחר העתידות (יח, יג).

שום בעיה עם ההרגשה ששילמו לך ואתה לא מספק את הסחורה, אתה לא מרגיש בכלל שעשית משהו לא הוגן.

(הגר"א דיסקין)

תמים תהיה עם ד' אלקיך (יח יג)

הר"ר חיים ברלין ז"ל זכה ללמוד מהגר"ז מבריסק זצ"ל אופן עשיית גורל הגר"א פעם שאל את הגר"ז האם עשה כבר פעם גורל זה ואמר שעשה פעם אחת ועלה לו הפסוק "תמים תהיה עם ה' אלקיך".

(כרם חמד)

שופטים ושופטים תתן לך בכל שעריך. (טז יח)

איתא בשלה"ק ובספה"ק שצריך האדם להעמיד ז' שופטים בכל שערי המצוה, בראיית העין ובשמיעת האוזן ובחוטמו שלא יכעוס, וכ"כ החיד"א מהקדמת מהר"ח, כי חמשת החושים הם שערים שדרך שם עובר כל דבר, חוש הראיה, שמיעה, ריח, דיבור, והמישוש. ושם צריך לשפוט משפט צדק, והאר"י השלה"ק שלזאת נאמר תיכף 'לא תקח שוחד' כיון שהאדם הוא נוגע וקרוב לעצמו לומר שדבר זה אין בו משום חשש שמירת העיניים, לזאת מזהיר הכתוב 'לא תקח שוחד', היינו מנפשך ומיצרך, שלא ישחדו את שכלך, להכריע את המשפט הישר. השופט הוא הנשמה, והשוטר הוא היראת שמים. הקב"ה אינו צריך להעמיד שוטר עם רובה, יראת שמים שבנפש האדם הוא עצמו השוטר, שמעורר את האדם, בכל מה שהנשמה אומרת לאדם שלא יעשה כך וכך, שהיא השופט, אזי בא השוטר מדת היראה ומעורר שא"כ יש להתפחד מהשי"ת דאיהו רב ושל"ט, וכן יראת העונש.

בעליה לרגל היו צריכים להראות את פנינו לפני ה', וצריך לזה הכנה דרבה וכ' האבן שלמה משמלו"א צוק"ל שבזה מובן סמיכת הפרשיות, דבסוף פרשת ראה למדנו על ג' פעמים בשנה יראה כל זכורך את פני האדון ה', יתן ה' שבעוד כמה שבועות נזכה בחג הסוכות להראות את פני ה' אלקינו, וכדרך שבא לראות כך בא ליראות, וכ' בעל הטורים בפסוק 'לראות את פני' דבספרי תורה הישנים היה כתוב באות פ' דתיבת פני פ' גדולה וכפולה, פ' בתוך פ', לרמוז על פנים בפנים, דכשם שבא לראות כך בא ליראות. שלא נתבייש להראות את הפנים. וכמעשה שהיה באחד ששלח את בנו לשייבה למרחקים לכמה שנים, וכשהגיע זמנו לביתו היה הבחור סופר את השבועות והימים מתי יזכה לראות את אביו ואמו, אמנם כמה ימים לפני הנסיעה היה ריב בין בני השייבה והכו זה בזה, ונתמלא פניו בחבורות ופצעים, ובא לפני האבן שלמה בבכיה, איך יסע לבית הוריו עם פנים כזה... [וכן אנו אומרים ביום א' דסליחות 'איך נפתח לפניך דר מתוחים, באיזה פנים נשפוך שיחים'] ושלח אותו לבית הרופא שימרח על הפנים כמה משחות ורפואות, שיוכל לסייע לבית הוריו. ודחה את הנסיעה בכמה ימים עד שיתרפא ויוכל להראות פניו.

כך כשהיה ביהמ"ק קיים והיינו עולים לרגל ג' פעמים בשנה, לא היינו יכולים להזכר בערב יום טוב, אוי איך אני נראה, שהרי זה לא משחק, היינו צריכים להראות את הפנים לפני השי"ת, כמו אותו בחור שחושב לפני הנסיעה איך אראה את הפנים לאבי ואמי, כך במשך השנה אנו אובדים את הפנים, וב' או ג' חדשים לפני העליה לרגל, היה האדם צריך לטהר את פניו בתשובה. כי הקב"ה מבקש מאיתנו 'הראיני את מראייך', אל תבא עם כובע על המצח, תראה לי את המצח. ואיך נוכל לטהר את המצח? לזאת סמכו ענין לו פרשת שופטים, מה שהיה היה, העיקר מכאן והלאה להעמיד שוטרים על חמשת החושים, להתלבש ביראת העונש ויראת הרוממות, לשמור הראיה והשמיעה והדיבור והמישוש, לחיות איזה תקופה במשקל ומשפט צדק, ולא יקח שוחד מיצרו, ולא יטה משפט שמספיק להתחיל לפני יום טוב, אלא מעכשיו להתעורר, צדק צדק תרדוף, למען תחיה וירשת את המתנות הגדולות אשר ה"א נותן לך.

(הגרמ"י רייזמן)

ואל השפט אשר יהיה בימים ההם (יז, ט)

ואפילו אינו כשאר שופטים שהיו לפניו, אתה צריך לשמוע לו. אין לך אלא שופט שבימיך (רש"י).

התורה ניתנה לחכמים שבאותו הדור, וכאותו מעשה ברבן גמליאל שקבע את יום הכיפורים ליום מסויים, ורבי יהושע חלק עליו, ורבן גמליאל גזר עליו שיבוא אצלו באותו יום במקלו ובתרמילו - וכך אכן עשה רבי יהושע (ר"ה כד ע"ב).

מעשה שהיה בוילנא בזמנו של הגר"א; בבית החייט שהיה שכנו של הגר"א התעוררה שאלה על עוף בערב שבת. שלח החייט את אחד מילדיו שילך לשאול את הגר"א, והגר"א הטריף את העוף. אשת החייט שלא ידעה על כך שבעלה שלח את אחד הילדים לשאול את הגר"א,

מספרים שאחד מגדולי ישראל בהיותו ילד, לימדו אותו בליל ה'ניטל' לשחק שחמט. לאחר שתיארו לו את כללי הצעדים של הכלים השונים, אמרו לו שיש כלל יסודי: לאחר שעושים מהלך אין דרך חזרה. א"א להתחרט. אמר: א"כ איני מוכן לשחק במשחק הזה, כי זה לא משחק יהודי. יהודי יודע שגם אם עשה מהלך שגוי ומוטעה, הוא יכול לחזור בתשובה.

הקב"ה אמר שמי שחטא יעשה תשובה ויתכפר לו. זהו שכתוב (תהילים קמז, יט) "מגיד דברו ליעקב", למה? כי "חקיו ומשפטיו לישראל", הקב"ה נתן לנו את התשובה שהיא דבר לא שכלי, ומדוע עשה זאת? כיוון שגם אנו עושים דברים לא שכליים "לא עשה כן לכל גוי ומשפטים בל ידעום" (שם כ).

(עלי ורדים)

לא תטה משפט לא תכיר פנים ולא תקח שחד כי השחד יעור עיני חכמים ויסלף דברי צדיקים: צדק צדק תרדוף למען תחיה (טז, יט-כ) פירש בספר בן איש חי, בהקדם דברי המדרש "כל דיין שלוקח שוחד אינו מת עד שיוורה צדק בהוראתו". בביאור המדרש מביא מפי הרב נ"א ז"ל, על מה שכתב התנא "ועתיד אתה ליתן דין וחשבון" ומהו דין וחשבון? שהנה, ברוב דיני התורה יש פלוגתא וכמה שיטות, ואלו ואלו דברי אלוקים חיים, אלא שנפסק ההלכה כדעת אחד הצדדים. וא"כ אם אדם מעוות את הדין, יכול עפ"י רוב לטעון שפסק בזה כאחד השיטות בסוגיא. לכן, כשמגיע לבי"ד של מעלה שואלין ממנו קודם כל מה ההלכה ומה הדין בכל דבר ודבר, ולאחמ"כ עושים עמו חשבון שאם פסק כן איך עיוות את דינו? וזה הפשט עושים עמו קודם "דין" שיוורה מה הדין בדבר זה, ואח"כ עושים עמו "חשבון" למה עיוות את דינו.

ואף גם כאן, כשחכם מקבל שוחד, ומפני השוחד פוסק כשיטה מסויימת בהלכה, מגלגל הקב"ה שיבוא לפניו מקרה דומה, ושם לא יקבל שוחד, ויפסוק לפי האמת, ואז נסתם טענתו שפסק כשיטה פלונית. וזה הפשט שכל דיין שלקח שוחד אינו מת עד שיוורה צדק בהוראתו הכוונה עד שיוורה את הצדק באותו מקרה ואז נתפס בעונו ממה נפשך. לפי"ז כתב הבן איש חי הביאור בפסוק הוא "ולא תקח שוחד וכו'" ואם תתריך את נפשך שאתה פוסק כאן כשיטה פלונית, תדע לך ש"צדק צדק תרדוף" במקרה אחר ששם לא תקבל שוחד הרי תפסוק כפי האמת וייתר תשובתך.

בעניין הזה מסופר, שבוילנא היו כמה עגלונים שבסוף עבודתם היו מתיישבים יחד לבלות זמנם בבית מרוח, יום אחד, תוך כדי דיבורם ולהגם עלה על הפרק הנושא של "עולם הבא", ונדברו ביניהם שהראשון מבניהם שמת יבוא לספר לחבריו מה עבר עליו.

ברבות הימים חלה אחד העגלונים, כשבאו חבריו לבקרו הזכירו לו את ההתחייבות שלהם, ואכן הבטיח שיבוא לספר. אחרי כמה ימים אכן שבק חיים לכל חי אותו העגלון. ביום ה"שלשים", הגיע אל חבריו בחלום, לשאלתם, מה נעשה בדינו אמר שהכל עבר בסדר, אלא שנסתם דינו מחמת ה"ויסקי", ומזהירים באזהרה חמורה שלא ישתו "ויסקי" ואז ירווח להם.

שאלו אותו, מה הבעיה ב"ויסקי", הרי היה לזה הכשר? ענה להם: כשהגעתי למעלה שאלו אותי לסדר יומי, ופירטתי להם, שאלו אותי למה לא השתתפתי בשיעור תורה? ולמה לא למדתי? עניתי, שכבר ניסיתי בצעירותי, ונוכחתי שזה מאוד קשה לשבת וללמוד, לכן לא למדתי. בהמשך השאלות, שאלו מה שתינו כשהיינו בבית המרוח, ועניתי שהכל היה עם הכשר כדת. ואז שאלו אותי מהם המשקאות אותם שתיתי, ומניתי אחת לאחת את כל הסוגים: יין, בירה, וכו' וכשאמרתי ששתינו גם "ויסקי", שאלו אותי איך שתיתי ויסקי? הרי זה מר!?! עניתי להם שהם לא מבינים ב"ויסקי" כי רק בהתחלה זה מר וקשה אבל כשמתרגלים זה מתוק ביותר!

אמרו לי, א"כ, נפסק דינך לגיהנום? למה? שאלתי, ענו: כי עכשיו הרי אמרת שהנך יודע שישנם דברים שבתחילה הם מרים וקשים אבל כשמתרגלים זה נהיה מתוק ביותר! א"כ היה לך להתרגל וללמוד כדי שיהיה לך מתוק ביותר!

(ציוני תורה)

ולא תקח שחד כי השחד יעור עיני חכמים

אחד משופטי בית המשפט אמר פעם למשגיח ר' מאיר חדש: התורה אמנם אסרה שוחד אבל אני כזה נקי מרומם ואוביקטבי שגם כשנותנים לי מליון דולר אני פוסק רק את האמת, אמר לו ר' מאיר חדש אני מאמין לך, אבל תדע שזה לא בא מנקיות הנפש אלא משפלות הנפש, אין לך

ימים ספורים קודם לכן, בחול המועד פסח, היתה ברית בני ברק לנכדו של רבי שלום, כאשר המשגיח היה הסנדק, אבל רבי שלום לא השתתף בברית. כאשר נכנס אל המשגיח לקבל את ברכתו, שאל אותו המשגיח: "הרי היתה לפני כמה ימים סנדק ברית לנכד שלכם, ואיך יתכן שהזיידע לא הגיע לברית?"

השיב רבי שלום: "היה לי כאב רגליים, והייתי צריך לנוח קצת". שאל אותו המשגיח: "היה לכם כאב רגליים? אם כן כיצד אתה עומד כעת לנסוע לאמריקה, הרי אתה צריך לנוח?"

שמע זאת רבי שלום, נפרד מהמשגיח, שב לבית בתו, שם המתינה לו הרעבעצין שליוחה אותו לבני ברק, נטל את המזוודה, ואמר לה שחוזרים לירושלים הביתה. הרי המשגיח אמר שצריך לנוח.

היא שואלת אותו: "הרי הכל מוכן לנסיעה!?" והוא משיב לה: "המשגיח אמר..."

רבונו של עולם, שמעתם כזה דבר? אני לא יודע מה אתם הייתם עושים, אבל אני יודע מה אני הייתי אומר למשגיח: "רבי, ברוך השם, עבר לי הכאב רגליים, אחרת לא הייתי יכול להגיע, ואני חש בטוב ויכול לנסוע לאמריקה."

אבל רבי שלום לא אומר הסברים. אם הוא שומע מהמשגיח שצריך לנוח, אז הוא נוסע בחזרה לירושלים!

זמן לא רב לאחר מכן, הוזמן רב שלום להיות סנדק בברית שהתקיימה בטלזסטון. מגיע רבי שלום לברית, והנה הוא פוגש שם את אותו גביר, איליו תכנן לנסוע לאמריקה. הגביר הזה היה בארץ עוד לפני פסח, ואם רבי שלום היה נוסע לאמריקה, הוא כלל לא היה פוגש אותו!

מבהיל ומרעיד. מוראדיגע התפעלות. אם לא היה שומע לקול המשגיח הוא היה נוסע לאמריקה לחינם.

אבל זה עדיין לא הכל. רבי שלום סיפר כי ברגע שבוטלה הנסיעה לאמריקה, הרי נותר לו זמן פנוי, והוא 'התישב' מיד לכתוב את ה"לב אליהו". ואני אומר לכם: אם לא זה שרבי שלום ביטל את נסיעתו, לא היה יוצא ה"לב אליהו" לעולם!

אוי, למשגיח היו עיניים, אתם שומעים מה זה אמונת חכמים? מה זה לשמוע לדברי חכמים?

(יחי ראובן)

תמים תהיה עם ה' אלקיך (יה, יג)

התהלך עמו בתמימות ותצפה לו ולא תחקר אחר העתידות אלא כל מה שיבא עליך קבל בתמימות ואז תהיה עמו ולחלקו (רש"י)

העולם מתנהל סביבנו במהלכים שאינם תמיד ברורים ומחוזרים לנו, אין לנו יודעים מדוע "צדיק - רעע לו", או, לחלופין, משום מה "רשע - וטוב לו"? וחידות סתומות ובלתי פתורות מעין אלו הן מנת חלקנו מדי יום ביומו.

תמים תהיה - מצוה עלינו התורה, התהלך עמו בתמימות - מבאר רש"י, ובכך מדריכים אותנו לשוח את קומתנו לפני אלקי השמים והארץ, לא לדרש במפלא מאתנו, לדעת שכל מה שבא עלינו לטובתנו הוא, ולקבל זאת בתמימות.

אמונה תמימה על אף הקושי

אמונתנו מיוסדת על כך שהמצוות תבאנה על האדם שכן טוב, ואילו העברות תבאנה על ראשו את ההפך מזה. ואף על פי שפעמים אנו רואים שלצדיק רע ולרשע טוב, עלינו לדעת בברור שהעולם מתנהל בצדק ובידור.

וכבר צעק חבקוק הנביא (חבקוק ב, א): "על משמרת אעמדה", ופרש רש"י: "עג עוגה חבקוק ועמד בתוכה ואמר: 'לא אזוז מכאן עד שאשמע מה ידבר בי על שאלתי זאת, למה הוא מביט ורואה בהצלחתו של רשע ומה אשיב אל הבאים להתוכח לפני'".

והקב"ה ענה לו (שם ד): "וצדיק באמונתו יחיה", כלומר: יכול אתה לשאול שאלות ולהקשות קשיות. לעתים תקבל תשובה, ולפעמים לא תצליח להבין - אבל תמיד עליך לדעת שהקב"ה עושה את הטוב והנכון ביותר, ולא לנסות לחקור ולהבין מעשי קל.

רבה של ירושלים, רבי יוסף חיים זוננפלד, נהג לרקוד בשמחת תורה יחד עם הילדים. אחד מאלו שזכו לרקוד ב'הקפות של הילדים' היה הילד אברהם ברגמן, אשר בסוף ימיו ספר את המעשה הבא:

באחת השנים, לאחר שסיים רבים יוסף חיים לומר את "אין כאלקינו" נגש אליו אברמ'לה הקטן, ובבישנות אמר: "רבי יש לי קושיא חמורה על הסודור..."

ליטף רבי יוסף חיים את לחיו ואמר ברוך: "שאל בני".

"מדוע אומרים קודם 'אין כאלקינו, אין כאדוננו', ולאחר מכן שואלים 'מי כאלקינו? מי כאדוננו?', לכאורה היה מתאים יותר לשאול קודם, ורק לאחר מכן להשיב?".

"ילד נבון, חיך אליו הרב, "אמשול לך משל שעל ידו תבין: כאשר אדם נכנס למערה ענקית הוא נתקל בחשכה מוחלטת. לכן מי שרוצה להכנס למערה וגם לזכות לצאת ממנה בבוא העת, צריך לעשות לו בדרכו סימנים בדמות אבנים גדולות, עמודים יצוקים וכיוצא בכך, וכשירצה לצאת יוכל להעזר בהם".

"לעומת זאת, השוטה אינו חושב על המחור ואינו מכין לעצמו סימנים - אלא נכנס במהירות מבלי להשיג, ורבים הסכויים שהוא יתקל בקשיים רבים, בשעה שיתעה ויאבד את דרך המלך. וכבר קרה שאנשים כאלו אבדו את דרכם ומתו ברעב".

"הסימנים הללו הם הבטחונות שבידי האדם, ובזכותם יצליח לצאת מבלי לטעות בדרך ולשרוד את נפתולי החיים".

"אף אנו, ההולכים בדרכי החיים, חייבים לסמן סימנים שיסיעו לנו בהליכה הסלולה מדור לדור. הסימנים הללו הם ההצהרה הברורה: 'אין כאלקינו, אין כאדוננו'. רק לאחר שקבענו אותם במסמרות של ברזל, יכולים אנו לצאת בשלוה לדרך, ולנסות להבין 'מי כאלקינו, מי כאדוננו', שכן שאלות מסוג זה, מבלי קביעת האמונה עמוק בלבנו, מסוכנות הן".

לאחר מכן הביט רבי יוסף חיים באברמ'לה ברגמן במבט חודר ואמר לו: "רואה אני, כי עתיד אתה בעוד זמן מה לעזוב את ירושלים, ובמשך שנים רבות לא תהיה כאן. אל תשכח להציב לך סימנים בדרכך, כדי שחלילה לא תסטה מן הדרך". הוא נאנח לרגע ואחר שנה: "אל תשכח..."

ימים חלפו, אברמ'לה הצעיר בגר והיה לאיש, הוא נקלע לאירופה ושהה בה במשך כל שנות הזעם, ומוראותיה של השואה הנוראה חרוטים בבשרו. במהלך השנים הללו עמד לא פעם בפני נסיונות מרים. היאוש הנורא הביא אותו להעדיף את מותו מחייו. אך בכל פעם כזו, עלתה במוחו אותה תמונה של רבה הישיש של ירושלים העומד ומסביר לו, כדבר איש אל רעהו, אודות הסימנים שחייב הוא להציב לעצמו בדרכו.

בזכות אותם סימנים, ובכוחה של האמונה הברורה שבערה בי "אין כאלקינו, אין כאדוננו" - ספר ברבות הימים - החזקתי מעמד. רבי יוסף יעבץ, שגלה עם גולי ספרד, שכתב שאל מול הנסיון הגדול בספרד, אשר העמיד לכל אחד את הבררה בין גרוש לבין התנצרות, הצליחו חלק לעמוד בגאון, בשעה שאחרים לא הצליחו, וקבלו עליהם למראית עין את דת הנצרות.

והנה, באורח פלא התברר, כי דוקא האנשים הפשוטים, אשר בקושי ידעו לומר תהלים, אולם אמונתם היתה יצוקה על יסודות איתנים - הצליחו שלא לפול, עזבו הכל מאחוריהם ויצאו לגלות, ואילו החכמים האנשים העשירים והפילוסופים נותרו בספרד, כשחלקם מצליחים לעמוד בנסיון וחלקם לא. שכן מי ששואל "מי כאלקינו", כבר מכניס עת עצמו לסכנה של אמונה, והמשובח ביותר הוא לעמוד ולומר "אין כאלקינו!"

קוזאק חשוב, אשר הגיע לדרגה של שר בממשלת הצאר, רכש לעצמו סוס מיוחס מגזע תרשישים, הישר ממצרים, בעל תעודת יוחסין של עשרה דורות אחרוניים.

מאמץ רב היה כרוך בהעברת הסוס לרוסיה, אולם השר לא נרתע מן הקשיים, ולבסוף הצליח להביאו, עמד ורחץ וקשט אותו בתכשיטים יקרי ערך.

באחד הימים נאלץ לנסוע לעיר אחרת. לקח אתו השר חיל ופקד עליו שהוא יהיה ממונה על שמירת הסוס בלילה, כאשר הוא עצמו יפרוש לשנה.

כשירד הלילה והשר עמד לפרוש לשנה, הוא הזהיר את החיל שלא ירדם, והציע לו שינסה לחשוב בשעת הארוכות הבאות מחשבות פילוסופיות.

הקוזאק נרדם מיד, אולם כעבור שעתים התעורר בבהלה. "מי יודע אם לא נרדם החיל?" הרהר וקפץ מן המטה.

הוא מצא את החיל ערני לחלוטין. "על מה אתה חושב?" שאל אותו. "כאשר דופקים מסמר בעץ נהיה בו חור", גילה לו החיל את צפונות לבו, "ומהרהר אני להיכן הלך העץ שהיה קודם לכן בתוך החור?". "המחשבות הללו חשובות ביותר", החמיא לו הקוזאק, "המשך הלאה ועשה חילו!"

היא נפטרה... ככה, מדלקת קרום המוח, בחטף... האם יש ליהדות משהו לומר בענין הזה?"

"לא כתוב בתורה מה לומר", הסביר האברך, "אבל עצם העובדה שהגעת ממרחק אל אחיך, על מנת להיות ביחד אתו, מעודדת אותו, תומכת בו בשעותיו הקשות ומשמשת עבורו משענת. אם בכל זאת אתה חש צורך לומר משהו, אמור לו כי אנו מאמינים שמאומה לא מתרחש בעולם מעצמו, אלא הקב"ה הוא מנהל את הכל, לא דלקת קרום המוח או מחלה כזו או אחרת בכוחם להמית אדם, אלא זוהי החלטה בלעדית של בורא העולם, ואנחנו מאמינים שזו ההחלטה הטובה ביותר. כך בדיוק צריך לקרות".

"תוכל להסביר לי יותר, למה אתה מתכוון?", מבט מבקש היה בעיניו בשעה ששאל.

האח והמכונני לא נראו באופק, והאברך, אשר בתחילה לא העלה על דעתו שיאלץ להמתין כל כך הרבה, נאות להסביר.

"שים לב, כאשר נכנס לקוח לחנות בטוקיו, ומבחין שיש לו את כל מה שהוא צריך, האם מעלה הוא על קצה דעתו, שהמנהל יושב בסינגפור? ודאי שלא, אולם אתה יודע את האמת, אתה הוא מנהלה של החנות, וכל הקניות והמכירות מופיעות אצלך על המסך בבית, ולפי זה אתה מחליט מה להזמין, מה לקחת, את מי לשלוח ולהיכן".

"הבט לרגע החוצה" - המשיך - "המוני מטוסים ממריאים ונוחתים, כיצד יתכן שהם אינם מתנגשים זה בזה? בגלל מגדל הפקוח... שם נותנים הוראות מי ינחת ומי יעלה, ומנהלים את שדה התעופה כולו".

"גם מי שאינו יודע על קיומו של מגדל פקוח, אינו יכול לומר שאין מגדל כזה... לפיכך, כאשר מתעוררות לאדם שאלות או קושיות, מותר לו לשאול, אולם גם אם לא יקבל תשובה, עליו לדעת שהכל מנוהל בדקדוק מופתי בידי הבורא יתברך, ואף אם אין כרגע תרוץ ברור, אמונתנו התמימה מחייבת אותנו להמשיך להכניע לפני הקב"ה מבלי הרור ופקפוק, חלילה".

"בצעירותי" - נזכר לפתע בארי - "בהיברו סקול למדו על זה, נדמה לי שאפילו קראו למה שאתה אומר בשם מסוים...".

"אולי השגחה פרטית?", נסה האברך את כוחו.

"כן, כן, כך בדיוק, השגחה פרטית!".

"אספר לך ספור מענין אודות השגחה פרטית, אותו שמעתי זה עתה בנסיעתי לארץ ישראל:

ארגון תשובה גדול קיים סמינר בסוף שבוע, וכל הרוצה לבוא - הוזמן ליטול בו חלק. בין המשתתפים היה בחור שחום עור שישב בשקט והאזין לכל ההרצאות, לאחר מכן נערכה במקום תפלת ליל שבת, ולאחריה הוזמנו אלו שרצו בכך להשתתף גם בסעודה.

אחד המארגנים הבחין כי הבחור הצעיר עומד מן הצד ומהסס אם להצטרף לסעודה או לא, הוא נגש אליו, הניח יד על שכמו ואמר: מה דעתך להצטרף אלינו? מתוכננת לנו סעודה טעימה, שפע שירים, שיחות מעניינות וגם הזדמנות להכיר עוד חברים חדשים!

"אמור לי" - הגיב הבחור - "במהלך התפילה הבחנתי ששרו כאן איזהו שיר מענין, הוא התחיל במילים 'לכה דודי', אהבתי מאד את הניגון, האם בסעודה אתם מתכננים לשיר אותו שוב?"

"אם תשובה חיובית תעזור לך להחליט שאתה בא, אין בעיה - נשיר 'לכה דודי' בסעודת ליל שבת".

והבחור, נענה להזמנה והגיע.

למחרת, לאחר תפילת שחרית, שוב הוזמן הציבור להשתתף בסעודה, ושוב הבחין אותו מארגן בהיסוסי הבחור.

הוא מהר לגשת אליו.

"לא נעים לי" - אמר הבחור - "אבל האם גם היום אתם מתכוונים לשיר 'לכה דודי'?"

"אפשר לשיר" - הסכים המארגן, והבחור שוב מצא את עצמו משתתף בסעודה ומתמוגג על הניגון.

לקראת סעודה שלישית שוב חזרה על עצמה הבקשה, ושוב התמלאה משאלתו של הבחור.

כשהסתיימה השבת, ישב המארגן לשיחה אישית עם הבחור.

- "איך קוראים לך?" התענין באדיבות.

- "מוחמד פארוק".

- "מוחמד?", איש הצות הנדהם הזדקף במקומו. - "אתה יהודי?"

- "כן, בהחלט, למרות שאינני דתי בכלל".

- "אם כן, א-הם, כיצד קבלת שם כזה?"

כעבור שעותים שוב הגיע, הוא מצא את החיל יושב ומהרהר עמוקות, "במה תטריד את מוחך כעת?" התענין.

והחיל משיב: "כשאוכלים בייגלה עם חור, נעלם החור תוך כדי האכילה, ואני מתיגע לדעת להיכן נעלם החור?"

"מחשבות שכאלו!", התפעם השר, "עוד תזכה לקבל העלאה בדרגה, "המשך הלאה!"

שעותים נוספות חלפו, ושוב חוזר השר להתענין בערנותו של החיל. קמטים במזחחו של השומר מעידים על מאמץ מחשבתי רב, ובענין רב הוא נגש ושואל: "מה עכשו?"

"כעת", השיב החיל, "אני עסוק במחשבה חשובה ביותר, מתפלא אני כיצד יתכן שאני עומד פה כבר כמה שעות, ובכל זאת גנבו את הסוס?"

עמד על כך החדושי הרי"ם (הובא בספר פרחי רש"י): זהו סופו של העוסק במחשבות פילוסופיות, סופו שיגנבו לו את האלקים שלו מתחת ידיו, שכן מחובתו של האדם להתהלך עם אלקיו בתמימות, ורק לאחר שהאמונה נטועה בו היטב, יכול הוא לנסות להבין על מה ולמה. יש מקום לפילוסופיה ביהדות, אנו מוצאים את הרמב"ם שואל במורה נבוכים שאלות פילוסופיות רבות, אולם כל מקומה של הפילוסופיה הוא רק אחרי האמונה התמימה.

כניעה בפני הוראותיו של 'מגדל הפקוח'

כאן המקום להוסיף כי יש הנוטים להפוך את המצוות לסגולות: זו סגולתה לשמירה, זו מביאה לעשירות, האחרת לזרע של קימא, ועוד כהנה וכהנה. אולם לא זוהי דרכה של תורה.

הקב"ה מצוה אותנו להתהלך עמו בתמימות, מבלי לחקור אחר העתידות ומבלי לתור אחר 'חכמות' באמונה, עלינו להניח את ה'מושכות' בידי מי שאמר והיה העולם, ולהכניע את עצמנו בפני ידו המכוננת את העולם.

שיעור מאלף בענין זה ניתן לאברך חסידי, בשובו לביתו מחתונה משפחתית בארץ ישראל, ומעשה שהיה כך היה:

מטוסם נחת בנמל התעופה בדנבר, ואחיו הצער של האברך בא לקבל את פניהם. אף אחד מהם לא הכיר את שדה התעופה שם, ובעוד הם משתרכים עם מזוודותיהם, הציע האח שהוא ימהר אל הרב שחנה בחניון, ובעוד זמן קצר יבוא לאסוף אותם.

האברך, ר' לייזר קאסין שמו, המתין לו במקום שקבע - אולם הדקות חלפו בזו אחר זו, והאח איננו.

תוך כדי המתנתם נגש אליהם אדם לבוש חליפת ספורט ונעלי ספורט אפנתיות, בעל ארשת קדורנית משהו ובקש: "כבוד הרב, האם אוכל לשאול משהו?"

כנראה שאין אדם בכל נמל התעופה שנראה רב יותר ממני - הסיק האברך והנהן בראשו, "בשמחה, מה רצונך?"

האם אפשר ללכת לנחם אבליים בבגדים הללו או שעלי ללוש חליפה?"

"אין הלכה כיצד צריך להתלבש כשבאים לנחם אבליים", אמר האברך, "הנך יכול ללכת כך, זה בסדר גמור".

"ולתגלח מותר לי?" - הוסיף האיש להקשות.

"אין בעיה להתגלח, רק לקרובים בדרגה ראשונה אסור".

ר' לייזר, שרצה לגרום לאוירה נעימה יותר, הושיט את ידו: "שמי לייזר קאסין מבורו פארק, ומי אתה?"

"אני בארי סנגר, מוצאי משיקאגו, אבל בשבע שנים האחרונות אני מתגורר בסינגפור. יש לי חברה גדולה יצור בגדי ספורט עם סניפים בטוקיו, סינגפור ושיקאגו. הבסיס שלי הוא סינגפור, ולכן אני גר שם כעת".

ר' לייזר התענין אם קימת קהילה יהודית כלשהי בסינגפור, ובארי ספר על קהילה קטנה, המורכבת ברובה מאנשי עסקים כמותו, המשתדלים לעשות מה שהם זוכרים מזכרונות ילדותם ב'היברו סקול'.

"אני משתדל להתפלל ככל יכלתי", אמר בארי, "אבל מעולם לא למדו אותי לנחם אבליים".

"מה קרה? מי נפטר?" ניסה ר' לייזר בעדינות מתבקשת.

"בת אחי הגדול, בת שש בסך הכל... נפטרה בפתאומיות מדלקת קרום המוח... הם בשיקאגו... ורק קודם קבלתי את ההודעה... לא אספיק כבר להגיע להלויה, אבל אל בית אחי אני מוכרח להגיע, כדי לנחם, ואני עולה כעת על טיסה לשיקאגו..."

"סליחה, כבוד הרב, באמת סליחה, אבל... אפשר אולי עוד שאלה קטנה? כיצד מנחמים במקום כזה? הלא הילדה היתה טובה... ופתאום

- "אבי ערבי, אבל אמי יהודיה. ואם אינני טועה, פרושו של דבר שגם אני יהודי".

- "כן, זה נכון. אבל האם אתה בטוח שאמך אמנם יהודיה?".

- "אמי ספרה לי שמוצאה ממשפחה יהודית. בצעירותה היתה מרדנית, ולא רצתה שום קשר עם היהדות או עם משפחתה. כאשר ספרה לסבי ולסבתי שהיא מתכוננת להנשא לערבי, הפצירו בה לעשות טובה אחרונה למענם. הם בקשו ממנה לגשת לבית העלמין העתיק בצפת, ולהצטלם ליד קברו של אחד מאבות המשפחה שלנו. אותו סבא רחוק היה רב גדול שחי לפני הרבה שנים, וסבי וסבתי נהגו ללכת ולהתפלל על קברו, בכל עת שהיו זקוקים לעזרה כלשהי.

אמי החליטה שזו בקשה קלה לבצוע, ולכן הסכימה. התמונה שלה נמצאת אתי כאן".

מוחמד הוציא מכיסו תמונה מרופטת והראה אותה למרצה. "הצעירה שבתמונה - זו אמי, לפני שנשאה לאבי. היא עומדת סמוך לקברו של אבי המשפחה שלנו. אולי תוכל לפענח את הכתוב המופיע על המצבה, ולומר לי מי הוא היה?".

המרצה בחן את התמונה ולא האמין למראה עיניו. הוא הכיר היטב את הכתוב על המצבה הידועה: "רבי שלמה אלקבץ" - מחבר 'לכה דודי'! מוחמד הסכים להשתתף בסמינרים נוספים, ולא חלף זמן רב עד שקבל על עצמו באמת ובתמים עול תורה ומצוות.

"רואה אתה" - סיים החסיד את סיפורו המפעים - "כך מתנהל אדם המכופף את עצמו למגדל הפקוח' ויודע כי ישנה בעולם השגחה פרטית על כל אחד ואחד, השומרת ועוקבת אחר כל צעדיו..."

בארי היה נרגש מאד, הוא הודה נרגשות לר' לייזר: "אין לך מושג, רבאיי, כמה עזרת לי! אני מצטער, אבל כעת עלי לעזוב כדי שלא אפסיד את הטיסה", ונפרד ממנו לשלום.

ר' לייזר הציץ בשעונו. חצי שעת המתנה חלפה, ועדין אחיו הצעיר אינו נראה באופק עם מכוניתו! בני משפחתו היו דאגים - מי יודע אם לא קרה לו משהו, חלילה?

אך חיוך רגוע היה נסוך על פניו של ר' לייזר. "אין צורך לדאוג" - אמר להם - "הקב"ה משגיח גם עליו וגם עלינו בהשגחה פרטית". רגעים ספורים לאחר מכן, פסע האח הצעיר למולם. הוא התנצל על האחור, וספר כי התקשה למצוא את המפלס שבו חנה ונאלץ להסתובב הלך ושוב, במשך מחצית השעה... כשבכל פעם השוטרים אינם מאפשרים לו להכנס...

רטט של התרגשות חלף בגבו של האברך, הוא מיהר לברר היכן הטיסה לשיקאגו, וחפש אחר בארי שעדיין עמד והמתין לתורו: "דברנו על השגחה פרטית, הלא כן?" - אמר לו כשהבחין בו - "מה דעתך על כך שאחי הלך להביא את הרכב, ובמקום שהענין יארך לו דקה הוא התמשך על פני חצי שעה תמימה, בה הספקתי לדבר אתך... וברגע שהלכת הוא בא... וכי אין זו השגחה פרטית מופלאה!?!..."

בארי הנרגש הניח את מזודתו, אחר הליט את פניו בידיו ופרץ בבכי. הנה כי כן, ב"מגדל הפקוח" שלנו מוחלטות כל מיני החלטות ומוכרעות כל מיני הכרעות. פעמים אדם שואל "מדוע?" ואינו זוכה לקבל על כך תשובה, ופעמים שהתשובה כה ברורה ומחזורת, כפי שזכה לה אותו אברך...

שלומה של מלכות שמים

הגמרא אומרת (עבודה זרה ד ע"א): "מה דגים שבים כל הגדול מחברו בולע את חברו, אף בני אדם אלמלא מוראה של מלכות כל הגדול מחברו בולע את חברו, והיינו דתנן רבי חנינא סגן הכהנים אומר הוי מתפלל בשלומה של מלכות שאלמלא מוראה של מלכות איש את רעהו חיים בלעו".

מבינים אנו, שאם לא היה מורא מלכות בעולם, היה כל אחד 'אוכל' את השני, אולם לכאורה קשה מדוע לגבי הדגים נאמר: "כל הגדול מחברו בולע את חברו", ולגבי האנשים לא כתוב ש"אדם גדול היה אוכל את הקטן", אלא "איש את רעהו"?

אלא, שבאה הגמרא ומחדשת שבני אדם הנם גרועים יותר מבעלי החיים, שכן בעוד אצל הדגים רק הגדול אוכל את הקטן, בני האדם היו אוכלים גם את החברים שלהם...

רבי חיים מוולוז'ין מבאר שגמרא זו רומזת למלכות שמים: "הוי מתפלל בשלומה של מלכות", צריך האדם להתפלל על שלומה של מלכות שמים. וכונת הדברים היא, שכאשר אדם נמצא בצרה, הוא מרגיש את עצמו מסכן ופונה לקב"ה שיושיע אותו, אולם עליו לדעת כי בשעה שאדם מישראל סובל, שכינה אומרת: "קלני מראשי קלני מזרועי" (סנהדרין פ"ו, מ"ה), בבחינת "עמו אנכי בצרה" (תהלים צא, טו), ולפיכך כאשר עומד האדם ומתפלל להושע מצרתו, מן הראוי שיתפלל גם על הקב"ה ועל השכינה הנמצאת עמו בצרה!

רבי משה בצלאל, אחיו של האדמו"ר מגור, בעל ה"אמרי אמת", נראה במחנות ההשמדה בשואה כשהוא שמח.

כשהבחינו בכך הסובבים אותו, הם פנו אליו ושאלו אותו אם לא אבד, חלילה, את שפיות דעתו מן הצרות הנוראות, שכן איך יתכן שאדם הולך בתוך זוועות נוראות שכאלו, ועדיין מחייך?

נענה רבי משה בצלאל ואמר, שמאחר שכתוב "עמו אנכי בצרה", ובשעה שאדם מישראל מצטער שכינה מצטערת עמו, הוא מנסה למנוע את צער השכינה ולכן משתדל להיות שמח... כזו היתה דרגתו באותן שנות אימה אינמות, תחת להט החרב המתהפכת!...

אולם את דברי הגמרא הללו ניתן לפרש גם בדרך שלישית, הנוגעת לענייננו:

"הוי מתפלל בשלומה של מלכות", יהודי צריך כל חייו להתפלל ולשאוף, שמלכות ה' אצלו תהיה שלמה, ולעשות כל מאמץ כדי שאמונתו באלוקיו תהיה אמונה אמיתית ותמימה.

וכל זאת, משום "שאלמלא מוראה... איש את רעהו חיים בלעו", על אף שמלכות בני אדם נועדה למנוע מצב של "איש את רעהו חיים בלעו", המציאות מוכיחה כי עדיין קיים פשע בעולם, ורק מי שמלכות שמים שלמה בקרבו ומקום שיש בו יראת אלקים - מצליח לשמור על עצמו שלא להדרדר ולחטוא.

יראת ה' היא אוצר

מושג כלשהו אודות יראת שמים אמיתית של גאוני הדורות, אנו מוצאים בספור מופלא שארע לרבי ברוך בער מקמניץ בתקופת מלחמת העולם הראשונה.

בשנות המלחמה גלתה הישיבה לקרמנצ'וק ולאחר שנרגעו הרוחות, חזרו כולם דרך וילנא לקמניץ.

באחד הימים נכנס חתנו של רבי ברוך בער לביתו, ומבט קצר על פני חמיו הספיק לו כדי להבין שמהו איום ונורא התרחש. - "רבי'ה, מה קרה?", חרד לקראתו.

- "נכשלת", השיב לו ר' ברוך בער, "נכשלת בגזל והכשלת את העולם באשת איש". - "מה זאת אומרת?" השתומם החתן למשמע הדברים

החמורים. ר' ברוך בער ספר, כי הוא נגש להוציא ספר כלשהו מן הארון, ולפתע הוא מבחין שספר זה שייך לבית הכנסת בקרמנצ'וק, והשתררב בטעות לתוך הספרים, כלומר היה כאן גזל של ספר. אולם לא זו בלבד, אלא כששב מקרמנצ'וק דרך וילנא, צרפו אותו לבית דין לכתובת גט, ומאחר שהוא פסול לכך משום היותו גזלן, נמצא שהוא הכשיל את העולם באשת איש... "ככה?", נרגע החתן, "הספר הלא נמצא כאן בטעות, לא היה כאן גזל!", אולם כל דבריו לא הצליחו להשקט את ר' ברוך בער, אשר יראת השמים שבערה בקרבו התלהטה ורתחה על הגזל ועל הכשלת העולם באשת איש, וכל נסיונות המשפחה להשיב את רוחו עלו בתוהו... לפתע, באחת, הוא נרגע, ורוחו הסוערת שקטה, נראה היה כי אבן גדולה נגולה מעל לבו, והוא מיהר להסביר לבני ביתו, שהוא נזכר כי בנסיעה מקרמנצ'וק לוילנא התנפלו עליהם רוצחים וכמעט הרגו אותם.

באותה שעה - ספר רבי ברוך בער - זוכר אני בודאות שעשיתי תשובה, נמצא שעוון הגזל כבר נמחל, ורק נותן לי להשיב את הספר למקומו, והגט שכתבתי לאחר מכן, איננו פסול...

כשאדם זוכה לחוש ביראת שמים מעין זו ומלכות שמים אצלו תמימה ושלמה, הוא יזכה שלא להכשל ויצליח לעמוד בנסיונות שמזמן לו הקב"ה בחייו, וככל שיצליח יותר ויותר לטעת בתוך לבו את האמונה הצרופה בבורא העולם, כך גדלים הסכויים שתחום ה"בין אדם לחברו" שלו יהיה במצב טוב יותר.

שכן הפחד והיראה מפני היודע כל מעשי בני אדם וכל מחשבותם, והאמונה הצרופה בכך ש"אם יעשה המצוה יצליחנו שכרו, ואם לאו יכריתנו ענשו, הכל בגזרת עליון" (רמב"ן שמות יג, טז), הם המעצורים בפני כל דבר שאינו טוב.

הדרך שתסיע לאדם להגיע לכל אלו היא דרך התורה. כדגים, אשר כל חיותם מתאפשרת רק במים, כך חיות בני האדם מתהווה כל עוד מחוברים הם לתורה, וככל שאדם קרוב יותר אל התורה - יש בו יותר כוחות להתרחק מן הרע.

ולואי ונזכה להדבק בתורה, לקנות בלבנו את היראה ולהגיע לדרגה הגבוהה של "תמים תהיה עם ה' אלוך"!

(ומתוק האור)

"תמים תהיה"

"תמים תהיה עם ה' אלקיך" (דברים יח, יג). בכלל זה מה שאמר דוד המלך: "כל מצותיך, אמונה. שקר רדפוני, עזרני" (תהלים קיט, פו). ופרש המלבי"ם: יסוד כל המצוות שיאמין במצוה ובמצוותיו ולא יחקור עליהן ולא יסבור בהן סברות, רק יעשו באמונה. ורודפי דוד אמרו ששקר הדבר,

אלא יש לחקור ולהתפלסף על עניני המצוות, ורדפוהו על השקפתו זו, ובקש עזרה והצלה מהם.

וזו היתה תוכחת שמואל הנביא לשאול המלך: "נסכלת, לא שמרת את מצות ה' אלקיך אשר צוך" (שמואל א יג, יג). ופרש המלבי"ם: במה שחשבת להתחכם בשכלך על דבר ה', באמת נסכלת במה שלא שמרת מצוות. כי לא היה לך לפרש פרושים ולסבור סברות, רק לקיים בתמימות כדבר הנביא.

כי עלינו לדעת, שהקדוש ברוך הוא קורא הדורות מראש, וידע כל המצבים והחשבוניות, ועל מנת כן ציוה. ואין לנו להתחכם וסבור סברות, אלא לקיים בתמימות צויו, והולך בתום ילך בטח. ולסבא [מנובחרדוק] זצ"ל היה על כך ספור מאלף.

המלך קרא לשר האוצר. אמר לו: "מזה זמן רב מתנהל משא ומתן על הורדת מכסים להגברת הסחר המשותף עם המדינה הסמוכה, והבשיל לקראת חתימת הסכם. סע לבירת המדינה ותחתום על ההסכם שהתגבש. אבל הוראה אחת לי: יערכו שם נשפים ומסיבות לכבוד ולכבוד הארוע, אל תגרר להתערבות על שום דבר שבעולם!"

שר האוצר נפגע: "וכי חשוד אני בעיני המלך כמהמר כפיתי? מימי לא התערבתי, על שום דבר וענין!"

איני חושד בך, ואני מקוה ובטוח שתביא כבוד לממלכה. אבל יודע אתה, התושבים שם חובבי הימורים והתערבויות, אל תגרר ותסחף!"

הבטיח, למרות שהדרישה נראתה לו מיותרת ואפילו פוגעת. נסע למדינה הסמוכה והתקבל בכבוד מלכים. החוזה נחתם בטכס רב רושם, ולאחריו הזמינו עמיתו שר האוצר למשתה שרים שנערך במיוחד עבורו. כטוב לב שר הבטחון ביין, הרים כוס נוספת לברכה: "אני שמח שכלכלות שתי המדינות יתאחדו. למרות שחברי שר האוצר ניהל את המשא ומתן בסודיות, הייתי מעודכן בכל פרטיו. לא ממנו, אלא ממרגליו במדינה הסמוכה! הם שתולים בכל עמדה, גם במשרד האוצר" –

"לא יתכן!" התפרץ שר האוצר, נפגע עד עמקי נשמתו. מרגל, בלשכתו? מוקף הוא ביועצים מהימנים, אי שמהם אינו מועל באמונו! הביט סביבו, וראה פרצופים מגחכים, לועגים לתמימותו. גם הוא היה מבוסס, והיין עלה לראשו. "תוכיח!" התריס בפני זר הבטחון המבודח. "זו עלילת שוא!"

החיוכים התרחבו לנוכח זעמו, והבעירוהו שבעתים.

שר הבטחון נענה לאתגר: "להוכיח? הרי לא אסגיר את האיש שלנו בלשכה. אבל הנה, יש לי הוכחה. מה תאמר לך שידוע לנו, שיש לך כתם לדה אדמוני בצורת כוכב מחומש? אה?!"

מלמול של הפתעה ליוה את דבריו.

"הנה ההוכחה שהויליכוך שולל!" צהל שר האוצר. "אין לי שום כתם לדה!"

תדהמה.

אבל שר הבטחון נשאר זחוח: "יש, ואני מוכן להתערב אתך. מאה אלף רובלים מול אלף מארקים!"

האוריה היתה מחושמלת.

"מוסכם!" הכריז שר האוצר. אם היה מתחמק, היו לועגים ושמחים לאידו. עכשיו, יוכיח להם שאין שום מרגל בלשכתו. אמנם המלך ציוה עליו שלא להתערב, אבל לא לכך התכוון. זו התערבות בלי שום סיכון, הפרכת עלילת שוא. חפת את השרוולים, הראה את זרועותיו.

אין די בכך. הסיר את המקטורן, התיר את העניבה, פשט את החולצה, התערטל מהגופיה, ואין זכר לכתם לידה. הפרצופים הספקנים עקבו בדממה. חלץ את הנעלים, פשט את הגרבים, פתח את החגורה, השיל את המכנסים, אין. המצביא הודה בתבוסתו. בפרצוף עגום סיכם, שהולך שולל. שר האוצר חגג את נצחונו. לבש את בגדיו וחתם בכוס יין. שר הצבא שלח, והובאה מזודה מלאה מזומנים. מאה אלף רובלים בשטרות מרשרשים. "אני פה בשליחות ממלכתית. את הכסף אתן למלכי", הודיע שר האוצר, וזכה להערכה כללית. שב לארצו, ונועד עם מלכו. הושיט את החוזה החתום, והגיש את המזודה. "מה זה?", שאל המלך. "תשורה צנועה", התענו. "מאה אלף רובלים, דמי הזכייה בהתערבות". פני המלך התקשחו: "אבל הוריתי שלא תתערב, בשום פנים ואופן! והבטחת!"

"אכן", הודה, "אבל לא לכך היתה כונת המלך. היתה זו התערבות בטוחה", וסיפר את העלילה והפרכתה. המלך נאנח. "אם כך", אמר, "בוא ואספר לך מה באמת היה" –

מה באמת היה? הלא הוא היודע, הוא היה שם!

והסתבר, שלא ידע – סיפר המלך: "הגיע אלי נציגו של המלך מהמדינה השכנה. בישר שהמשא ומתן הוכתר בהצלחה והזמין אותי לטכס החתימה. הודעתי שלא אוכל לבוא, אבל אשגר את שר האוצר. הצעות מטעמו שקדו על ההסכם, וראוי לכבדו בחתימה.

אמר לי: מלכי התכוון לתשובה זו, והורה שאבקש, שאם כבוד מדינתך יקר בעיניך, אל תשלח את הטמבל הזה. הוא נושא לגיחוך בין לאומי. – נפגעת: שר האוצר לי טפש וסכל? אין חכם ונבון כמוהו! ענה: הוד

מלכותך עוצם עיניו בפני העובדות. שוטה הוא ופתי. אם ישוגר אלינו, נצליח להשפיע עליו שיפשוט את כל בגדיו לעיני כל השרים, יעמוד מעורטל מגוחך! לא יכול להיות, לא יתכן!

אמר: מלכי הסמיך אותי להתערב. עשרה מליון רובלים מול עשרה מליון מארקים! מוסכם. נד בראשו והלך. חשבתי בדעתי: המלך אינו טיפש, ולא יסכן עשרה מיליונים בחינם. איך יוכל להשפיע עליך להתערטל מכל בגדיך? גם אם אינך חכם במיוחד, אבל עד כדי כך?!! והבנתי שאך ורק באמצעות התערבות. הטלתי עליך את השליחות, ואסרתי עליך להתערב. והתחייבת. ועכשיו, ראה מה עשית. גם עברת על צווי – גם עשית עצמך ללעג ולקלס, התערטלת לעיני כל – גם הצבת אותי במבוכה, איזה שר אוצר טיפש מניתי – וגם הבאת מאה אלף, וגרמת הפסד של עשרה מיליונים. נזק נקי של תשעה מיליונים ותשע מאות אלף מארקים, עוברים לסוחר – הכל משום שהיית חכם בעיניך, והחלטת שהציווי אינו גורף ומוחלט. כי לדעתך בטל טעמו. כאילו אתה יודע הכל – והנמשל, כה מובן! ואספר סיפור אמתי, שארע לפני כשנה –

אברך בן עליה חלה במחלה נדירה. בבית החולים בו אושפז לא מצאו לו מזור. נודע, שבית חולים אחד בארצות הברית מתמחה במחלת העיכול הנדירה הזו. שגרו את כל המסמכים לפרופסור והוזמנו לבידיקות ולטיפול. האברך אינו יודע אנגלית, אבל ארגון העזרה שם פעל להפליא. הצמידו לו אברך מקומי שהמתין לו עם כסא גלגלים ליד כבש המטוב ומשם לאמבולנס שהסיעו לבית החולים. וכבר למשרד מנהל המחלקה שהמתין להם. התברר, שזו רופאה.

מנהלת המחלקה כבר החזיקה בידיה את המסמכים וניהלה שיחה ערה באנגלית שוטפת עם האברך המלווה. כנראה סיפר לה שזה בן ישיבה שתורתו אמנותו, והרופאה השמיעה משפט שנשמע כדברי התפעלות וקמה מאחרי המכתבה ונגשה אליו, הושיטה יד בהערכה –

מבולבל היה מהכל. מהמחלה ומהפרדה ממשפחתו, מהטיסה והנסיעה הבהולה, מבית החולים ומנהלת המחלקה שבידיה תופקד החלטתו. והיא מושיטה ידה בתום לב, אין זה מן הנימוס לסרב. ואולי תפגע, ותסתייג, ולא יטופל כאן כדבעי – ויש צדדים להקל –

אבל חיך בנועם ואמר: "תתנצל בבקשה בשמי. תסביר שאין זה אישי. אנחנו מנועים מלהושיט יד לנשים".

להפתעתו הלה לא אמר דבר. הפרופסור שבה למקומה בדומיה. "למה לא הסברת לה?!" שאל.

והאברך ענה: "כשהצגתי אותך ודברתי אודותיך, אמרתי שיש להתחסן אליך ברגישות, ובמדת האפשר לבקש מהאחים שיערכו בדיקות דופק ודם, כי הדת מגבילה אותנו במגע עם נשים. אמרה שהיא שומעת זאת לראשונה, ואינה מאמינה. היא תבדוק זאת. וקמה להושיט לך יד. ועמדת בנסיין!..."

לפני היציאה למלחמה, אומרים ללוחמים: "מי האיש אשר ארש אשה ולא לקחה ילך וישב לביתו, פן ימות במלחמה ואיש אחר יקחנה" (דברים כ, ז), ודבר של עגמת נפש הוא זה (רש"י כ, ה).

מלחמה היא מקום סכנה, עלולים למות בה, ועל מנת כן יוצאים אליה. אבל אם ארש אשה, כואב לו שבעתים למות. ומדוע, משום שאם ימות תנשא לאחדם אחר. לא מובן. הוא ימות, ועקרונות מוכן הוא לכך. אבל לא, אם איש אחר יקחנה לאחר מותו. וכי מה רצונו? שבגלל שהתארסה לחיל שנפל תשאר עגונה עד סוף ימיה?!! מה אכפת לך, הלא אתה מת, מה אכפת לך שתמצא את אשרה! לא.

למות מוכן הוא, אבל לא שמישהו אחר ירויח מכך... כאלו אנחנו. התורה העידה בנו. ומעשה שהיה –

הגאון רבי יהונתן איבשיץ זצ"ל היה רבה של פראג. יום אחד עלה הקצב לשאול שאלה. שחט שור ענק, והתעוררה שאלה אודות נקב בראה. עיין הרב ולא מצא התר. קבל הקצב את הדין. ספג הפסד של מאות זהובים. היה עליו למכור את בשרו לגוי ברבע המחיר. מה אפשר לעשות, הלכה זו הלכה.

כעבור כמה ימים עלה הקצב לדין תורה עם רעהו על סכום פטוט. הסכום לא משנה, לוחם הוא על העקרונות. שטח טענותיו ובעל הדין ענה כנגדו. חקר הרב ודרש, ברר ופסק: הדין עם שכנגדו, לא עם הקצב.

ואז, התפרץ. ואיך התפרץ! הרב לא ירד לעמה של הלכה, הרב לא פסק הדין לאשורו. הרב משוחד, הרב עוין הוא אותו. הוא יצא ויבעיר אש מחלוקת. יגיסי אוהדים, ילכד את אויבי הרב, עוד ישלם על כך בכסאו!

אלא יש לחקור ולהתפלסף על עניני המצוות, ורדפוהו על השקפתו זו, ובקש עזרה והצלה מהם.

וזו היתה תוכחת שמואל הנביא לשאול המלך: "נסכלת, לא שמרת את מצות ה' אלקיך אשר צוך" (שמואל א יג, יג). ופרש המלבי"ם: במה שחשבת להתחכם בשכלך על דבר ה', באמת נסכלת במה שלא שמרת מצוות. כי לא היה לך לפרש פרושים ולסבור סברות, רק לקיים בתמימות כדבר הנביא.

כי עלינו לדעת, שהקדוש ברוך הוא קורא הדורות מראש, וידע כל המצבים והחשבוניות, ועל מנת כן ציוה. ואין לנו להתחכם וסבור סברות, אלא לקיים בתמימות צויו, והולך בתום ילך בטח. ולסבא [מנובחרדוק] זצ"ל היה על כך ספור מאלף.

המלך קרא לשר האוצר. אמר לו: "מזה זמן רב מתנהל משא ומתן על הורדת מכסים להגברת הסחר המשותף עם המדינה הסמוכה, והבשיל לקראת חתימת הסכם. סע לבירת המדינה ותחתום על ההסכם שהתגבש. אבל הוראה אחת לי: יערכו שם נשפים ומסיבות לכבוד ולכבוד הארוע, אל תגרר להתערבות על שום דבר שבעולם!"

שר האוצר נפגע: "וכי חשוד אני בעיני המלך כמהמר כפיתי? מימי לא התערבתי, על שום דבר וענין!"

איני חושד בך, ואני מקוה ובטוח שתביא כבוד לממלכה. אבל יודע אתה, התושבים שם חובבי הימורים והתערבויות, אל תגרר ותסחף!"

הבטיח, למרות שהדרישה נראתה לו מיותרת ואפילו פוגעת. נסע למדינה הסמוכה והתקבל בכבוד מלכים. החוזה נחתם בטכס רב רושם, ולאחריו הזמינו עמיתו שר האוצר למשתה שרים שנערך במיוחד עבורו. כטוב לב שר הבטחון ביין, הרים כוס נוספת לברכה: "אני שמח שכלכלות שתי המדינות יתאחדו. למרות שחברי שר האוצר ניהל את המשא ומתן בסודיות, הייתי מעודכן בכל פרטיו. לא ממנו, אלא ממרגליו במדינה הסמוכה! הם שתולים בכל עמדה, גם במשרד האוצר" –

"לא יתכן!" התפרץ שר האוצר, נפגע עד עמקי נשמתו. מרגל, בלשכתו? מוקף הוא ביועצים מהימנים, אי שמהם אינו מועל באמונו! הביט סביבו, וראה פרצופים מגחכים, לועגים לתמימותו. גם הוא היה מבוסס, והיין עלה לראשו. "תוכיח!" התריס בפני זר הבטחון המבודח. "זו עלילת שוא!"

החיוכים התרחבו לנוכח זעמו, והבעירוהו שבעתים.

שר הבטחון נענה לאתגר: "להוכיח? הרי לא אסגיר את האיש שלנו בלשכה. אבל הנה, יש לי הוכחה. מה תאמר לך שידוע לנו, שיש לך כתם לדה אדמוני בצורת כוכב מחומש? אה?!"

מלמול של הפתעה ליוה את דבריו.

"הנה ההוכחה שהויליכוך שולל!" צהל שר האוצר. "אין לי שום כתם לדה!"

תדהמה.

אבל שר הבטחון נשאר זחוח: "יש, ואני מוכן להתערב אתך. מאה אלף רובלים מול אלף מארקים!"

האוריה היתה מחושמלת.

"מוסכם!" הכריז שר האוצר. אם היה מתחמק, היו לועגים ושמחים לאידו. עכשיו, יוכיח להם שאין שום מרגל בלשכתו. אמנם המלך ציוה עליו שלא להתערב, אבל לא לכך התכוון. זו התערבות בלי שום סיכון, הפרכת עלילת שוא. חפת את השרוולים, הראה את זרועותיו.

אין די בכך. הסיר את המקטורן, התיר את העניבה, פשט את החולצה, התערטל מהגופיה, ואין זכר לכתם לידה. הפרצופים הספקנים עקבו בדממה. חלץ את הנעלים, פשט את הגרבים, פתח את החגורה, השיל את המכנסים, אין. המצביא הודה בתבוסתו. בפרצוף עגום סיכם, שהולך שולל. שר האוצר חגג את נצחונו. לבש את בגדיו וחתם בכוס יין. שר הצבא שלח, והובאה מזודה מלאה מזומנים. מאה אלף רובלים בשטרות מרשרשים. "אני פה בשליחות ממלכתית. את הכסף אתן למלכי", הודיע שר האוצר, וזכה להערכה כללית. שב לארצו, ונועד עם מלכו. הושיט את החוזה החתום, והגיש את המזודה. "מה זה?", שאל המלך. "תשורה צנועה", התענו. "מאה אלף רובלים, דמי הזכייה בהתערבות". פני המלך התקשחו: "אבל הוריתי שלא תתערב, בשום פנים ואופן! והבטחת!"

"אכן", הודה, "אבל לא לכך היתה כונת המלך. היתה זו התערבות בטוחה", וסיפר את העלילה והפרכתה. המלך נאנח. "אם כך", אמר, "בוא ואספר לך מה באמת היה" –

מה באמת היה? הלא הוא היודע, הוא היה שם!

והסתבר, שלא ידע – סיפר המלך: "הגיע אלי נציגו של המלך מהמדינה השכנה. בישר שהמשא ומתן הוכתר בהצלחה והזמין אותי לטכס החתימה. הודעתי שלא אוכל לבוא, אבל אשגר את שר האוצר. הצעות מטעמו שקדו על ההסכם, וראוי לכבדו בחתימה.

אמר לי: מלכי התכוון לתשובה זו, והורה שאבקש, שאם כבוד מדינתך יקר בעיניך, אל תשלח את הטמבל הזה. הוא נושא לגיחוך בין לאומי. – נפגעת: שר האוצר לי טפש וסכל? אין חכם ונבון כמוהו! ענה: הוד

מלכותך עוצם עיניו בפני העובדות. שוטה הוא ופתי. אם ישוגר אלינו, נצליח להשפיע עליו שיפשוט את כל בגדיו לעיני כל השרים, יעמוד מעורטל מגוחך! לא יכול להיות, לא יתכן!

אמר: מלכי הסמיך אותי להתערב. עשרה מליון רובלים מול עשרה מליון מארקים! מוסכם. נד בראשו והלך. חשבתי בדעתי: המלך אינו טיפש, ולא יסכן עשרה מיליונים בחינם. איך יוכל להשפיע עליך להתערטל מכל בגדיך? גם אם אינך חכם במיוחד, אבל עד כדי כך?!! והבנתי שאך ורק באמצעות התערבות. הטלתי עליך את השליחות, ואסרתי עליך להתערב. והתחייבת. ועכשיו, ראה מה עשית. גם עברת על צווי – גם עשית עצמך ללעג ולקלס, התערטלת לעיני כל – גם הצבת אותי במבוכה, איזה שר אוצר טיפש מניתי – וגם הבאת מאה אלף, וגרמת הפסד של עשרה מיליונים. נזק נקי של תשעה מיליונים ותשע מאות אלף מארקים, עוברים לסוחר – הכל משום שהיית חכם בעיניך, והחלטת שהציווי אינו גורף ומוחלט. כי לדעתך בטל טעמו. כאילו אתה יודע הכל – והנמשל, כה מובן! ואספר סיפור אמתי, שארע לפני כשנה –

אברך בן עליה חלה במחלה נדירה. בבית החולים בו אושפז לא מצאו לו מזור. נודע, שבית חולים אחד בארצות הברית מתמחה במחלת העיכול הנדירה הזו. שגרו את כל המסמכים לפרופסור והוזמנו לבידיקות ולטיפול. האברך אינו יודע אנגלית, אבל ארגון העזרה שם פעל להפליא. הצמידו לו אברך מקומי שהמתין לו עם כסא גלגלים ליד כבש המטוב ומשם לאמבולנס שהסיעו לבית החולים. וכבר למשרד מנהל המחלקה שהמתין להם. התברר, שזו רופאה.

מנהלת המחלקה כבר החזיקה בידיה את המסמכים וניהלה שיחה ערה באנגלית שוטפת עם האברך המלווה. כנראה סיפר לה שזה בן ישיבה שתורתו אמנותו, והרופאה השמיעה משפט שנשמע כדברי התפעלות וקמה מאחרי המכתבה ונגשה אליו, הושיטה יד בהערכה –

מבולבל היה מהכל. מהמחלה ומהפרדה ממשפחתו, מהטיסה והנסיעה הבהולה, מבית החולים ומנהלת המחלקה שבידיה תופקד החלטתו. והיא מושיטה ידה בתום לב, אין זה מן הנימוס לסרב. ואולי תפגע, ותסתייג, ולא יטופל כאן כדבעי – ויש צדדים להקל –

אבל חיך בנועם ואמר: "תתנצל בבקשה בשמי. תסביר שאין זה אישי. אנחנו מנועים מלהושיט יד לנשים".

להפתעתו הלה לא אמר דבר. הפרופסור שבה למקומה בדומיה. "למה לא הסברת לה?!" שאל.

והאברך ענה: "כשהצגתי אותך ודברתי אודותיך, אמרתי שיש להתחסן אליך ברגישות, ובמדת האפשר לבקש מהאחים שיערכו בדיקות דופק ודם, כי הדת מגבילה אותנו במגע עם נשים. אמרה שהיא שומעת זאת לראשונה, ואינה מאמינה. היא תבדוק זאת. וקמה להושיט לך יד. ועמדת בנסיין!..."

לפני היציאה למלחמה, אומרים ללוחמים: "מי האיש אשר ארש אשה ולא לקחה ילך וישב לביתו, פן ימות במלחמה ואיש אחר יקחנה" (דברים כ, ז), ודבר של עגמת נפש הוא זה (רש"י כ, ה).

מלחמה היא מקום סכנה, עלולים למות בה, ועל מנת כן יוצאים אליה. אבל אם ארש אשה, כואב לו שבעתים למות. ומדוע, משום שאם ימות תנשא לאחדם אחר. לא מובן. הוא ימות, ועקרונות מוכן הוא לכך. אבל לא, אם איש אחר יקחנה לאחר מותו. וכי מה רצונו? שבגלל שהתארסה לחיל שנפל תשאר עגונה עד סוף ימיה?!! מה אכפת לך, הלא אתה מת, מה אכפת לך שתמצא את אשרה! לא.

"30,000 \$ - נוכל לקנות מזגן מרכזי, להחליף את התריסים, להחליף את האוטו... מה את אומרת???"
"אם אתה אומר למכור - נמכור!"
למחרת חוזר הבן אדם: "נו, מוכר לי מסמר או לא???"
"מוכר!"

"תשמע, זה לא צחוק - זה יופיע בטאבו שיש לי מסמר אצלכם!"
"שיופיע בטאבו... אין שום בעיה"
הלכו לעו"ד שיכתוב את ההסכם: "הואיל וצד א' מעוניין לקנות מסמר, והואיל וצד ב' מעוניין למכור מסמר באנו על החתום בתנאים הבאים: לקונה יש רשות להניח על המסמר עד 15 ק"ג משקל... הקונה רשאי לבוא בכל עת ובכל שעה, להניח על המסמר את מה שיחפוץ, ובכל עת וזמן רשאי להוריד מהמסמר את מה שיחפוץ... לבעל הדירה אין רשות לחטט בחפצים שעל המסמר... כל אחד מהצדדים שיפר את החוזה, ישלם קנס של 100,000 ₪"

בששון וברצון הגיעו הצדדים לחתימה - הקונה מוציא מכיסו צ'ק ורושם עליו סכום של 30,000\$ לפקודת בעל הדירה - בשעה טובה ניקנה המסמר - למחרת הולך הקונה וקונה דיבל ארוך ועושה טקס קביעת מסמר חולפים להם החודשים, בעל הבית החליף כבר את כל התריסים בבית... החליף ויטרינה... עשה מזגן מיני מרכזי... החליף את האוטו ועוד נישאר לו עודף

מגיע חודש אלול - השעה 415 בבוקר - דפיקות בדלת!
"מי זה???"

"זה אני - בעל המסמר!"
"נפלת על הראש - השעה 415 בבוקר!"
"לא... פשוט אני בדרך לסליחות, אני שם את החבילה כאן, אני אחזור אח"כ" - מניח את השקית על המסמר והולך לו לחיים טובים ולשלום. הילדים מתעוררים בבוקר: "אבא, מה הלך כאן בבוקר?!"
הפקחים של העירייה?!"
"לא... זה היה המשוגע עם המסמר. אם הוא מוכן לשלם על מסמר 30,000\$, אל תתפלאו שהוא דופק בדלת ב - 415 בבוקר".
חולפים שלשה שבועות - בם - בם - שוב פעם דפיקות בדלת בארבע בבוקר!

"מה קרה???"
"באתי לקחת את השקית שלי!"
לובש את החלוק, פותח לו את הדלת, 'בעל המסמר' לוקח את השקית ומלביש במקומה שקית חדשה כבדה יותר - "אני אחזור בערב, ב'נ, לקחת את השקית".

בבוקר כל המשפחה יוצאת מהבית - הילדים לתלמודי תורה, האמא לעבודה והאבא לכולל. חוזרים כולם בשעה 1600 ומריחים 'ריח לא טוב' [בלשון עדינה]- כולם מתנדבים לחיפושים - אולי נכנסה בטעות יונה לתוך המזגן והתבשלה שם... בסופו של דבר, הסתיימו החיפושים ללא תוצאות.

למחרת בבוקר קמים כולם, ורואים מטס אווירי של 60-70 זבובים מעל ראשיהם, כל אחד תופס K-300 ביד ומתחיל לרסס. לאחר ההדברה כולם מתפזרים - לבית הספר, לעבודה ולכולל.
חוזרים אחה"צ הביתה, וקולטים שמה שהיה בבוקר היה רק הקדמה - מאות יתושים קטנים בכל הבית!
הבינו כולם שזה מהחבילה שתלה אצלם 'בעל המסמר'. הולך בעל הבית וממשש את החבילה, ומבין שזה כנראה התרנגול שאיתו הוא עשה את הכפרות - ריח איום ונורא!

אומר בעל הבית לאשתו: "בואי נזרוק לו את זה!"
"השתגעתי?! אתה תפר את החוזה - תצטרך לשלם לו 100,000! - אף אחד לא זורק שום דבר, תכסו את זה בניילון!"
אחרי יומיים, המשפחה כבר בקושי נושמת. ברגע שהם נכנסים הביתה, ישר הם יוצאים למרפסת וסוגרים את הדלתות, כי את המסכות של סדאם חוסיין כבר החזירו כולם

בדיוק הגיע 'בעל המסמר' לבקר את חמותו, ורואה את כולם במרפסת: "חבריה, מה קרה?! על האש בעשרת ימי תשובה???"
"תעשה טובה, תוציא לנו את הנבלות מהבית!!!"
"אין בעיה, אבל מחר תיקחו בחשבון שאני אביא לכם אחד חדש!"
אמר לו בעל הבית: "תשמע, קח את ה - 30,000\$ שלך בחזרה - רק תיקח את זה מפה!"

"חביבי, חוזה זה חוזה - המסמר שייך לי. יש רק אופציה אחת - למכור את הדירה - מוכן???"
"אתה יודע מה?! בסדר - תביא 350,000\$ ואני הולך מפה!!!"

הרב היה המום. לא הבין: לפני כמה ימים הודיעו שעל פי דין תורה הפסיד כמה מאות זהובים, וקבל את הדין בהשלמה, לא התריס ולא התקומם. מה ארע עתה, למה התפרץ כך עבור כמה זהובים!
ואז הבין: שם הפסיד כסף, והבליג. אבל פה, האחר זכה. וזה - לא!... שכך טיבו וטבעו של אדם: זה שהפסדתי, זו חצי צרה. אבל שהאחר הרויח, זו צרה צרורה!
והקדמונים ("ארחות צדיקים" שער יד. "ראשית חכמה" שער הענוה פרק יד) משלו משל -

חומד וקנאי הלכו יחדו, פגש בהם מלך אחד. אמר להם: "אחד מכם יבקש ממני דבר, ואתן לו משאלתו. אך ידע, שלחברו אתן כפלים!"
לא הסכים הקנאי לבקש, כי אז יקבל חברו כפלים, ויקנא בו. מוטב שהחומד יבקש כשגות חמדתו. והמלך עומד ומחייך. מראש צפה זאת... "טוב", אמר, "אם איש מכם אינו מבקש, אמשוך בדרכי..."
הבינו שבחמדנותם וקנאתם יפסידו הכל. דחק החומד בקנאי: "שאל כבר משאלתך!"
"טוב", נענה בהשלמה, "אבקש שינקרו לי עין אחת..."

(והגדת)
שופטים ושוטרים תתן לך בכל שעריך
כתוב "שפטים ושוטרים תתן לך בכל שעריך", וכתוב {משל ו, ז} אשר אין לה קצין שטר ומשל - אם אין לנמלה שוטר, באים חז"ל ואומרים לך: "הנה, תלמד מהנמלה שאין לה שוטר!"

מובא במפרשים, שהמדרש הזה מתקשר לחודש אלול:
{משל ו, ז} "לך אל נמלה עצל ראה דרכיה וחכם" - תתבונן בנמלה! היא יודעת, שיתכן ויארין לה הקב"ה את חייה ולכן היא מכינה עצמה לקראת החיים שיהיו לה, אולי, בעוד חצי שנה - אנחנו, שנתייצב בעוד פחות משלושים יום, והבקשה הראשונה שנבקש מהקב"ה בראש השנה תהיה "זוכרנו לחיים!" - ריבונו של עולם, תזכור אותנו ותתן לנו חיים!
בא המדרש ואומר לנו - אתה רוצה להתכונן ליום הדין? תעשה כמו הנמלה - תראה איך היא מכינה עצמה, שאולי יארין לה הקב"ה את חיה - כמה היא אוגרת! - אנחנו, שכל מצוה עבורנו היא הצלה לקראת יום הדין - כמה צריכים לאגור ולכנס, כדי שנוכל להכין עצמנו כראוי לקראת יום הדין!

לכן בחר המדרש להביא את ענין הנמלה דוקא כאן, כדי לעורר אותנו לקראת יום הדין הבעל"ט.

מביא הספר תולדות יעקב יוסף משל, המלמד אותנו כיצד 'עובד' היצר הרע, וכותב הבעש"ט שאם נלמד את זה - {תהלים קיט, צח} מאיבי תחכמי - ממילא נדע כיצד להתגבר עליו:

יהודי אחד רצה לקנות דירה ליד חמותו - כך הוא יחסוך הרבה ריצות לעצמו. אם כן, מה הוא יעשה? אף אחד לא יעזוב את הדירה שלו פתאום בבוקר אחד, אלא אם כן הוא יתן לו פיצוי כלשהו, ואז אולי הוא יסכים למכור.

ערב אחד הוא דופק על דלת השכנים של חמותו: "ערב טוב רבותי, יש לכם דירה נהדרת, ארבעה חדרים... כ"כ התאהבתי בדירה שלכם, עד שאני מוכן לשלם לכם עבורה 350,000 \$ - 100,000 \$ מעל המחירון! אני מוכן לתת הכל, רק כדי לעבור לגור ליד חמותי!"
"תן לנו לחשוב על זה"

בחלוף יומיים, מגיע הבן אדם שוב ודופק על דלת ביתם: "נו, מה החלטתם?"

"תשמע, לא מתאים לנו כרגע... מס שבח... מס קניה... מס בולים... עו"ד... והוא והיא... לא אקטואלי כרגע!"
עומד אותו אדם בפתח הבית: "תראו, אני מבין אתכם... אי אפשר למכור בכח, אבל יש לי בקשה אליכם - אולי אתם מוכנים למכור לי מסמר מהדירה שלכם???"

"מה? מה אתה צריך מסמר מאצלנו?! תקפוץ להום סנטר תיקנה 3 ק"ג מסמרים!"

"אני אגיד לכם למה - כשאני חוזר מהקניות, לא נעים לי שחמותי מחטטת לי בסלים, לכן אני רוצה שיהיה לי מקום לתלות אותם כדי שהיא לא תחטט"

"כמה אתה מוכן לשלם על מסמר אצלי בדירה???"
"אני מוכן לשלם 30,000\$!"
"טוב, אשאל את אישתי"

בערב מגיעה האישה: "תשמע, היה פה היום הקוקוריקו הזה שרצה לקנות את הדירה. עכשיו הוא רוצה לקנות מסמר אצלנו בבית בשביל לתלות את הקניות, כדי שחמותו לא תחטט לו בהם"
"מסמר? וכמה הוא מוכן לשלם?"

"חחח... מה קרה לך, אחרי שהשקעתי 30,000\$ במסמר אני אתן לך 350,000! אתן לך 200,000\$ בלבד!"

"פחות מהמחירון???"
"בטח, שילמתי לך כבר 30 על החשבון!"
"אבל אמרת לי שאתה מוכן לשלם 350!"
"נכון – זה היה לפני המסמר! אבל אחרי המסמר – הכל כפי שהיה!"
עד כאן המעשה כפי שמובא בספר תולדות יעקב יוסף (פ' תצוה) – עם קצת תוספות – וכל המוסיף, מוסיפים לו מן השמים נשאלת השאלה – מה רצה הבעש"ט להוציא מהסיפור הזה? אומר הבעש"ט – זו דרכו של יצר הרע. לאחר שהוא נועץ מסמר בבן אדם, הוא עושה בו מה שהוא רוצה!

זה מתחיל מלגלוג על דברי תורה, אח"כ זה עובר לרציחת הסבא... למחיקת שם ה' מספרי התורה עד שהוא מגיע לעבוד ע"ז! אומרים לנו חז"ל – "עבירה גוררת עבירה" – אבל אם תתפוס מצוה אחת שתהיה אצלך כמין מסמר – המצוה הזו תגרור אחריה מצוות נוספות! (ברוך שאמר)

כי אתה בא אל הארץ אשר ה' אלקיך נותן לך, לא תלמד לעשות כתועבות הגויים ההם, לא ימצא בך מעביר בנו ובתו באש, שואל אוב וידעוני, וכו', כי תועבת ה' כל עושי אלה, ובגלל התועבות האלה ה' אלקיך מוריש אותך מפניך."

רצינו להכנס לנושא מורכב, נקוה לסיעתא דשמיא שיתבהרו הדברים כדבעי. כתוב בפרשת שופטים [יח"ט] 'כי אתה בא אל הארץ אשר ה' אלקיך נותן לך, לא תלמד לעשות כתועבות הגויים ההם, לא ימצא בך מעביר בנו ובתו באש, שואל אוב וידעוני, וכו', כי תועבת ה' כל עושי אלה, ובגלל התועבות האלה ה' אלקיך מוריש אותך מפניך'. בתחילה קרא לזה תועבות הגויים, ואחר שהזכיר רשימת העניינים, קרא לזה תועבת ה'. וקשה שבשלמא אצל השי"ת מובן שזה מתועב, אך אצל הגויים האם זה תועבה אצלם, הרי שואב אוב וידעוני, מעונן ומנחש אינו תועבה אצל הגויים, אדרבה הם משלמים להם כסף רב.

וכתב החתם סופר [תורת משה] שפירוש הפסוק הוא כך. 'כי אתה בא אל הארץ לא תלמד לעשות תועבות הגויים'. היינו שמלבד האיסורים שעוברים הגויים, שאצלם זה נאה ומתוקן ובעיני ה' הם תועבה, מלבד זאת יש 'תועבות הגויים' שאסור לנו ללמוד מדברים מוזרים שנכנסים מפעם לפעם אצל הגויים, הולכים באופן כזה, ומזמרים באופן כזה, וכן בתספורת השערות, פעם כך ופעם כך, פעם הולכים במכנסיים כאלה, ופעם מכנסי ג'ינס קרועים עם כתמים, זהו תועבות הגויים. הגוי מחליש שצריך לרקוד כמו פינגוין, לך תספר לאריסטו החכם הגוי שהמכנסיים הכי יקרים זה מכנס ג'ינס קרוע עם כתמי קטשופ, לא יאמין לך שמשלמים על זה פי עשר ממכנס חסידי רגיל. זהו תועבות הגויים. אי אפשר להסביר את השגעון הזה, אבל זה המציאות המתועבת שלהם. אפי' דברים שאצל חכמי האומות ייחשב למעשה נתעב, כך הם נוהגים, כך לובשים היום מכנסיים וכך מפזרים השערות וכך רוקדים כפינגוין.

ומבאר החתם סופר 'לא תלמד לעשות כתועבות הגויים ההם', אין הפסוק מדבר על אוב וידעוני ומנחש ומעונן, אלא שהפסוק מזהיר כל אחד מישראל להזהר ולהשמר לו ולבני ביתו להתרחק מכל דרכי הגויים ומלבושיהם וריקודיהם, כל מה שגוי נוהג, תתרחק מזה, כשניזהר בזה, מביטח לנו הכתוב 'לא ימצא בך מעביר בנו ובתו באש, קוסם קסמים, מעונן ומנחש ומכשף, כי תועבת ה' כל עושי אלה', זהו תוצאה למי שיקיים הרישא של הפסוק.

מה שהיה בזמן החת"ס זה מיעוט שבמיעוט למה שנעשה בדורינו דור אחרון, הרי כל העולם מחובר ברגע אחד, גוי יפאני נופל לו ברעיון שגוען איך לרקוד, וברגע אחד זה כבר נמצא בכל כיש של מליארדי אנשים בעולם, והקליפה זוחלת ונכנסת גם לחתונות של חסידים ואנשי מעשה, ואפי' בחתונות שבארץ ישראל, של אנשים יראים וכשרים, יש ריקודי טראנד. אם אצל הגויים נכנס שגוען של 'טראנד', איך זה נכנס אצל חסידישע חתונות? רבונא דעלמא. לא ניכנס לסוגיית חוקות הגויים או סוגיית דרכי האמורי, לא זה הנושא. הנושא הוא שלא ללכת אחר תועבות הגויים שהם מתחדשים בשגיונותיהם כל כמה ימים, פעם נהגו לשפוך מים קרים על הראש, ופעם לרקוד כמו פינגוין. התוצאה מההליכה אחריהם הוא שהבנים יוצאים לתרבות רעה ח"ו.

זה לשון מן החת"ס שם: 'הזהיר הכתוב לאמור שלא נתחיל להרגיל ולהנהג בנינו בתועבות הגוים שהוא מלבושם ולשונם והדומה לזה ואם נהי' שמורים וגדורים בזה אז נהי' בטוח שלא יצא א' מבנינו לתרבות רעה ח"ו וההיפוך בהיפוך כי מהקטנה יבואו בנינו אל הגדולה עד שיעבדו ע"ז ח"ו וזהו שאמר לא תלמד לעשות כתועבות הגוים ואז תהי' סמוך ובטוח שלא ימצא בך מעביר בנו ובתו באש וקוסם קסמים וכדומה אשר הם תועבת ה' כי מתועבת הגוים יבוא אל תועבות ה' ע"ד ותתפשהו בבגדו

וינס ויצא החוצה שפי' בזהוה כשהקליפה תופשת במלבושים סופו לצאת החוצה לגמרי ח"ו ר"ל משעות רעות'.

מה נאמר ומה נדבר, מי מוליך את המודה של הביגוד, ושל המשקפיים, הרי הזה"ק אומר שהקליפה אוחות במלבושים, ויש להזהר בזה מאד. וכן תנועות הריקוד שנכנס לפני שנתיים שרוקדים כמו עוף פינגוין, בחורים וילדים רוקדים בשורות זה אחר זה, וזה ממש ריקוד של גויים, זהו שגוען של הבעל דבר, החתם סופר אומר שעי"ז יוצא הילד לתרבות רעה, אח"כ מתפלאים למה, והרי אתה שנתת לו לרקוד כך, ואמרת לו שזה יפה. סופו שנפול רח"ל לכישוף וע"ז.

הנקודה הו צריכה חיזוק רב. ונדבר מענין אחד שהדור הצעיר צריכים להתחזק בזה, שאין יודעים מה הבעיה בזה. הנה נודע שיש ענין גדול בעבודת הנגינה, בבית המקדש היו הלויים מנגנים ניגונים קדושים. וחסידים ואנשי מעשה מתוועדים ומנגנים ניגוני יראה ודביקות. וכן מזמרים ומזירות שבת ויום טוב בשמחה והתלהבות הנפש. והנה בדורות אחרונים יש כמה מנגנים הנקראים 'זמרים חסידיים', שהלכו וטמאו את אוזניהם ושמעו קול נגינת הגויים, בכל מיני תנועות שונות ומשונות שלא שערם אבותינו, ואח"כ 'מדביקים' על זה פסוק קדוש אפילו משיר השירים או דיבור באידיש, ועוד קוראים לזה 'ניגונים חסידיים', פעם היו מתביישים במקור הנגונים, בימינו הם כבר לא מתביישים וכותבים להדיא מהיכן מקור הניגון הזה, וזה יכול להוריד את נפש השומע מדחי אל דחי, ובספה"ק מבואר שזה משפיע מאד על הנפש. ב"ה בארץ ישראל עוד לא הגיע הנגע כ"כ חזק, אך הייתי בכמה חתונות באמריקע, זה ממש נגע צרעת, לפני ברכת המזון הופכת החתונה לתיאטרון, מנגנים ניגונים של גויים על פסוקי תהלים. רש"י כתב עה"פ 'ובחקותיהם לא תלכו', מה הניח הכתוב שלא אמר, אלא אלו הם נימוסיות שלהם כמו תרסיות ואצטדיות. שהם מקומות של זמרי האומות. וזה מוריד את בני הנוער לעבר פי שחת. כי זה משפיע על האדם את ההשתוקקות של טומאה שהיה לזמר באותה שעה שזימר.

ניגונים כאלה אין מעוררים את לבנו להשתוקק להתדבק בהשי"ת, כמו ניגוני הצדיק מסקולען והצדיק ממוז"ץ, שכשחיברו הניגון, היתה התנועה יוצאת מתוך לבם הזך בשעה שהיו משתוקקים ומתגעגעים להשי"ת. בחצרות החסידים נהגו לנגן ניגוני הצדיקים, הרה"ק מזלצטשוב, בעל התניא, הרה"ק מבארדיטשוב, הרבי רבי אלימלך, וכן בחצרות ליטא היו כמה מנגנים, כהג"מ רבי ברוך בער ועוד, כשמנגנים ניגונים קדושים של צדיקי אמת, זה משפיע על הנפש קדושה וטהרה.

ונלקט לקוטים קדושים מדברי רבוה"ק על ענין הנגינה: כתב החינוך במצוה שפ"ד, משורשי מצות הניגון בבית המקדש, שבשעת הקרבן היו צריכים לכוון דעתו יפה בשלימות, כמו שידוע שהוא נפסל במחשבת פיגול. [כמ"ש הישמח משה, שכל זמן שבעל הקרבן לא שב בתשובה שלימה, היה נכנס בראש הכהן מחשבות רעות של פיגול חוץ לזמנו וחוץ למקומו] וכיון שצריך הקרבן כונה שלימה, נצטוו לזמר ולנגן, לפי שבהיות האדם בעל חומר צריך התעוררות, כי הטבע מבלי מעיר יעמוד כישן, ואין דבר שיעורר את הנפש כמו קולות הניגון, וכ"ש כשמזמר בחצוצרות שהוא הקול הגדול בניגון, ולכן נצטוונו 'והרעותם בחצוצרות'.

וכתב רבי סעדיה גאון בספר 'אמונות והדעות' מאמר עשירי אות יח, שהדבר תלוי במה שאדם מנגן כך מתעורר לבו לשם, כפי הפנימיות שהכניס שם המנגן במחשבתו בעת הניגון, הקול הנעימה, הלחן והזמר, מעוררים כל אחד מהם פנימיות הנפש, תנועה זו מעוררת מלכות, תנועה זו מעוררת כניעה, תנועה זו מעוררת שמחה, ותנועה זו מעוררת תוגה. ומנהג המלכים שצריכים הנהגה נכונה, שיש מנגנים לפניהם כדי שיוכלו לכוון מלכותם כראוי.

הרד"ק כתב בתהלים לבאר 'למנצח בנגינות', כי דוד המלך היו לו כמה כלי זמר, כל פעם השתמש בכלי אחר לזמר ולנגן לפני ה', פעם לקח כלי הנקרא 'נגינות', ופעם כלי הנקרא 'שמינית', ובכלים הללו היה מתדבק בהשי"ת. בעל התניא אמר שידוע מהקדמונים שהלשון שבפה הוא קולמוס הלב, הוא מודיע מה שיש בלב. אך הניגון הוא קולמוס הנשמה, כשרוצים לדעת פנימיות הנשמה, שומעים זאת על הניגון שלו. הניגון מוציא ומגלה עומקי פנימיות הנשמה.

בפולין היה אדמו"ר רבי משה יחיאל אלימלך מלעברטוב, רבו של הג"מ רבי שמעון מזעליכוב. וכתב בספרו 'מאמר הניגון', בשם הרה"ק רבי נחמן מברסלב זי"ע שרועי צאן היו מנגנים בחליל, שמרוב הנהגתו עם הבהמות כל היום, יכול להתגשם להיות כבהמה ממש, ולשכוח שיש לו נשמה של אדם, וכיון שאינו רואה אדם כל היום, הרי 'או חברותא או מיתותא' אין לו עם מי לדבר, ונכספה וגם כלתה נפשי למצוא איזה אדם, והוא רק עם בהמות, ולכן הוא מנגן בחליל, כששומע הניגון של הנשמה שלו בעצמו, הוא מוצא חברותא.

בפולין היה אדמו"ר רבי משה יחיאל אלימלך מלעברטוב, רבו של הג"מ רבי שמעון מזעליכוב. וכתב בספרו 'מאמר הניגון', בשם הרה"ק רבי נחמן מברסלב זי"ע שרועי צאן היו מנגנים בחליל, שמרוב הנהגתו עם הבהמות כל היום, יכול להתגשם להיות כבהמה ממש, ולשכוח שיש לו נשמה של אדם, וכיון שאינו רואה אדם כל היום, הרי 'או חברותא או מיתותא' אין לו עם מי לדבר, ונכספה וגם כלתה נפשי למצוא איזה אדם, והוא רק עם בהמות, ולכן הוא מנגן בחליל, כששומע הניגון של הנשמה שלו בעצמו, הוא מוצא חברותא.

בפולין היה אדמו"ר רבי משה יחיאל אלימלך מלעברטוב, רבו של הג"מ רבי שמעון מזעליכוב. וכתב בספרו 'מאמר הניגון', בשם הרה"ק רבי נחמן מברסלב זי"ע שרועי צאן היו מנגנים בחליל, שמרוב הנהגתו עם הבהמות כל היום, יכול להתגשם להיות כבהמה ממש, ולשכוח שיש לו נשמה של אדם, וכיון שאינו רואה אדם כל היום, הרי 'או חברותא או מיתותא' אין לו עם מי לדבר, ונכספה וגם כלתה נפשי למצוא איזה אדם, והוא רק עם בהמות, ולכן הוא מנגן בחליל, כששומע הניגון של הנשמה שלו בעצמו, הוא מוצא חברותא.

כתב החת"ס בדרשות ר"ה דף יז. עה"פ שאו זמרה ותנו תוף כנור נעים עם נבל. כי יש להתבונן מי המציא את הנגינה בעולם. כתוב בפרשת בראשית כשנולד יובל, הוא היה אבי כל תופס כנור ועוגב, הוא מנגן הראשון שבעולם. וכתב המלבי"ם, הוא לקח לחלקו את הנהר הסובב את כל ארץ כוש, שיש שם זימה ותאוות חיצוניות, והוא היה המתחיל בזמר וניגון שיש להם שייכות אל התאוות הבהמיות, והיה דרך המתעתעת לשורר, והגם שאח"כ שב הניגון לדבר נכבד, והתחילו לשיר לאהבה האמיתית להשי"ת, כמו שאמר המגיד הגדול ממעוריש זי"ע שמתוך אהבות נפולות יכולים להמשך לאהבת ה', אך הממציא כלי שיר, עשאו לשירי עגבים רח"ל.

ובזה פ"י החת"ס 'שאו זמרה', כי בכל מיני זמר יש אחיזה לחיצונים, וצריך בעלי זמר צדיקים קדושים שיסלקו החיצונים מהזמר. ושמעתי בשם הגאון בעל שאגת אריה, שרק בעלי רוח הקודש יכולים לסלק הקליפה של הזמר, ולכן אותיות שלאחר זמ"ר הוא נח"ש, ות"ף בגימ' הקליפה הנורא ל"י. ור"ת כנור נעים עם נבל הוא כנע"ן, הקליפה הקשה. ורק כשצדיק קדוש מנגן, הוא שומר שהקליפה לא תזיקנו.

הקליפה עובדת בכל דור בצורה אחרת. לפני מאה שנה בדור ההשכלה היתה הקליפה מדברת אל הנוער דרך חוברות של חכמות, וכך משכו מכל בית טוב בן או שתיים, בימינו הקליפה מדברת אל הנוער בזמר יווני. דיסקים שיש עליהם תמונה של אדם עם כובע חסידי, וגם כתוב 'בס"ד', והניגונים האלה יוצאים דרך האוזניות לתוך מוחות טהורים של בנינו ובנותינו, וזה מפיל אותם לעבר פי שחת. והנוער נמכר לזה באופן נורא ואיום, ניגונים קדושים אינם ממכרים את האדם, רק ניגונים טמאים יש בהם התמכרות. הגויים החכמים יודעים כח הניגון, עד כדי כך שהם יודעים שיש מנגינות שגורמות לנפשות לפזר ממון, והם משמיעים את זה ברקע במרכזי קניות. ויש מנגינות שפותחות תאוות אכילה, ומשמיעים את זה ברגע המסעדות.

פיצה וסטייק, היו חסידי בעל התניא שאמרו לפניו שאינם מבינים ספר התניא, ואמר להם, שינגנו תחילה ניגוני התעוררות הפותחים את הלב להבין בספר התניא. הרי שהניגון משפיע על נפש האדם הן לטוב והן למוטב. כתוב במשנה ברורה שהחזן בבית הכנסת, אם יש לו כונה שאיזה נשמה מעזרת נשים תאמר לו, איזה יופי ניגנת. עליו אמר הכתוב נתנה עלי בקולה על כן שנאתיה. מי יאמר על הזמרים ה'חסידיים' שבימינו שאין להם שום כונת פיגול.

בשלמא הרה"ק מסקולען כשחיבר את הניגון לא רצה למצוא חן בעיני שום בריה שבעולם רק להשי"ת לבדו. לכן מתעורר לבבנו לעבודת ה' ע"י ניגונים שלו. אך המנגנים המתחדשים שבימינו, שקועים בתאוות נשים, ומכניסים כל תאוותיהם בתוך הניגונים, והאם צריכים בנינו ובנותינו לשמוע את הבל פיהם? באמריקה יש עסקנים שעוסקים בזה, וחיברו ספר 'כנגן המנגן'.

והנה הזמרים החדשים טוענים להכשיר את מעשיהם, בטענה שגם הרה"ק מקאליב 'פדה' ניגון מרועה גוי, ולכן גם הם מתיימרים לקחת מנגינות מהגויים ולהדביק עליהם פסוקים קדושים. אך הבל יפצה פיהם, כי הרה"ק מקאליב לקח את הניגון הנודע 'גלות גלות', כששמע את התנועה הזו מרועה גוי, הרגיש בה שיש בה קדושה גבוהה מאד, הרי הוא צדיק נורא שאין לנו השגה בו, האבות הק' והאמהות הק' באו אצלו לליל פסח, הוא היה מחבריא קדישא דהרה"ק מלובלין זי"ע ועכ"י, כשהוא פדה את הניגון מאותו רועה בממון, לאחר מכן שכחו הרועה. יאמרו לנו מנגני דורנו אם מייקל ג'קסון שוכח את המנגינה שהם הדביקו עליו פסוק בשיר השירים...

בכל דור יש נסיונות חדשים. זה אחד מהנסיונות שבדורנו, ההורים והזקנים צריכים מאד להזהר לבדוק איזה מנגינות שומעים בניהם ובנותיהם, שזה עושה חורבן קשה מאד במח הילד. בפרט בימינו שיש נגנים קטנים ואוזניות, ומכניסים מזה לזה זמר 'חסידי', ומי יודע מה הילד שומע. ירחם ה' על בניו.

המלבי"ם מזכיר שתחילת הניגון היה בכוש, אבי כל תופס כנור ועוגב. וכן גם בימינו יש מנגנים שחורים מכוש, שחידשו חידושים רבים במוזיקה, הופ מיט פופ, ג'עז מיט קעז, וזמרים חסידיים ורקדים ומנגנים ממש כמותם. וכל תכלית התנועות הללו מביאים לשפלות הנפש, ולתאוות קשים ונוראים. רח"ל.

הניגון האמיתי שמשבי את הנפש ומדבקת אותו להשי"ת הם ניגוני הצדיקים, כמו ניגונו הגדול של בעל התניא ארבעה בבות, שמכוון כנגד

(הגרמ"י רייזמן)

בדרך הדרוש

השורה לא תמצא כלל ממוצע כ"א במספר שאינו שווה דרך משל בני לאה הי' ששה אם תחלק אותם לשני חלקים הי' בכל חלק שלושה ולא תמצא אמצעי ביניהם אבל במספר שאינו שווה ד"מ ה' או ז' תחלק אותם מוכרח להיות אמצעי ביניהם וא"כ בני לאה שהי' ששה וה"ה בני השפחות ובני רחל

מקרב אחיך תשים עליך מלך הנה הטעם שסמכה התורה פ' מלך 'מקרב אחיך תשים עליך מלך' וסמך 'לא יהי לכהנים הלויים' כל שבט לוי חלק ונחלה בתוך אחיו משום שענין המלוכה שייך לאמצעי שבשבטים ור"ל מקרב אחיך הממוצע שבאחיך במספר

איש לרעהו

מכון אהבת אמת - המרכז להעמקת ערכי אהבת הזולת

ע"ש ר' עבי יהודה דומוביץ ז"ל - רח' אבן עזרא 2 ירושלים 9242402
טל: 02-5671812 פקס: 077-7671812 דוא"ל: paypal: ahavemet@012.net.il

לקט אמרות חז"ל
רעיונות, עובדות
והנהגות מגדולי
ישראל,
על מדות טובות
שמביאות לאהבת
הזולת הנלמדות
מפרשת השבוע

ליקוט ועריכה: יצחק בן אהרן
כל הזכויות שמורות למכון אהבת אמת
אסור להעתיק, לנצל ולהדפיס בלי רשות בכתב

לזכות
רבי
אברהם
בן ר' יהואל
טיהר
ולכל
משפחתו
הצלחה רבה
ורוב פהת
מכל יוצאי
הלציו

שבת קודש ד אלול תשפ"ד: הדלקת נרות: ירושלים: 6:21 תל-אביב: 6:36 חיפה: 6:28 מוצאי שבת: ירושלים: 7:32 תל-אביב: 7:34 חיפה: 7:34 ר"ת: 8:11

פרשת שופטים

איסור הסגת גבול

שלא לקפח פרנסתו של חברו ולא לרדת לאומנותו!

נלמד מהפסוק: "לא תסיג גבול רעך אשר גבלו ראשונים" (פרק יט-יד)

מכאן למדו חז"ל על האיסור להסיט סימון חלוקת הקרקע לתוך שדה חברו למען הרחיב את שלו. עם זאת קראו חז"ל בשם "הסגת גבול" גם לכל מה שמחסר לחברו ע"י קיפוח פרנסתו כפי המבואר בגמרא (קידושין נט.). נכלל בזה (לדעת חז"ל בספרי) גם האיסור להחליף דברי חכם אחד ולאומרם בשם חכם אחר, וכן האיסור לומר דבר שלא בשם אומרו כאזהרת חז"ל (מדרש תנחומא - במדבר): כל שאינו אומר דבר בשם אומרו עליו הכתוב אומר "לא תגזול דל כי דל הוא"...

יש לשאול: אם באמירת דבר שלא בשם אומרו יש לאו ד"לא תגזול דל" היאך זה מתיישב עם אמרת התנא באבות "האומר דבר בשם אומרו מביא גאולה לעולם". שמשמעותו מעלה יתירה ולא איסור לאו?

ותירץ הגרי"ז סולוביץ' זצ"ל: במה דברים אמורים ש"מביא גאולה לעולם". רק כאשר אומר הדבר בשם אומרו. אך אם מודיע שאין זה שלו אבל לא אומר בשם אומרו, אין לו מעלה של הבאת גאולה לעולם. ורק כאשר אומר דבר של זולתו כאילו זה שלו, על זה עובר באיסור לאו.

הגה"צ רבי יחזקאל לוינשטיין זצ"ל הסביר מדוע יש לזה שייכות דווקא להבאת הגאולה? משום שבאמת רוצה הקב"ה לעשות ניסים ולהביא את הגאולה, אלא שאם יעשה ניסים עלול האדם לומר שהוא עשאו בתושייתו, וליחס לעצמו, לכוחו ולעוצם ידו דבר שעשה הקב"ה, ולכן הקב"ה לא עושה ניסים. וכפי שיכלו כופרים לומר גם לגבי נס קריעת ים סוף שפעם באלפי שנים קורה כזה מקרה ועוד דברים בלתי הגיוניים, ובלבד שלא לייחסם להקב"ה.

עוד יש לדון: היאך הדין כאשר בעל השמועה מוחל על הזכרת שמו, האם מועילה המחילה כשם שמועיל לגבי איסור גזל?

ומצינו בשו"ת אפרקסתא דעניא (ח"ד-שעא) שכתב שאין מחילתו מועילה, משום שמלבד איסור גזל ישנו איסור נוסף שאסור לומר דבר ששמע מאחרים באופן שיראה שבא ממנו דהוי כמתעטף באיצטלא שאינה שלו, ולענין זה לא מועילה מחילה.

וכן בשו"ת מהר"ם שיק (יו"ד קנו) כתב שיש בזה משום גניבת דעת הבריות וגם משום "מדבר שקר תרחק" שגורם שיחשבו עליו הבריות שהוא בעל השמועה והוא חידש הדברים אף שבאמת אינם שלו.

"לא תסיג גבול רעך"...

מעשה ביהודי שהשיג את גבולו של חברו וחכר מהפריץ את בית המזיגה שהלה החזיק בו. התלונן העשוק בפני בעל ה"דברי חיים" מצאנו ששלח לקרוא את משיג הגבול ויסרו בדברים.

הצטדק היהודי ואמר: "רבי, החוכר הקודם הוא עבריין ורשע ופושע ישראל ומצוה לקוברו..." חייך הרבי והשיב: "ומי אמר לך שמצוה לקבור רשע? אדרבה, אביא לך ראייה מן התורה שאין כל מצוה לקוברו! שהרי המדרש אומר שבשלושת ימי האפילה מתו רשעי ישראל והיהודים קברום בחשיכה. כדי שהמצרים לא יראו במפלתם.

והנה לאחר שעברה מכת החושך, ראה הקב"ה שאין בידי בני ישראל מצוות שבזכותן יגאלו, ועל כן נתן להם דם פסח ודם מילה. וזהו שנאמר "ואומר לך בדמייך חיי, ואומר לך בדמייך חיי". ואם כדבריד, שמצוה לקבור את הרשעים, הרי היו ביד ישראל חבילות של מצוות:

הרי לך ראייה מפורשת שאין זו מצוה לקבור רשע. ועתה - הפטיר רבי חיים מצאנז - אם תשיב את האיש לנחלתו מוטב. ואם לאו, דע כי מרה תהיה אחריתך!"

מקור חיים - באהלי צדיקים

"כל חידוש בשם אומרו"...

אהבה יתירה אהב הגאון רבי יהודה צדקה זצ"ל לומר דבר בשם אומרו. אף בשיעורים שמסר בישיבה הזכיר חידוש או סברא ששמע מפלוני, אף אם פלוני זה היה קטן ממנו בהרבה והיה מקלס את דבריו כמצויינים ביותר.

היה מפליא להבליט את מעלת חידוש פלוני, גם כשהלה מעולם לא נתכוון להרחיק לכת כל כך במשמעות חידושו כפי שהציגם הרב צדקה. במקרים אלה הרגישו מקרוביו, שהוא מתכוון בזה לתת דוגמא אישית לרבים, כדי שממנו יראו וכן יעשו כולם, לומר כל חידוש בשם אומרו ולהביא גאולה לעולם כדברי חז"ל (אבות פ"ו).

וזאת ליהודה

אימתי צר המקום לאדם...

שאלו את כ"ק האדמו"ר מסדיגורא - רבי אברהם יעקב זצ"ל: נאמר במסכת אבות (פ"ד מ"ג) "אין לך דבר שאין לו מקום". אם אין דבר בעולם שאין לו מקום, מדוע רואים אנו לעיתים שצר המקום לבני אדם?

השיב האדמו"ר מיניה וביה: "זאת מכיון שכל אחד רוצה לתפוס את מקומו של חברו..."

ממענה"נ - אבות

עלו השבוע פרשת שופטים הוקדש לע"נ

האשה הח' מרת בתיה בת ר' עבי הירש ז"ל

ה.נ.צ.ב.ה.

להאמין שהוראת חכמי התורה הם אמת לאמיתה ולעשות כהוראתם !

נלמד מהפסוק: "על פי התורה אשר ירוך... תעשה לא תסור מן הדבר אשר יגידו לך ימין ושמאל" (פרק יז-יא)

וכתב רש"י (מהספרי): אפילו אומר לך על ימין שהוא שמאל ועל שמאל שהוא ימין. וכל שכן כשאומר לך על ימין ימין ועל שמאל שמאל. והחינוך (מצוה תצו) כתב: "ובכל דור ודור גם כן שנשמע אל החכמים הנמצאים שקיבלו דבריהם (של החכמים הקדמונים) ושתו מיס מפריהם, ויגעו כמה יגיעות בימים ובלילות להבין עומק מליהם ופליאות דעותיהם. ועם ההסכמה הזאת, נכוון אל דרך האמת בידיעת התורה. וזולת זה, אם נתפתה אחר מחשבותינו ועניות דעתנו - לא נצלח לכל. ועל דרך האמת והשבח הגדול בזאת המצוה, אמרו חז"ל לא תסור מן הדבר וגו' אפילו יאמר לך על ימין שהוא שמאל - לא תסור ממצותם.

כתוב בפסוק (במדבר יא-טו, יז) שהקב"ה אומר למשה: "אספה לי שבעים איש מזקני ישראל... וירדתי ודיברת עמך שם ואצלתי מן הרוח אשר עליך ושמתי עליהם". שאל בעל ה"ערוך לנר" (בספרו מנחת עני-בהעלותך): לכאורה תמוה מדוע הוצרך הקב"ה להאציל מן הרוח אשר על משה ולשים על הזקנים, כלום יבצר ממנו יתברך להניח מרוחו על הזקנים!?

אלא ביאר הערוך לנר שענין זה בא להורות לנו שכמו שרק אל משה דיבר ה' והוא שמע דברו, ומהרוח אשר על משה התעוררה רוח הקודש גם על הזקנים, כמדליק נר מנר, כך בכל דור ודור שיתמנו זקנים ע"י זקנים, רוח ה' אשר הוא מקורם הראשון, הוא אשר דובר מתוכם.

על כן, לא רק המצוות שניתנו למשה אלא גם מה שתיקנו זקני העם בכל דור ודור נובע הוא מרוח ה' הנמשך בממקורו הראשון ממשה, כמדליק נר מנר, כך בכל דור ודור שיתמנו זקנים ע"י זקנים, רוח ה' אשר הוא מקורם הראשון, הוא אשר דובר מתוכם.

על כן, לא רק המצוות שניתנו למשה, אלא גם מה שתיקנו זקני העם בכל דור ודור נובע הוא מרוח ה' הנמשך בממקורו הראשון ממשה, כמדליק נר מנר אשר להם הנר האחרון נובע מהנר הראשון. ועל כן גם הורשה לנו לברך גם על מצוות דרבנן "אשר קידשנו במצוותיו וציוונו" כי גם ציווי זה נאמר מפי ה', באשר ציוה "לא תסור מן הדבר אשר יגידו לך ימין ושמאל". עכ"ד.

לאור האמור נמצא, שכאשר חושד אדם בגדולי התורה שיש להם נגיעה כל שהיא, ח"ו, ומפקפק באמיתותם, הרי בכך עלול להכשל בעבירות חמורות ולהתדרר עד כדי אפיקורסות ממש רח"ל, וכדבריו הנוקבים של הגה"צ **רבי שלמה אלישאון** זצ"ל, בעל ה"לשם שבו ואחלמה". וכך כתב:

"והרי נמצא מזה כי כל המתחכם על דבריהם להתבונן על אמונתם, הוא מכניס את עצמו בסכנה גדולה, כי אין שכל אנושי שיוכל להשיג אותם ועלול הוא לבוא לכפירה רח"ל. ועל זה נאמר (קהלת-ז) "ואל תתחכם יותר למה תשומם". כי המכניס עצמו בזה קשה לו מאוד ללכת נגד דעתו והוא פוסח תמיד על שתי הסעיפים. ולכן אמרו בגמרא (עבודה זרה יז.) כי על כל מיני מינות ואפיקורסות הנה על זה נאמר "כל באיה לא ישובון" ואם ישוּבו לא ישגו אורחות חיים.

מוסיף בעל ה"לשם": אבל "צדיק באמונתו יחיה" כי הוא יסוד כל התורה כולה... כי הרי מחוייב כל אחד לבטל שכלו ודעתו תמיד נגד כל מה שנטוע באמונת לב כל ישראל מכל הדורות שלפנינו בכל הנוגע ומפורס בתוך כלל ישראל. וכל מהרהר אחריהם גם באיזה פרט קטן וקל שבהם, כאילו מהרהר אחר שכניה. כי קב"ה ואורייתא וישראל אינן מתקשרן דא בדא כמש"כ בזה"ק... וכל המתחכם ומהרהר על איזה פרט שבהם, הוא בכלל הכופרים והאפיקורסים והוא גרוע בפרט אחד מרשע גמור". עכ"ל.

נאמר בפסוק (שמות ד-א) שמשח רבינו אומר להקב"ה: "והן לא יאמינו לי ולא ישמעו בקולי" ולכאורה צ"ב: הלא הובטח כבר מפי הקב"ה "ושמעו לקולך"?! וביאר **ב"ק האדמו"ר מספינקא** (בספרו **אמרי יוסף**) כי הבטחת הקב"ה "ושמעו לקולך" היתה בנוגע לציווי של "לך ואספת את זקני ישראל" שהם אמנם יאמינו, אבל מה באשר לפשוטי העם האם יאמינו? על כך נענה משה שלצורך זה יעשה את האותות והמופתים לעיני העם, ודרך פשוטי העם להאמין כשרואים נס ומופת, ואכן נאמר "ויאמן העם וישמעו..."

ממשיך ה'אמרי יוסף' בדברים נוקבים: "מכאן תוכחת מגולה לאותם המאמינים שנמצאים גם בזמננו שאינם רוצים להאמין לצדיק עד שיראה להם אותות ומופתים ואומרים לו "תנו לנו מופת", ואם אינו משנה להם סדרי בראשית להראות להם אותות ומופתים, אין רצונם להאמין ולשמעו בקולו. ח"ו.

"על פי אשר ירוך"...

סיפר הגאון **רבי צבי אייזנשטיין שליט"א**: בזמן מלחמת תש"ח, קבלתי מכתב שחתונת אחי תתקיים ביום פלוני בירושלים. בערב יום החתונה, כאשר היתה הפוגה בהפגזות, נכנסתי לבעל החזון איש ושאלתי: "יש לי אח יחיד שחתונתו מחר בירושלים, האם אסע לחתונה?" ביקשתי ברכה שהכל יעבור בשלום וציינתי כי יש שיירות משוריינות ואזרחים רבים מצטרפים אליהם...

השיב החזון איש: "אני לא חושב שכדאי לך לנסוע. יש סכנה בדרך. בלעדיך גם תתקיים החתונה!" העזתי פני ואמרתי: "אבל שמעתי שזה כמה ימים המצב שקט ואין עתה סכנה..." חזר ואמר: "בכל זאת נראה לי שלא כדאי!"

"יצאתי מחדרו ולא ידעתי מה להחליט, שהרי לא אסר עלי הנסיעה במפורש. אך אחד ממקורביו ששהה במקום הסביר לי שקיבלתי תשובה שלילית ברורה ו"הזהרו בגחלתן"... ואכן מתוך אמונת חכמים החלטתי לא לנסוע.

למחרת נודע, כי על השיירה המשוריינת [שכללה משאית אספקה והובלת חיילים ואזרחים] שעברה באותו יום, היתה התקפת רייות בשער הגיא והיו בה נפגעים רח"ל... **מעשה איש**

כדבר האזרים...

אל המשגיח - **הגה"צ רבי יחזקאל לוינשטיין זצ"ל** נכנס מקורבו הג"ר **נח ברמן** זצ"ל והתייעץ בדבר קרוב משפחתו ששוכב בבית חולים, והרופאים אומרים שיש לנתחו. אמר לו המשגיח שלא יסכימו שנתחו אותו. כעבור חצי שעה נכנס שוב ואמר שהרופאים טוענים שהמצב מחמיר, אך המשגיח בשלו: לא לנתח.

וכך בפעם השלישית באו ואמרו למשגיח שהרופאים דורשים שהמשפחה יחתמו שעליהם האחריות. השיב, שיחתמו. למחרת פגש המשגיח את רבי נח ברמן ושאלו מה היה לבסוף. ואמר לו שמיד אחר שחתמו פסקה הסכנה.

כיוצא בזה ישנם סיפורים רבים על הכרעות גורליות שנטל רבי יחזקאל אחריות על כתפיו וכדבריו כן היה (ואכה"מ), עד שאחד הפרופסורים בבית החולים "תל השומר" אמר פעם, אני מוכרח לבוא לגבעת הישיבה בבני ברק ולראות מי הוא הזקן הזה שכאשר אומר שפלוגי ימות הוא מת ושפלוגי יחיה הוא חי.

מתוך הספר החדש "עבדא דקוב"ה"

"נלחמתי כארי... ועיניכם הרואות"...

נער "בר-מצוה" הגיע מלווה באביו לבית הגאון **רבי חיים קניבסקי זצ"ל**, ולפליאת רבי חיים הכריז הלה: "זה הילד של הרב. היום נעשה בר-מצוה ובאנו לקבל ברכה..."

נביא בקצרה את הסיפור שגולל האב וכך סיפר: לפני שלוש עשרה שנה הלכה אשתו המעוברת לבית החולים לבדיקה שיגרתית, והרופאים הנחיתו עליה בשורה מרה: "אין דופק, העובר שבבטנה מת, יש להוציאו בהקדם ע"י ניתוח בטרם יהיה סכנה לאמו".

האב נסע במהירות לביתו של רבי חיים ומתוך כבי סוער תינה צרתו. רבי חיים הרגיעו: "אל תתייחס לדברי הרופאים. בעזרת ה' יהיה ילד בריא ושלם!" כל הנוכחים שם צעקו "אמן", והאב חזר לבית חולים ואמר לרופאים: "תבדקו שוב, זה לא יתכן!"

אולם הרופא עמד על דעתו שאין מה לבדוק וצריך ניתוח, תחתמו ונכניס אותה לניתוח חרום - הוא האיץ באב. סיים האב סיפורו: "חזקו עלי דברי רבי חיים. נלחמתי כארי עד שהם נכנסו ובדקו שוב והנה עיניכם הרואות"... בירכו רבי חיים בחום.

עפ"י "רבי חיים"

לנהוג בשפלות ובענוה עם הזולת ולא בהתנשאות וגאווה!

נלמד מהפסוק: "לבלתי רום לבבו מאחיו" (פרק יז-ב)

וכתב רבינו יונה ז"ל (בשערי תשובה שער ג-לד): הוזהרנו בזה, להסיר מנפשינו מדת הגאווה ושלא יתגאה הגדול על הקטן, ואפילו המלך לא ירום לבבו מאחיו, וכי ישתרר עליהם גם השתרר בהנהגותיו. אך יהיה שפל רוח. והגאווה מן העבירות החמורות המאבדות ומכלות הנפש שנאמר (משלי טז-ה) "תועבת ה' כל גבה לב" והרמב"ן ז"ל כתב: נרמז מכאן איסור הגיאות, כי הכתוב ימנע המלך מגאווה ורוממות הלב, וכל שכן האחרים שאין ראויים לכך, כי בראוי להתרום ולהתגדל יזהירו להיות לבבו שפל מכל אחיו הקטנים ממנו, כי הגאווה מגונה ונמאסת אצל האלוקים אפילו במלך. עכ"ל.

מדת הגאווה היא סכנה גדולה לאדם. רואים זאת מאמרת חז"ל (תמיד לב): מה יעביד איניש וימות? [=מה יעשה אדם שימות] יחיה את עצמו [רש"י]: יגביה את עצמו, ומתוך כך יתנו בו הבריות עין הרע ויקנאו בו וימות. וכן אמרו (במכילתא דרשב"י-תרו): מפני מה תלמידי חכמים מתים כשהם קטנים? מפני שמתגאין בעצמם.

רבינו הקדוש תיקן לומר תפלת "יהי רצון שתצילנו היום ובכל יום מעזי פנים ומעזות פנים" [של עצמו]. ושאל היעב"ץ זצ"ל: הלא על רבי הקדוש נאמר "משמת רבי בטלה ענוה". והיינו שהיה עניו מאין כמוהו, וא"כ מה שייך אצל עניו כמוהו להיות עז פנים חלילה, עד שהוצרך לבקש על כך מידי יום ביומו?

ותירץ היעב"ץ: משום שרבינו הקדוש היה, כידוע, עשיר גדול שלא כדרך הטבע, כדברי חז"ל שהזבל של פרדותיו היו בעושר גדול יותר מהזהב של מלך פרס. והרי על עשיר נאמר "עשיר יענה עזות". נמצא איפוא, שצריך תפלה מיוחדת שלא ישל בעזות פנים מחמת עשירותו המופלגת, עם כל ענוותנותו.

וכבר פירש הגר"א זצ"ל את הפסוק (במשלי טז) "תועבת ה' כל גבה לב", שאפילו אדם שלא הוציא את גאוותו אל הפועל, לא במעשה ולא בדבור, אלא גאוותו מסתתרת בפנימיות לבו, ורק ה' הבוחן כליות ולב יכול להעיד עליו שהוא גבה לב, גם על אדם כזה כבר נחרץ משפטו שהוא "תועבת ה'" משוקץ ומתועב הוא בעיני הקב"ה ויענש על כך.

והחפץ חיים (בספרו חובת השמירה) כתב: הגאווה מדה רעה מאוד ומביאה את האדם לידי ארבע כתות הרעות, לשון הרע, שקר, ליצנות וחנופה - יספר בגנות חברו כדי שיהיה הוא המכובד וחברו הבזוי. ויתלוצץ ממנו, ויתפאר בשקר במעלות ובמדות שאין בו. ועבור גאוותו יחניף לרשעים ויטעים לפעולותיהם הרעות והמגונות כדי שינשארו ויהיה מכובד בעיניהם. והכתוב הפליג מאוד בגודל גנותה של הגאווה ואפילו בלב בלבד גם כן הוא מתועב בעיני השי"ת ככתוב "תועבת ה' כל גבה לב".

היפך הגאווה הוא "לב נשבר ונדכה". כך כתב הגה"צ רבי יצחק בלזר זצ"ל (בספרו כוכבי אור). כי על כן, כאשר יגיע האדם להשוות האמת ויכיר כי הוא הבל וריק, ודאי יהיה לבו תמיד לב נשבר ולא יתאוה לשום דבר גשמי. לא יקעס ולא יקפיד, כדרך שאנו רואים באדם המסובב ח"ו בצרות, שהוא מסיח דעתו מכל וכל, מתוך שהוא חש בפחיתות מצבו. וכ"ז אמרו אפילו באדם שהוא בר מעלה גדול, וכ"ש מי שהוא חוטא ופושע, מעותד רח"ל לכל העונשים, הלא וודאי צריך שיהיה לבבו נשבר ונדכה, וימאס בכל חמודות העולם ולא יתהלך ברגל גאווה...

"אחת היא לנו" - מסכם רבי איצ'לה - "להכיר באמת: להכיר פחיתות ערכנו ומצבנו. ומתוך כך להתרחק מן הגאווה שהיא שורש לכל המדות הרעות, ולהשתלם במדת הענוה המקרבת את האדם אל בוראו!"

כיצד שוברים את רגש הגאווה...

גדולי המוסר הגה"צ רבי יצחק בלזר זצ"ל. רבי נפתלי אמסטרדם זצ"ל. והסבא מנובהרדוק היו מתאמנים יחדיו, להתרגל בעבודת הענוה וההכנעה. לשבר את מדת הגאווה על ידי "עריכת גלות" בעירות נידחות שבגלילות ליטא.

שם נהגו הללו מנהג אביונים מקבצי נדבות, כאשר בימות החול חיזרו על הפתחים בשביל פרוסת לחם שהושלכה לעברם ולמעט מים. ובלילות שבת היו ממתנינים בבית הכנסת עד שבעל הבית נדיב-לב יזמין להתארח על שולחנו.

את אחת החוויות שעברו מתאר רבי דוד זריצקי זצ"ל: הם ביקשו מן השמש שימצא עבורם מקום לסעוד בו את סעודת השבת. הלא הציץ בהם הצצה של "מבין" בתכונתו של כל אחד מהשלושה ופסק את פסוקו:

"אתה" - הורה באצבעו על רבי יצחק בלזר - "אינך מתאים לסעוד אצל בעל הבית למדן. חזותך גם מוכיחה עליך שאתה אכלן מופלג. לכן תאכל אצל רבי מנדל הרוכל. שם תאכל כאוות נפשך. אבל תהיה חייב לומר איזה דבר-תורה על פרשת השבוע. התוכל?" ורבי יצחק משיב בשפלות עינים: "אשתדל לחפש ולמצוא משהו..."

"ואתה" - המשיך כלפי רבי נפתלי - "תסעד אצל השוחט דמתא. תקשיב לכל אשר יאמר. אל תנסה לסתור דבריו, ולהראות ידיעותך. הכרתי כבר עניים שגרמו לו בושה..." ורבי נפתלי נענה בביישנות: "אין לי במה להראות את ידיעותי..."

"ואתה" - החווה כלפי הסבא מנובהרדוק - "דומה הנך עלי כסוחר... תמתין עד שאמצא אחד מתאים שיאות לארח אותך..." חויה זו שעברו רק הוסיפה לחשל אותם, לחדד את רגש ההכנעה והשפלות ולהקהות את רגש הגאווה שבלב האדם...

עפ"י ר' איצ'לה

עד כמה מסוכן לקבל כבוד...

הגאון רבי שמואל רוזובסקי זצ"ל ראה בכבוד דבר מסוכן! כאשר רקדו סביבו תלמידים, פנה לאחד ממקורביו ותבע שיפסיקו מיד. הוא הסביר עד כמה הכבוד מסוכן ומעולם לא היה רגיל בזה והוא עלול להנזק...

כך היה כשחזר מהניתוח בארה"ב ומאות תלמידים באו לקבל את פניו, הוא התאוונ ש"הרי צריך יהיה לשלם אח"כ על כל זה". כך גם כשרו לכבודו וליווהו לאחר השיעור שמסר בשובו מהניתוח בחו"ל, אמר אז בכאב: "משלמים על זה ביוקר..."

וסיפר הגאון רבי יהודה עדס שליט"א: "בישיבת קול יעקב קיבלנו את פניו של רבי שמואל בשירה ובשמחה כיאות לתלמידים המקבלים פני שכינה, ומלבד מה שהיתה ניכרת עליו עגמת נפש וצער שעושים כן. לאחר יומיים אמר לי בשיחה טלפונית: "זה מאוד מסוכן! אתה מעורר אצלי את רגש הכבוד. אני מעולם לא הורגלתי לקבל כבוד..."

ראש הישיבה

"זה מעבר לכוחותי ואיני מחוייב"...

פעם ביקשו מרבינו הגרא"מ שך זצ"ל לבוא לפתיחת "ירחי כלה" בשוויץ באופן חד פעמי, ויהיה בזה חיזוק גדול לתורה, כאשר בזכות זאת יגיעו מכל רחבי אירופה לקבוע עיתים לתורה.

סירב הרב שך בכל תוקף ונימוקו עמו: "כל אדם חייב להרבות כבוד שמים לפי כוחו ואפשרותו. אדם אינו נתבע על מה שמעל ומעבר לכוחותיו. והנה כאשר אבוא לשוויץ ויתנו לי כבוד, וימתינו לי בשדה התעופה ויעשו לי קבלת פנים מפוארת, איני יכול לסבול זאת בשום אופן. יודע אני שלא אוכל לעמוד בכך, ואפילו שיתרבה עי"ז כבוד שמים, לא אוכל לשאת זאת. וממילא זה לא באפשרותי ונחשב כמו שמעבר לכוחותי ואיני מחוייב..."

שימושה ש"ת

"הגבינה של הצדיקים"...

פעם קרא המשגיח - הגה"צ רבי יחזקאל לוינסטיין זצ"ל לתלמיד מקורב. כשהגיע אומר לו: "שמעתי עליך 'לשון הרע' וקראתי לך לדעת האם זה נכון. שמעתי עליך שנרשמת לרשימה של הצדיקים..."

היתה אז חלוקת גבינה מיוחדת למחמירים, וקראו לזה אז "הגבינה של הצדיקים". ואותו תלמיד נרשם לזה. ועל זה שאלו המשגיח האם זה נכון. השיב התלמיד שאכן אמת הדבר.

גער בו המשגיח ואמר לו: "גאווה זה 'טרייף' גמור! הרבה יותר טרייף מהגבינה הרגילה..."

מתוך הספר החדש "עבדא דקובה"

ומי כעמך ישראל

בין איש לרעהו – סיפורים בני זמננו

סגולה לזכות ביום הדין

השכנים, וכולם - ללא יוצא מן הכלל - מכבדים ומחייכים. אז מי זה השכן רע הלזה שמכה את רעהו בסתר? ניסיתי בעזרת אשתי וילדי לחשוב מי השכן הזה, אך לא הצלחנו. מכל מקום החלטתי הייתה נחושה לאתר אותו - ויהי מה!"

"בד בבד חדלתי לשלם דמי 'ועד בית' לאחר שהודעתי מפורשות שכל עוד ההתנכלות נמשכת, אין לי כוונה לשלם. אמרתי להם שכל עוד אני בן-ערובה בשבתות אזי הכסף בן-ערובה אצלי גם בימות החול... תליתי מודעה בכניסה בה התחננתי על נפשי, שם אף ציטטתי מתוך דברים שנאמרו לי לטובתי בענין זה ב'אגודה לתרבות הדיור'..."

בשלב זה החליט לגייס את בני ביתו להצבת "מארבים" (...) שסוף סוף יגלו ידו של מי במעל. כבר בשלב ראשון של החקירה התגלה ששכנה אחת - שדווקא הייתה בשלב של חזרה בתשובה - נועלת את הדלת אחרי כניסתה בשבת! הייתכן? הרי היא בוודאי מבינה במה דברים אמורים! "אמרתי לעצמי שאסור לקבוע מסקנות על סמך מקרה אחד. נמשיך במארבים עד שנפתור את הבעיה".

במארב הבא שוב עלתה בחכה אותה שכנה!...

"ניגשתי אליה וביקשתי להבין למה היא עושה לנו את זה. היא נפגעה עד עמקי נשמתה, והכחישה כל קשר למעשה הלא יפה. התנצלתי בפניה אם טעיתי, אך הסברתי לה יפה יפה שהילדים שלי ראוה נכנסת בדלת פתוחה שלאחר מכן ננעלה! היא המשיכה לטעון בתוקף שידה לא במעל ונאלצתי להאמין לה - למרות שהבן שלי לא טיפוס מדומיין והוא לא המציא את הסיפור".

כעבור זמן עבר החשד לשכן נוסף. שוב ניגש אליו מיודענו להתחנן על נפשו, אך גם שכן זה הכחיש בכל תוקף כל קשר למעשה. מצד שני הבן שלו מעיד הפוך...

המארבים לא פתרו את הבעיה, ואז נודע לו שבבנין ממול מותקנת מצלמה שקולטת גם את דלת הכניסה שלו ובשלב זה הוא פנה להתייעץ עם רב לגבי האופן בו יהי מותר לו להשתמש באותה מצלמה - אך הנדון ההלכתי אינו מעניין הסיפור. עיון בתמונות גילה את האמת: אף שכן לא נגע בצ'ופצ'יק כלל, מה שהתרחש זה שכאשר הדלת נטרקה בחזקה הצ'ופצ'יק אז מאליו!...

אותה שכנה שנחשדה במעשה, אכן הורגלה לטרוק את הדלת - ולכן הצ'ופצ'יק זו ממקומו ונעל את הדלת, בעוד רוב השכנים סגרו את הדלת ביתר עדינות. תכל'ס, החליפו מנעול ומיד נעלמו הבעיות!

"מה שלמדתי מהסיפור זה עד כמה יש לדון לכף זכות! הלוא כמעט יכולתי להישבע שמישהו מהשכנים מציק לי... לא היה לי כל ספק בכך... הכנתי מכתב התנצלות גדול אותו תליתי בכניסה, בתוספת מתנה שתפאר את הבניין. התנצלתי ושוב התנצלתי בפני השכנים על שחשדתי בהם לשווא. זה היה ה"רבי-געלט" (שכר לימוד) ששילמתי על התובנה שתמיד, אבל תמיד, יש לדון לכף זכות! וכך, בכל עוולה שאנו חושבים שמישהו עשה לנו כדאי להיזכר שמבחינה אובייקטיבית ייתכן מאוד שהדבר כלל לא היה! הראיות עומדות על עשרים אחוז בלבד - אך המחלוקת שפורצת מהן היא של מאה אחוז!"

הרב ד. מתגורר בעיר חילונית במישור החוף הדרומי. את הסיפור שמענו מפיו מילה במילה. לפני שנים הוא נכנס לגור בבנין סטנדרטי. בניין רגיל בעיר שרובה חילונית.

* * *

רגע. לפני שנמשיך - כמה מילים: נכנסנו לחודש אלול, ואנו מתכוונים ליום-הדין. "לדון לכף זכות" מהווה, כנודע, סגולה נפלאה לזכות בדין - שכן מי שדן את הבריות לכף זכות דנים גם אותו משמים לכף זכות. מידה כנגד מידה. לפיכך זה הזמן להתחזק במידה זו, וכך נזכה כולנו בדין!

ובחזרה לסיפור:

בבנין המדובר, ננעלת דלת הכניסה הראשית בכל שימוש. מי שרוצה להיכנס עושה זאת באמצעות מפתח, או באמצעות חיוג לאינטרקום של אחד השכנים שמתבקש לפתוח לו את הדלת בלחיצת כפתור. אך לקראת שבת ידע הרב ד. ששני הפתרונות לא יתאימו לו: מפתח הוא לא יכול לטלטל, ועל כפתור אסור ללחוץ. כיון שכן הגיע להסדר עם השכנים שבשבת תישאר דלת הכניסה לבנין פתוחה.

במשך תקופה עבד ההסדר יפה, אך באחת השבתות גילה מולו דלת נעולה. הוא סבר שמדובר בטעות אך כאשר הדבר חזר על עצמו קלט שאחד השכנים החליט לתעתע בו. זה היה מאוד לא נעים, כפי שכל אחד מכם יכול לתאר לעצמו איזו תחושה עוטפת אדם שתקוע ברחוב בעצומה של השבת והכל בגלל שכן - שונא דת או שונא עצמו.

בהזדמנות הראשונה עלה לוועד הבית וביקש ללבן את הסוגיה. הסביר שוב את הקשיים שנעילת הדלת ורמת לו, והתחנן על נפשו. אך מבחינת ועד הבית הוא "התפרץ לדלת פתוחה". מאז שהסכימו להיענות לבקשתו לא חזרו בהם, ועליו לאתר בכוחות עצמו את השכן שמזיז את הצ'ופצ'יק בדלת כך שהיא חוזרת וננעלת!

"דברתי עם השכנים. תליתי מודעה יפה בו ביקשתי מכולם לכבד את בקשתנו באיחולים שהשבת תשמור על כולנו וכו' אך כלום! חשבתי שאני משתגע!" - הוא לא בורר את מילותיו.

"קשה לי להסביר את הסלידה והכעס שהיו לי על השכן שמצר את צעדי. הרי גם השכן הזה, שאין לי מושג מיהו, נחמד אלי ומחייך אלי כיתר השכנים אך מאחורי הגב הוא תוקע בי מקלות. עשיתי חשבונות שכנראה מדובר ביותר משכן אחד, לאחר שחישבתי את הזמנים בהן התרחשה התקלה וביודעי את סדר יומם של שכני שחלקם לעולם, אבל לעולם, לא יוצאים מן הבנין בחלק מהזמנים".

* * *

הרב ד. ערך בעצמו סבב בין השכנים כדי לוודא שוב את הסכמתם להסדר. "יש אנשים רעים" הסביר לו אחד השכנים "הם אומרים לך 'כן' 'כן' אך בפועל עושים להפך!..." המשפט הזה הלחל בו כארס של עכנאי והוא גמר ואמר לגלות את השכן הרע! "זה כאב לי גם מהבחינה הזו שאני פוגש ביומיום את

היית מעורב בסיפור שקשור לבין אדם לחבירו? שמעת ממקור ראשון? ספר לנו עכשיו! פקס: 077-7671812 דוא"ל: ahavemet@012.net.il

מה ששנא עליך אל תעשה לחברך - וגם חייך אליו

{ אז נדברו }

פרשת שופטים תשפ"ד | גליון מס': 661 | לסדר: "למען תחיה וירשת את הארץ"

להצטרפות לרשימת התפוצה

במייל:

a8447168@gmail.com

'ואם אב אני איה כבודי...'

ישנה שאלה פשוטה ומתבקשת: חלק נכבד מהתורה הק' ובפרט בחומש דברים, מפליג הרבה בחומרת עוון עבודה זרה!! פרשיות שלמות וארוכות ב-ואתחנן, עקב, ראה, שופטים וכי תבא, עוסקות באיסור עבודה זרה.. ומה לעשות שתכל"ס, ב-2500 שנים האחרונות ע"ז היא פשוט לא רלוונטית... אין לאף אחד מאיתנו שום שייכות ולא סחף ונטיה לעבודה זרה! **אז מה אני אמור לחשוב כשאני לומד את כל הפרשיות האלו?** מה... לרפרף על זה מלמעלה... סוג של 'דרוש וקבל שכר'.. הרי סו"ס קי"ל שזאת התורה לא תהא מוחלפת וכל פרשיה בתורה אמורה להיות רלוונטית עד סוף כל הדורות.. אז מה עושים עם כל הפרשיות הארוכות האלו??

אתה יודע מה... לא צריך להגיע רחוק... ניקח את הקריאת שמע שאנחנו קוראים כל יום, 'השמרו לכם פן יפתה לבבכם וסרתם ועבדתם אלהים אחרים' וחרה אף ה' בכם...' ואני שואל אותך: מה אני אמור לכיין כשאני אומר את זה... ועוד פעמיים ביום.. ואל תשכח שבק"ש יש דין מיוחד ש'**כל יום יהיו בעיניך כחדשים**, כאילו היום ניתנו.. נו... היום ניתנה לי פרשת והיה אם שמוע, וה' מזהיר אותי שלא יפתה לבבי ושלא אעבוד אלוהים אחרים. איפה זה פוגש אותי??

והתשובה היא מפתיעה!!! אבל יש לי תנאי!!!

אני מבקש ממך לקרא את התשובה מתחילה ועד הסוף... אל תעצור באמצע... טוב??

ובכן: תתפלא לשמוע שגם היום אנחנו פוגשים עבודה זרה **בדיוק כמו פעם!!** איפה בדיוק???

פשוט מאוד: כי הרי מה כל הרעיון של ע"ז...? לדחוק את הרבש"ע לצד ולהציב במקומו 'ישות' אחרת רח"ל!!! כלומר: יהודי אמור לתת כבוד לבורא עולם ולשים את הרבש"ע במרכז החיים!! אלא שאז מגיע המסית ומדיח ומה הוא עושה? פשוט מסית!! **מסית מלשון מסית!!** המסית דוחק את הרבש"ע לצד ומסית אותך לכל מיני רשיוות אחרות של פסל ומסיכה שהם במרכז רח"ל.. תלך אליהם... הם יעזרו לך עפ"ל... הם מנהלים את העניינים... נכון זו היא ההגדרה הפשוטה של עבודה זרה?? (אגב: זו הסיבה שע"ז מטמאה בהיסט... תזרם כמו דוה...)

אם ככה!! אם זה כל הרעיון של ע"ז... אז בינינו... בשביל זה אין צורך להגיע לעבודה זרה אורגינלית!! בשביל לדחוק את הרבש"ע לצד ? ! לצערנו הוכח שניתן לעשות זאת גם הרבה אחרי שהרגו יצא דע"ז... מספיק שיש יהודי שצריך ישועה... ובאופן טבעי הוא אמור לפנות לאבא שבשמים ולהתנהל מולו מתוך נקודת הנחה ש'אני מאמין באמונה שלימה ש-לו לבדו ראוי להתפלל ואין ראוי להתפלל לזולתו'.. ואז מגיע המסית התורן של דורנו **ופשוט מסית!!!** מסית את הנושא מהרבש"ע... עזוב... תלך לפלוני... תתרום לאלמוני... וזהו!! אנחנו נסדר אותך... אנחנו נפעל בשבילך... תבין: 'תשובה ותפילה וצדקה מעבירים את רוע הגזירה'.. זה עניין של בורא עולם... זה בשביל להסתדר איתך... אבל אם אתה עובר דרכי ותורם לי אז אפשר לעשות עקיפה ולקבל שנה טובה גם בלי להסתדר איתך ית'. **האם הגזמתי בפרשנות???** אתה מוזמן לפתוח את הפרסומות או לוחות המודעות ולראות איך שכל אחד בתורו עסוק להפוך את המוסדות שלו למקור השפע והישועה ואיפה הרבש"ע פה בתמונה? הודחק לפינה... סליחה על החריפות... **נו... תגידי לי: מה ההבדל בין זה לעבודה זרה??**

זה הרי אותם מאפיינים בדיוק!!! תסכים איתי שבאבא שבשמים אמור לתפוס את המרכז של החיים שלנו!! הוא אמור לקבל את הקרדיט והוא אמור לקבל את הקרפון מה הוא דורש ממני... כי הוא המחזיק במושכות... והשיברים אצלו... והוא תקיף בעל היכולת ובעל הכוחות... אז איך קרה שהגיעו כל מיני ארגונים והתחילו לבחוש בקדירה וגנבו את הבמה שלא הרבש"ע יגיד מה שהוא רוצה אלא הם... ולא הרבש"ע יביא לך את הישועה אלא הם- כמובן במידה ועמדת בדרישות שלהם... **תגידי לי מה זה אם לא מאפיין מובהק של עבודה זרה??**

הנה לך 'השמרו לכם פן יפתה לבבכם וסרתם!!' שהלב נפתה ומפנה גב לרבש"ע ומתחיל לתור אחרי מקורות שפע אחרים... אם הגזמתי תגידי לי... תסביר לי למה אני לא צודק...

או לחילופין: בן אדם שהולך לבקש ברכות אצל צדיק מסוים... למה דווקא הוא?? כי 'רואים אצלו דברים!!' ואני שואל אותו: למה אתה הולך דווקא אליו ולא לצדיקים אחרים? והוא עונה לי בלי למצמץ: כי הברכות שלו 'עובדות אחת אחת'... בקיצור כ"י... כי הכי הולך לו!!!

ואני לא מבין: איפה פה הרבש"ע בסיפור?? הרי הרבש"ע הוא זה שאמור להביא את הישועה... מי שהכי הולך לו זה הרבש"ע... נו... אז אם ככה... למה הולכים לצדיקים? למה הולכים לרבי שליט"א?? כי מה לעשות שהרבש"ע רוצה ממך שינויים... והרב שלך הוא זה שהכי הולך לו להשפיע עליך ולגרום לך לעשות רצונו יתברך... ולכן!!! לכן הרבש"ע נותן לצדיק לפעול... כי ה' רוצה ממך שיעורי בית... והצדיק שהכי מצליח לאכוף אותך לעבודת ה'... בזה נעשה רצונו ית' ולכן ה' שולח דרכו את הישועה... אבל ללכת לצדיק על ריק... סתם כי הולך לו...!!? זה פשוט לשים את הרבש"ע בצד ולהכניס מישהו אחר במקומו!!! זה לך הכלל: כל מי שדוחק את נוכחותו של הרבש"ע בצד... ומביא לך דמויות חדשות שתופסים את הבמה ללא שום הסבר מה רצונו יתברך 'מרויח' כאן מהסיפור... **הנה לך בחינה של עבודה זרה גם בדורנו!!** וכי מה זה כבר משנה מי דחק את הקב"ה לפינה? האם השמש והירח וצבא השמים, או קבר פלוני, או טרנד אלמוני... מה זה כבר משנה?? זה מאפיין מובהק של ע"ז... ובנקודה הזו אין שום הבדל בין הדור שלנו לדורות הקודמים... עד כאן בסדר...??

אז זהו!!! שאם אתה זוכר... הזהרתי מראש שצריך לקרא עד הסוף... ההמשך בעמוד 3-4 בגיליון זה...

נודה להשתתפותכם

בהוצאות הגדולות!!!

בבנק: בנק פאגי

סניף 182

חשבון 747815

ע"ש: שב שמעתא

(ע"ר)

ניתן לקבל קבלה מוכרת

להחזר מס (סעיף 46)

באשראי: "נדרים פלוס"

בטלפון: 0799-654321

בדואר: פולק, גאולה 15 חיפה

למענה אנושי: 052-7683095

תודה מראש!!!

מה אתה אשם שזה כ"כ קל?? לכן לא תלך על זה??

יש את המעשה הנביא על נעמן שר צבא ארם שהיה מצורע... והמליצו לו לבקש ברכה מאלישע הנביא שיאסוף אותו מצרעתו... הוא אכן הגיע לנביא... והוא פיתח ציפיות שהנביא יטפל פה כמו שצריך... אבל אלישע הנביא די ייבש אותו... אלישע אמר לו תלך לירדן ותטבול שם שבע פעמים וזה יעזור... נעמן די נעלב מה'מרשם' של אלישע... הוא יצא מאלישע סר וזעף... והודיע: אני לא הולך לטבול בנהר הירדן... יש לי נהרות הרבה יותר משובחים בארם... אני הולך לשם... אבל הנערים של נעמן, הם האמינו בדברי הנביא והם הבינו שאם הנביא אמר לטבול בירדן!! אז צריך לטבול דווקא בירדן ולא במקום אחר... ואז הם אמרו לו משפט מאוד מעניין... שים לב מה כתוב!! פסוק מפורש במלכים: **וַיֵּלֶךְ עֲבָדָיו וַיְדַבְּרוּ אֵלָיו וַיֹּאמְרוּ, אֲבִי, דַּבֵּר גְּדוֹל הַנְּבִיאָא דִּיבֵר אֵלֶיךָ הֲלֹא תִלְשָׁה!! וְאָף כִּי אָמַר אֵלֶיךָ רִחוּץ וְטָהָר!!** שמת לב מה כתוב בפסוק הזה?? העבדים של נעמן טענו לו כך:

הרי אם אלישע הנביא היה נותן לך סדרת טיפולים מייגיעים... תתרוצץ אי שם... תעמוד על הראש... תשלם סכומי עתק... ותגיע למזרח הרחוק וכו' וכו'... אם היה אומר לך את זה... היית עושה את זה על ארבע!! לא היית מזלזל!! למה?? כי המליצו לך עליו שהוא בן אדם רציני, והנה... הוא גם מביא לך משימה רצינית... תהליכים רפואיים ממושכים ורציניים... תשמע... זה רציני... נו... אז אם הוא אומר לך משהו מאוד קשה ורציני היית שומע בקולו... אז עכשיו שהוא אמר לך לעשות משהו מאוד קל... לכן מה?? לכן אתה מזלזל?? לכן אתה כועס?? זה מה שגורם לך שלא לעשות את זה?? והוא קיבל את הטענה שלהם!! הוא שמע בקולם, ולמרות שזה היה פושט בשבילו... הוא הלך ורחץ בירדן וישב בשרו כבשר נער קטון ויטהר...

כתוב פה יסוד גדול שמי כמונו מכירים אותו על בשרנו ביום יום:

אנחנו נוטים להחשיב מבצעים דרמטיים!! אם התורה הייתה אומרת שתיקון תשובה על לאו שיש בו מעשה זה ללכת 8 קילומטר עם תרמיל 40 קילו על הכתף... זה היה 'חביבי'!! היית הולך על זה... אבל מה לעשות שהתורה לא מספיק 'חביבה', התורה אומרת על תשובה כי קרוב אליך הדבר מאוד בפיך ובלבבך לעשות... וידי חרטה ועזיבת החטא... הוי נו... אם זה כ"כ פשוט אז עזוב אותך... זה לא מספיק 'קשוח'... אני פחות מתחבר לזה...

ואסור לנו ליפול במוקש הזה!! אנחנו צריכים להחזיר לעצמנו את המשפט שהנערים של נעמן אמרו לו: אם דבר גדול הנביא דיבר אליך הלא תעשה?? הרי אם התורה הייתה קצת יותר קשוחה והייתה אומרת לך לעשות גלגולי שלג ולעמוד על הברכיים שש שעות היית 'נכנס' לזה... נו... ובגלל שהתורה נתנה לך משימה הרבה יותר פשוטה... לכן קשה לך להאמין בזה?? וכי בגלל שזה הרבה יותר קל לכן נגזר עליך להפסיד את זה??

כבר נכתב כאן בגיליון כמה פעמים ש-לו יצויר שהתפילה לא הייתה נגישה לנו!! לו יצויר שהיה אפשר לפנות לה' רק במקום מסוים במנהרות הכותל מול קודש הקדשים, וזה היה עובד לפי תור, ומתוך 46.000 מיליון יהודים, לכל אחד היה רשות פעם בחצי שנה, להגיע לשם ולהגיד מה שהוא רוצה במשך שמונה שניות... מיותר לציין שהיו שם התעלפויות!! היינו מעריכים את התפילה... היינו מבינים את גודל החשיבות של התפילה... בטח... מדובר בתור של מיליונים יהודים שכולם רוצים לגשת... ואתה מקבל רק שמונה שניות בודדות בחצי שנה... השמונה שניות האלו היו חרדת אלוקים!! אבל מה לעשות... מה לעשות שהקב"ה שומע תפילת כל פה... מה לעשות שהקב"ה שומע מכל מקום... מה לעשות שמי גוי גדול אשר לו אלוקים קרובים אליו... בכל קראנו אליו... מה לעשות שהיה רוכב על החמור (הגיע זמן תפילה) ירד ויתפלל, ואם אינו יכול לירד יתפלל ויחזיר פניו, ואם אינו יכול להחזיר פניו, יתפלל כדרכו על החמור ויכוין לבו... **נו... אז לכן מה??** בגלל שזה כ"כ נגיש... וכ"כ שומע כל תפילה ובכל רגע נתון ובכל מקום בעולם... לכן מה?? לכן אני אזלזל בגודל המעמד שאני יכול לעמוד מול בורא עולם ולהתפלל אליו?? וכי בגלל שהקב"ה נהיה כ"כ נגיש... לכן מגיע לי להישאר כ"כ רחוק ממנו?? **זו בדיקת הטענה של נערי נעמן!!** וכי בגלל שהנביא עשה לך חיים קלים... לכן מגיע לך לסבול ולהישאר עם הצרעת שלך??

כן!! יש פה מוקש!! תרגיל מטעה!! שאנחנו מוכרחים להתגבר עליו!!

יש לנו עסק מול בורא עולם... שמה לעשות וקל להשיג אותו יותר מלהשיג את אז נדברו...

כן... אני לא אדם חשוב... אבל אחרי הכל לפעמים אני עסוק... ויש כאלו שמתקשרים אלי ואני לא עונה כמה וכמה פעמים... ואחרי שלא ענית לכן אדם שמונה פעמים, והוא מתקשר בפעם התשיעית ואני כן עונה לו... אני שומע בצליל שלו את ההתרגשות... הנה הוא ענה לי... נו... וכי בגלל שהקב"ה הרבה יותר נגיש ממני... לכן מה?? לכן מגיע לי להעניש את עצמי ולא להפנים... שאני כעת מדבר עם הרבש"ע שהוא בעצמו ברא את כל האנשים שהכי קשה להשיג אותם?? ובינינו... כמה שקשה להשיג את נשיא ארה"ב... **עוד יותר קשה להשיג את עצם ההשגה הזו!!** להתגבר על ההטעיה הזו ולהבין שלמרות שהקב"ה נמצא בכל פינה... ואף פעם לא בורח לו... ותמיד קשוב אלי... אבל ההההלו... אני מדבר עם עילת העילות וסיבת הסיבות שהוא כאן ועכשיו מפעיל את כל החלונות הגבוהים שלא סופרים אותי ואת כל הקווים שאין לי שום סיכוי להגיע אליהם... הוי כמה קשה להשיג את זה... ומי שמצליח להתגבר על פעולת ההסחה הזו, הוא כבר השיג פה משהו שאף אחד לא השיג!!

הוא השיג את בורא עולם, שאולי להשיג קשר איתו זה מאוד קל... אבל מאוד מאוד קשה להתעלות ולצלוח את פעולת ההסחה הזו ולקלוט כמה לא פשוט הרגע הפשוט הזה!!!!

כבר ביציאת מצרים עם ישראל הגיבו בחשדנות... הקב"ה כ"כ בא לקראתם... הוציא אותם ממצרים ועשה להם אותות ומופתים... ואז הגיע רגע האמת!! משה רבינו מכנס את כל כלל ישראל וכעת הוא מודיע להם מה התשלום!! מה הקב"ה רוצה בתמורה??

ולקחתם אגודת אזוב!! אומר המדרש: עם ישראל שאלו את משה: כמה עולה האגודת אזוב? הזו? שתי מיליון שקל או ארבע? ענה להם משה: זה עשב פרא שגדל לכם בחצר הבית... נו... אז איך יכול שזה מה שה' רוצה?? מה התשובה?? אתה הבן שלו!! ואבא שבשמים רוצה תקשורת!! שתהיה איתו! שתשמע בקולו!! וכשהידי שומע בקול ה' ופועל על פי רצונו יתברך... זהו!! זה הכל!! ותכל'ס עם ישראל המשיכו להגיב בחשדנות... לא יכול להיות... עוד מעט יצא השפן ועל זה משה רבינו אומר: ובדבר הזה אינכם מאמינים בה' אלוקים... מתי תאמינו שה' רוצה תקשורת!! זה לא עניין של תמחור... זה עניין של קשר...

החוברת המבוקשת משנה שעברה:

ניתן שוב לרכוש את החוברת העוסקת ב'תכנית לשיקום חודש אלול'

האם גם אתה צברת משקעים במשך השנים מחודש אלול?? האם גם לך יש תעוקה בגרון כשאתה נתקף בפלצות של אלול??

האם גם אתה מצד אחד מתרפק ומתגעגע לאלול, אבל תכל'ס, כשהוא מגיע אתה מתחיל להתכווץ?? האם גם אתה בשלב מסוים מתאבן בימי הרחמים מרוב שאתה לא יודע מאיפה להתחיל??

אם ככה אנחנו חברים!!!

בא נצא יחד לתכנית שיקום יחסים מול החודש

המתוק ביותר בשנה

זה אפשרי!! זה הכרחי!! אי אפשר שלא!!

ניתן לקנות במוקדי המכירה בשיבות.

לבירור אודות החוברת ומוקדי ההפצה,

ולרכישת כמותיות:

0548446691 0527683095

מדגם מהנושאים שנפתחים בחוברת...

מי הצליח לגרום לנו לכזו פאניקה מאלול?? הרי המשגיחים כבר מזמן לא מפיחידים? ונניח שכן... איך גם הבחור שלא הקשיב בשיחות... גם עליו לא פסחה ההיסטוריה? איזה שבב פסיכולוגי מתחבא מאחורי ה'פלצות' המסתורית הזו??

נו... אני כבר מפחד מאימת הדין... אבל למען ה': למה אימת הדין רק משתקת אותי?? למה כשיש לי פחד מתוצאות אמת של הבחירות... זה רק מוסיף לי אנדרגלין ומסריץ אותי לעבוד במטה שעות נוספות... ואילו הפחד מאימת הדין רק משתק אותי ואני מתאבן... זה לא מפעיל אותי בכלל??

כל השנה אני סוחב איכשהו... מתפלל מאוחר... גורר רגלים בעבודת ה'... והנה... ימים הנוראים מתקרבים ואני פתאום מתעורר לחיים... (אני מסתוגל ההפוך מפי שהוזכר בשורות הקודמות) פתאום אני מגיע מ' ראשונים... מתפלל בכוונה. מונה מעות. אבל ברגעים מסוימים אני מרגיש מין זיוף פנימי. זה הרי לא באמת אני. אני האמיתי זה שלעצמך... האם אני צודק? יותר נכון למה אני לא צודק???

'ואם אב אני איה כבודי...'

המשך מעמוד 1 ובכן: חס וחלילה חס ושלום!!! עפרא לפומיה! אסור להוציא דיבה על ישראל קדושים ולהעליל שהם ח"ו עובדי עבודה זרה...

חס מלהזכיר!!! כי תחשוב, לפי דברי, כל סגולה של ארגון פלוני, וכל יהודי פשוט ותמים שהולך לצדיק סתם כי הוא 'מביא' ישועות ללא תנאים וכל המוסדות שסינפו לעצמם את 'תיקי הרווחה' של הרבש"ע ומבטיחים לך בני חיי ומזונה... אז זהו... וכי מכאן ואילך רבבות אלפי ישראל ש'מצביעים ברגליהם' לכל התעשייה הרדודה הזו... אז זהו? הם כבר עובדי ע"ז??? חס ושלום!!! **והוא רחום יכפר עונות...** שה' יסלח לי שכך אמרתי על בניו... אבל ה' יודע שאמרתי את זה רק מהשפה ולחוץ... בתור לחדד את הדברים ולהעמיד אותם כמראה מול העיניים שלנו!!!

אז תכל'ס בעצם למה בסוף אני לא צודק...?? למה מה שאמרתי מקודם זה לא נכון?? הרי לכאורה אמרתי משהו מאוד הגיוני!!! שהמאפיין של ע"ז זה כל דבר שמסיס את ה' לפינה ומציב במקומו דמות אחרת...

נו... אז מה פה לא נכון?? למה זה לא עבודה זרה לכל דבר??

אז כאן יש נקודה מאוד עמוקה:

יש הבדל תהומי בין חוצפה של מבוגר לחוצפה של ילד!!! יתכן ששניהם עושים את אותו מעשה מכוער בדיוק... אבל כשמבוגר עושה את זה. זה בלתי נסבל ובלתי נסלח... ואילו כשילד עושה את זה... זה אמנם גם חוצפה!!! אבל אחרי הכל זו חוצפה ברמה של ילד... **אני אתן לך דוגמה:**

אם אני אכנס הבייתה ואגיד שלום... ואשתי לא תתייחס אלי... כי היא מדברת עם השכנה בטלפון ואני לא שווה ייחס... ואני שואל מה נשמע... והיא מתייחסת אלי כמו רוח... לא צריכה אותי... אם ח"ו זה היה קורה לי מול אשתי... זה היה איום ונורא!!! סמל הקנאה המקנה רח"ל...

אבל בבין הזמנים האחרון קרה לי לא פעם שנכנסתי הבייתה ואמרתי **לילד שלי** שלום... והילד שלי לא מתייחס אלי... הוא באמצע לשמוע דיסק של 'אנחנו וצאצאינו...' ואני מגביה את הקול שלי... שלום... ואני כמו רוח... אני קורא לו פעם פעמיים שלוש והוא לא שומע...

היה או לא היה?? קרה או לא קרה?? בטח! בכל בית!!!

נו... זה בסדר?? **לא!!!** האם זו חוצפה? אאההמ... **כן.** בשלב מסוים בודאי שזו חוצפה שאבא מדבר והוא לא שומע... אבל אתה משווה את זה לרגע אחד לאשה שח"ו הייתה עושה ככה לבעלה?? שמים וארץ!!!

נו... מה ההבדל?? כי כשהילד שלי לא מתייחס אלי... אין פה כוונות איסטרטגיות!!! אין פה הצהרה:

אבא... אתה מבחינתי מחוק!! כי סו"ס הוא ילד והוא חי בעולם משלו... ולכן הוא לא עונה... עכשיו: זה לא סתירה שזו חוצפה גדולה, ובשלב מסוים יהיה מגיע לו עונש חמור...

אבל גם אז!! אני אף פעם לא אקח את זה בנימה אישית, אני לא אפרש את זה כניכור מוצהר בכבודי... אני כן אתייחס אליו כמו ילד שלא מגיע לו... אני אגיד לו: אני לא לוקח אותך לכותל כי לא התנהגת יפה.

בעל שאשתו מתנכרת אליו... זה יכול להסתיים בתהומות איבה וגירושין!

אבל ילד שלא יתנהג יפה... זה מסתכם ב'לא מגיע לך לבא איתי'!!!

על אותו משקל: כל זמן שיצרא דע"ז היה קיים... המשמעות הייתה שעם ישראל היו **גבוהים!** ברמה רוחנית מאוד **גבוהה!** כשאני אומר רמה רוחנית גבוהה אין הכוונה לצדקות גבוהה... אלא **לרמת בגרות גבוהה!** כלומר: מערכת הייחסים בינם לבין הקב"ה לא הייתה ברמה של אבא ובן... אלא מערכת יחסים בקנה מידה וברמה של בעל ורעיה...

ולכן זה היה כ"כ רגיש וכ"כ שברירי!!! ברגע שיהודי היה עובד ע"ז... זה לא סתם... יש פה בת זוג שמפנה עורף לבעלה... וכשהקב"ה מגיע לבית שלו ואומר שלום... 'ואבותינו שהיו בבית הזה, אחוריהם אל ההיכל, ופניהם קדמה ומשתחוים קדמה לשמש...' זה עורר איבה נוראית... זה לא צחוק... זה יהודי שהבין עד הסוף שיש לו עסק עם רבש"ע... וכשהוא החליט לעבוד ע"ז זו הייתה **אשת מדנים!** זה היה שנאה כבושה... ומשם מגיעים כל הנבואות הכי נוראיות של פרץ כעס ואיבה... אפגשם כדוב שכול ואקרע סגור לבם, ואוכלם שם כלביא. בקיצור: אני אקרע אתכם לגזרים. **ואז הגיעו עזרא וסיעתו...** והם הבינו שככה אי אפשר להמשיך!! אם יצרא דע"ז ממשיך לרקד בינינו... אין טעם להתחיל... אין מה לגשת לבנות בית שני וכאן עזרא וסיעתו קיבלו החלטה קשה וכואבת

והם התפללו לה'... **אנא... תוריד אותנו רמה!** תוריד אותנו מרמת משכל של אנשים בוגרים, לרמת משכל של ילד קטון בגן!!! בקיצור: אם אנחנו כבר עם קשה עורף... ויש לנו נטיה להיות מרדנים וחצופים... אז אנחנו מעדיפים להיות **הילד החוצפן** מאשר **הרעיה החוצפנית!**

וזה בדיוק מה שקרה... ברגע שהרגו יצרא דע"ז... בבת אחת עם ישראל צנח בסתר המדרגה... ושוב: זה לא צניחה בצדקות. **זו צניחה ברמה!!! ש-מה זה אומר???** שאם עד אז, כל יהודי קם בבוקר והרגיש בן זוג של הקב"ה... ומחליט לעזוב אותו ולרעות בשדות זרים... אז זהו! שנגמר!! עם ישראל ירד לרמה של ילד (ע"פ בייחס למה שהיה פעם...) ותוך תקופה קצרה... היהודי שוב מוצא את עצמו מפנה עורף לה'... אבל הפעם זה סתם כי הוא חושב רק על עצמו... הוא עסוק בשמונצעס שלו...

שים לב: בית ראשון חרב על ע"ז, ובית שני חרב על שנאת חינום!! יש מכנה משותף בין עבודה זרה לשנאת חינום... מה המכנה המשותף??

שבשניהם אתה שם את הרבש"ע בפינה!!! רק ההבדל הוא: שבבית ראשון הרעיה שמה את הרבש"ע ברשימת דחיה כי אהבתי זרים ואחריהם אלך רח"ל... אבל בבית שני זה כבר יענקי ושושי ששניהם מתקוטטים וכותשים אחת השני כמו ילדים... ושופכים בוץ וגנאי אחד על השני ואבא זועק בקול מורתח: בסדר... אתם רבים? אבל מה איתי?? יש פה אבא משותף... שהוא קרוע ביניכם ולא מגיע לו לראות את זה...

הנה לך שנאת חינום שהיא יושבת בדיוק על אותו מקום של ע"ז... גם בשנאת חינום, אנחנו מתעלמים מקיומו של אבא שבשמים... אבל זה לא ממקום של סוטה ומורדת... אלא סתם שני ילדים שהופכים אחד לשני את המגירה... אז ביהמ"ק בסוף נחרב על המריבות האלו... ביהמ"ק נחרב על זה ששכחנו לחשוב על הרבש"ע המשותף שלנו... אבל כליה??? העידותי בכס היום כי אבוד תאבדון?? זה לא!! כי זה כבר לא איבה ושנאה כבושה כמו פיצוץ של מערכת יחסים בין בעל ורעיה... זה ילד קטן שאבא אומר לו ש... שלעת עתה לא מגיע לך בית המקדש מחוסר בגרות...

קצת נחזור שוב למה שהתחלתי...

מקודם אמרתי שהיום יש עבודה זרה בדיוק כמו פעם!! וזה אמת!!

כי בדיוק כמו שע"ז המקורית זה לשים את הרבש"ע בפינה ולבחור באל אחר... ככה זה היום!! כל פעם שאנחנו מתנהלים בתוך עבודת ה' בהתנהלות שמסגירה את העובדה שהרבש"ע פה לא עומד לנו מול העיניים... הוא פה לא במרכז!! ואנחנו משרתים פה אינטרס של מישהו אחר, כל סיטואציה כזו... אז בחינה של עבודה זרה גם בדורנו אנו!!!

רק מה?? שוב... זה כבר לא עבודה זרה ברמה בעל ורעיה... אלא עבודה זרה ברמה של ילד... ולכן אין לזה **דן** של עבודה זרה... זה לא העבודה זרה שעליה חייבים סקילה וחטאת ועיר הנידחת ומסית ומדיח... זה לא בחומרה שכזו... אבל זה לא סתירה שיש לזה את כל המאפיינים של עבודה זרה... אבל עדיין במנגנון אבטחה בולם פיצוץ בלתי קונבנציונלי... תבין: גם ארגון פלוני ואלמוני שמבטיחים לך ישועות וגוונים לרבש"ע את הבמה... נו... יש פה בחינה של ע"ז... אבל ברמה של ילד!!! כי זה כמו ילד שכעת משחק אבא ואמא... וכעת לעת עתה הוא החליט שהוא אבא!!! הוא כעת מפזר הבטחות במקום אבא... יהודי שמכריז על עצמו 'כוחי ועוצם ידי עשה לי את החייל הזה', זה בסה"כ מתלהב צעיר בגיל הטיפש עשרה שכעת תורו לחשוב שהוא יותר חזק מאבא שלו... נו נו... ב'מצוקה' הראשונה שתהיה לו הוא ירוץ לאבא על ארבע... נכון? כזה סוג ע"ז נשארת ברמה מינורית של ילד טיפש... ולא תטפס לפסים של 'אש קדחה באפי ותיקד עד שאול תחתית'.

וביהמ"ד זה **בית של ה'!** ויהודי שידפוק בבלת ויבקש להיכנס... **אתה בעצמך!!!** באמת באמת אין לך מה לענות לו... באמת באמת אין לך טיעון מוצק ואין לך סמכות לנעול דלת בפני המשפחה הגרעינית של ה'... ועד כמה שאנחנו כן נאלצים לקחת את המושכות וכן לנעול דלת... זה לא נשמע טוב!!! תמיד באיזהו מקום טמונה כאן אמירה שאני פה הבעה"ב וה' הוא רק הסגן שלי. **ולא יעזור שום דבר!!! אי אפשר לחמוק מהקונפליקט הזה!!!** שתבין: מי שאיכפת לו ררוק הכבוד שמים של הקהילה שלו **המזויף מתוכו זועק מכל פינה!!!** מי שכוואב לו רק כבוד התורה של המגזר שלו... השקר פה צף לעיני כל... ומי שדואג רק לנזקקים של הבית מדרש שלו... זה לא מריח טוב... ומי שדואג רק ליידישקייט ולעירוב ולמקווה של חברי הקופ"ח זה לא... לא נראה טוב... ושוב: להגיד כתוצאה מזה שכולנו צבועים ושקרנים ודואגים רק לכרס שלנו? זה לא נכון!!! כי ישראל קדושים ואיכפת לנו כבוד שמים... רק מה?? **יש פה אתגר שה' תזמן לנו!** (פעם זה לא היה, כי פעם כל אחד דאג לכל היהודים של העיירה שלו, והיום בתוך עיירת בני ברק יש חמישים עיירות וזה הרי בי"ב אחת) ולכן אין מה לעשות!!!! איכשהו אנחנו צריכים להתמודד עם זה... איך בדיוק?? לא יודע... אבל כל אחד מאיתנו לכה"פ יחיד מחויב לבטא את ההצהרה האישית שלו... רבש"ע: אני מכיר בזה שאתה לא נגמר בבית מדרש שלי!!! אני מכיר בזה שהיהודי השני הוא גם בן שלך... כי אחרת... אם לא ככה... אם הרבש"ע הוא רק הרבש"ע של הקהילה שלי, והמגזר שלי... אז במילים אחרות: אני במרכז!!! והרבש"ע הוא פה לשרותי... ושוב: אין לנו ברירה!!! מבחינה קהילתית אנחנו מחויבים להתבצר במשבצת שלנו ואיכשהו לדאוג לחברי הקהילה שלנו... אבל בסופו של יום... לא יתכן שהרבש"ע ישאר רק בבית מדרש שלי!!! זה לא שייך!!! ואתה יודע מה... גם אם אין לנו הרבה מה לעשות נגד זה... **אבל לפחות לנוע באי נוחות**... לפחות להבין שיש פה קונפליקט!!! לפחות להסמיק ולהגיד לרבש"ע בנימה של התנצלות... אני יודע שכבוד שמים לא נגמר אצלי, וגם התורה ירושה לכל ישראל... אבל אני נאלץ מכורח המצב להתבצר במשבצת שלי... כי... כי יש כאלו שאין להם שום בעיה עם זה... הם מתרווחים מאוד יפה על הכורסה ואין להם שום בעיה להגיד בפה מלא: כבוד שמים הוא רק כאן, והתורה רק כאן... וכאן הרבש"ע יום אחד נכנס ודופק על השלחן: ואם אב אני איה כבודי... האם אני פה הנושא... או אתם הנושא? האם אתם עובדים בשרותי... או שאני השרת שלכם?? קורא יקר: תקשיב טוב טוב למה שאני אומר לך: קח בחשבון שהשאלה הזו עשויה להישאל במקומות הכי דוסים!!!! הכי פרועים!! שאם צריך לחזור שם בתשובה אין כבר על מה... כי הכל מאויש... הכל קדושה וטהרה... הכל בדקדוק הלכה עד הקצה... יש שם רק בעיה קטנה מאוד... אשטיקל עבודה זרה... הרבש"ע פשוט עדיין לא 'הצליח להבין' למה השם שלו נקשר למקום התורני הזה... ולא יהיה מי שיגיד את זה כי צריך לזהות את זה ולבד!!! תמיד לשאול את השאלה: מי פה במרכז? אינטרס שלי מי משרתים פה בכל ה'אירוע' הזה ודו"ק...

של ה', ולומדים בו את תורת ה'.. אז מה חסר? איזה מסמכים עוד לא הבאתי?

ופתאום לא!!! לא נותנים לו להיכנס!!! ובינינו... אני מבין מצוין למה לא... כי... כי אל תשכח שבבני ברק יש 200.000 יהודים, ומה לעשות שבביהמ"ד הזה יש מקום רק ל-400 אנשים... אז מטבע הדברים מי שבנה את המוסד הזה נאלץ לקבוע קריטריונים מסוימים עבור מי הוא בנה אותו... **אבל אפפסס... זה לא עוזר...** כי מה לעשות שסו"ס זה בית של ה'!!! תחליט: אם זה בית של ה'... אז בבית של ה' אני מבין שאין כניסה לגוים, אין כניסה לרשעים ולאיפוניסטים, אבל מי שיש לו את כל הנתונים כיהודי ירא שמים... **מה אתה יכול להגיד לוו??**

נו... קורא יקר: מה בסוף אני אגיד לוו? הרי אני אגיד לו משהו... נכון? הרי במוקדם או במאוחר בסוף אני אקבע במוסדות שלי מי יהיה בפנים ומי ישאר בחוץ... אז בסוף אני אהיה מוכרח לענות לו משהו! נו... מה אני אענה לאותו אחד שטוען שיש לו את כל הנתונים להסתפק בבית של ה'??

בסוף בסוף לא תהיה ברירה ו... ואני אוציא את השפן ואני אגיד לו: אדוני היקר!! התבלבלת... זה לא בית של ה'... **זה בית שלי!!!!!!** ואין לך רשות כניסה כי זה רכוש שלי!!! **היה או לא היה??**

אבל תחשוב שהוא ברוב תמימותו לא מתייאש... והוא עומד מחוץ לדלת **וממשיך לשאול בתום לב:** אם זה באמת בית שלך 'סורי...' אני מתנצל שנכסתי בלי רשות... אבל מה לעשות שכתוב כאן על השלט שזה בית של ה'... וגם אמרו לי שיש פה ארון קודש... ומה יש בתוך הארון קודש?? את ה'שטר כתובה' **שלך** או ה'שטר כתובה' של כלל ישראל? וראיתי גם אנשים שנכנסים לבית **'שלך'** ואומרים 'ואני ברוב חסדך אבא ביתך אשתחווה אל היכל קדשך ביראתך', אז תחליט: זה הבית שלך או הבית של הרבש"ע? **אה... אם הוא ישאל את השאלות האלו מה יש לי לענות להגנתי??**

יש לי מה לענות לו או לא?? אין!!! אז מה בסוף יקרה?? בשלב מסוים תפקע הסבלנות שלי... ואני אגיד לו: אדוני... תפסיק להיות תמים... מה... אתה לא מבין רמזים... אתה לא קולט שזה בית של ה'... נכון... אבל מי זה ה' **ה' זה אני!!!** אני הנושא! אני המטרה! אני פה במרכז!! וכל היידישקייט, והתפילות, והתורה, ויראת שמים שיש כאן, הכל נועד כדי לשרת אותי ולספק לי את המבנה ועמדת שליטה הזו וההקצאה הזו...

עכשיו: איך שהצגתי את זה כעת... זה נשמע מאוד מאוד רע וגרוע!!!

ולכן זה לא נכון!!! אני לא צודק!! הצגת הדברים בצורה שכזו היא דמגוגיה... כי סו"ס יש כורח המציאות... סו"ס אל תשכח ש-200.000 חרדים לא יכולים להתפלל בבית כנסת אחד... וממילא מוכרחים לבנות להם כמה עשרות מבנים ומוסדות וחדרים... וממילא נוצר באופן טבעי מצב של קבוצות קבוצות... וכל אחד מוצא את בני אומנותו ונפנה לשם... ומכאן ואילך העניינים כבר מתגלגלים מעצמם... לכן זה לא נכון וגם לא יפה להציג את זה בצורה כ"כ צורמת כפי שהצגתי את זה כעת...

נו... למה בכל זאת אני מציג את זה בצורה שכזו?? כי סו"ס יש פה קונפליקט מאתגר!!! **ומהאתגר הזה אנחנו לא יכולים להימלט!!** סו"ס מה לעשות שישבה

טוב... עד כאן הסברתי למה העבודה זרה של היום היא לא חמורה כמו פעם!!! **אז זהו!!! שכאן יש צד שני למטבע!!! וכאן הגענו לנקודה!!!**

זה שהעבודה זרה של היום, היא הרבה יותר מינורית לעומת הע"ז של פעם... **זה לא סתירה לרע שהיא עדיין החטא הכי חמור כיום!!!**

כלומר: זה שחוצפה של ילד לא מתקרבת לחוצפה של רעיה... זה לא סתירה שבייחס לילד לכשעצמו, אבא רואה את זה בשיא החומרה!!!

מה אני מתכוון?? נכון שילד שחי בבית מתון התעלמות וניכור מוחלט לאבא שלו... נכון שזה לא מתקרב ל-אם אמא שלו ככה הייתה עושה... **אבל אז מה!!!** זה לא סתירה שברגע שהילד ככה מתנהג וחי בבית של אבא, ומתעלם לגמרי מקיומו של אבא... ושם במקומו כל מיני דמויות אחרות שהם בשבילו המילה האחרונה... זו ההתנהגות הכי חמורה שיכולה להיות מצד הילד... ולכן עדיין! גם בדורנו, קיים בחינה של ע"ז!!! **בקיצור: לאן אני חותר??** אם אנחנו כעת בחודש אלול ואנחנו רוצים לפשפש במעשינו ולשוב בתשובה... אז יש את הדברים הפשוטים, כמו שמירת שבת, ודקדוק הלכה, ובין אדם לחבירו וכו'... אז זהו! שצריך לקחת בחשבון שגם בדורנו יש לכל אחד מאיתנו את הבחירה של הע"ז האישית שלו... שעל זה צריך לחזור בתשובה בראש ובראשונה...

וכאן יש מוקש מאוד מסוכן!!! כי העבודה זרה נוסח דורנו זה עוון מאוד חמקמק... כי אל תשכח שהוא לא באמת ע"ז... כי תבין: בחילול שבת אין חכמות... יש כללים ברורים... מה שאסור אסור!!! ולכן יהיה מי שיעדכן אותך אחד שתיים שלוש מה מותר ומה אסור... אבל עבודה זרה?? זה כבר לא כמו פעם שהיה ד' מלאכות של ע"ז... היום הע"ז היא בנימים מאוד עדינים... זה יכול להיות בסיטואציות מאוד חיוביות שתכל'ס הוציאו את הרבש"ע בתמונה... ואתה יכול לחיות ככה שנים ולא לשים לב...

כלפי מה הדברים אמורים??

לצורך העניין אני אנקוט דוגמא אחת בתור מדגם... נושא די רגיש:

בשבעים שנה האחרונות הקב"ה איתגר את עם ישראל בקונפליקט מאוד מביך!!! ה' בבת אחת קיבץ אותנו מארבע כנפות הארץ... וכלל ישראל מכל הגוונים מוצא את עצמו מצטופף בתוך עיר חרדית צפופה... ונוצר מצב שכל מגזר בונה לעצמו את האימפריה התורנית הפרטית שלו... כל מגזר וה-גן ילדים, חידר, בית יעקב, סמינר, כולל אברכים, בית כנסת, ואפילו חלקה בביה"ק הפרטית שלו...

וכל זה תחת קטגוריה של רצון ה'! בית ה'! תורת ה'!

ואז לפתע מגיע מישהו שצבע השיער שלו קצת שונה מהשטאנץ שלנו והוא גם רוצה להיכנס... הוא שמע שזה בית של ה'... הוא שמע שכאן לומדים תורת ה'... והוא טוען שיש לו את כל התנאים הנדרשים: אני גם שייך ל'בני ישראל'! אני גם מהול, ואני גם ירא שמים ומקפיד על שו"ע, גם אור"ח, גם יו"ד, אבה"ע וגם חו"מ... ועד כמה שידוע לי זה בית

משדדי מעמקידי ב'המוכר את

הספינה...!

בסוף השבוע הקרוב אנחנו מגיעים בדף היומי לתחילת פרק המוכר את הספינה ושם מחכה לנו הפתעה!!! ככה באמצע בנא בתרא... באמצע כל הפרטי פרטים של הלכות מקח וממכר ומקח טעות... רק התחלנו לדבר על הספינה והתורן פתאום מגיעים שני דפים של אגדה!!! אבל זה לא אגדה רגילה... זה סודות התורה!!! מה שנקרא 'רבה בר בר חנה' שכל מי שרק קורא את התיאורים שלו, מיד מבין שרב הנסתר על הנגלה והגר"א מוילנא זיע"א ומוהר"ן מברסלב זיע"א דיברו בזה תילי תילים של סודות התורה שנגשבים מבינתנו...

דבר אחד בן רואים!!! שהסודות הכי כמוסים בתורה נקשרים איכשהו לים...

אם זה סעודת עורו של לווייתן שכולנו מבינים שהלווייתן הזה הוא ביטוי למשהו שנשגב... וגם המושג של פירסם התורה זה איכשהו קשור למים... וכאן זה הכי בולט... שרק מתחילים פרק המוכר את הספינה... פתאום הגמ' מפליגה לה לעולם אחר לגמרי ומהר מאוד אנחנו מאבדים קשר עין...

למה?? מה יש בים ובספינה שזה קשור לסודות התורה??

התשובה היא: שהים בעצם ההופעה החיצונית שלו משמש כדוגמא שממחישה מה זה עומק ופנימיות... במה זה מתבטא?

שאם תסתכל על הים... לים יש קו אופק אחיד!!! (זה חוק בל יעבור... חוק כלים שלובים) לים יש מראה מאוד תמים וחדגוני... אבל ככלים מבינים שהים התמים והחדגוני הזה הוא בכלל לא כזה באמת... כי יש בו עומקים שונים ומגוונים... יכול להיות בו עומק של 40 מטר באותה מידה גם שלוש קילומטר ואין לך שום נצח חוס... כי כלפי חוץ הכל אותו דבר... כמו כן הים נראה שקט ותמים ולמעשה 'שם רמש ואין מספר חיות קטנות עם גדולות', בקיצור: הים הוא מדגם שממחיש לנו שקיימת אופציה שאתה רואה מול העיניים שלך עולם תמים... אתה רואה שני בני אדם ששניהם נראים אותו דבר... ואילו זה סתם גוי, ואילו זה יהודי שרגליו בארץ וראשו מגיע השמימה...

אתה רואה שני אנשים מתהלכים כאן בעולם... אחד חייל שיוורה פיו פיו ונראה לך שהוא מכבב כאן... והשני בחור ישיבה שנראה לך כמו איזה ים... כלום כזה... מה הוא עושה?? אבל בעומק הדברים הוא לווייתן!!! הוא הופך את העולם... כן... לא לחינם אחד מהחבריא של רשב"י זה רב המנונא... והמנונא זה מלשון נונא- דג... שעיקר גילוי הכח שלו הוא במעמקים!!! כלומר: אל תחפש אותו בחיצוניות... אל תתפלא שלא תראה כלום... כי הגילוי שלו הוא בעומק ופנימיות... ובוודאי יש מעשה נורא על הילד הקטן של רב המנונא שגילה לבני חבריא קדישא סודות מבעיתים בפנימיות שמתחת חתן וכלה... וכשהם נרעשו מחכמת התורה של ילד כזה קטן הוא נענה ואמר להם: אני הבן של הנונא רבא- הדג הגדול- אבא שלי זה ר' המנונא...

מה פירושו? ברגע שיש לך עסק עם עומק ופנימיות! אז שום דבר לא מפתיע... אתה יכול לראות ים תמים ולגלות שהוא עמוק 'מני ים', ואתה יכול לעמוד מול 'הכל יודעים למה כלה נכנסת לחופה' ולהבין שיש פה עומקים של יחוד קודשא בריך הוא ושכנתיה... ובאותה מידה לעמוד מול ילד קטן שגדל בכזה בית עמוק ואל תתפלא שתשמע ממנו סודות נעלמים...

לא נותר לנו אלא לקפוץ לים הגדול הזה!! להבין שה' בחר בנו לחיות באותו עולם יחד עם כל מהלכי השנים... אבל לגלות בו מעמקים ולהגיע בו לגבהים ורוממות של אדם שמהלך בין אנשים ונדמה כבן אדם- אבל באמת הוא מלאך וחי חיי אצילות ומרום על כל תהילה...

סקירה כללית טכנית אודות סדר היום בחודש אלול בירושלים...

בימים אלו זו היא עונת ביכורי היין... כל יום אבל כל יום מגיע לכאן עוד תהלוכה ועוד קבוצת יהודים גדולה מכל קצוות ארץ ישראל!!! כל אחד בתורו מעלה את ביכורי היין שלו לירושלים... אז נכון שבר"ח תמוז היה יריית הפתיחה... 'הימים ימי ביכורי ענבים'!!! וזו לאט לאט התחילו לטפטף ולהגיע אל שוקובים לירושלים והם הביאו ביכורי ענבים... כלומר: זה אנשים שמתגוררים כ"כ קרוב לירושלים שהענבים יכולים להחזיק מעמד כל הדרך עד לירושלים... אבל מי שקצת יותר רחוק... הוא כבר הביא צימוקים... אבל ס"ס גם הצימוקים ס"ס זה לא היעוד העיקרי של הענבים... וממילא הגל העיקרי התחיל לנוע רק בתחילת חודש אב... שאז הגיעו הראשונים שהספיקו כבר לבצור ולעשות יין... ס"ס אנחנו רוצים להדר ולהביא יין שראוי למנחות... (צ"ע: האם גם בביכורים צריך שהיין יהיה כשר למנחות?) וממילא צריך יין שכבר עבר את תהליך הפירוק והוא כבר לא מתוק... בקיצור: כעת הגענו לשיא העונה!! כעת השמחה גדולה בירושלים!!! יש יין לרוב...

אתה מבין לבד שכל אחד שמביא כמה כדי יין לביכורים... יחד איתם הוא מביא כמה חביות יין של כרם רבעי (מהכרם התורן שהגיע השנה הרביעית שלו לרבעי) ועוד כמה חביות של מעשר שני...

ורק תבא!!! רק תגיד שאתה טהור... ובעל השמחה מגיע עם רומח ומתיז את ראש מגופת החבית... וקדימה רבותי... החבית הזו צריכה להיגמר עוד היום... אחרת זה יאסר בגילוי...

וכאן כמובן יש את הברעקס הנדרש!!! ההלו... זהירות... לא להגזים!! 'למי אוי למי אבוי, למי מדיינים, למי פצעים חינם, למאחרים על היין'... כן... בסוף בין הזמנים אב, כל מי שמתפלל מאוחר בירושלים, כולם יודעים שהוא כנראה 'התאחר על היין'... וזה לא נעים!!! אם אתה בשידוכים... השווער מגיע לבדוק מתי אתה מתפלל שחרית... אז הוא יכול לדעת מה עשית כל יום האתמול... אשרך ארץ שמלך בן חורין ושריין בעת יאכלו בגבורה ולא בשתי, בגבורה של תורה, ולא בשתי של יין... עכ"פ אל תשכח שאנחנו פה בירושלים סמוך ונראה לבית ה'!! וצריך לירא מן המקדש!! וזו הסיבה שחלק גדול מהבני עליה שלומדים כאן סמוך ונראה למקדש... הם מעדיפים בתקופה הזו לקחת עשר צעדים אחורה ולקבל על עצמם נזירות!!!

אין לך אלול יותר מושלם ומאובטח מבחור בן עליה שעומד בכ"ח אב ומקבל על עצמו סתם נזירות!!! ביום כ"ט באלול הוא ישרים שטייגן של ל' ימים בקדוש יהיה... ובכ"ט באלול הוא יעלה בית ה' ויקריב קרבנות נזירות ואז על הדרך גם יהיה לו בשר שלמים לשני ימים ולילה אחד!!! הוא יוכל לכבד את יום טוב באכילת בשר שלמים... ואפילו יקיים בעצמו 'אכלו משמנים ושנו ממתקים ושלחו מנות לאין נכון לו כי חדות ה' היא מעוזכם...' מי שעבר אלול שלם בלי לגלוש ביין... יכול באירת הימים הקדושים להתהלך בירושלים ולשתות ממתקים ולשמוח בחדות ה'... אתה מבין לבד שיש כאלו שמסיימים את אלול בצורה 'קצת שונה'...

כן... היין עשה את שלו... ובערב ראש השנה הם מגיעים מיוזמתם כדי להיכפת על העמוד וללקות ולכפר על לא תעשה שיש בו מעשה שהם נכשלו בו דווקא בימי הרחמים והרצון שהכי קרובים לקץ מחילה וסליחה...

כמידי שנה, בירושלים, בחודש אלול מתחילה העירכות רבתי לקראת העליה לרגל שמתחילה בטפטוף כבר בראש השנה... כן... יש את ה'קבוצה' של אלקנה!!! אלקנה אבי שמואל, הוא היה כבר עולה לרגל בראש השנה לזכות להתפלל בבית ה'... (אם כי יש משמעות בהוא מעשה דחנה שהוא חזר לביתו במוצאי ר"ה... כך שזה עליה נפרדת חוץ מהעליה לרגל לחג הסוכות) יש את האנשים שמשתוקקים לחוות את ימי הרחמים בצלו של היכל... אבל רוב האנשים אדרבה... בגלל שהם רוצים לזכות לשהות במשך כל חג הסוכות בבית ה'!! לכן הם נאלצים להישאר עד הרגע האחרון... בפרט בשנה זו שהתקופה מאוחרת במיוחד, ומיד לאחר שמחת תורה מתחילה עונת הגשמים... הרי צריך להשלים את כל מלאכת האסיף של 'באספך מרגרן ומויקבך' ולגמור להכניס את כל העצים והתבן לתוך האוצרות... ואז באמצע עשרת ימי תשובה מתחיל הגל השני... של אלו שלא זכו להגיע לר"ה... אבל לכה"פ ליום כיפור הם רוצים לזכות להיות... (אוי... שכחתי את הגל הנוסף של אלו שמגיעים בליל ר"ה עצמו כי הם ראו את הלבנה בחידושה... אבל לא תמיד הם טהורים) ויש את האלו שגיעו רק ממש לקראת יום טוב של סוכות... ותכלס... בירושלים מתחילים להיערך לקליטת ההמונים... **בשנה זו ישנו סיכוי קטן ונדיר מאוד!!! שעות הבדים תצמד לחג הסוכות!!!** כלומר: עונת המסיקה של הזיתים מתחילה בדרך כלל בתחילת חשוון או כסליו... וזו הסיבה שמביא ואינו קורא כי זה לא זמן שמחה אבל השנה, היות וכאמור, התקופה מתאחרת באופן חריג... (אגב: השנה, בבית יעקב התחיל את השנה עוד לפני החדרים, זו תופעה שמתרחשת פעם בעשרות שנים) אבל השנה יש סיכוי שיהיה מפגש של עונת הבדים עם חג הסוכות... ואל תשאל... אין לך מושג כמה שזה משנה... תבין: שכל שנה רגילה, עמי הארץ בחזקת טהורים ברגל!! ואז בסוף הרגל הם חוזרים להיות טמאים, ואז כל החביות שהם נגעו בהם, הכל חוזר להיות טמא, ואז חולפים להם שבוע, שבועיים... שלוש שבועות... והנה שוב... כעת מתחילה עונת הבדים... ועמי הארץ שוב בחזקת טהורים!!! הפסק זמן הזה של השבועיים מאוד מקשה ומסורבל!!! כי אתה צריך להתחיל הכל מהתחלה... היה לך כאן עם הארץ שהיה טהור!!! ושוב הוא נטמא ושוב הוא חוזר להיות טהור ושוב לטהר את הבגדים והכלים... אבל השנה...?? אם עונת הבדים תצמד לסוכות... זה יהיה גיוואלדינג!!! אנחנו פשוט נלך מחיל אל חיל... והיישר מבית המקדש אנחנו נחזור לשדה ותחיל למסוק זיתים ולכתוש את שמנם...

מה שכן... בשבוע האחרון נעשה באופן רשמי מעמד ההכרה של הסגן לכהן גדול!! למעשה אמנם הוא כבר שימש בשלושה חודשים האחרונים ככהן גדול, מאז שהכה"ג נפטר... אי אפשר להשאיר בית המקדש יום אחד בלי כה"ג... חייב שיהיה מישהו שיקטיר חביתי כה"ג מידי יום, וצריך גם מישהו שילבש ציץ ויכפר על טומאה... כך שברגע שהכה"ג נפטר מיד מינו את הסגן!!! אבל זה עדיין לא אומר שהוא ימשיך להיות במקומו... אז בשבוע האחרון הוכרז באופן רשמי שהסגן יהיה הכה"ג ביום כיפור הקרוב!!! אנחת רווחה נשמעה בימים אלו בירושלים... כי הסגן הנוכחי הוא משלנו... הוא מהפרושים... הוא לא מהרשימה השחורה והמאיימת של הצדוקים שמנסים לדחוף את עצמם בכח לאחוז בקרנות המזבח... מדובר באנשים שרוצים בכל דרך לכופ את דעתם העצמאית שצריך להיכנס עם הקטורת מוכנה לקודש הקדשים, ולא כפי קבלת חז"ל שצריך לתת את האש לפני ה'!! ולפי חז"ל מי שנכנס עם הקטורת מוכנה לפניו זה מעכב בדיעבד והוא עשק מעם ישראל את הזכות להקטיר קטורת אחת בשנה לפני ולפנים!!! זה נושא מאוד עקרוני ורגיש... ויש על זה מלחמות עולם ומתחים גדולים מידי שנה... מי הולך להיות הכה"ג... האם אחד כזה שנאמן לדברי חז"ל בתורה שבעל פה שאפשר לסמוך עליו שיעשה על דעת בית דין... או אחד כזה שצריך לבקש מאנשי מעמד' שיפעלו בתפילותם לשלוח אותו לעלמא דקשוט עוד לפני יום כיפור... מה שבטוח: מידי יום נערך סליחות (במשך כל השנה) ע"י אנשי מעמד מידי בוקר צהרים וערב, ותפילת נעילה עם נעילת דלתות ההיכל.

התאריך - השלישי באוקטובר...

חודש אלול פתח וקול השופר מתחיל להדהד וכמו בכל שנה הוא מתריע לנו 'עורו ישנים משינתכם ונרדמים הקיצו מתרדמיתכם...' ומטבע הדברים בשנה זו זה מרטיט ומזעזע יותר מכל שנה אחרת... ולמה??

כי להוי ידוע כן: המושג היהודי הזה ששופר מתריע מפני הבאות, המושג הזה לקוח מהנביא יחזקאל ששם כתוב: **וזה דבר זה אלי לאמר: בן אדם, דבר אל בני עמך, ארץ כי אביא עליה חרב ולקחון עם הארץ איש אחד מקציהם ותנו אותו להם לצלופה!** האזרחים לקחו להם תצפיתן שעומד על צריח גבוה בתור צופה והוא צריך להזהיר אותם מפני האויב... **ויראה את החרב באה על הארץ תקע בשופר להזהיר את העם, ועלמל השומע את קול השופר ולא נהר התבא חרב ותקוזהו דמו בראשו ויהיה, והוא שלוחר נפשו מילט,** כלומר: אחרי ההצופה עשה את שלו ותקע בשופר והתריע מפני הסכנה, מכאן ואילך זה על אחריות השומע, ומי שמע ולא נזהר זו אחריות שלו, ומי שכן נמלט נפשו מילט, אבל - **הצלופה כי יראה את החרב באה ולא תקע בשופר העלם לא נהר התבא חרב תקחון מזהם נפשו, הוא בלעונו ולקחון רמיו מיד הצלופה אבקש,** וכאן הנביא חוזר ומבאר את המשל, שאם המוכיח בשער עשה את שלו ותקע בשופר, והציבור צפצף וזלזל ולא עשה כלום, זו אחריות של הציבור, אבל אם הצופה בעצמו זלזל, והוא נרדם על משמרתו ולכן תבא החרב ואכלה מאנשי העיר, הם בעוונתם נלקחו אבל במקביל את דמם מיד הצופה אבקש, כי הוא פשע בשמירתו. זו הנבואה ביחזקאל כמות שהיא (פרק ל"ג...) תעשה עם זה מה שאתה רוצה... קח את זה לאיזו תבונה שאתה רוצה...

דבר אחד ברור: במבט לאחור!!! העובדה היא שבא' באלול תשפ"ג ריחפה בשמים גזירת חרב... מרוחק כבר נראתה חרב מתקרבת 'יעודית לתאריך מסוים שהיה רשום בשמים...'... ומא' באלול ואילך התחיל הצופה התורן לתקוע בשופר... מידי יום עמד מי שעמד בבית הכנסת ותקע בשופר והתריע עורו ישנים משינתכם... הבעל תקוע בעצמו לא ידע על מה הוא מתריע (ולכן זה היה נראה בהתאם) אבל הוא התריע... הוא הזהיר את העם מפני אופציה של חרב שעלולה להתקרב לשערי העיר. והעם כנראה נרדם בשמירה... עובדה ש-ויהי היום... הגיע אותו 'שביעי באוקטובר' והגיע חרב ואכלה בכל פה... **זו העובדה!!! זה מה שקרה!!!**

רק מה?? יבא מי שיבא ויטען לי שזה לא מדויק כי שנה שעברה ר"ה חל בשבת כך הצופה המדובר לא תקע בשופר... **זה נכון ולא נכון!!!** כי הוא כן תקע. הוא תקע בשופר שנקרא שבת!!! השתיקה הרועמת של השופר שלא נתקע בשבת הוא היה הקול גדול שמי שמר שבת שמע את השתיקה של 'שבתון זכרון תרועה' 'והוא נזהר נפשו מילט' ומי שלא שמר שבת... ליידיער ליידיער... נתיקים בו שנה שלא תוקעין לה בתחילתה וכ'...

מה שבטוח: אם בשנה האחרונה נכנס תאריך היסטורי חדש שנקרא ה'שביעי באוקטובר'!!! אז בחודש הקרוב יש לנו עוד תאריך מאוד דומה שנקרא ה'שלישי באוקטובר'!!! בתאריך הזה יש לנו שוב ראש השנה, והפעם הצופה שוב יתקע בשופר... והפעם הוא יתקע!!! והפעם אנחנו קצת יותר בעלי ניסיון משנה שעברה... אנחנו כבר יודעים שבשנה שעברה בזמן הזה ריחפה גזירת חרב והרג ודם שלא זכינו להימלט ממנה... והשנה אסור לנו להירדם בשמירה...

ואם אתה מאוד רוצה... אז כשאני קורא את הפסוקים האלו ביחזקאל אני בין הייתר לוקח את זה בנימה אישית ואני שואל את עצמי: מהיכא תיתי שאני ואתה או בסה"כ האנשים האלו ששמעו את קול הצופה ונזהרו או שלא נזהרו... אולי אנחנו הצופה בכבודו ובעצמנו? אולי אנחנו במשבצת שלנו כמיעוט של היראים לדבר ה', אולי אנחנו נמצאים בעמדה של הצופה בעצמו ונדרש מאיתנו בכל מיני צמתים בחיים להשמיע קול ולהתריע! וא"כ בשבילנו לא די ששמענו את הצופה ונזהרנו, אלא אנחנו הצופה בעצמו שנדרש ממנו להזהיר ואם הוא נרדם על משמרתו ולא לוקח על עצמו אחריות להיות שותף בלהתריע ולהשפיע במקום שיש לו אפשרות להשפיע. אז רח"ל... שלא יהיה דמו מידך אבקש.

אבל בא נשאר את זה פתוח... שכל אחד יעשה את החשבון נפש האישי שלו... מי שיכול למחות באנשי ביתו ואינו מוחה, באנשי עירו ואינו מוחה... בכל העולם כולו ואינו מוחה... אני עכ"פ יכול לומר לך באופן אישי, שהפסוקים האלו תמיד מלחיצים אותי... ואדרבה... **זה משמש לי כקלף!**

אני מרשה לעצמי לפעמים להיות אגריסיבי ולומר דברים שלא ערבים לאוזן... אבל אני מסביר את עצמי: חברה... תבינו אותי... אני במשבצת הקטנה שלי כאן... עד כמה שיש לי פה שופר ביד, ואני ניצב במוצב של 'צופה' שיכול להוכיח בשער... אם אני אשתוק ולא אמחה. אני אח"כ 'אכל אותה'!! אני אח"כ אהיה ברשימה השחורה של מחדלי ה-7 באוקטובר ולא בא לי... ולכן אני מוכיח ואומר מה שצריך להגיד כדי לנקות את עצמי!!! ואני משתמש בקלף הזה בעיקר בייחס **'לפגעי הטכנולוגיה!'** הצלחתי כבר לעצבן הרבה אנשים עם זה, בשנה שעברה וגם לפני כן וזה לא מעניין אותי... כי אני אגואיסט ואני דואג לעצמי... ובכן רבותי: **הקב"ה לא הולך לוותר על ההפקרות של הרשתנו!!!** האחרון שהתברך בלבבו לאמר שלום יהיה לי כי בשרירות לבי אלך... קיבל שואה נוראה של חמש שנים!!! והשנה היה בסה"כ שואה של יום אחד... ואם יש משהו יותר גרוע משואה של יום אחד זו שואה של חמש שנים... **והקב"ה לא הולך לוותר על ההפקרות שיש ברשת...** תתרחט... תקלל אותי... תעשה מה שאתה רוצה. אני את שלי אגיד כי מה לעשות שיש לי שופר בידי!!! ועד כמה שבמשבצת הנקודתית הזו עד כמה שיש לי השפעה אני לא מוכן לקחת אחריות על מחדלים!!! אני רוצה להיות זה שתקע בשופר ומי שקרא את העלון שלי והחליט לזלזל ולהמשיך הלאה זו בעיה שלו... כך כתבתי באלול שנה שעברה... ומי שחושב שזו הייתה נבואה צר לי... אבל כתבתי את זה גם שנה אחת לפני כן... וגם כעת בשנה אחת לאחמ"כ... מה שנתון היה נכון גם לפני השביעי באוקטובר, וימשיך להיות נכון גם אח"כ... צריך לדעת שהיום הנוראי של השביעי באוקטובר!!! כמה שהוא היה נוראי... אבל עדיין יש משהו עוד יותר נוראי... והוא:

לא להבין עניין!!! לא להבין שהקב"ה עשה את זה!!!

כן!!! מוכרחים להבין שהקב"ה עומד מאחורי ההפקה המזויעה של הטבח בשביעי באוקטובר... והקב"ה רצה לזעזע... ואת מי? את כל מי שהיה מחובר לרשת והזדעזע... והקב"ה לא מתנער מזה!! הוא עומד לגמרי מאחורי הזעזוע הנוראי הזה כי הוא רצה לזעזע... הוא רצה לטלטל בין הייתר גם את כל החרדים שחושבים שהם ימשיכו לגלגל על האצבעות על המסך ומעשייהם במחשכים והתברך בלבבו לאמר שלום יהיה לי כי בשרירות לבי אלך... **אז זהו!!! שהקב"ה לא הולך לוותר על ההפקרות הזו!!!** יהודים יהודים: קול השופר שוב נשמע בחלל העולם!!

ולמרה האבסורד, למי שיודע- דווקא אחינו החילונים נמצאים כעת בתהליך של התקרבות וחיזוק ורצון להשתנות... ומטבע הדברים כל זה לא משפיע על החרדי מבטן ומלידה שעושה את הדרך ההפוכה... ואני פה חבר שלך... עומד עם השופר הקטן שלי ותוקע לך לתוך האוזן: אחי אהובי... אבא המשותף שלנו לא הולך לוותר עליך... אתה יקר לו מידי בשביל לוותר עליך!!! אין בריחה... אנחנו חייבים לעשות איזשהו שינוי!!! אל דאגה... יש לאבא שבשמים המון סבלנות... המון אוויר רוח... יש לו זמן לכברת דרך ממושכת... רצופת מהמורות... עליות ומורדות... הכל בסדר...

אבל הפקרות??!! להמשיך כרגיל ולהגיד שלום יהיה לי??!

תזכרו שאני אמרתי שהשביעי באוקטובר הוא רק קצה השופר!!!

ואם אתה חושב שאני רואה 'דברים' ואני חש מעצמי איזה נביא זעם... ממש לא!! אני לא רואה כלום!! אני בסה"כ עושה את שלי... כדי שלא תהיה עלי תביעה שאני לא התרעתי... אתה בסוף תעשה מה שאתה רוצה... אני לא אתן לך את התענוג לחשוב שאתה עושה לי טובה שאתה מתחזק בשבילי!!! אני רק אומר לך, שאותי לא יתבעו משימים על זה שלא התרעתי... אני די אגואיסט בטקע הזה... אני עסוק בלנקות את עצמי!!

תחתום לי ש'הוסבר לך שאני מצידי התרעתי על חרב ודם שעלולים לבא על הארץ לכל מי שחושב שהוא יכול להמשיך בהפקרות של הרשת ושלום יהיה לו... תחתום לי שהוברה לך... וכל טוב... **אתה כי הוזהרת רעל מדרוכי לשוב ממנה, ולא שב בדרוכי, הוא בלעונו ימות ואתה נפושך הצלחתי**... זהו... אני יצאתי מהתמונה ואידך זיל גמור, אם מעניין אותך עוד חומר בנושא, עיין מה שנכתב בגיליון זה בחודש אלול אשתקד...

וכעת!!! נעבור במעבר חד לנושא אחר... מי שזוכר בשנה שעברה... מיד אחרי שמחת תורה... כשהגיעו השמועות מהטבח הנוראי... אחת התחושות העמומות והקשות שנשטות ישראל הצדקניות עמדו ושאלו:

נו... רבש"ע: במה עכשיו אנחנו אמורים להתחזק? הרי רק עכשיו נגמרו הימים הנוראים... רק עכשיו התפללנו... התחזקנו... קבלנו קבלות... אז מה עכשיו אנחנו אמורים לעשות?? הבנת את השאלה...??

אני אסביר: כשקורה משהו בחודש תמוז אב... כשכולנו כבר מבוססים עמוק בתוך השנה... הזמן עשה את שלו ויש תחושת ליאות וריחוק מקרבת ה'... ואז כשקורה משהו... אנחנו מבינים שה' רוצה לנער אותנו... שנשוב אליו... שנתקרב אליו... ה' רוצה שנתחזק בתפילה ואמונה...

אבל באותו שמחת תורה... זה היה ממש בעיצומו של 'עבד שבא למזוג כוס לרבי'!!! רק עכשיו היה ר"ה ויום הכיפורים... רק עכשיו חזרנו בתשובה והתפללנו ועדיין לא הספקנו לשכוח מהקבלות שלנו ובום... כבר קרה מה שקרה... התחושה הייתה נו... רבש"ע... מה עכשיו אנחנו אמורים להתחזק?? הרי עדיין לא הספקנו להתרחק ממך בשביל שתבא לעזור אותנו להתקרב... **זו הייתה תחושה מאוד מתסכלת למי שזוכר!!!**

ולא סתם אני מציף את התחושות בטן האלו שוב... כי כעת... בימים אלו התחושות הזו שוב פעם צפות... כי שוב מגיע חודש אלול... ואז מגיעים המחשבות... נו... מה עכשיו?? הרי שנה שעברה חזרנו בתשובה... עשינו כל מה שעשינו... וזה הרי 'לא עבד'!!! כי מיד במצוי שמחת תורה קרה מה שקרה... נו... אז איפה טעינו?? מה היה לא טוב בתשובה תפילה וצדקה שעשינו שנה שעברה שמיד אח"כ קרה מה שקרה??

אז זהו!!! שאין לנו בריחה... כמה שלא נעים לפתוח את הנושא הזה... וכמה שזה לא מתקבל יפה... אין לנו בריחה!!! אי אפשר להתעלם מהנתון העובדתי... (שכבר הוזכר כאן לפני זמן) שבהיבט של הנהגת הכלל... החרב ששיכלה בשמחת תורה פסחה ודילגה על כל יהודי שומר תורה ומצוות שנצפה בימים הנוראים באזור חיוג בית הכנסת!!! קשה להוציא את המילים האלו מהפה. כי סו"ס אנו מחונכים לקחת את הפרוץ קטור על עצמנו ולומר בשלי הסער הגדול הזה... וזה נכון שבשלו הסער!!! אבל מאידך, אי אפשר לעמוד ולשואל: לאיפה נעלמו התפילות והחזיקים??

מה פירושו!!! לולי ה' עזיה לנו... אוי חיים בלעונו... ברוך ה' שלא נתנו טרף לשיניהם... נפשינו כצפור נמלטה מפוח יוקשים הפוח נשבר ואנחנו נמלטים!!! אני לא מבין: הייתה פה גזירה נוראית... וכל היראים והשלמים ניצלו... אז מה אתה שואל לאיפה נעלמו התפילות? הנה התפילות!!!

רק מה?? אם תעמוד ותשאל: איך קרה שהתפילות שלנו לא הגנו גם על אחינו התועים? איך בשמחת תורה שכחנו לתת לספר תורה נשיות גם בשביל אחינו התועים שהתורה תגן עליהם מרוחק?? זו שאלה טובה!! על זה אנו בהחלט צריכים לעשות חשבון הנפש!! אבל להגיד לאן נעלמו התפילות **שלנו???** **תסלח לי אבל זה ממש להמעיט בחסדיו של מקום!!!**

כמובן שהיו יוצאים מן הכלל... היו יחידים פה ושם שלמרות שהיו יראים ושלימים געצה בהם חרב המשחיתת... אבל **יחיד** זה מלשון **יחודי**... כל מה שקורה ליחיד זה בגדר הנהגת היחוד!! ובהנהגת היחוד יש נספה בלא משפט... סו"ס במשך השנה היו גם חולים בבית חולים ושאר התמודדויות וכל מה שעובר ספציפית על היחיד זה כבר הנהגת היחוד!! אבל בייחס לגזירה שנגררה על הכלל?! כאן יש אינדיקציה יותר מידי בוטה שהגזירה הזו לא הייתה על מי שהפלאקון שלו היה מכונה באותו יו"ט שחל בשבת... כך שהשאלה: לאיפה נעלמו התפילות? כך שהיא לא מתחילה היא כעת אמורה לשמש כמנוע הכי חזק!! יהודים יהודים: תתפללו!! תזעקו לה'!! ויעזור ויגן ויושיע לכל החוסים בו... בשנה שעברה ה' גנון ופסח, גנון והפליט לכל מי שזעק בביהכ"ס ותשובה ותפילה וצדקה העבירו את רוע הגזירה... והשנה אנחנו רוצים שכל כלל ישראל יהיה בביהכ"ס בשעה הזו... רגע... ואם יהיו כאלו שעדיין לא יהיו?? אז הפעם נתאמץ עוד יותר... ואם בשנה שעברה פעלנו ישועה ורחמים בשבילנו... אז השנה אנחנו נחושים להתפלל לא רק **עם** העבריינים אלא גם **בשבילם**... להיות 'שלוחי עמך בית ישראל העומדים לבקש תפילה ותחנונים מלפניך על עמך בית ישראל...' איזה עמך בית ישראל? גם אחינו התועים שעדיין לא זכו לשמוע את קול השופר... אלו שעדיין זקוקים למעטפת ההגנה שלנו...

גיליון מס' 573 פרשת שופטים
תשפ"ד שנה שנים עשרה

מוקדש לזכות ולהצלחת
בחורי הישיבות הקדושות
מחזיקי עולם התורה
לרגל חזרתם לספסלי הישיבה

דברי שי"ח

ממרן רשכבה"ג שר התורה הגר"ה קניבסקי זצוק"ל

אבעלי אסופות - מנהגי רבינו בחדש אלול

מנהג אמירת תהלים

בריאותו כבר הוא כמשתגע מחמת כך, והנה כאן כולנו אומרים את הנתנה תוקף, וכי אין להם ספק ספקא שנוגע להם, ואמר רבינו, זה שלא בדרך הטבע וה' עשה נס שלא יהיה את הפחד הצריך להיות בטבע, שאל"כ לא יחזיק האדם מעמד, ולא יכול היה לחיות עם עבירות, ואפילו עם עבירה אחת איך היה יכול לחיות, והוא שלא כדרך הטבע, (כל משאלותיך עמוד תקצ"ח).

הימים ימי בקורי ענוים
אמר רבינו זצ"ל, שסיפר לו אביו מרן בעל הקהילות יעקב זצ"ל, שכשלמד בישיבה בנובהרדוק כשהיו כותבים מכתב בחדש אלול היו מסיימים המכתב מעין לשון הכתוב בפ' שלח (פי"ג כ') 'הימים ימי בקורי ענוים' לזכור שבימים אלו מבקרים המעשים ויש לחזור בתשובה. (שיח אמונה גליון י"ג עמוד ו).

תפילת ותיקין

העיד רבינו זצ"ל, על אביו מרן הקהילות יעקב זצ"ל, שאף שבשאר ימות השנה לא התפלל כותיקין מחמת סדרי לימודו, בימים אלו מר"ח אלול אד אחר חד הסוכות היה משכים להתפלל כותיקין. (שם).

הקבלה הכי טובה תפילה והתמדה

כשנשאל רבינו זצ"ל, בימים אלו מה לקבל היה אומר עכשיו עומדים לפני יום הדין, לפני ראש השנה, הקבלה הכי טובה עכשיו זה להתפלל כראוי (להדבק פ"ג), ופעמים שענה שיש לקבל באלול ללמוד בהתמדה (שיח אמונה גליון י"ג), לקבל ע"ע לשבת וללמוד (להדבק פ"ג). וביום ג' ג' אלול תשע"ט הביא רבינו דברי המדרש תהילים על הפסוק (פל"ט ס"ב) 'אשמרה לפי מחסום' שבלי לימוד התורה אדם מדבר לשה"ר, (שם פ"ט).

לימוד תורה מוסר וענוה

בערב ראש חודש אלול נשאל רבנו מה לדבר לפני הצבור לפני י"כ קטן, והשיב, תאמר שלימוד התורה של חודש אלול זה ההכנה ליום דין ראש השנה הקרב ובא, ואמר הרי אנו באים עוד מעט ליום הדין, וידעיה זו מספקת ונכון שאת זה כולם יודעים ואין בזה חידוש, אבל העיקר להרגיש את זה, והביא ירושלמי במסכת ר"ה, ואמר שגדולי הדורות עבדו במיוחד על הענוה, והעצה היא ללמוד תורה, אבל מי שאינו בן תורה ואין הלימוד מושכו ילמד מוסר, אולי בספר ראשית חכמה, ולא נפק"מ איזה מהשערים שם, הכל טוב, אחד העומדים בבית רבנו התרגש והרים את קולו בצעקה: אהה מה עושים עם האלול, תגובת רבנו היתה: 'עם לצעוק לא יהיה כלום!' (כל משאלותיך עמוד תקצ"ז).

שידוכין באלול ועשי"ת

כשנשאל רבינו זצ"ל, האם להמנע בימים אלו מעשיית שידוכין מפני אימת הדין, ובפרט בימי עשי"ת, היה משיב, אדרבה, זה עוד זכות ליום הדין, שמוסיפים מצוה רבה שמתארכים לפני יום הדין, ואין לדחות שידוך אפילו ביום אחד. (להדבק פי"ג מנחת תודה עמוד תפ"ב).

מיום ט"ו באב התחיל רבינו זצ"ל, לומר בכל יום עשרה פרקי תהלים ועד ר"ח אלול גמר התהלים, וגמר התהלים עוד ב' פעמים עד ראש השנה, ומר"ה עד יו"ה"כ היה גומר בכל יום כל התהלים, (להדבק שער החובות פ"א, ועי' בקו' דקדוקי מצות בין המצרים אות מ"א ובהערות שם). והיה אומר זה מתוך הספר (מתוך תהלים המבואר), מלבד מה שהיה אומר עשרה פרקים מתוך קלף לפני תפילת ותיקין בביהכ"ס בימות החול. (אלא ד' של הלכה פ"ה ס"ה ועי' דקדוקי מצות הערה כ"ט), ואמר שהמנהג שאם יש חוב על אותו היום, דהיינו מי שקובע ואומר סך פרקי תהלים כל יום, ולא הספיק ביום יכול לגמור אותו בלילה, וכיון שמנהגו לומר כל יום בעשי"ת כל הספר תהלים משתדל לסיים ביום, אבל אם לא הספיק לגמור ביום גומר בלילה, כדאי בעירובין (ס"ה א') דרב אחא בר יעקב זיף ביממא ופרע בליליא, (אלא ד"א של הלכה פכ"ו ס"ה ע"ש, ועי' בס' שמענו כן ראינו ח"ב פט"ז עמוד תע"ג שיותר טוב שלא לומר תהלים בלילה ובלי ל"ה היה אומר).

תענית דיבור תהלים וצדקה

שח רבינו זצ"ל, שבבחרותו היה נוהג לעשות תענית דיבור מראש חדש אלול עד לאחר יום הכיפורים, אמנם אחרי החתונה אמרה לו אמו הרבנית ע"ה שלא ראוי לעשות כן, ושאל את אמו א"כ במה כן ראוי להתחזק, ואמרה לו שיאמר תהלים בכל יום, וכך נהג עד סוף ימיו (שיח אמונה גליון י"ג).

ופ"א שח רבינו, אמת שהייתי פעם עושה תענית דיבור בעשי"ת, תענית דיבור זה דבר טוב, אבל עוד לפני החתונה הפסקתי, כי ראיתי שאין תמיד האפשרות בישיבה לקיים הנהגה זו, כגון שאם ראש הישיבה בא לדבר אתי או א' הרבנים וצריך לענות, ולכן הפסקתי הנהגה זו, (כל משאלותיך עמוד תקצ"ח).
אמר רבינו זצ"ל, שלושה דברים הייתי נוהג מאז היותי בחור בישיבה: א] תענית דיבור מראש חודש אלול עד אחרי יום כיפור, וזה נהגתי רק עד החתונה, שאז אמי הרבנית ע"ה אמרה לי להפסיק שלא יבוא הדבר על חשבון אשת חבר הרבנית ע"ה. ב] אמירת כל התהלים מדי יום בעשרת ימי תשובה. ג] נתינת צדקה בכל יום, (להדבק פ"ג).

וראיתי מובא שאמר רבינו, בבחרותי, כשלמדתי בישיבה, קבלתי ע"ע בחודש אלול ג' קבלות טובות לקראת הימים הנוראים: א. לתת צדקה (איזה מיל) פרוטה אחת בכל יום. ב. שמירת הדיבור. ג. לומר תהלים בכל יום. והוסיף רבינו, את הקבלה הראשונה לא המשכתי תמיד כי לא תמיד היה לי לתת. את הקבלה השנייה לא יכולתי לקיים כי המשגיח היה פונה אלי, וכי יכולתי שלא לענות לו. רק את הקבלה השלישית קיימתי, וזה אני מחזיק עד היום ב"ה, (מגליון במה וכ"ה בס' שמענו כן ראינו ח"ב פי"א ס"ח).

אימת הדין

שאלו לרבינו זצ"ל, שהיו צדיקים שראו עליהם פחד מיוחד בחודש אלול מאימת הדין, האם גם על החזו"א ואבא הקה"י ראו כך, השיב רבינו, החזו"א ואבא כל השנה היו כך, עשרים וארבע שעות חיו עם ה'שיתיה' ה' לנגדי תמיד' (שם), ונשאל בשם ה"ה מרנא הגרא"ל שטינמן זצ"ל, הרי תאוות החיים כל כך עצומה אצל האדם, ולמה ישן באלול כרגיל, הרי ברה"ו וי"כ גוזרים מי יחיה וימי ימות, וכאשר יש לאדם ספק ספיקא בענין

ניתן לתרום גם במכשירי "קהילות" ו"נדרים פלוס" בבתי הכנסת,

יש ללחוץ על לחצן 'קופות נוספות' ובחיפוש 'דברי שי"ח', או בטלפון:

נדרים פלוס 03-7630585 - שלוחה - 1586

קהילות 073-2757000 - שלוחה - 4310

עורך: יצחק גולדשטוף

ליצירת קשר: ✉ ig0533145900@gmail.com

✉ רבי יהודה הנשיא 52 בני ברק ☎ 053-3145900

מדור זה נכתב לעילוי נשמת

אבי מורי הרב ברוך מאיר ב"ר יעקב ישעיהו ויסברג זצ"ל
ואמי מורתי מרת רבקה בת רבי פסח יעקב אנגל זצ"ל תנצב"ה

שָׁנִים קְדָמוֹנִיּוֹת עַל גְּדוּלֵי הַדּוֹרוֹת

עובדות חדשות ונדירות מפי רבינו מרן זצוק"ל!

מְדוּרָה שָׁנִים קְדָמוֹנִיּוֹת - לַשְּׁבֻעוֹת הַבָּאִים בַּעֲזָה"י

בת רבינו הרבנית הצדקנית מרת חנה שטיינמן ע"ה (ג) (י"ג אלול תשע"ד) | הגאון רבי שלמה נח קרול (ג) (תשרי תשנ"ט)
נשמח לקבל מקוראינו הנאמנים מסמכים, תמונות, עובדות ומעשיות הקשורים להנ"ל

הרה"ג רבי עקיבא טננבוים זצ"ל

ילד צריך לראות שאביו לומד
רבי עקיבא היה בעל כושר הסברה מיוחד לצעירים, ורבים מהתלמידי חכמים בבני ברק ביקשו ממנו ללמוד עם בנם כדי להכניס בו ג'שמעק' והבנה ברורה בלימוד.
סיפר רבינו שפעם בא לפניו אב אחד, ואמר שלבנו אין חשק ללמוד, והוא ניסה בכל מיני אופנים - אך לשוא. ובא במר נפשו לרבינו שיורה לו מה לעשות.
'לך לרבי עקיבא טננבוים תבקש ממנו שילמד עם הבן שלך'. ייעץ לו רבינו.
לימים פגש רבינו את רבי עקיבא, ושאל אותו מה היה סופו על הילד ההוא, האם הוא הצליח להחדיר בו רצון ללמוד או שלא.
ענהו רבי עקיבא, אכן נפגשתי עם הצעיר ההוא, ושחחתי עמו שעתים, ואמר לי כל מיני טענות, אבל על דבר אחד לא היתה לי תשובה.
התפלא רבינו.

ורבי עקיבא מיד המשיך להסביר: הבן אומר - אבא שלי שולח אותי ללמוד, הוא רוצה שרק אשב ואלמד, אבל מה הוא עצמו עושה, יושב וקורא עיתון. אם כן מה הוא רוצה ממני?!...
ולא הייתה לי תשובה על זה. סיים רבי עקיבא.
והוסיף לומר: הילדים בבית צריכין לראות שאבא לומד, אפילו שפעמים זה על חשבון לימוד נוח ומסודר בבית המדרש, עם כל זה, הנסיון מורה שזה מאד משפיע (וציין תוספות בבא בתרא כ"א. ד"ה כי מציון).

רבי עקיבא טננבוים זצ"ל

רבי עקיבא זצ"ל היה מכירו מילדות של רבינו, כאשר למדו יחד ב'ישיבת 'לומז'א' בפתח תקוה, ואחרי נישואיו למד בכולל אברכים 'חזון איש' ורבינו הכירו והעריכו. כאשר עבר לגור ברחוב רשב"ם, מול בית הכנסת 'לדרמן', היו נפגשים לעיתים קרובות, והיה מתבטל מאוד כלפי רבינו.

בשנותיו האחרונות כבר לא התגורר ברחוב רשב"ם, וכמעט שלא הזדמן להם להיפגש. בתקופתו האחרונה הגיע רבינו לירושלים לשמש כסנדק בברית לנכדו של רבי עקיבא, (בן בתו הרבנית טננבוים שתחי') וכשנפגשו אחרי זמן רב שלא נטראו, התרגש מאוד רבי עקיבא ובירך עליו ברכת מחיה המתים (ללא שם ומלכות). נלב"ע בתאריך ח' אב תשס"ז

הננו שטחים להודיע לקהל שזהו החודש שהישיבה במגדיאל נפתחה מחדש עם התוסף עוד ראשי ישיבה הרב הגאון המפורסם בהרצבות תורה ר' עקיבא טננבוים שליט"א
התלמידים הרוצים להתקבל, עליהם להרשם במוקדם אצל הרב עקיבא טננבוים בני ברק רח' רשב"ם 22 (שכונת חזון איש)
בברכת גמח"ט
הנהלת ישיבת מגדיאל

מודעה מעניינת שפורסמה בעיתון "המודיע" - תשרי שנת תשכ"ז, המבשרת על אפשרות לקבלת תלמידים לישיבה במגדיאל בביתו של ראש הישיבה רחוב רשב"ם 22 - סמוך לבית רבינו

רבי עקיבא טננבוים זצ"ל

לרשום כל דבר!

רבינו היה מרבה במשך חייו לומר שהוא מצטער שהוא לא רושם בשעת - מעשה פסקים והלכות ששמע וראה אצל מרן החזון איש, ורק אחרי פטירתו החל לרשום מה שזכר.

והיה מזכיר שסיפר לו רבי עקיבא ז"ל, שבילדותו התגוררו הוריו סמוך לים בתל אביב, והיה רגיל ללכת כל בוקר לטבול שם, פעם אחת נכנס לים והמים משכוהו לפנים והיה נראה לו שעומד לטבוע ח"ו, ופתאום בא ערבי זקן אחד ומשכו מהים, ומיד נעלם.

ורבי עקיבא הלך ושאל את החזון איש לברך 'ברוך שעשה לי נס במקום הזה' אבל לא זכר מה ענה לו החזון איש...

והגיב לו רבינו, שמסתמא החזון איש ענה לו שלא יברך, כי אם היה מברך מסתמא היה זוכר, כי הרי בכל פעם שתעבור שם תצטרך לברך שעשה לי נס במקום הזה...

רבי עקיבא טננבוים (מימין) עם רבינו

הודעה ובקשה מציבור הקוראים שיחיו

אנו מחפשים זמן רב אחרי קרובי משפחתו של הגאון הצעיר רבי נפתלי (ב"ר ישעיהו יהודה וגולדה שרה) טפלי שנלב"ע ד' אדר תשל"ב, ולא השאיר אחריו זרש"ק. למד בצעירותו בישיבת לומז'א בפתח תקוה והיה ידיד טוב של רבינו, ואחרי הסתלקותו הוציא רבינו מחידושיו את הספר 'זכר נפתלי'. כל היודע או מכיר קרובי משפחתו נשמח מאוד ליצור איתם קשר.

בברכה, יצחק גולדשטוף - 053-3145900

ו במייל ig0533145900@gmail.com

בברכת התורה